

Vekselloven

Med kommentarer ved
Preben Lyngsø

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Vekselloven

© 1985 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse

eller mangfoldiggørelse af denne bog eller

dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende

dansk lov om ophavsret

Bogen er sat med Times

og trykt hos Nørhaven Bogtrykkeri A/S, Viborg

Printed in Denmark 1985

ISBN 87-574-4480-3

Forord

Denne kommenterede udgave af vekselloven henvender sig til jurister, bank- og sparekassefolk og andre, som i Deres praktiske arbejde kommer ud for vekselretlige problemer.

Der er ikke taget hensyn til materiale fremkommet efter den 1. oktober 1985.

November 1985

Preben Lyngsø

Indhold

<i>Vekselloven</i>	9
<i>Indledning</i>	35
1. Afdeling. Om den trukne veksel (§§ 1-74)	39
Kap. I. Om vekslens udstedelse og form. (§§ 1-10)	41
Kap. II. Om overdragelse af vekslen. (Endossement.) (§§ 11-20)	75
Kap. III. Om vekslens accept. (§§ 21-29)	111
Kap. IV. Om vekselborgen. (Aval.) (§§ 30-32)	125
Kap. V. Om vekslens forfaldstid. (§§ 33-37)	129
Kap. VI. Om vekslens betaling. (§§ 38-42)	134
Kap. VII. Om regres på grund af manglende accept eller manglende betaling. (§§ 43-54)	145
Kap. VIII. Om intervention. (§§ 55-63)	171
Kap. IX. Om vekselduplikater og vekselkopier. (§§ 64-68)	179
Kap. X. Om forandringer i vekslen. (§ 69)	183
Kap. XI. Om vekslens forældelse. (§§ 70-71)	185
Kap. XII. Almindelige bestemmelser. (§§ 72-74)	191
2. Afdeling. Om den egne veksel. (§§ 75-78)	199
Kap. XIII. (§§ 75-78)	201
3. Afdeling. Om forholdet til udenlandsk lov. (§§ 79-87)	207
Kap. XIV. (§§ 79-87)	209
4. Afdeling. Slutningsbestemmelser. (§§ 88-89)	215
Kap. XV. (§§ 88-89)	217
<i>Forkortelser</i>	219
<i>Domsregister</i>	221
<i>Sagregister</i>	222

Vekselloven

Lov nr. 68 af 23. marts 1932 som ændret ved lov nr. 411 af 30. november 1965.

1. AFD. OM DEN TRUKNE VEKSEL

I. Om vekslens udstedelse og form

§ 1. En veksel skal indeholde:

- 1. Benævnelsen veksel, indført i selve teksten og udtrykt på det sprog, hvori dokumentet er affattet.*
- 2. en ubetinget anmodning om at betale en bestemt pengesum (vekselsummen),*
- 3. navnet på den, der skal betale (trassaten),*
- 4. angivelse af forfaldstiden,*
- 5. angivelse af stedet, hvor betalingen skal ske,*
- 6. navnet på den, til hvem eller til hvis ordre betalingen skal ske (vekseltager, remittent),*
- 7. angivelse af dag og sted for vekslens udstedelse samt*
- 8. underskrift af den, der udsteder vekslen (trassenten).*

§ 2. Et dokument, hvori der mangler nogen af de i foregående paragraf nævnte anførsler, gælder ikke som veksel undtagen i de i denne paragraf nedenfor fastsatte tilfælde.

En veksel, hvis forfaldstid ikke er angivet, anses som betalbar ved sigt.

I mangel af særlig angivelse anses det ved trassatens navn anførte sted for at være vekslens betalingssted og tillige for at være det sted, hvor trassaten bor.

En veksel, der ikke angiver stedet, hvor den er udstedt, anses for underskrevet på det ved trassentens navn anførte sted.

§ 3. En veksel kan udstedes til trassentens egen ordre.

Den kan trækkes på trassenten selv.

Den kan trækkes for en tredjemands regning.

§ 4. En veksel kan lyde på betaling hos en tredjemand enten på det sted, hvor trassaten bor, eller på et andet sted.

§ 5. I en veksel, der er betalbar ved sigt eller en vis tid efter sigt, kan trassenten bestemme, at der skal svares rente af vekselsummen. I enhver anden veksel anses en sådan bestemmelse som uskrevet.

Rentefoden skal angives i vekslen; i mangel af sådan angivelse anses bestemmelsen om rente som uskrevet.

Renterne løber fra vekslens udstedelsesdag, hvis ikke en anden dag er angivet.

§ 6. En veksel, hvori beløbet er anført både med bogstaver og tal, gælder i tilfælde af uoverensstemmelse imellem de anførte beløb for den sum, der er anført med bogstaver.

En veksel, hvori beløbet er anført flere gange enten med bogstaver eller med tal, gælder i tilfælde af uoverensstemmelse imellem de anførte beløb alene for, den mindste sum.

§ 7. Forekommer der på en veksel underskrifter af nogen, der mangler evne til at påtage sig vekselforpligtelse, falske underskrifter, underskrifter af opdigtede personer, eller underskrifter, der af anden grund ikke er forbindende for underskriverne eller for den, i hvis navn underskriften er meddelt, er de andre vekselsskyldners forpligtelse ikke desto mindre gyldig.

§ 8. Den, der tegner sit navn på en veksel på en andens vegne, for hvem han ikke havde fuldmagt til at handle, bliver selv forpligtet efter vekslen, og erhverver, når han har betalt, de samme rettigheder, som ville have tilkommet den anden. Det samme gælder den, som har overskredet sin fuldmagt.

§ 9. Trassenten indestår for vekslens godkendelse (accept) og betaling.

Han kan fraskrive sig ansvaret for vekslens accept, men ethvert forbehold, hvorved han fraskriver sig ansvaret for vekslens betaling, anses som uskrevet.

§ 10. Bliver en veksel, der ved dens udgivelse var ufuldstændigt udfyldt, udfyldt i strid med de trufne aftaler, kan denne omstændighed ikke påberåbes overfor vekselindehaveren, medmindre han ved erhvervelsen ikke har været i god tro eller har handlet med grov uagtsomhed.

II. Om overdragelse af vekslen (Endossement)

§ 11. Enhver veksle kan ved endossement overdrages til en anden (endossatar), selv om den ikke udtrykkelig er trukket til ordre.

Har trassenten i vekslen indsat ordene »ikke til ordre« eller et tilsvarende udtryk, kan vekslen alene overdrages i den form og med de virkninger, der gælder for almindelig overdragelse af fordring.

En veksle kan endosseres også til trassaten, hvad enten han har accepteret eller ikke, til trassenten eller til en anden vekselkyldner. Disse kan endossere vekslen videre.

§ 12. Endossementet skal være ubetinget. Enhver betingelse, hvoraf det gøres afhængigt, anses som uskrevet.

Endossement for en del af vekselsummen er ugyldigt.

Endossement til ihændeleveren anses som blanko-endossement.

§ 13. Endossement skal skrives på vekslen eller på et blad, som er hæftet til denne (allonge). Det skal underskrevet af endossenten.

Endossementet er gyldigt, selv om der ikke deri er angivet, til hvem vekslen overdrages, eller endossenten kun har tegnet sit navn (blankoendossement). I sidstnævnte tilfælde må endossementet for at være gyldigt skrives på bagsiden af vekslen eller på en allonge.

§ 14. Ved endossement overføres alle rettigheder efter vekslen.

Hvis endossementet er et blankoendossement, kan vekselindeleveren:

- 1) udfylde det enten med sit eget eller med en andens navn,
- 2) endossere vekslen på ny in blanco eller til en anden person eller
- 3) give vekslen videre til en trediemand uden at udfylde blankoendossementet eller endossere vekslen.

§ 15. Endossenten indestår for vekslens accept og betaling, medmindre han har taget særligt forbehold.

Han kan forbyde, at vekslen endosseres på ny; i så fald er han fritaget for ansvaret overfor dem, til hvem vekslen derefter bliver endosseret.

§ 16. Den, som har en veksel i hænde, anses som retmæssig vekselindehaver, såfremt han godtgør sin ret ved en uafbrudt række af endossementer, selv om det sidste endossement er et blankoendossement. Udstrøgne endossementer anses i denne forbindelse som uskrevne. Når der efter et blankoendossement følger et andet endossement, antages den, der har undertegnet dette, at have erhvervet vekslen ved blankoendossementet.

Hvis en veksel, ligegyldigt på hvilken måde, er kommet bort fra dens besidder, er en indehaver, som godtgør sin ret på den i foregående stykke angivne måde, ikke pligtig at udlevere vekslen, medmindre han ved erhvervelsen ikke har været i god tro eller har handlet med grov uagtsomhed.

§ 17. Den, som sagsøges efter en veksel, kan ikke mod vekselindehaveren fremsætte indsigelser grundede på hans særlige forhold til trassenten eller til tidligere vekselindehavere, medmindre indehaveren ved erhvervelsen af vekslen forsætlig har handlet til skade for skyldneren.

§ 18. Indeholder endossementet bemærkning om »valuta til indfordring«, »til inkasso« eller nogen anden bemærkning, hvori der alene ligger en fuldmagt (prokuraendossement), kan vekselindehaveren udøve alle rettigheder efter vekslen, men ikke endossere den uden ved prokuraendossement.

De vekselforpligtede kan i så fald mod vekselindehaveren kun påberåbe sig de indsigelser, som ville kunne fremsættes mod endossenten.

Den fuldmagt, der indeholdes i et prokuraendossement, bortfalder ikke selv om fuldmagtsgiveren dør eller mister evnen til at forpligte sig.

§ 19. Indeholder et endossement bemærkningen »valuta til sikkerhed«, »valuta til pant« eller nogen anden bemærkning, der går ud på pantsætning, kan vekselindehaveren udøve alle rettigheder efter vekslen; men et af ham tegnet endossement gælder kun som prokuraendossement.

Vekselskyldnere kan ikke mod vekselindehaveren påberåbe sig indsigelser grundede på deres særlige forhold til endossenten, medmindre vekselindehaveren ved erhvervelsen af vekslen forsætlig har handlet til skade for skyldneren.

§ 20. Et endossement, der tegnes efter veksels forfaldstid, har samme virkning som et før dette tidspunkt tegnet endossement. Tegnes endossementet først, efter at protest for manglende betaling er optaget, eller efter at den for

optagelsen af protesten fastsatte frist er udløbet, har det dog alene virkning som almindelig overdragelse af fordring.

Medmindre det modsatte bevises, anses et udateret endossement som tegnet inden udløbet af protestfristen.

III. Om vekslens accept

§ 21. Enhver, som har en veksel i hænde, kan indtil vekslens forfaldsdag forevise den til accept af trassaten på det sted, hvor denne bor.

§ 22. I enhver veksel kan trassenten foreskrive, at den skal forevises til accept med eller uden tilføjelse af en frist for forevisningen.

Han kan i vekslen forbyde, at den forevises til accept, medmindre vekslen er betalbar hos en tredjemand eller på et andet sted end det, hvor trassaten bor, eller den er betalbar en vis tid efter sigt.

Han kan også foreskrive, at forevisning til accept ikke skal kunne finde sted før et bestemt tidspunkt.

Enhver endossent kan foreskrive, at vekslen skal forevises til accept med eller uden tilføjelse af en frist, dog gælder dette ikke, hvis trassenten har forbudt vekslens forevisning til accept.

§ 23. En veksel, der skal betales en vis tid efter sigt, skal forevises til accept inden et år fra dens udstedelsesdag.

Trassenten kan forkorte denne frist eller bestemme en længere frist.

Disse frister kan forkortes af endossenterne.

§ 24. Trassaten kan kræve, at vekslen på ny skal forevises ham dagen efter den første forevisning. At et sådant krav ikke er efterkommet, kan ikke gøres gældende, medmindre kravet er nævnt i protesten.

Vekselindehaveren er, når han foreviser vekslen til accept, ikke forpligtet til at overgive den i trassatens besiddelse.

§ 25. Accepten skrives på vekslen. Den udtrykkes ved ordet »accepteret« eller et andet tilsvarende udtryk og underskrives af trassaten. Dennes blotte navnetegning på vekslens forside gælder som accept.

Skal vekslen betales en vis tid efter sigt, eller skal den i henhold til særlig bestemmelse forevises til accept inden en vis frist, skal accepten dateres, og som datum anføres den dag, da accepten meddeles, medmindre vekselindehaveren forlanger, at forevisningsdagens datum skal anføres. Mangler den datering, må vekselindehaveren for at bevare sin regresret mod endossenterne og trassenten godtgøre undladelsen ved en i rette tid optagen protest.

§ 26. Accepten skal være ubetinget, men trassaten kan indskrænke den til en del af vekselsummen.

Gøres der ved accepten ellers nogen afvigelse fra vekslens indhold, anses det som nægtelse af accept. Dog er acceptanten forpligtet efter sin accepts lydende.

§ 27. Har trassaten i vekslen angives et andet betalingssted end det sted, hvor trassaten har sin bopæl, uden at angive en trediemand, hos hvem betalingen skal ske, kan trassaten angive denne ved sin accept. I mangel af sådan angivelse anses acceptanten at have forpligtet sig til selv at indfri vekslen på betalingsstedet.

Hvis vekslen er betalbar hos trassaten, kan denne i accepten angive, hvor på betalingsstedet betalingen skal kræves, eller angive en anden person på samme sted til at betale.

§ 28. Ved accepten forpligter trassaten sig til at betale vekslen på forfaldsdagen.

Betales den ikke, har vekselindehaveren, selv om det er trassenten, imod acceptanten et umiddelbart krav efter vekslen på alt, hvad der kan fordres efter §§ 48 og 49.

§ 29. Hvis trassaten har forsynet vekslen med sin accept, men udstrøget denne, førend han har tilbageleveret vekslen, anses accept som nægtet. Medmindre det modsatte bevises, anses udstrygningen for at være sket forinden vekslens tilbagelevering.

Såfremt trassaten skriftlig har gjort vekselindehaveren eller nogen vekselkyldner bekendt med sin accept, er han dog overfor disse bundet ved sin accepts lydende.

IV. Om vekselborgen (aval)

§ 30. En veksels betaling kan sikres ved aval for hele vekselsummen eller for en del af denne.

Aval kan tegnes såvel af en vekselskyldner som af en trediemand.

§ 31. Aval tegnes på vekslen eller på en allonge.

Den udtrykkes ved ordene »som aval« eller ved et andet tilsvarende udtryk; den undertegnes af den, der går i borgen (avalist).

Den blotte navnetegning på vekslens forside anses som aval, medmindre navnetegningen hidrører fra trassaten eller trassenten.

Aval skal angive, for hvem den indgås. I mangel af sådan angivelse anses den indgået for trassenten.

§ 32. Avalisten er forpligtet på samme måde som den, for hvem han er gået i borgen.

Hans forpligtelse er gyldig, selv om den forpligtelse, som han er gået i borgen for, måtte være ugyldig, dog ikke hvis ugyldigheden skyldes en formfejl.

Når han betaler vekslen, erhverver han alle rettigheder efter vekslen mod den, som han er gået i borgen for, og mod dem, der efter vekslen er ansvarlige overfor denne.

V. Om vekslens forfaldstid

§ 33. En veksel kan lyde på betaling:

ved forevisning (ved sigt, a vista),

en vis tid efter forevisning (efter sigt, a viso),

en vis tid efter dens udstedelsesdag eller på en bestemt dag.

En veksel, som lyder på anden forfaldstid, eller som forfalder efterhånden til forskellige tider, er ugyldig.

§ 34. En sigtveksel skal betales ved forevisningen. Den skal forevises til betaling inden et år fra dens udstedelsesdag. Trassenten kan forkorte denne

frist eller fastsætte en længere frist. Disse frister kan forkortes af endossenterne.

Trassenten kan bestemme, at en veksel, som er betalbar ved sigt, ikke skal forevises til betaling før et bestemt tidspunkt. I så fald løber forevisningsfristen fra dette tidspunkt.

§ 35. Forfaldstiden for en veksel, der lyder på betaling en vis tid efter sigt, bestemmes ved acceptens eller ved protestens datum.

Er accepten ikke dateret, og er heller ikke protest optaget, skal accepten i forhold til acceptanten anses som meddelt på den sidste dag af den frist, der er foreskrevet for forevisningen til accept.

§ 36. Lyder en veksel på betaling en eller flere måneder efter dens udstedelsesdag eller efter sigt, forfalder den på den tilsvarende dag i den måned, i hvilken vekslens skal betales. I mangel af tilsvarende dag forfalder vekslens på den sidste dag i denne måned.

Lyder en veksel på betaling en eller flere måneder og en halv måned efter dens udstedelsesdag eller efter sigt, regnes de hele måneder først.

Er forfaldstiden bestemt til begyndelsen af en måned, midten af en måned (medio januar, medio februar o.s.v.) eller slutningen af en måned, skal der ved disse udtryk forstås den første, den femtende eller den sidste dag i måneden.

Ved udtrykkene »otte dage« eller »femten dage« forstås ikke en eller to uger, men et tidsrum af fulde otte eller femten dage.

Udtrykket »en halv måned« betegner et tidsrum af femten dage.

§ 37. Når en veksel lyder på betaling en bestemt dag på et sted, hvis tidsregning er forskellig fra den, der gælder på udstedelsesstedet, anses forfaldsdagen som fastsat efter betalingsstedets tidsregning.

Når en veksel, der er trukket mellem to steder med forskellig tidsregning, lyder på betaling en vis tid efter udstedelsesdagen, bliver denne at omregne til den tilsvarende dag efter betalingsstedets tidsregning, og forfaldsdagen bestemmes overensstemmende hermed.

Forevisningsfristerne for vekslere beregnes overensstemmende med reglerne i foregående stykke.

Disse regler kommer ikke til anvendelse, hvis det af en særlig bestemmelse i vekslens eller i øvrigt af dennes indhold fremgår, at det har været hensigten at anvende andre regler.

VI. Om vekslens betaling

§ 38. *Indehaveren af en veksel, der er betalbar på en bestemt dag, en vis tid efter udstedelsesdagen eller efter sigt, skal forevise vekslen til betaling enten den dag, da den er betalbar, eller en af de to følgende søgnedage.*

Vekslens indlevering til et afregningskontor (clearing-house) ligestilles med forevisning til betaling.

§ 39. *Når trassaten betaler vekslen, kan han kræve den udleveret med påtegnet kvittering af indehaveren.*

Vekselindehaveren kan ikke nægte at modtage delvis betaling.

I tilfælde af delvis betaling kan trassaten kræve, at der om denne betaling gøres påtegning på vekslen, og at der gives ham en særskilt kvittering.

§ 40. *Vekselindehaveren er ikke forpligtet til at modtage betaling før veksels forfaldstid.*

Betaler trassaten før forfaldstid, gør han det på egen risiko.

Den, der betaler, når forfaldstid er kommet, bliver gyldig frigjort for sin forpligtelse, medmindre der fra hans side foreligger svig eller grov uagtsomhed. Han er forpligtet til at forvisse sig om, at endossementerne udgør en behørig sammenhængende række, men ikke om ægtheden af endossenternes underskrifter.

§ 41. *Når en veksel lyder på betaling i en møntsort, der ikke er gangbar på betalingsstedet, kan beløbet betales i landets mønt efter værdien på forfaldsdagen. Betaler vekselkyldneren ikke i rette tid, kan vekselindehaveren, hvis han ønsker det, kræve beløbet betalt i landets mønt enten efter forfaldsdagens eller efter betalingsdagens kurs.*

Ved beregningen af den fremmede møntsorts værdi skal handelsbrug på betalingsstedet iagttages, hvis ikke trassenten har foreskrevet, at vekselsummen skal betales efter en i vekslen fastsat kurs.

Foranstående bestemmelser kommer ikke til anvendelse i de tilfælde, hvor trassenten har foreskrevet, at betalingen skal erlægges i en bestemt angiven møntsort (forbehold om effektiv betaling i fremmed mønt).

Er vekselbeløbet angivet i en møntsort, der har den samme benævnelse, men en forskellig værdi i det land, hvor vekslen er udstedt, og det land,

hvor den skal betales, er formodningen for, at det er betalingsstedets mønt, som er ment.

§ 42. Forevises en veksel ikke til betaling inden den i § 38 foreskrevne frist, har enhver vekselsskyldner ret til for vekselindehaverens regning og risiko at deponere vekselsummen på det autoriserede deponeringssted.

VII. Om regres på grund af manglende accept eller manglende betaling

§ 43. Når forfaldstid er inde, kan vekselindehaveren, dersom vekslen ikke er blevet betalt, iværksætte regres mod endossenterne, trassenten og de andre vekselsskyldnere.

Samme ret tilkommer vekselindehaveren allerede før forfaldstid:

- 1) hvis accept helt eller delvis er nægtet,*
- 2) hvis trassaten, hvad enten han har accepteret eller ikke, er kommet under konkurs, eller der er åbnet forhandling om tvangsakkord for ham, eller han ved eksekution er fundet at mangle midler til at betale sin gæld, eller, såfremt han er handlende (jfr. § 7 i lov om bogføring af 10. maj 1912), har standset sine betalinger, eller*
- 3) hvis trassenten, der i vekslen har udstedt forbud mod forevisning til accept, er kommet under konkurs, eller der er åbnet forhandling om tvangsakkord for ham.*

§ 44. Nægtelse af accept eller betaling skal godtgøres ved en offentlig akt (protest på grund af manglende accept eller manglende betaling).

Protest på grund af manglende accept skal optages inden den frist, der er fastsat for vekslens forevisning til accept. Hvis den første forevisning i det i § 24, 1ste stykke, omhandlede tilfælde har fundet sted på fristens sidste dag, kan protest endnu optages den følgende dag.

Protest på grund af manglende betaling af en veksel, der er betalbar på en bestemt dag eller en vis tid efter dens udstedelsesdag eller efter sigt, skal optages en af de to søgnedage, som følger efter vekslens forfaldsdag. For en veksel, der er betalbar ved sigt, finder, for så vidt angår protest for manglende betaling, de i foregående stykke med hensyn til protest for manglende accept givne forskrifter tilsvarende anvendelse.

Protest på grund af manglende accept fritager for forevisning til betaling og for protest på grund af manglende betaling.

Er trassaten ved eksekution fundet at mangle midler til at betale sin gæld, eller har han, hvis han er handlende (jfr. § 7 i lov om bogføring af 10. maj 1912),¹ standset sine betalinger, kan vekselindehaveren ikke som følge heraf iværksætte regres, førend vekslen er blevet forevist til betaling for trassaten og protest er optaget.

Kommer trassaten under konkurs, eller er der åbnet forhandling om tvangsakkord for ham, er det til iværksættelse af regres tilstrækkeligt, at vekselindehaveren fremlægger det retsdekret, hvorved konkursen erklæres eller akkordforhandlingen åbnes. Det samme gælder, hvis trassenten, der i vekslen har givet forbud mod forevisning til accept, kommer under konkurs, eller der åbnes forhandling om tvangsakkord for ham.

§ 45. Vekselindehaveren skal give sidste endossent og trassenten meddelelse om den manglende accept eller betaling inden fire søgnedage efter protest-dagen eller, hvis der er taget forbehold om regres uden omkostninger, efter forevisningsdagen. Enhver endossent skal senest 2den søgnedag efter den dag, på hvilken han har modtaget sådan meddelelse, underrette den nærmest foregående endossent om den meddelelse, han har modtaget, med opgivelse af navn og adresse på dem, som har givet de forudgående meddelelser, og således videre lige til trassenten. Ovennævnte frister regnes fra modtagelsen af den forudgående meddelelse.

Når meddelelse i overensstemmelse med forskrifterne i foranstående stykke er givet en vekselsskyldner, skal tilsvarende meddelelse indenfor samme frist gives den, der har tegnet aval for ham.

I tilfælde af, at en endossent ikke har angivet sin adresse, eller denne er ulæselig, er det tilstrækkeligt, at meddelelsen gives til den endossent, som står nærmest foran ham på vekslen.

Den, der er pligtig at give underretning, kan gøre det på en hvilken som helst måde, endogså ved blot at sende vekslen tilbage.

Det påhviler ham at bevise, at han har givet meddelelse inden udløbet af den tilståede frist. Fristen skal anses for overholdt, hvis et brev, som indeholder meddelelsen, er blevet indleveret til postvæsenet inden fristens udløb.

Den, der ikke giver underretning inden den ovennævnte frist, fortaber

1. Ophævet ved lov nr. 173 af % 1959 § 4.

ikke sin regresret, men er ansvarlig for den skade, som måtte være forvoldt ved hans forsømmelse; dog kan skadeserstatningen ikke overstige vekslens beløb.

§ 46. Bemærkningen »regres uden omkostninger«, »uden protest« eller en anden tilsvarende bemærkning påført dokumentet og underskrevet af trassenten, en endossent eller en avalist fritager vekselindehaveren for at optage protest på grund af manglende accept eller manglende betaling som betingelse for regres.

Ved et sådant forbehold bliver vekselindehaveren hverken fritaget for at forevise vekslen inden de foreskrevne frister eller for at give underretning, som i § 45 foreskrevet. Beviset for, at fristerne ikke er overholdt, påhviler den, der vil påberåbe sig dette overfor vekselindehaveren.

Hvis forbeholdet er indsat af trassenten, har det virkning overfor alle vekselskyldnere; hvis det er indsat af en endossent eller en avalist, har det kun virkning overfor denne. Hvis indehaveren af en veksel til trods for et af trassenten indsat forbehold optager protest, må han selv bære omkostningerne derved. Hvis forbeholdet er indsat af en endossent eller en avalist, kan omkostningerne ved protesten, om en sådan er optaget, kræves erstattet hos enhver vekselskyldner.

§ 47. De, som har udstedt, accepteret eller endosseret en veksel eller tegnet aval på samme, er en for alle og alle for en ansvarlige overfor vekselindehaveren.

Vekselindehaveren har ret til at rejse krav mod enhver af disse personer, særskilt eller i fællesskab, uden at være bundet til at iagttage den rækkefølge, hvori de har forpligtet sig.

Samme ret tilkommer enhver vekselskyldner, som har indfriet vekslen.

At der er anlagt sag imod en af vekselskyldnerne, hindrer ikke, at der rejses krav mod de andre, selv om de på vekslen er opført efter den, der først er blevet sagsøgt.

§ 48. Vekselindehaveren kan af den, mod hvem han iværksætter regres, fordre:

- 1) den ikke accepterede eller ikke betalte vekselsum tillige med renter, hvis sådanne er betingede,
- 2) renter fra forfaldsdagen efter en rentefod af 6 pct.,

- 3) omkostningerne ved protesten og ved de i § 45 foreskrevne underretninger såvel som andre omkostninger, samt
- 4) provision af $\frac{1}{3}$ pct. af vekselsummen.

Hvis regres iværksættes før forfaldstid, skal der i vekselsummen fradrages en diskonto, der skal beregnes efter den officielle diskontosats, sådan som denne er fastsat på det sted, hvor vekselindehaveren bor, og på den dag, da regreskravet gøres gældende.

§ 49. Den, som har indløst vekslen, kan af dem, der er ansvarlige overfor ham, fordrø:

- 1) hele det beløb, som han har betalt,
- 2) renter af dette beløb fra den dag, han udbetalte beløbet, efter en rentefod af 6 pct.,
- 3) de omkostninger, han har haft, samt
- 4) provision af $\frac{1}{3}$ pct. af vekselsummen, idet dog retten til at beregne provision ophører, når provisionens samlede sum har nået 2 pct. af vekselsummen.

§ 50. Enhver vekselkyldner, mod hvem regreskrav er rejst eller kan gøres gældende, kan mod at betale indløsningssummen fordrø vekslen udleveret tillige med protesten og en kvitteret regning.

Enhver endossent, som har indløst vekslen, kan udstryge sit eget og de efterfølgende endossementer.

§ 51. Hvis der iværksættes regres, efter at vekslen alene er accepteret for en del af vekselsummen, kan den, der indløser vekslen for det ikke accepterede beløbs vedkommende, forlange, at der herom gøres påtegning på vekslen, samt at der gives ham kvittering derfor. Vekselindehaveren skal derhos levere ham foruden protesten en bekræftet afskrift af vekslen, som i dette tilfælde tjener som grundlag for videre regres.

§ 52. Enhver, der har ret til at iværksætte regres, kan, hvis ikke andet er betinget, skaffe sig betaling ved hjælp af en ny veksel (modveksel), der er betalbar ved sigt, og som trækkes på en af dem, der er ansvarlige overfor ham, og gøres betalbar på det sted, hvor den pågældende ansvarlige bor.

Modvekslen omfatter, foruden de i §§ 48 og 49 angivne beløb, også mæglergebyr og stempelafgift for modvekslen.

Hvis modvekslen trækkes af vekselindehaveren, fastsættes dens beløb efter kursen for en sigtveksel, der trækkes fra det sted, hvor den oprindelige veksel var betalbar, på det sted, hvor vedkommende vekselsskyldner bor. Trækkes modvekslen af en endossent, fastsættes beløbet efter kursen for en sigtveksel, der trækkes fra det sted, hvor trassenten af modvekslen bor, på det sted, hvor vekselsskyldneren bor.

§ 53. Oversiddes de frister, der gælder

for forevisning af en veksel, der lyder på betaling ved sigt eller en vis tid efter sigt,

for optagelse af protest på grund af manglende accept eller manglende betaling,

for forevisning af en veksel til betaling, når der er taget forbehold om regres uden omkostninger,

taber vekselindehaveren sin ret mod endossenterne, trassenten og de andre vekselsskyldnere med undtagelse af acceptanten.

Er en veksel ikke blevet forevist til accept inden den frist, som trassenten har bestemt, taber vekselindehaveren sin ret til regres såvel for manglende betaling som for manglende accept, medmindre det fremgår af bestemmelsen, at trassentens mening kun har været at fraskrive sig ansvar for accept.

Er en frist for forevisningen bestemt i et endossement, kan alene vedkommende endossent påberåbe sig den.

§ 54. Hvis der for forevisningen af en veksel eller for protests optagelse indenfor de foreskrevne frister indtræder en uovervindelig hindring (indenlandsk eller udenlandsk lovforskrift eller andre tilfælde af vis major), forlænges disse frister.

Vekselindehaveren er forpligtet til uopholdelig at give sidste endossent underretning om en sådan hindring og til at gøre påtegning om denne underretning med datum og underskrift på vekslen eller en allonge; i øvrigt finder forskrifterne i § 45 anvendelse.

Så snart hindringen er ophørt, skal vekselindehaveren uopholdelig forevise vekslen til accept eller til betaling og om fornødent lade optage protest.

Vedvarer hindringen længere end tredive dage efter forfaldstiden, kan regres iværksættes, uden at forevisning eller optagelse af protest er nødvendig.

For veksler, der lyder på betaling ved sigt eller en vis tid efter sigt, regnes de tredive dage fra den dag, da vekselindehaveren har givet den sidste endossent underretning om hindringen, selv om dette er sket før forevisningsfristens udløb; for veksler, der er betalbare en vis tid efter sigt, skal de tredive dages frist forøges med den i vekslen angivne forevisningsfrist.

Som vis major anses ikke tildragelser af rent personlig natur for vekselindehaveren eller den, som han har overdraget at forevise vekslen eller at optage protesten.

VIII. Om intervention

1. Almindelige bestemmelser

§ 55. Trassenten, en endossent eller en avalist kan opgive en nødsadressat til at acceptere eller betale vekslen.

En veksel kan under de nedenfor angivne betingelser accepteres eller betales af en person, der indtræder (intervenerer) for en hvilken som helst af vekselskyldnerne, der er udsat for regres.

Intervenienten kan være en person, der ikke er vekselskyldner, endogså trassaten, eller en person, der allerede er vekselforpligtet, dog ikke acceptanten.

Intervenienten skal indenfor en frist af to søgnedage give den, for hvem han har intervenseret, underretning om interventionen. Iagttager han ikke denne frist, er han ansvarlig for den skade, der måtte være forvoldt ved hans forsømmelse, dog at skadeserstatningsbeløbet ikke kan overstige vekselsummen.

2. Interventionsaccept

§ 56. Interventionsaccept kan finde sted i alle tilfælde, hvor indehaveren af en veksel kan iværksætte regres før forfaldstid, undtagen når veksels forevisning til accept er forbudt.

Når der på vekslen er angivet en nødsadressat på betalingsstedet, kan vekselindehaveren ikke før forfaldstid udøve sin regresret imod den, der har angivet nødsadressen, og imod de efterfølgende vekselskyldnere, medmindre han har forevist vekslen for nødsadressaten og, hvis denne nægter accept, har ladet nægtelsen godtgøre ved protest.

I andre tilfælde kan vekselindehaveren vægre sig ved at modtage interventionsaccept. Hvis han alligevel modtager accepten, taber han sin adgang

til regres før forfaldstid imod den, for hvem accepten er givet, og mod de efterfølgende vekselkyldnere.

§ 57. Interventionsaccept skrives på vekslen; den underskrives af intervenienten. Den skal angive, for hvis regning den meddeles; i mangel af sådan angivelse anses accepten meddelt for trassenten.

§ 58. Interventionsacceptanten er forpligtet overfor vekselindehaveren og de endossenter, der følger efter den, for hvis regning han har intervenseret, på samme måde som denne er forpligtet.

Uanset interventionsaccepten kan den, for hvem den er tegnet, og de, som er ansvarlige overfor ham, mod betaling af det i § 48 angivne beløb, fordre, at vekselindehaveren skal udlevere vekslen, kvitteret regning og protesten, hvis sådan er optaget.

3. Interventionsbetaling

§ 59. Interventionsbetaling kan finde sted i alle tilfælde, i hvilke regres enten ved eller før forfaldstid kan iværksættes af vekselindehaveren.

Betalingen skal omfatte hele det beløb, som skal erlægges af den, for hvis regning betalingen sker.

Den skal finde sted senest dagen efter den sidste dag, på hvilken protest på grund af manglende betaling kan optages.

§ 60. Er en veksel blevet accepteret af en intervenient, der har sin bopæl på betalingsstedet, eller er der opgivet en eller flere nødsadressater, der bor på betalingsstedet, skal vekselindehaveren forevise vekslen for enhver af disse personer og i påkommende tilfælde lade protest optage på grund af manglende betaling senest dagen efter den sidste til optagelse af protest bestemte dag.

Optages protest ikke inden denne frist, bliver den, der har opgivet nødsadressaten, eller for hvis regning vekslen er accepteret, såvel som de efterfølgende endossenter fri for deres forpligtelser.

§ 61. En vekselindehaver, som vægrer sig ved at modtage interventionsbetaling, taber sin ret til regres mod dem, som ville være blevet frigjort ved betalingen.

§ 62. *Interventionsbetaling skal godtgøres ved en på vekslens meddelt kvittering med angivelse, for hvis regning betalingen er sket. I mangel af sådan angivelse anses betalingen at være sket for trassenten.*

Vekslens tillige med protesten, hvis en sådan er blevet optaget, skal udleveres til intervenienten.

§ 63. *Den, der betaler som intervenient, erhverver de af vekslens flydende rettigheder mod den, for hvem han har betalt, og mod dem, som er ansvarlige overfor ham efter vekslen. Dog kan han ikke endossere vekslen påny.*

De endossenter, der følger efter den vekselkyldner, for hvis regning betalingen har fundet sted, frigøres ved denne.

Tilbyder flere interventionsbetaling, har den, ved hvem de fleste vekselkyldnere frigøres, fortrinsret. Den, der intervenserer i strid med denne forskrift, taber, for så vidt han er kendt med forholdet, sin ret til regres mod dem, der ellers ville være blevet frigjort.

IX. Om vekselduplikater og vekselkopier

1. Duplikater

§ 64. *En veksels kan udstedes i flere enslydende eksemplarer (duplikater).*

Eksemplarerne skal i selve teksten indeholde nummerangivelse. I mangel heraf gælder ethvert af dem som en selvstændig veksels.

Enhver indehaver af en veksels, der ikke angiver, at den er udstedt i et eneste eksemplar, kan kræve, at der på hans bekostning leveres ham duplikater af vekslens. I dette øjemed skal han henvende sig til sin umiddelbare formand; denne er pligtig til at yde ham sin bistand ved at foretage henvendelse til sin egen umiddelbare formand og således videre, indtil begæringen når trassenten. Endossenterne er forpligtede til at gentage deres endossementer på de nye eksemplarer.

§ 65. *Betaling efter et af vekseleksemplarerne har frigørende virkning, selv om det ikke er betinget, at sådan betaling skal sætte de andre eksemplarer ud af kraft. Dog svarer trassaten fremdeles for ethvert vekseleksemplar, som er forsynet med hans accept, og ikke er blevet ham tilbageleveret.*

Har en endossent overdraget vekseleksemplarerne til forskellige personer,

svarer han såvel som de efterfølgende endosserer for ethvert eksemplar, der bærer deres navnetegning, og som ikke er tilbageleveret.

§ 66. Den, der har sendt et af vekseleksemplarerne til accept, skal på de andre eksemplarer opgive navnet på den person, hos hvem dette eksemplar findes; denne er forpligtet til at udlevere det til den retmæssige indehaver af et andet eksemplar.

Vægrer han sig derved, kan vekselindehaveren ikke iværksætte regres, førend han ved en protest har godtgjort:

- 1) at det til accept sendte eksemplar ikke er blevet udleveret ham på hans forlangende, og
- 2) at han ikke har kunnet få accept eller betaling efter et andet eksemplar.

2. Kopier

§ 67. Enhver indehaver af en veksel har ret til at tage kopier af den.

Vekselkopien skal nøjagtigt gengive originalvekslen med de endossementer og alle andre påtegninger, som findes på den. Kopien skal angive, hvor langt afskriften går.

Vekselkopien kan endosseres og forsynes med aval på samme måde og med samme virkning som originalvekslen.

§ 68. Vekselkopien skal angive, hvem der har den originale veksel i hænde. Den pågældende er forpligtet til at udlevere originalvekslen til den retmæssige indehaver af kopien. Vægrer han sig derved, kan indehaveren af vekselkopien ikke iværksætte regres mod den, som har endosseret eller tegnet aval på kopien, førend han ved en protest har godtgjort, at originalvekslen ikke er blevet udleveret ham på hans forlangende.

Er der på originalvekslen efter det sidste endossement, førend kopien blev taget, følgende påtegning: »herfra gælder kun endossement på kopi« eller en anden påtegning af lignende art, er et efterfølgende endossement på originalvekslen ugyldigt.

X. Om forandringer i vekslen

§ 69. *Er der gjort forandring i en veksels tekst, er de, der efter forandringen har tegnet deres navn på vekslen, forpligtede overensstemmende med den ændrede tekst. De, der har tegnet deres navn før forandringen, er forpligtede overensstemmende med den oprindelige tekst.*

XI. Om vekslens forældelse

§ 70. *Ethvert krav, der efter vekslen haves mod acceptanten, forældes i tre år fra forfaldsdagen.*

Indehaverens krav mod endossenterne og trassenten forældes i et år fra den dag, da der i rette tid blev optaget protest, eller, hvis der er taget forbehold om regres uden omkostninger, fra forfaldsdagen.

Endossenternes regreskrav mod andre endossenter eller mod trassenten forældes i seks måneder fra den dag, da endossenten har indfriet vekslen, eller da forældelsen blev afbrudt overfor denne, jfr. § 71.

§ 71. *Vekselforældelsen afbrydes ved forkyndelse af stævning i vekseløgsmålet eller ved de i retsplejelovens § 279, 2det stykke, nævnte handlinger, eller ved vekselfordringens anmeldelse i skyldnerens under offentlig behandling stående bo, eller ved at den, mod hvem sådant søgsmål er rejst, indvarsler en formand for processens skyld (litis denunciatio). Den, som har modtaget sådan indvarsling, kan afbryde den i § 70, 1ste stykke omhandlede forældelse ved ligeledes at give acceptanten procesvarsel.*

Ved stævning til udenlandsk domstol afbrydes vekselforældelsen, hvis skyldneren har sit hjemsted i vedkommende land, eller han uden at gøre indsigelse imod domstolens kompetence tager til genmæle i sagen, eller stævningen er forkyndt for ham personlig. Litis denunciatio til udenlandsk domstol afbryder forældelsen under samme betingelse som stævning. Ligeledes afbrydes forældelsen ved, at vekselkravet under en ved udenlandsk domstol verserende sag efter den på stedet gældende lovgivning gøres gældende til modregning.

Ved anmeldelse i skyldnerens i udlandet under offentlig behandling ståen-

de bo afbrydes forældelsen, hvis skyldneren ved bobehandlingens åbning var bosat i vedkommende land.

Forældelsen afbrydes ikke i forhold til andre vekselkyldnere end den, mod hvem afbrydelseshandlingen er foretaget, men afbrydelsen virker til fordel for alle dens formænd, der har foretaget afbrydelsen.

Har afbrydelsen af forældelsen fundet sted, uden at vekseløgsmålet bringes til afslutning, begynder en ny forældelsesfrist at løbe fra den dag, da sagen sidst foretoges i retten. Bliver foretagelsen af handlinger til afbrydelse af forældelsen umuliggjort som følge af sådanne hindringer som omhandles i § 54, bevares vekselretten, hvis afbrydelsen sker inden en måned efter hindringens ophør.

XII. Almindelige bestemmelser

§ 72. Forfalder en veksel på en lovbestemt helligdag, kan betaling først kræves den følgende søgnedag. Ligeledes kan alle andre handlinger vekslens vedrørende, såsom forevisning til accept og optagelse af protest, kun foretages på en søgnedag.

Skal en sådan handling foretages inden en vis frist, hvis sidste dag er en lovbestemt helligdag, udstrækkes fristen til den førstkommende søgnedag. Mellemliggende helligdage medtages ved fristens beregning.

Lørdage samt grundlovsdagen den 5. juni bliver at stille lige med de lovbestemte helligdage, for så vidt angår vekselretlige handlingers foretagelse.

I de frister, der er fastsat ved loven, eller foreskrevet ved særlig bestemmelse, medregnes ikke den dag, der tjener til udgangspunkt for fristen.

Løbedage finder ikke anvendelse på vekslers.

§ 73. Er en veksel, som er betalbar her i riget, bortkommet, kan den mortificeres overensstemmende med de om mortifikation i øvrigt gældende regler. Mortifikationssagen anlægges på det sted, hvor vekslens skal betales.

Når offentlig indkaldelse i mortifikationssagen er behørig bekendtgjort, er trassenten forpligtet til at udstede nyt vekselbrev. Var den bortkomne veksel accepteret, er acceptanten, når forfaldstiden er kommet, pligtig til at betale til den, som godtgør sin ret til at oppebære betalingen. Dog skal der i disse tilfælde stilles trassenten eller acceptanten antagelig sikkerhed, indtil vekslens er blevet mortificeret, eller deres ansvar efter den bortkomne veksel på anden måde er ophørt.

§ 74. Er vekselfordringen forældet, eller er vekselretten tabt ved forsømmelse af den til dens bevaring foreskrevne omgang, er dog vekselindehaveren ikke udelukket fra som almindelig gældsfordring af indtale hos en veksel-skyldner, hvad denne ville blive beriget med på hans bekostning, hvis et-hvert krav bortfaldt.

2. AFD. OM DEN EGNE VEKSEL XIII

§ 75. En egen veksel skal indeholde:

- 1) benævnelsen veksel indført i selve teksten og udtrykt på det sprog, hvori dokumentet er affattet,
- 2) et ubetinget tilsagn om at betale en bestemt pengesum,
- 3) angivelse af forfaldstiden,
- 4) angivelse af stedet, hvor betalingen skal ske,
- 5) navnet på den, til hvem eller til hvis ordre betalingen skal ske,
- 6) angivelse af dag og sted for underskriften samt
- 7) underskrift af den, der udsteder dokumentet (udstederen).

§ 76. Et dokument, hvori en af de i den foregående paragraf nævnte anførs-ler mangler, gælder ikke som egen veksel, undtagen i de i de følgende styk-ker fastsatte tilfælde.

En egen veksel, hvis forfaldstid ikke er angivet, anses som betalbar ved sigt.

I mangel af særlig angivelse anses dokumentets udstedelsessted for at være betalingssted og tillige for at være det sted, hvor udstederen bor.

En egen veksel, der ikke angiver stedet, hvor den er udstedt, anses for underskrevet på det ved udstederens navn anførte sted.

§ 77. Om den egne veksel gælder, for så vidt de ikke er uforenelige med dennes særlige beskaffenhed, de bestemmelser om den trukne veksel, der vedrører:

endossement (§§ 11-20),

forfaldstid (§§ 33-37),

betaling (§§ 38-42),

regres på grund af manglende betaling (§§ 43-50, 52-54),

*interventionsbetaling (§§ 55, 59 - 63),
kopier (§§ 67 og 68),
forandringer (§ 69),
forældelse (§§ 70 - 71),
helligdage, beregning af frister og forbud mod løbedage (§ 72),
bortkomne veksler (§ 73) samt
vekselindehaverens ret til efter indtrådt forældelse eller fortabelse af vekselretten at anlægge berigelsessøgsmål (§ 74).*

Ligeledes gælder for den egne veksel bestemmelserne vedrørende veksler betalbare hos en trediemand eller på et andet sted end det sted, hvor trassatten bor (§§ 4 og 27), adgangen til at betinge renter (§ 5), uoverensstemmelser i angivelsen af den sum, der skal betales (§ 6), følgerne af, at en underskrift er anbragt på vekslen under de i § 7 omhandlede omstændigheder, at underskriften hidrører fra en person, der har handlet uden fuldmagt eller med overskridelse af sin fuldmagt (§ 8), samt bestemmelserne om ufuldstændige veksler (§ 10).

Endvidere gælder for den egne veksel bestemmelserne om aval (§§ 30-32). Hvis avalpåtegningen ikke indeholder angivelse af, for hvem den er meddelt (§ 31 sidste stykke), anses den at være meddelt for udstederen.

§ 78. Udstederen af en egen veksel er forpligtet på samme måde som acceptanten af en trukken veksel.

En egen veksel, der lyder på betaling en vis tid efter sigt, skal forevises for udstederen til påtegning om forevisning inden de i § 23 bestemte frister. Fristen fra sigt løber fra dagen for den af udstederen underskrevne forevisningspåtegning på vekslen. Udstederens vægring ved at give dateret påtegning fastslås ved en protest (§ 25), hvis datum tjener til udgangspunkt for fristen fra sigt.

3. AFD. OM FORHOLDET TIL UDENLANDSK LOV KAP. XIV

§ 79. En udlændings evne til at indgå vekselforpligtelse bedømmes efter loven i det land, hvor han er statsborger. Hvis denne lovgivning erklærer

loven i et andet land for bestemmende, skal sidstnævnte lov komme til anvendelse.

En udlænding, som i medfør af de i foregående stykke givne forskrifter måtte mangle evne til at forpligte sig, er ikke desto mindre gyldigt forpligtet her i riget, hvis han har indgået forpligtelsen i et land, efter hvis lovgivning han ville have haft evne til at forpligte sig.

§ 80. Formen for en vekselforpligtelse bedømmes efter loven i det land, hvor forpligtelsen er underskrevet.

Hvis en vekselforpligtelse er ugyldig i medfør af bestemmelsen i denne paragrafs første stykke, men er gyldig efter loven i et land, hvor en senere forpligtelse er undertegnet, skal den første forpligtelses ugyldighed ikke medføre, at også den senere forpligtelse anses som gyldig.

En vekselforpligtelse, som en dansk statsborger indgår udenfor riget, og som, for så vidt angår formen, opfylder dansk lovs fordringer, skal her i riget anses som gyldig overfor anden dansk statsborger, selv om forpligtelsen som følge af bestemmelsen i denne paragrafs første stykke måtte anses som ugyldig.

§ 81. Retsvirkningen af en trukken veksels accept eller af udstedelsen af en egen veksel, bedømmes efter loven i det land, hvor vekslen skal betales.

Virkningerne af andre vekselforpligtelser bedømmes, hvor ikke andet er foreskrevet, af loven i det land, hvor forpligtelsen er undertegnet.

§ 82. Fristerne for udøvelse af regresretten bedømmes for alle vekselkyldnere efter loven i det land, hvor vekslen udstedes.

§ 83. Ansens vekselindehaveren efter loven i det land, hvor vekslen er udstedt, tillige som indehaver af den fordring, som har foranlediget vekslens udstedelse, skal den nævnte lov være afgørende i så henseende.

§ 84. Om accept af vekslen kan begrænses til en del af vekselsummen, samt om vekselindehaveren kan nægte at modtage delvis betaling, afgøres af loven i det land, hvor vekslen skal betales.

§ 85. Formen og fristerne for protest såvel som formen for andre handlinger, der er nødvendige for udøvelse eller bevaring af vekselretten, bedøm-

mes efter loven i det land, på hvis område protesten skal optages eller vedkommende handling foretages.

§ 86. Loven i det land, hvor en veksel er betalbar, afgør, hvorledes der vil være at forholde i tilfælde af bortkomst eller tyveri af vekslen.

§ 87. Skal udenlandsk lovgivning i henhold til de derom givne forskrifter bringes til anvendelse under en retssag, kan domstolen, for så vidt den pågældende fremmede lov ikke måtte være retten bekendt, pålægge den vedkommende part at fremskaffe de i så henseende fornødne oplysninger.

4. AFD. SLUTNINGSBESTEMMELSER

KAP. XV

§ 88. Om optagelse af vekselpotest og om vekslers forevisning her i riget gælder følgende regler: 1) Protest skal foretages af notarius publicus eller den embedsmand, som efter lovgivningen udfører notarialforretninger. Skulle det tilfælde indtræffe, at en sådan embedsmands medvirken ikke i betimelig tid kan have, kan protesten optages af to troværdige personer; en genpart af den optagne protest skal imidlertid i løbet af følgende søgnedag forelægges vedkommende embedsmand, for at den kan blive indført i den-nes protokol. Sker dette ikke, har protesten tabt sin gyldighed.

2) Mundtlig rekvisition til den eller dem, der skal optage protesten, er tilstrækkelig, når tillige vekslen overleveres. Begæres vekselpotest hos flere personer på samme sted, udfordres kun een protestforretning.

*Hvis den, hos hvem protest for manglende betaling skal optages, tilbyder at betale – være sig helt eller delvis –, skal embedsmanden modtage penge-
ne, ved delvis betaling påføre vekslen fornøden kvittering, og ved fuldstændig betaling udlevere vekslen og, for så vidt det ønskes af debitor, kvittere den.*

3) Optagelse af protest skal, såfremt anden overenskomst ikke træffes, ske mellem kl. 9 formiddag og kl. 7 eftermiddag i den pågældendes forretningslokale eller, hvis han ikke har sådant på stedet, i hans bolig. Træffes ikke den, hos hvem der skal protesteres, bliver protesten at optage i eller ved hans forretningslokale eller bolig. Er hans forretningslokale eller bolig ikke kendt, og kan oplysning derom af den, der foretager protesten, ikke erholdes hos stedets politimyndighed, bliver dette at anføre i protesten.

Hvad foran er udtalt om tid og sted for optagelse af protest, finder tilsvarende anvendelse på vekslens forevisning til accept og betaling.

4) Den originale veksel eller vekselkopien skal bilægges protesten, der i øvrigt skal indeholde rekvirentens begæring eller påstand, det svar, der gives af den, hos hvem der protesteres, eller bemærkning om, at der intet svar har været at erholde, eller at han ikke har kunnet træffes, angivelse af stedet, hvor og tiden, når protesten sker, og endelig underskrift af den, som foretager protesthandlingen. Om den optagne protest skal der gøres bemærkning på vekslen eller vekselkopien.

Protesten tillige med afskrift af vekslen eller vekselkopien bliver at indføre i en protokol.

Af protestforretningen må udskrift ikke meddeles andre end protestekvirenten.

§ 89. Tidspunktet for veksellovens ikrafttræden bestemmes ved kgl. anordning. Fra samme tidspunkt ophæves veksellov for Danmark nr. 52 af 7. maj 1880, jfr. lov nr. 124 af 7. maj 1915, og § 10 i lov nr. 66 af 28. maj 1880 om vekselsager og vekselprotester, dog at vekselloven, med undtagelse af dens regler om protest, kommer til anvendelse på veksler, der er udstedt, forinden nærværende lov træder i kraft.

Indledning

Det dokument, man i dag kalder for en veksler, er i hovedsagen *udviklet i Norditalien* i sidste halvdel af det 12. århundrede.

Den opblomstring af handelen, som fandt sted i denne periode, blev hæmmet af vanskelighederne ved at skaffe den fornødne fremmede kapital. Dette hang sammen med, at områdets mange småfyrster i vid udstrækning betragtede deres enerettigheder til at udstede penge – pengeregaler – som et effektivt middel til at skaffe sig indtægter med. Det var derfor regelmæssigt forbudt at betale med fremmed mønt. Skulle der købes varer på en fremmed plads, var det derfor nødvendigt først at skaffe sig penge, som var gangbare på den pågældende plads. I dette øjemed kunne en købmand indbetale en sum penge til sin bys vekselmægler (*campor*), som til gengæld forsynede købmanden med et *vekselbrev* (*littera cambii*). Vekselsbrevet gik ud på, at vedkommende vekselmægler anmodede en vekselmægler på en anden plads om at udbetale den købmand, der mødte op med brevet, en sum penge i en møntsort, der var gangbar på den pågældende plads.

Den vekselmægler, der modtog indbetalingen fra købmanden og udstedte vekselbrevet, blev kaldt for *trassenten*.

Den købmand, der fik vekselbrevet overgivet, blev kaldt for *remitten-ten*.

Og den vekselmægler, som *trassenten* anmodede om at betale, blev kaldt for *trassaten*.

Vekselforretninger var oprindelig et monopol for vekselerere. Købmændenes vekslere blev udstedt og betalt af vekselerere. Vekselererne opnåede derfor en afgørende indflydelse på handelens udvikling i slutningen af middelalderen. Efterhånden mistede dette monopol imidlertid sin betydning. Og i takt hermed skiftede udstedelsen og brugen af vekslere karakter. I stedet for at indbetale en sum penge til en vekselerer og lade denne udstede en veksler trukket på en anden vekselerer, blev det almindeligt, at *købmanden selv udstedte vekslen* og trak den på en af sine debitorer på betalingsstedet. Vekslen blev som følge af denne fremgangsmåde ikke

udstedt til en vekselerer men til den, vedkommende købmand købte varer af.

En vekslen blev oprindeligt udelukkende benyttet som et *betalingsmiddel*.

I takt med, at købmændene selv begyndte at udstede veksler, og i takt med, at pengemarkedet blev friere, blev det imidlertid klart, at en vekslen også kunne benyttes som et effektivt *kreditmiddel*. Den der ønskede at købe en vare kunne lade sælgeren udstede en vekslen med køberen som trassat – d.v.s. som den der skulle betale vekslen – og vekslen kunne da lyde på betaling en vis tid efter udstedelsen, f.eks. tre måneder efter udstedelsen. Samtidig kunne køberen af varen acceptere vekslen, d.v.s. ved sin underskrift erklære sig villig til at betale vekslen, når den forfaldt. Vekslen kunne være udstedt til en bank eller et andet pengeinstitut som – med fradrag af rente i tre måneder – straks udbetalte sælgeren det beløb, vekslen lød på. Vekslen kunne også være udstedt til sælgeren selv, som så kunne overdrage den til en bank eller til et pengeinstitut og på den måde straks skaffe sig kontanter.

Den ældste *veksellovgivning* er fra slutningen af det 14. århundrede. I Piacenzas statutter af 1391 findes der således bestemmelser om veksleprocesser. Og i en forordning for Barcelona af 1394 findes der bl.a. bestemmelser om accept. Fra Italien har kendskabet til veksler bredt sig til Frankrig. Her fandtes der allerede i det 17. århundrede en ret detaljeret lovgivning om veksler. Af betydning for den gældende veksellovgivning er imidlertid i særlig grad bestemmelserne i art. 110-189 i Napoleons Code de commerce af 1807. Disse bestemmelser har i betydelig grad påvirket den tyske Allgemeine deutsche Wechsel-Ordnung af 1848. Denne lov udgør på sin side et vigtigt forbillede for den danske, norske og svenske veksellov af 1880.

Vekselloven af 1880 er trods påvirkning af tysk ret blevet til som et resultat af *skandinavisk samarbejde*.

Den gældende veksellov, lov nr. 68 af 23. marts 1932, er ikke blot et resultat af et skandinavisk samarbejde, men et resultat af et *internationalt samarbejde*.

Dette samarbejde startede med den første veksleretskonference i Haag i 1910. På denne conference blev der udarbejdet et udkast til en international veksellov. Dette udkast blev drøftet på ny på den anden veksleretskonference i Haag i 1912 og blev på denne conference vedtaget i form af

en konvention. Efter at det internationale samarbejde var blevet afbrudt ved udbrydelsen af den 1. verdenskrig i 1914, blev det taget op igen på initiativ af Folkeforbundet. På en konference i Genève i 1930-31 blev der derefter på grundlag af resultaterne i Haag i 1912 vedtaget bl.a. en international veksellov samt en overenskomst, som forpligtede de deltagende stater til hver for sit territorium at indføre loven, dog således at der på enkelte punkter kunne vedtages fravigelser fra den internationale lovtekst. På grundlag af denne overenskomst vedtoges der i alle de skandinaviske lande veksellove, som på alle de punkter, overenskomsten krævede det, stemmer overens med den internationale lovtekst. Disse love trådte alle i kraft den 1. november 1932.

Den internationale veksellov – og dermed de skandinaviske veksellove – bygger ligesom veksellovene af 1880 i høj grad på *tysk og fransk lovgivning*. På mange punkter er der blot tale om en modernisering af de ældre tyske og franske lovbestemmelser. Da tysk og fransk lovgivning i tiden før den internationale veksellov havde sat sit tydelige præg på veksellovgivningen ikke blot i Skandinavien men også i adskillige andre europæiske lande, kunne den internationale veksellov derfor accepteres af adskillige stater. Loven er i dag gennemført i langt de fleste europæiske lande.

Ved fortolkningen af den danske veksellov bør man som anført af bl.a. Ussing, U 1932B.316, have i erindring, at man står over for en lov, som er blevet til gennem et snævert internationalt samarbejde. Man bør ved fortolkningen *tilstræbe resultater, som har udsigt til at opnå international anerkendelse*. De forudgående forhandlinger i Haag og Genève bør derfor tillægges større vægt ved fortolkningen, end man ellers tillægger en lovs forarbejder. Og dernæst bør det i mindre omfang end ellers tillægges betydning, om den ene eller anden fortolkning er i overensstemmelse med dansk rets øvrige regler. I hvert fald hvor de internationale lovtekster eller motivudtalelser indeholder fuldstændige bestemmelser, må disse danne hovedgrundlaget for fortolkningen.

Vekselloven

1. Afdeling. Om den trukne veksel

KAP. I

Om vekslens udstedelse og form

§ 1

En veksel skal indeholde:^a

- 1. Benævnelsen veksel, indført i selve teksten og udtrykt på det sprog, hvori dokumentet er affattet;^b**
- 2. en ubetinget anmodning om at betale en bestemt pengesum (vekselsummen);^c**
- 3. navnet på den, der skal betale (trassaten);^d**
- 4. angivelse af forfaldstiden;^e**
- 5. angivelse af stedet, hvor betaling skal ske;^f**
- 6. navnet på den, til hvem eller hvis ordre betalingen skal ske (vekseltager, remittent);^g**
- 7. angivelse af dag og sted for vekslens udstedelse;^h samt**
- 8. underskrift af den, der udsteder vekslen (trassenten).ⁱ**

a. En veksel er et *strengt formbundet dokument*. Dette vil for det første sige, at et dokument for at kunne betegnes som en veksel skal opfylde alle de krav, loven stiller, og som nærmere præciserer indholdet og omfanget af parternes forpligtelser. Dernæst indebærer kravet om en bestemt form, at det i almindelighed er udelukket at tage hensyn til forhold, der ikke fremgår af dokumentet. Og endelig hindrer loven vel ikke, at dokumentet indeholder andet, end hvad der er nødvendigt, men udelukker på den anden side, at dokumentet indeholder bestemmelser eller vedtagelser, som er egnede til at vække tvivl om vekselforpligtelsens indhold eller omfang.

VL. § 1 angiver i forbindelse med § 2 de formkrav, der i almindelighed stilles til en veksel, og som skal være opfyldt, for at dokumentet kan bevare sin gyldighed som veksel. Loven indeholder ikke nogen *definition* af begrebet veksel. Men i tilslutning til de citerede bestemmelser kan man kort definere eller beskrive en veksel som en anvisning eller et gælds brev, der er affattet i bestemte former og undergivet en række særlige retsregler,

hvorved vekselejeren får en særlig stærk stilling som kreditor og vekslen bliver meget let at omsætte.¹

Opfyldelse af lovens formkrav giver sjældent anledning til problemer i praksis. Dette skyldes, at veksler normalt skrives på særlige *vekselblanketter*, der i lighed med andre blanketter kan købes i en normal boghandel.

Det må imidlertid understreges, at det *ikke er en betingelse* for vekslens gyldighed som sådan, at den er skrevet på en særlig blanket.

En veksler behøver ikke at være skrevet på *papir*. Den kan f.eks. godt skrives på låget af en cigarkasse.

Hvilket *skrivemiddel* der benyttes er uden betydning. Der kan f.eks. benyttes skrivemaskine, kuglepen eller blyant. Der kan også benyttes griffel eller kridt.

Formkravene behøver ikke at være opfyldt før *tidspunktet for forevisning* til accept eller betaling. Der er således ikke noget i vejen for, at en veksler udfyldes i forbindelse med selve forevisningen.²

Jfr. U 1966.776 (ØLD): Et firma, der havde leveret varer til et aktieselskab, udstedte for betalingen en veksler til »os selv« med angivelse af aktieselskabet som trassat, d.v.s. som den der skulle betale vekslen, jfr. VL § 1, nr. 3, og med firmaet som remittent, d.v.s. som den der skulle modtage betaling, jfr. VL § 1, nr. 6. Imidlertid var vekslen ikke underskrevet af firmaet som trassent, d.v.s. som den, der havde udstedt vekslen, jfr. VL § 1, nr. 8. Det antoges, at den mangelfuldt udfyldte veksler kunne udfyldes under et regressøgsmål.

En lignende afgørelse findes i U 1950.261 (ØLK).

b. VL § 1, nr. 1, kræver, at betegnelsen »veksler« skal findes anført i selve *dokumentets tekst*. At ordet findes i overskriften, er altså ikke tilstrækkeligt. Bestemmelsen siger ikke noget om, hvor i teksten ordet veksler skal findes. I de normale tilfælde findes det midt i teksten, der lyder således: »Betal mod denne veksler til hr. N. N. – – – kr.« Men en tekst der lyder således: »Betal til hr. N. N. – – – kr. mod denne veksler«, opfylder også lovens krav, selv om ordene »mod denne veksler« teoretisk kan være tilføjet efter dokumentets udstedelse. Hvis ordet »veksler« ikke findes anført i teksten, er dokumentet ugyldig som veksler.

En veksler, der er udstedt her i landet, behøver ikke nødvendigvis at være udfærdiget på dansk. Er vekslen udfærdiget på et *fremmed sprog*, er

1. *Ussing* p. 91.

2. *Rasting* p. 40. – Det standpunkt der indtages i *Lyngsø*: Check- og veksellovene p. 18 og i *Negotiable dokumenter* p. 143 er altså nu opgivet.

det imidlertid nødvendigt, at ordet »veksel« er oversat til vedkommende sprog.

c. VL § 1, nr. 2, kræver, at vekslen skal indeholde en *ubetinget anmodning* om at betale en bestemt sum penge. Et dokument, der indeholder en anmodning om at betale, når en bestemt kontrakt er opfyldt, er således ikke gyldig som veksel. Bestemmelsen om, at anmodningen skal være ubetinget, kan dog ikke fortolkes således, at der skal foreligge en viljeserklæring, som binder udstederen. Formkravet i § 1, nr. 2, er f.eks. opfyldt, selv om veksels udstedelse er fremkaldt ved voldelig tvang.

Den omstændighed, at vekslen indeholder en *advisklausul* gør ikke betalingsanmodningen betinget, og dokumentet bevarer således sin gyldighed som veksel uanset en sådan klausul. En advisklausul berører kun forholdet mellem trassenten og trassaten, idet den går ud på, at trassaten ikke må betale vekslen, forinden trassenten har givet nærmere underretning herom. Klausulen har således ingen vekselretlig virkning over for indehaveren, der foreviser vekslen til accept eller betaling, idet han bevarer sin ret til regres ubeskåret, hvis vekslen ikke bliver accepteret eller betalt som følge af, at avis endnu ikke er fremkommet.

Vekslen skal indeholde en *anmodning* om at betale, men der er ikke foreskrevet nogen bestemt ordlyd. Det er ikke nødvendigt, at vekslen indeholder ordet »anmodning«. I de sædvanlige tilfælde anvendes udtrykket »betal«. Indeholder dokumentet ikke en anmodning om at betale, er det ugyldig som veksel.

Vekslen skal lyde på betaling af en *bestemt sum penge*. Et dokument der angiver beløbet alternativt, kan således ikke opnå gyldighed som veksel. Loven siger ikke noget om, på hvilken måde beløbet skal angives, men i de sædvanlige tilfælde anføres beløbet både med bogstaver og med tal. Selv om det beløb, der er anført med tal, ikke stemmer overens med det beløb, der er anført med bogstaver, foreligger der ikke en alternativ angivelse af vekselsummen. Hvorledes denne konflikt skal løses afgøres efter § 6. Ifølge denne bestemmelse skal en veksel i tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse mellem talangivelsen og bogstavangivelsen, gælde for den sum, der står anført med bogstaver.

Om *renter* af vekselsummen henvises til § 5.

Vekslen skal indeholde en anmodning om at betale en *pengesum*. Dokumenter der lyder på »betaling« af værdipapirer eller varer har altså ikke gyldighed som vekslar.

Vekslen må lyde på en *bestemt møntsort*. Et tal uden møntbetegnelse er således ikke tilstrækkeligt.³ Der er ikke noget i vejen for, at vekslen lyder på en møntsort, der ikke er gangbar på betalingsstedet. En veksle, der er udstedt og betalbar i Danmark, kan f.eks. godt lyde på betaling i pund, jfr. i denne forbindelse § 41.

d. § 1, nr. 3, kræver, at *navnet på den der skal betale*, trassaten, skal være angivet i vekslen. Trassaten er den for hvem vekslen skal forevises til eventuel accept og til betaling og den hos hvem der i fornødent fald skal optages protest på grund af manglende accept eller betaling. Det er ikke nødvendigt at angive trassatens adresse. At trassatens navn er opdigtet, berører heller ikke dokumentets gyldighed som veksle.⁴ Er vekslen trukket på en trassat, der ikke eksisterer, må forholdet bedømmes på samme måde, som når vekselindehaveren ikke kan finde trassaten, jfr. § 88, stk. 1, nr. 3.

Der er ikke noget i vejen for, at vekslen kan angive *flere trassater*. Angivelsen kan ske kumulativt (A og B) eller disjunktivt (A eller B). Derimod må det nok anses for tvivlsomt, om der i en veksle kan træffes bestemmelse om, at trassaterne skal hæfte *pro rata*.⁵

Med den formulering, bestemmelsen i § 1, nr. 3, har fået, jfr. udtrykket »skal betales«, har det ikke været meningen at sige noget om, hvorvidt trassaten måtte have *pligt til at betale*. Hvorvidt trassaten har pligt til at betale vekslen, må afgøres efter almindelige regler. Herefter må det antages, at trassaten i almindelighed ikke har pligt til at betale vekslen til remittenten. Dette gælder, selv om trassaten over for trassenten har forpligtet sig til at betale vekslen, og selv om trassenten har et forfaldent tilgodehavende mod trassaten. Udstedelse af en veksle er nemlig ikke nogen tredjemandsretshandel og indebærer ikke nogen overdragelse af trassentens eventuelle tilgodehavende mod trassaten.⁶

e. Ifølge § 1, nr. 4, skal vekslen indeholde en angivelse af *forfaldstiden*. Bestemmelsen må sammenholdes med § 2, stk. 2, hvorefter en veksle, hvis forfaldstid ikke er angivet, anses som betalbar ved forevisning.

3. *Holmboe*: Vekselloven p. 18. Checkloven p. 17.

4. *Helper* p. 318, *Rasting* p. 17.

5. *Helper* p. 318, *Rasting* p. 18 antager, at en angivelse af flere trassater kun kan ske kumulativt. Det samme gælder *Holmboe*: Vekselloven p. 19

6. *Holmboe*: Vekselloven p. 10, *Lyngsø*: Negotiable dokumenter p. 234f.

Forfaldstiden kan angives på *forskellige måder*.

En veksel kan således for det første lyde på betaling ved forevisning for trassaten, jfr. § 33, stk. 1, 1. led. En sådan veksel kaldes for en *sigtveksel*.

Dernæst kan en veksel lyde på betaling en vis tid efter, at den er forevist til accept for trassaten, jfr. § 33, stk. 1, 2. led. En sådan veksel kaldes for en *eftersigtveksel*.

En veksel kan endvidere lyde på betaling en vis tid efter dens udstedelse, jfr. § 33, stk. 1, 3. led. En sådan veksel kaldes for en *datoveksel*.

Vekslen kan også lyde på betaling en bestemt dag, jfr. § 33, stk. 1, 4. led. En sådan veksel kaldes for en *dagveksel*.

f. Ifølge § 1, nr. 5, skal vekslen indeholde en angivelse af stedet, hvor betaling skal ske. Stedet hvor betaling skal ske, *betalingsstedet*, er det sted, hvor vekslen skal forevises til betaling for trassaten og hvor der i fornødent fald skal optages protest på grund af manglende betaling, jfr. § 88, stk. 1, nr. 3. Bestemmelsen i § 1, nr. 5, må sammenholdes med bestemmelsen i § 2, stk. 3, hvorefter det ved trassatens navn anførte sted anses for at være vekslens betalingssted i mangel af særlig angivelse. Er betalingsstedet ikke angivet, og der heller ikke er anført nogen stedsbetegnelse ved trassatens navn, er dokumentet ugyldig som veksel.

Ordet »stedet« i § 1, nr. 5, må fortolkes som ensbetydende med »pladsen«. Angivelse af gadenavn og husnummer er ikke nødvendig, og er heller ikke tilstrækkelig.

Betalingsstedet behøver næppe at være angivet på en sådan måde, at det ikke kan *forveksles* med andre steder, hvilket f.eks. vil være tilfældet, hvis betalingsstedet er angivet som »Nykøbing«. Hvis indehaveren ved, hvilket sted der har været ment, må han dog i tvivlstilfælde forevise vekslen til betaling på dette sted. Det må antages, at en indehaver, der mod bedre vidende foreviser vekslen til betaling på det forkerte sted, kun kan iværksætte regres, såfremt han godtgør, at vekslen heller ikke ville være blevet betalt, såfremt den var blevet forevist til betaling på det rigtige sted.

Der er ikke noget i vejen for, at vekslen angiver *flere betalingssteder*. Det kan dog næppe gyldigt bestemmes i vekslen, at indehaveren først skal kunne iværksætte regres, når vekslen forgæves har været forevist til betaling på alle de angivne betalingssteder. Indehaveren må kunne iværksætte

regres, så snart vekslen forgæves har været forevist til betaling på et af de angivne betalingssteder.⁷

Betalingsstedet er kun *opfyldelsessted for trassaten* og dennes eventuelle avalister. VL indeholder ingen bestemmelse om, hvor betaling skal erlægges, hvis vekslen ikke honoreres, og indehaveren som følge heraf søger regres hos trassenten eller endossenterne. Spørgsmålet om, hvor betaling skal ske i dette tilfælde, må afgøres efter de almindelige obligationsretlige regler, jfr. gældsbrevloven § 3. Efter denne bestemmelse skal betaling ske på vekselindehaverens bopæl eller, hvis han driver forretning, på forretningsstedet.

g. Ifølge § 1, nr. 6, skal en veksel indeholde navnet på den, til hvem eller hvis ordre betalingen skal ske, *remittenten*. Med denne bestemmelse har det været meningen at udelukke anerkendelse af vekslere, der er udstedt til ihænde-haveren.⁸ Ved at udstede vekslen til trassentens egen ordre, jfr. § 3, stk. 1, opnår man imidlertid det samme resultat, som hvis vekslen var udstedt til ihænde-haveren.

Kravet om, at vekslen skal indeholde *navnet* på den person til hvem eller hvis ordre, den er udstedt, skal forstås bogstaveligt. Dette følger modsætningsvis af den til VL § 1, nr. 6, svarende bestemmelse i checkloven § 5, 1. led. Ifølge denne bestemmelse er det tilstrækkeligt, at en check er udstedt til »en bestemt person«. Herefter kan en check f.eks. udstedes til »Postmesteren i X-købing«. En veksel må derimod altid indeholde en angivelse af remittentens navn.

Jfr. f.eks. byretsdommen i U 1965.613: Som remittent på en veksel var angivet »Ringsted Bank, konto D 1224«. Det var oplyst, at denne konto tilhørte vekselindehaveren. Det antoges, at vekselindehaveren ikke kunne kræve acceptanten af vekslens dømte til at betale den, da det måtte være en forudsætning, at vekselindehaverens navn fremgik af vekslens.

En lignende afgørende findes i U 1950.261 (ØLK).

h. § 1, nr. 7, kræver, at vekslen skal indeholde en angivelse af *dag og sted for dens udstedelse*. At en sådan angivelse er nødvendig, er også forudsat i flere af lovens øvrige bestemmelser, jfr. f.eks. § 23, hvorefter en eftersigtveksel, d.v.s. en veksel, der skal betales en vis tid efter sigt, skal forevises til accept inden et år fra dens udstedelsesdag.

7. *Helper* p. 31f., *Rasting* p. 21f.

8. *Motiver til vekselloven* p. 8.

Datoen kan skrives med bogstaver eller med tal, f.eks. 1. august 1986 eller 1/8-1986. Det er også muligt at benytte anden form for tidsangivelse, blot det ved hjælp af denne er muligt at fastslå det nøjagtige tidspunkt for udstedelsen. En veksels, der er udstedt »juleaften 1986« opfylder således formkravene i § 1, nr. 7. En angivelse af, at vekslen er udstedt »julen 1986« er derimod ikke tilstrækkelig. Julen varer jo flere dage. En veksels, der er udstedt »påskedag 1986« opfylder derimod formkravene i § 1, nr. 7, selv om »påskedag« ikke er en fast dato. Det er derimod ikke tilstrækkeligt, at vekslen fremtræder som udstedt »på min 50-års fødselsdag«. Den nøjagtige dato for »påskedag 1986« kan konstateres ved at slå efter i en kalender, medens dette ikke gælder for så vidt angår udstederens fødselsdag. Ud fra samme synspunkt må det antages at være tilstrækkeligt, at en veksels fremtræder som udstedt på »dronningens fødselsdag«.

En veksels kan ikke indeholde flere *forskellige tidsangivelser* for dens udstedelse.

Om vekslen *faktisk er udstedt* på den dag, der står anført som udstedelsesdag, er uden betydning.

At der foreligger *antedatering*, d.v.s. at vekslen angiver at være udstedt før den faktisk er udstedt, er således uden betydning for dokumentets gyldighed som veksels. Antedatering kan dog medføre en indskrænkning af omløbstiden, jfr. f.eks. § 34.

At der foreligger *postdatering*, d.v.s. at vekslen angiver at være udstedt efter at den faktisk er udstedt, er også uden betydning for dokumentets gyldighed som veksels. Postdatering kan dog medføre en forlængelse af omløbstiden, jfr. f.eks. § 34.

Er *udstedelsesdatoen ikke angivet* på den ene eller den anden måde, er dokumentet ugyldig som veksels.

Jfr. herved U 1979.913 (VLD): Et firma, A, som havde leveret varer til B, udstedte en veksels til C med B som trassat. C overdrog vekslen til D. B accepterede vekslen, men undlod at betale den. Vekslen indeholdt ikke nogen angivelse af dag og sted for dens udgivelse, men en sådan angivelse blev under en vekselsag, som D anlagde mod B, påført vekslen af A. Det antoges, at dokumentet ikke var gyldig som veksels, og at D derfor ikke kunne opnå dom over B.

Bestemmelsen om angivelse af *udstedelsessted* i § 1, nr. 7, må sammenholdes med § 2, stk. 4, hvorefter en veksels, der ikke angiver hvor den er udstedt, anses for udstedt på det sted, der står anført ved trassentens navn. Reglen om, at vekslen skal indeholde en angivelse af udstedelses-

sted, er altså i realiteten ikke obligatorisk. Angiver dokumentet ikke, hvor det er udstedt, og står der heller ikke nogen stedsbetegnelse ved trassentens navn, er det ikke en veksle.

Også udstedelsesstedet må være et *virkeligt eksisterende sted*. Udstedelsesstedet får bl.a. betydning ved afgørelsen af, om et vekselretligt problem skal bedømmes efter dansk eller efter fremmed ret, jfr. nærmere §§ 79-87. Loven forudsætter, at vekslen faktisk er udstedt på det angivne udstedelsessted, men dokumentet bliver ikke ugyldigt, fordi det i virkeligheden er udstedt på et andet sted.

En veksle kan ikke indeholde *flere udstedelsessteder*. Dette gælder, selv om den er udstedt af flere trassenter, som bor forskellige steder.

Kravet om angivelse af dag og sted for udstedelsen er ikke bindende for så vidt angår *rækkefølgen* af de pågældende angivelser, idet det også er tilladt at angive dem i rækkefølgen dag og sted.

i. § 1, nr. 8, kræver, at trassentens *underskrift* findes på vekslen.

I motiverne til denne bestemmelse⁹ fremhæves det, at medens andre angivelser, f.eks. vekselsummen, kan frembringes ved hjælp af *mekaniske midler* (skrivemaskine, perforering, trykning o.s.v.), må underskriften være håndskrevet. Hvor der er tale om fortolkning af den tilsvarende bestemmelse i checkloven § 1, nr. 6, må det i dag anses for tvivlsomt, om kravet om håndskrevet underskrift kan opretholdes. Det er formodentlig retssædvane, at en check ikke behøver at være forsynet med en håndskrevet underskrift.¹⁰ En tilsvarende retssædvane gælder næppe med hensyn til vekslere. Med hensyn til vekslere er det altså fortsat reglen, at underskriften må være håndskrevet.

Udtrykket »underskrift« må i det hele taget *fortolkes temmelig vidt*.

Der er således ikke noget i vejen for, at trassenten giver tredjemand *fuldmagt* til at underskrive vekslen på sine vegne. Fuldmægtigen kan da enten skrive både trassentens og sit eget navn på vekslen eller nøjes med at skrive trassentens navn. Hvad enten den ene eller den anden fremgangsmåde benyttes, er vekslen gyldig, uanset den ikke indeholder »underskrift af den, der udsteder vekslen«.

At udstederens *underskrift er falsk*, eller at han har manglet evnen til at påtage sig vekselforpligtelse, påvirker ikke dokumentets gyldighed som

9. Rigsdagstidende 1931-32 A 4809 og 5033-34.

10. Lyngsø: Negotiable dokumenter p. 146.

veksel. I disse tilfælde bliver den angivne udsteder ganske vist ikke forpligtet, men dette påvirker ikke det ansvar, der påhviler andre underskrivere på vekslen, jfr. § 13. Det samme gælder, hvis den person, der anføres som udsteder, ikke eksisterer.¹¹

At *underskriften er utydelig* eller formuleret således, at den kan give anledning til misforståelser, påvirker ikke dokumentets gyldighed som veksel.

At *underskriften er ulæselig* får ingen betydning, hvis de, der kender udstederens navnetegning, er i stand til at identificere den, jfr. U 1978.856 (ØLD).

Iøvrigt kræver loven kun, at der skal foreligge en underskrift, men siger ikke noget nærmere om, hvad der skal forstås herved. En underskrift er ikke ensbetydende med underskriverens lovlige navn. Også et *kunstner-navn eller et pseudonym* må kunne benyttes, såfremt det er almindelig kendt.

I denne forbindelse bemærkes, at det i mange forretningskredse er sædvanligt, at dokumenter ikke underskrives med et navn, men derimod *for-synes med et tegn*, der vel oftest er tænkt som et navn, men som i realiteten ikke har nogen som helst forbindelse med de skrifttegn, hvormed man normalt udtrykker en mening eller et ønske. Også et sådant tegn opfylder lovens krav om underskrift, hvis det kan identificeres. Er tegnet anbragt under et firmastempel, vil der ikke opstå vanskeligheder i så henseende.

Underskrift med *fremmede skrifttegn* er tilstrækkelig, i hvert fald hvis der er tale om tegn, der tilhører et levende sprog, f.eks. hebræisk eller russisk.

Underskriften kan være *forkortet*, f.eks. i form af en sammentrækning af udstederens fornavn og efternavn.

Hvad angår *placeringen af underskriften på vekslen*, kunne man af udtrykket »under«-skrift være tilbøjelig til at slutte, at navnetegningen må stå under vekslens tekst. En sådan slutning er dog næppe berettiget. Ordet »underskrift« er dannet på et tidspunkt, da skrivekundskaben ikke var udbredt, men hvor ikke-skrivekyndige alligevel kunne komme til at afgive skriftlige erklæringer. Det pågældende dokument blev da udfærdiget af en skrivekyndig tredjemand, hvorefter udstederen satte sit segl eller navnetræk således, at dette sluttede vedkommende dokument. Heraf fulgte, at navnetegningen normalt kom til at stå under teksten. Med

11. *Helper* p. 34f., *Rasting* p. 22, *Evaldsen* p. 16, noten.

dette i erindring kan man næppe fortolke »underskrift« i § 1, nr. 8, således, at navnetegningen nødvendigvis må stå under teksten. Det må være tilstrækkeligt, at underskriften *refererer sig til teksten*. Underskriften kan derimod ikke indgå som et led i teksten »Jeg Peter Hansen anmoder Dem om at betale ...«.

Der er ikke noget i vejen for, at *flere trassenter* underskriver vekslen.¹² I så fald hæfter hver enkelt underskriver fuldt ud og uden hensyn til, om de øvrige trassenter måtte være vekselretligt forpligtet. Tilsammen hæfter flere trassenter altså solidarisk. Hvor flere underskriver en veksel, må underskrifterne placeres eller formuleres således, at det fremgår af vekslen, om de pågældende skriver under som trassenter eller som avalister, jfr. herved § 31.

§ 2

En veksel, hvori der mangler nogen af de i de foregående paragraf nævnte anførsler, gælder ikke som veksel undtagen i de i denne paragraf nedenfor fastsatte tilfælde.^a

En veksel, hvis forfaldstid ikke er angivet, anses som betalbar ved sigt.^b

I mangel af særlig angivelse anses det ved trassatens navn anførte sted for at være vekslens betalingssted og tillige for at være det sted, hvor trassaten bor.^c

En veksel, der ikke anfører stedet, hvor den er udstedt, anses for underskrevet på det ved trassentens navn anførte sted.^d

a. Opfylder et dokument ikke de krav, der nævnes i § 1 sammenholdt med § 2, stk. 2-4, er det ugyldigt som veksel. Selv om et dokument er ugyldigt som veksel, kan det dog godt medføre retsvirkninger. Spørgsmålet er blot, hvilke retsvirkninger dokumentet medfører. Dette spørgsmål rejser sig navnlig, hvor dokumentet har karakter af en *anvisning*, d.v.s. indeholder en anmodning til en tredjemand om at udbetale en sum penge, og således – i hvert fald delvis – opfylder kravet i § 1, nr. 2, men ikke de øvrige krav i § 1 sammenholdt med § 2, stk. 2-4.

Efter § 9, stk. 1, er det reglen, at den der udsteder en veksel indestår for dens godkendelse (accept) og betaling. Denne regel kan næppe antages at gælde for anvisninger. Men dette er ikke ensbetydende med, at udstederen aldrig bliver ansvarlig over for den, dokumentet er udstedt til. Om

12. *Helper* p. 37, U 1915.684 (LHS).

udstederen er ansvarlig beror imidlertid ikke på anvisningen som sådan, men derimod på det retsforhold, der har givet anledning til udstedelsen af anvisningen.¹

Overdrages en veksel, er det efter § 15, stk. 1, reglen, at overdrageren indestår for vekslens accept og betaling. Det må formodentlig antages, at heller ikke denne bestemmelse kan finde anvendelse på anvisninger.²

En anvisning kan næppe, på samme måde som et omsætningsgælds-brev eller en veksel, betragtes som et negotiabelt dokument. Det må således antages, at overdragelse af anvisninger ikke kan medføre eksstinktion af rettigheder efter gældsbrevloven § 14 eller vekselloven § 16, stk. 2.

Og der kan heller ikke indtræde eksstinktion af indsigelser efter gældsbrevloven §§ 15-19 eller vekselloven § 22.

Endelig må det antages, at der heller ikke kan indtræde betalingseksstinktion efter reglerne om omsætningsgældsbreve eller efter reglerne om vekslers, jfr. gældsbrevloven §§ 19-20 og vekselloven § 40, stk. 3.³

Hvis den tredjemand, til hvem anmodningen er stilet, forsyner dokumentet med en *påtegning (accept)*, ifølge hvilken han forpligter sig til at efterkomme anmodningen, bliver han dog ansvarlig for betalingen i samme omfang som en person, der har udstedt et gælds-brev. I sådan et tilfælde kan anvisningen blive til et negotiabelt gælds-brev i forhold til vedkommende tredjemand, såfremt betingelserne i gældsbrevloven § 11 er opfyldt.

En veksel rummer *ikke en overdragelse af en fordring*. Den til hvem en veksel er udstedt kan ikke ved at gå frem efter reglerne i gældsbrevloven § 31 og underrette trassaten, opnå beskyttelse imod, at trassentens kreditorer foretager udlæg eller anden retsforfølgning mod det beløb, trassenten måtte have tilgode hos trassaten. Der kan heller ikke opnås beskyttelse mod trassentens aftaleerhververe. På dette punkt må der antages at gælde det samme om anvisninger og vekslers, sml. U 1918.614 (LHS) og U 1966.916 (ØLD).

b. Ifølge § 2, stk. 2, er det reglen, at en veksel hvis *forfaldstid ikke er angivet*, anses som betalbar ved sigt, d.v.s. ved forevisning, jfr. § 34.

Bestemmelsen stemmer overens med den *almindelige obligationsretlige regel* om, at en pengefordring skal betales, når kreditor forlanger det,

1. *Ussing* p. 150f., *Holmboe*: Veksel- og sjekkretten p. 39f.

2. *Ussing* p. 151f., *Holmboe*: Veksel- og sjekkretten p. 39f.

3. U 1893.1142 (GKD), U 1898.196 (GKD).

medmindre der er truffet aftale om betaling på et andet tidspunkt, jfr. gældsbreven § 5, stk. 1. I modsætning til gældsbreven § 5, stk. 1, siger VL § 2, stk. 2, ikke noget om, hvornår skyldneren har ret til at betale, såfremt der ikke er truffet nogen aftale herom. En modsætningslutning må herefter føre til, at skyldneren ikke har ret til at betale før forfaldstid, d.v.s. før vekslen har været forevist til betaling. En udtrykkelig regel med dette indhold findes i § 40, stk. 1.

c. § 2, stk. 3, tilsigter først og fremmest at fastslå vekslens *betalingssted*, når dette ikke direkte måtte være angivet, jfr. § 2, nr. 5. I realiteten ophæver bestemmelsen således reglen i § 1, nr. 5 om, at vekslen skal angive det sted, hvor betaling skal ske.

Fastlæggelse af betalingsstedet har betydning i flere henseender.

Det har for det første betydning for at fastslå det sted, hvor vekslen skal *forevises til betaling*.

Fastlæggelse af betalingsstedet har for det andet betydning for at fastslå det *sted, hvor protest* på grund af manglende betaling i fornødent fald skal optages, jfr. § 88, stk. 1, nr. 3.

Fastlæggelse af betalingsstedet har dernæst også betydning for at fastslå *i hvilken møntsort* vekselsummen skal betales, hvis beløbet er angivet i en møntsort, der har samme benævnelse men forskellig værdi i det land, hvor vekslen er udstedt, og det land, hvor den skal betales, jfr. f.eks. det tilfælde, at en veksel på »1000 kr.« er udstedt i Danmark men betalbar i Sverige, jfr. § 36.

Ud over at tilsigte at fastslå vekslens betalingssted, når dette ikke direkte måtte være angivet, tilsigter § 2, stk. 3, også at fastslå det *sted, hvor trassaten bor*, når dette ikke måtte være direkte angivet.

Denne del af bestemmelsen får navnlig betydning ved afgørelsen af på hvilket *sted vekslen kan forevises til accept*. Ifølge § 21 kan vekslen forevises til accept på det sted, hvor trassaten bor. Dette må forstås således, at forevisning til accept altid kan ske på det sted, der ifølge § 2, stk. 3, anses som trassatens bopæl.

Bestemmelsen om trassatens bopæl i § 2, stk. 3, omfatter i hvert fald tilfælde, hvor vekslen *ikke indeholder nogen særlig angivelse af betalingsstedet*. I sådanne tilfælde må altså det sted, der står anført ved trassatens navn, anses både for at være betalingsstedet og for at være det sted, hvor trassaten bor og dermed det sted, hvor forevisning til accept kan ske.

Bestemmelsen omfatter endvidere tilfælde, hvor vekslen indeholder en

særlig angivelse af betalingsstedet, og der *tillige findes en stedbeteegnelse ved trassatens navn*. Også i dette tilfælde må det sted, der står anført ved trassatens navn, anses for at være det sted, hvor trassaten bor og dermed det sted, hvor forevisning til accept kan ske.

§ 2, stk. 3, omfatter derimod ikke tilfælde, hvor vekslen *kun indeholder en særlig angivelse af betalingsstedet*. I disse tilfælde må forevisning til accept antages at skulle ske på det sted, hvor trassaten virkelig bor eller på det sted, hvor han driver forretning.

Reglen i § 2, stk. 3, er kun en *formodningsregel*, jfr. udtrykket »anses«. Dette indebærer, at det f.eks. ikke er udelukket, at en vekslen, der ikke indeholder nogen særlig angivelse af betalingsstedet, anses for betalbar på et andet sted end det sted, der står anført ved trassatens navn.

d. Hvis vekslen ikke indeholder nogen angivelse af *stedet, hvor den er udstedt*, jfr. § 1, nr. 7, anses den ifølge § 2, stk. 4, for udstedt på det sted, der står anført ved trassentens navn.

Fastlæggelse af udstedelsesstedet har bl.a. betydning ved anvendelse af bestemmelserne i §§ 79-87 om *forholdet til fremmed ret*.

Reglen i § 2, stk. 4, er ligesom reglerne i § 2, stk. 2 og 3, kun en *formodningsregel*, jfr. udtrykket »anses«. Såfremt det bevises, at vekslen er udstedt på et andet sted, end det sted der står anført ved trassentens navn, må dette sted altså være afgørende.

VL § 1, jfr. § 2, stk. 2-4, angiver hvad en vekslen *skal indeholde*. Heraf følger også, at et dokument ikke har gyldighed som vekslen, hvis det indeholder bestemmelser, som strider imod disse regler.

§ 1, jfr. § 2, stk. 2-4, siger derimod ikke noget om, hvad en vekslen *kan indeholde*. At en vekslen kan indeholde andet, end hvad der nævnes i de citerede paragraffer, forudsættes i en del af lovens øvrige bestemmelser, hvoraf skal fremhæves følgende:

§ 4: Domicilpåtegning

§ 5: Bestemmelser om renter.

§ 9: Ansvarsfraskrivelse for accept.

§ 11: Rektaclusul.

§ 15: Fraskrivelse af endossementansvar.

§ 18: Angivelse af, at endossement kun er til prokura.

§ 19: Panteendossement.

§ 22: Påbud om forevisning til accept.

- § 23: Angivelse af forevisningsfrist.
- § 26: Begrænsning med hensyn til accept.
- § 27: Trassatens påtegning om betaling.
- § 34: Påtegning om forevisningsfristens længde.
- § 39: Kvitteringspåtegninger.
- § 41: Påtegning om kurs på fremmed mønt.
- § 46: Klausulen »uden protest«.
- § 52: Påtegning om regresfordring ved recambioveksel.
- § 54: Påtegning om meddelelse om vis major m.v.

Endvidere kan en veksel indeholde *påtegninger*, som hverken er tilladte eller forbudte i loven.

Som eksempel kan nævnes, at en veksel kan indeholde en *advisklausul*, d.v.s. en klausul om, at trassaten ikke må betale vekslen, forinden trassenten har givet nærmere underretning herom.

En veksel kan også indeholde *regningsklausul* (»stilles i regning«), d.v.s. en klausul om, at trassaten anmodes om at debitere trassenten for vekselbeløbet, når han har indløst vekslen.

§ 3

En veksel kan trækkes til trassentens egen ordre.^a

Den kan trækkes på trassenten selv.^b

Den kan trækkes for en tredjemands regning.^c

a. Ifølge § 3, stk. 1, kan en veksel udstedes til *trassentens egen ordre*.

En sådan veksel kan være en *navneveksel*, idet den er udstedt »til mig selv«. Vekslen kan også være udstedt på den måde, at trassentens eget navn er anført som remittent.

Vekslen kan også være en *ordreveksel*, idet den er udstedt »til mig selv eller ordre«. Også i dette tilfælde kan vekslen være udstedt på den måde, at trassentens eget navn er anført som remittent.

b. Ifølge § 3, stk. 2, kan en veksel trækkes på trassenten selv. En sådan veksel kaldes for en *trukket egen veksel*. Det karakteristiske for en trukket egen veksel er, at trassenten og trassaten er den samme person. Der er ikke noget i vejen for, at en trukket egen veksel udstedes til trassentens

egen ordre, jfr. § 3, stk. 1. I så fald bliver det den samme person, der er trassent, trassat og remittent.

c. Ifølge § 3, stk. 3, kan en veksel trækkes for en tredjemands regning. En sådan veksel kaldes for en *kommissionsveksel*.

Bestemmelsen tager sigte på den ikke særlig praktiske situation, at en person hos en tredje- mand har et tilgodehavende, som han kan disponere over ved at udstede vekslers med den pågældende som trassat, men ikke selv har brug for at udstede vekslers, og derfor overlader retten hertil til en anden.

§ 4

En veksel kan lyde på betaling hos en tredjemand, enten på det sted, hvor trassaten bor, eller på et andet sted.

§ 4 handler om *domicilering af vekslers*.

Baggrunden for denne bestemmelse er følgende:

Ifølge § 1, nr. 3, skal vekslens indeholde navnet på den der skal betale, trassaten. Og ifølge § 1, nr. 5, skal vekslens endvidere indeholde angivelse af stedet, hvor betaling skal ske, betalingsstedet.

Trassaten er den person, for hvem vekslens skal forevises til betaling og den person, for hvem der i fornødent fald skal optages protest på grund af manglende betaling, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning d i begyndelsen. Betalingsstedet er det sted, hvor vekslens skal forevises til betaling, og hvor der i fornødent fald skal optages protest på grund af manglende betaling, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning f i begyndelsen.

I visse tilfælde kan det imidlertid være praktisk, at vekslens kan forevises til betaling for en anden end trassaten og på et andet sted end det sted, hvor trassaten bor.

Hvis f.eks. en person i Hjørring udsteder en veksel trukket på »Anders Andersen« i Hjørring som trassat, og stilet til en person i København som remittent, kan remittenten være interesseret i, at der åbnes ham mulighed for at forevise vekslens til betaling for en tredjemand, f.eks. en bank, og for, at forevisning kan ske i København. Dette kan realiseres ved, at vekslens forsynes med en domicileringsklausul, hvorefter den ikke skal forevises til betaling for trassaten men derimod for en tredjemand, nemlig vedkommende bank, og hvorefter den ikke skal forevises i Hjørring men i København.

Virkningen af domicilering er for det første, at vekslens ikke skal forevises til betaling for trassaten og at protest på grund af manglende betaling ikke skal ske for trassaten. Er en veksel domicileret, skal *forevisning til betaling i stedet ske for domicilaten og protest på grund af manglende betaling ligeledes ske for domicilaten*.

Virkningen af domicilering er for det andet, at forevisning til betaling

ikke skal ske på betalingsstedet og at optagelse af protest på grund af manglende betaling heller ikke skal ske på betalingsstedet. Er vekslen domicileret, skal *forevisning til betaling i stedet ske på det sted, der står anført ved domicilatens navn og protest på grund af manglende betaling skal ligeledes ske på dette sted.*

I praksis har det ofte givet anledning til *betydelig tvivl*, om en klausul alene angår angivelse af betalingsstedet, jfr. § 1, nr. 5, eller om den har karakter af en domicilpåtegning. Hvis klausulen alene angår angivelse af betalingsstedet, kan forevisning til betaling og optagelse af protest på grund af manglende betaling vel ske på det angivne sted, men forevisning og optagelse af protest må ske for trassaten. Hvis klausulen har karakter af en domicilpåtegning, kan ikke blot forevisning til betaling og optagelse af protest ske på det angivne sted, men de nævnte handlinger kan også ske for tredjemand.

Det må vistnok antages, at en klausul der går ud på, at vekslen er »betalbar i« X bank, har karakter af en domicilpåtegning.

Jfr. U 1895.387 (HD). Denne sag angik et tilfælde, hvor en veksel indeholdt en påtegning om, at den var »betalbar i Banken for Ringsted og Omegn«. Det antoges, at vekslen måtte anses som domicileret, og altså ikke blot kunne forevises til betaling i Ringsted men også i Ringsted kunne forevises til betaling for en tredjemand, Banken for Ringsted og Omegn. Nogle senere afgørelser går ganske vist i modsat retning, jfr. U 1903.404 (LHS), U 1904.132 (SHD) og U 1904.465 (LHS). Afgørelsen i U 1908.528 (LHS) kommer imidlertid til det samme resultat som afgørelsen i U 1895.387 (HD). Sagen angik et tilfælde, hvor en veksel bar en påtegning om at være »betalbar i Nationalbankens filial, Nykøbing F«. Det antoges, at vekslens måtte anses som domicileret, og altså ikke blot kunne forevises til betaling i Nykøbing F, men også i Nykøbing F kunne forevises til betaling for en tredjemand, Nationalbankens filial i Nykøbing F.

Hvis en veksel indeholder en klausul, der går ud på, at den er »betalbar ved« X bank, kan der ikke være tvivl om, at man står over for en domicilpåtegning.

Jfr. U 1906.330 (LHS). Denne sag angik et tilfælde, hvor en veksel var »betalbar ved Laane- og Diskontobanken, Hellerup«. Det antoges, at vekslen måtte anses som domicileret, og altså ikke blot kunne forevises til betaling i Hellerup, men også i Hellerup kunne forevises for en tredjemand, Laane- og Diskontobanken, sml. U 1929.363 (ØLD).

Også hvis vekslen indeholder en klausul, der går ud på, at den er »betalbar hos« X bank, må det antages, at man står over for en domicilpåtegning.

Som eksempel kan nævnes U 1912.802 (LHS). Denne sag angik et tilfælde, hvor en veksel indeholdt en klausul om, at den var »betalbar hos trassenten i Randers«. Det antoges, at vekslens måtte anses som domicileret.

En veksel der angiver en tredjemand uden at sige noget om, at den er »betalbar i«, »betalbar ved« eller »betalbar hos« den pågældende, kan næppe anses som en domicileret veksel.

Jfr. f.eks. U 1904.440 (LHS). Denne sag angik et tilfælde, hvor en veksel indeholdt en klausul om, at den var »betalbar i Landmandsbankens Kalundborg afdeling«. Det antoges, at vekslen ikke var domicileret, og at den derfor vel kunne forevises til betaling i Kalundborg, men ikke for den nævnte tredjemand, Landmandsbankens Kalundborg afdeling. Liggende afgørelser findes i VLT 1932.179 (VLD) og U 1951.811 (VLD).

På samme måde som en veksel kan angive flere trassater, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning d ved note 5, kan den angive *flere domicilater*.

På samme måde som indehaveren af en sædvanlig veksel normalt ikke kan gøre noget direkte krav gældende mod trassaten, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning d i slutningen, kan indehaveren af en domicileret veksel ikke gøre noget *direkte krav* gældende mod domicilaten.

Retten til at domicilere en veksel tilkommer trassenten.

§ 5

I en veksel, der er betalbar ved sigt^a eller en vis tid efter sigt,^b kan trassenten bestemme, at der skal svares rente af vekselsummen.^c I enhver anden veksel anses en sådan bestemmelse som uskrevet.^d

Rentefoden skal angives i vekslen; i mangel af sådan angivelse anses bestemmelsen om rente som uskrevet.^e

Renterne løber fra vekslens udstedelsesdag, hvis ikke en anden dag er angivet.^f

a. En veksel, der er betalbar ved sigt, kaldes normalt for en *sigtveksel*. En sigtveksel er ikke blot en veksel, der udtrykkelig angiver, at den er betalbar ved sigt, jfr. § 1, nr. 4, smh. m. § 33, stk. 1, 1. led, men også en veksel, der ikke angiver noget om, hvornår betaling skal ske, jfr. § 2, stk. 2.

b. En veksel, der lyder på betaling en vis tid efter sigt, kaldes normalt for en *eftersigtveksel*, jfr. herved § 33, stk. 1, 2. led.

c. Det er kun ved sigtveksler og eftersigtveksler, der kan træffes bestemmelse om, at der skal *svares rente*. Begrundelsen herfor er, at det ved andre veksler, d.v.s. veksler der lyder på betaling en vis tid efter udstedelsen (datoveksler), jfr. § 33, stk. 1, 3. led, og veksler der lyder på betaling en bestemt dag (dagveksler), jfr. § 33, stk. 1, 4. led, er muligt forud at beregne renterne og at lægge dem til vekselsummen.¹

d. Bestemmelsen i § 5, stk. 1, 2. pkt. tager ikke klart stilling til, hvad det vil sige, at en bestemmelse om renter *anses som uskrevet*.

Så meget er dog sikkert, at rentetilsagnet ikke berører dokumentets

1. Rigsdagstidende 1931-32 A.4318, Förslag till växellag p. 97, Eberstein p. 42f., Helper p. 50f.

øvrige indhold. En bestemmelse om renter bevirker altså *ikke, at dokumentet bliver ugyldig* som veksel, jfr. f.eks. byretsdommen i Jur. D. 1944.21.

Det må endvidere anses for givet, at rentekravet ikke kan gøres gældende under et *vekselsøgsmål*.

Det er derimod tvivlsomt, om bestemmelsen skal fortolkes således, at kravet på renter heller ikke kan gøres gældende under et civilt søgsmål. Motiverne til den tilsvarende bestemmelse i vekselloven af 1880 går klart ud fra, at rentefordringen ikke kan gøres gældende under et civilt søgsmål.² Ordlyden af § 5, stk. 1, 2. pkt. fører imidlertid kun til, at rentebestemmelsen anses som uskrevet. Men heraf følger ikke, at en bestemmelse om renter er uden enhver betydning. Herefter synes bestemmelsen at måtte fortolkes således, at et rentetilsagn *kun frakendes skriftlig virkning*.

e. Bestemmelsen i § 5, stk. 2, om, at *rentefoden skal angives*, må fortolkes således, at en klausul om betaling af renter kun har vekselretlig gyldighed, såfremt det for vekselindehaveren er muligt på et hvilket som helst tidspunkt nøjagtigt at beregne det beløb, der skal betales i renter. En vedtagelse om, at der skal betales »2% over sædvanlig bankrente« opfylder derfor ikke lovens krav. Derimod vil lovens krav være opfyldt, hvis vedtagelsen går ud på, at der skal betales rente med »2% over Nationalbankens diskonto«.

Hvad angår betydningen af, at en rentebestemmelse, der ikke angiver rentefoden, *anses som uskrevet* henvises til ovenfor, anmærkning d.

f. Ifølge § 5, stk. 3, løber renterne *fra vekslens udstedelsesdag*, hvis ikke en anden dag er angivet. Der må formodentlig lægges vægt på den virkelige udstedelsesdag. Noget andet er, at formodningen altid vil være for, at vekslen virkelig er udstedt på den dag, der er angivet som udstedelsesdag.

Ved beregning af den tid, i hvilken der skal svares renter, *medregnes udstedelsesdagen ikke*, jfr. § 72, stk. 4.

Pligten til at betale vedtagne renter *ophører ved vekslens forfaldstid*. På dette tidspunkt lægges renterne til vekselsummen, og af det samlede beløb må skyldneren herefter betale en »lovlig« rente på 6%. Denne rente løber indtil betaling sker. Fra det øjeblik, da der indledes retsforfølgning, løber dog den sædvanlige procesrente, jfr. renteloven § 3, stk. 4.

2. Udkast til vekselloven p. 9.

§ 6

En veksel, hvori beløbet er anført både med bogstaver og med tal, gælder i tilfælde af uoverensstemmelse mellem de anførte beløb for den sum, der er anført med bogstaver.^a

En veksel, hvori beløbet er anført flere gange enten med bogstaver eller med tal, gælder i tilfælde af uoverensstemmelser imellem de anførte beløb alene for den mindste sum.^b

a. Begrundelsen for bestemmelsen i § 6, stk. 1, må søges i, at en angivelse med tal i almindelighed vil være lettere at forfalske end en angivelse med bogstaver. En veksel på »5.000 kr.« kan lettere ændres til en veksel på »50.000 kr.«, end en veksel på »femtusinde kr.« kan ændres til en veksel på »femtitusinde kr.« Hertil kommer, at bogstavskriften på en veksel sædvanligvis udføres med større omhu end talskriften. I denne forbindelse må det imidlertid bemærkes, at § 6, stk. 1, ikke kan tages til indtægt for, at vekselsummen skal angives både med tal og med bogstaver. En veksel er f.eks. gyldig, selv om summen alene er anført med tal.

§ 6, stk. 1, er *tvungende*. Dette betyder, at der vekselretligt ikke åbnes mulighed for at tage hensyn til, for hvilket beløb trassenten faktisk har haft til hensigt at udstede vekslen. Dette får betydning i flere tilfælde.

At bestemmelsen er tvingende får for det første betydning i *forholdet mellem trassenten og den til hvem vekslen er udstedt*, remittenten. Hvis trassaten nægter at acceptere eller at betale en veksel, hvori der er uoverensstemmelse mellem det beløb, der er anført med tal og det beløb, der er anført med bogstaver, bliver det aktuelt for remittenten at søge regres mod trassenten, jfr. herom §§ 9 og 43ff. Under et sådant regressøgsmål kan trassenten alene dømmes til at betale det beløb, der er anført med bogstaver. Hvis dette beløb er lavere end det beløb, der er anført med tal, vil han dog afhængig af retsforholdet mellem ham og trassaten under et sædvanligt søgsmål kunne få trassaten dømt til at betale forskellen.

At § 6, stk. 1, er tvingende får dernæst betydning i *forholdet mellem trassenten og den til hvem vekslen er overdraget*, endossataren. Er det beløb, der er anført med bogstaver, højere end det beløb, der er anført med tal, vil trassenten være afskåret fra at hævde, at der ikke er sket eksstinktion efter § 22 på grund af endossatarens onde tro.

§ 6, stk. 1, får også betydning i *forholdet mellem trassenten og trassaten*. Hvis trassaten får forevist en veksel til betaling, og vekslen lyder på to

forskellige beløb anført henholdsvis med tal og med bogstaver, er han berettiget til at betale vekslen med det beløb, der står anført med bogstaver. En sådan betaling vil være retmæssig, således at trassaten kan debitere trassenten for beløbet uden at måtte finde sig i trassentens indsigelse om, at han kun har villet forpligte sig for det beløb, der er anført med tal.

§ 6, stk. 1, omfatter vistnok – om ikke direkte så dog analogt – det tilfælde, at den forskellige angivelse ikke gælder selve beløbet men derimod *møntenheden*, idet vekslen f.eks. lyder på betaling af »100 kr.« og »hundrede mark«. En sådan vekslen må gælde for 100 mark.

Er beløbet angivet både med bogstaver og med tal men således, at angivelsen med *bogstaver* er *ulæselig* eller affattet således, at den ikke giver nogen mening, må der udelukkende lægges vægt på den angivelse, der står anført med tal.

b. Er beløbet anført *flere gange med bogstaver*, og er der uoverensstemmelse mellem angivelserne, gælder vekslen ifølge § 6, stk. 2, for det mindste beløb.

Det samme gælder, hvis beløber er anført *flere gange med tal*.

Er beløbet anført *flere gange med bogstaver og flere gange med tal*, men således, at der hverken er overensstemmelse med hensyn til angivelsen med bogstaver eller med hensyn til angivelsen med tal, må bestemmelsen i § 6, stk. 1, kombineres med bestemmelsen i § 6, stk. 2. Som eksempel kan man tænke sig, at vekslen lyder på »400«, »500«, »sekshundrede« og »syv-hundrede« kr. § 6, stk. 1, fører da til, at der udelukkende skal lægges vægt på bogstavskriften, og i henhold til § 6, stk. 2, må man derefter lade det mindste af de beløb, der står anført med bogstaver, være gældende. Vekslen kommer herefter til at gælde for 600 kr.

§ 7

Forekommer der på en vekslen underskrift af nogen, der mangler evne til at påtage sig vekselforpligtelse, falske underskrifter, underskrifter af opdigtede personer eller underskrifter, der af anden grund ikke er bindende for underskriveren eller for den, i hvis navn underskriften er meddelt, er de andre vekselkyldnernes forpligtelse ikke desto mindre gyldig.

§ 7 indeholder den vigtige vekselretlige grundsætning, at den enkelte vekselklærings forbindende kraft *ikke er afhængig af, at eventuelle andre underskrifter på vekslen også er bindende*.

De praktiske konsekvenser af bestemmelsen kan måske bedst illustreres med et par eksempler:

Eks. 1: B stjæler en vekselblanket hos A og udsteder en veksel til sig selv, idet han falskelig underskriver med A's navn. B overdrager derefter vekslen til C, der modtager den i tillid til, at den er udstedt af A, som han kender som en økonomisk solid person. C overdrager vekslen til D, der foreviser den til betaling for trassaten. Denne opdager imidlertid, at vekslen er falsk, og nægter at betale den. Ifølge §§ 9 og 15 er det reglen, at såvel trassenten (A) som endossenterne (B og C) indestår for veksels betaling, således at indehaveren (D) kan iværksætte regres imod hvem at dem han vil, jfr. § 47. Men da A's underskrift er falsk, bliver han ikke forpligtet. B er forsvundet eller er ikke i stand til at betale, og D henvender sig derfor til C og kræver betaling af ham. Som følge af reglen i § 7 kan C ikke over for D gøre gældende, at han troede vekslen var ægte. C må derfor betale vekselsummen til D.

Eks. 2: B stjæler en vekselblanket hos A og udsteder en veksel til sig selv, idet han falskelig underskriver med A's navn. B foreviser derefter vekslen til accept for trassaten. Denne opdager ikke, at vekslen er falsk, og accepterer den derfor i tillid til, at vekselsummen kan krediteres hans gældsforpligtelse over for A. B overdrager derefter vekslen til C. Da trassaten har accepteret vekslen, bliver han forpligtet til at betale den, jfr. § 28, men som følge af at trassentens (A's) underskrift er falsk, kan trassaten ikke kreditere vekselsummen i hans gældsforpligtelse over for A. I dette tilfælde fører reglen i § 7 til, at trassaten og acceptanten ikke over for C kan fremsætte den indsigelse, at vekslen er falsk og derfor ikke kan krediteres hans gældsforpligtelse over for A. Trassaten og acceptanten må derfor betale vekslen til C. Lykkes det ikke at indtale vekselsummen hos B, må trassaten og acceptanten selv bære tabet.

Eks. 3: B stjæler en vekselblanket hos A og udsteder en veksel til sig selv, idet han falskelig underskriver med A's navn. B henvender sig derefter til D, hvem han tilbyder vekslen som betaling for varer. Da D ikke kender noget til A, nægter han at modtage vekslen som betaling, medmindre en tredjeperson, C, vil indestå for betalingen. C underskriver herefter vekslen som avalist, jfr. § 30, idet han stoler på, at den er udstedt af A, som han ved er økonomisk solid. I dette tilfælde kan D kræve betaling af C, jfr. § 32, uden at C til sin frigørelse kan påberåbe sig, at han kun påtog sig ansvaret som avalist i tillid til, at A's underskrift var ægte.

Undertiden kan der på en veksel findes *flere underskrifter, som hidrører fra den samme person*. Som eksempel kan nævnes det tilfælde, at C tegner aval på en veksel, som A har udstedt til B. Hvis B overdrager vekslen til C, og C videreoverdrager den til D, vil C have underskrevet vekslen to gange, nemlig én gang som avalist og én gang som endossent. Hvis endossementet fra C til D er falsk, bliver C ikke ansvarlig som endossent. Alligevel kan C tilpligtes at betale vekslen, da han stadigvæk er ansvarlig som avalist. Som et andet eksempel kan nævnes det tilfælde, at B overdrager

en veksel til C, som tilbageoverdrager den til B. Hvis B herefter endosserer vekslen til D, vil han have underskrevet to gange, nemlig én gang i forbindelse med endossementet til C, og én gang i forbindelse med endossementet til D. Såfremt endossementet til D er falsk, bliver B ikke ansvarlig for dette endossement. Men han hæfter stadigvæk over for D i kraft af sit endossement til C.

For at § 7 kan finde anvendelse, er det en betingelse, at dokumentet opfylder de *formelle krav*, som loven stiller til en gyldig veksel.

§ 8

Den, der tegner sit navn på en veksel på en andens vegne, for hvem han ikke havde fuldmagt til at handle,^a bliver selv forpligtet efter vekslen^b og erhverver, når han har betalt, de samme rettigheder, som ville have tilkommet den anden.^c Det samme gælder den, som har overskredet sin fuldmagt.

a. § 8 tager ikke stilling til, i hvilket omfang en person som fuldmægtig kan forpligte en anden ved at skrive under på en veksel. Dette spørgsmål må afgøres efter de almindelige obligationsretlige regler herom, navnlig reglerne i *aftaleloven kap. II*.

Aftaleloven sonderer mellem fuldmagt med særlig tilværelse og fuldmagt uden særlig tilværelse. Er der tale om en *fuldmagt med særlig tilværelse*, d.v.s. en fuldmagt, som tredjemand kan skaffe sig kendskab til på anden måde end gennem fuldmægtigens udtalelser, f.eks. fordi der er sket offentlig bekendtgørelse af fuldmagtsforholdet, bliver fuldmagtsgiveren aldrig forpligtet, hvis det ligger uden for fuldmagtens grænser at underskrive vekslers, jfr. aftaleloven § 10, stk. 1. Om den, der modtager vekslen, er i god eller i ond tro, er uden betydning. Endosserer modtageren vekslen til en tredjemand, kan fuldmagtsgiveren også over for denne gøre gældende, at det ligger uden for fuldmagtens grænser at udstede vekslers. Om den, der har erhvervet vekslen gennem endossement er i (god eller i) ond tro, er uden betydning. Der kan nemlig i dette tilfælde ikke indtræde eksstinktion af indsigelser efter VL § 17. Hvis det ligger inden for fuldmagtens grænser at underskrive vekslers, og fuldmægtigen ved at gøre det handler inden for bemyndigelsen, d.v.s. i overensstemmelsen med fuldmagtsgiverens forskrifter, bliver fuldmagtsgiveren bundet, såvel over for vekselmodtageren som over for den, til hvem denne har overdraget vekslen. Er forholdet det, at det ligger inden for fuldmagtens grænser at underskrive vekslers, men fuldmægtigen ved at gøre det har overskredet sin bemyndigelse, d.v.s. har handlet i strid med fuldmagtsgiverens forskrifter, bliver fuldmagtsgiveren kun bundet over for vekselmodtageren, såfremt denne har været i god tro, jfr. aftaleloven § 11, stk. 1. Har vekselmodtageren været i god tro, bliver fuldmagtsgiveren endvidere ikke blot forpligtet over for ham, men også over for den til hvem vekslen endosseres uden hensyn til, om erhververen har været i (god eller) ond tro. Hvis vekselmodtageren ved erhvervelsen har været i ond tro, bliver fuldmagtsgiveren ikke bundet over for ham. Men hvis vekslen endosseres til en godtroende tredjemand, kan fuldmagtsgiveren ikke over for

denne gøre gældende, at fuldmægtigen ved at underskrive vekslen har overskredet sin bemyndigelse. I dette tilfælde indtræder der nemlig eksstinktion af indsigelser efter VL § 17.

Er der tale om en *fuldmagt uden særlig tilværelse*, d.v.s. en fuldmagt, der alene hviler på fuldmagtsgiverens erklæring til fuldmægtigen, falder fuldmagtens grænser sammen med fuldmægtigens bemyndigelse, jfr. aftaleloven § 18. Fuldmagtsgiveren bliver herefter kun bundet over for vekselmodtageren, såfremt fuldmægtigen har underskrevet vekslen i overensstemmelse med aftalen mellem ham og fuldmagtsgiveren. Om vekselmodtageren er i (god eller i) ond tro, er uden betydning. Er fuldmagtsgiveren ikke bundet over for vekselmodtageren, bliver han heller ikke bundet over for den, til hvem denne endosserer vekslen. Dette gælder, selv om erhververen måtte være i god tro. Der kan nemlig i dette tilfælde ikke indtræde eksstinktion af indsigelser efter VL § 17.

b. Når den i hvis navn en retshandel er indgået ikke bliver forpligtet, enten fordi fuldmægtigen har handlet uden fuldmagt, eller fordi han har overskredet sin fuldmagt, bliver vedkommende fuldmægtig forpligtet til at *betale erstatning* til tredjemand, jfr. aftaleloven § 25.

VL § 8 medfører en væsentlig fravigelse fra det princip, der ligger til grund for aftaleloven § 25, idet vedkommende fuldmægtig ikke bliver forpligtet til at betale erstatning, men derimod selv bliver *forpligtet efter vekslen*.

Dette får navnlig betydning, hvis den i hvis navn fuldmægtigen har underskrevet vekslen er *insolvent*. Hvis C ved at endossere en veksel, der er udstedt til B, handler uden for sin fuldmagts grænser, og vekslen ikke bliver betalt, er erhververen afskåret fra i medfør af § 15 og §§ 43ff. at søge regres mod B, men er både efter aftaleloven § 25 og VL § 8 henvist til at holde sig til C. Er forholdet nu det, at B er insolvent, har erhververen ikke lidt noget tab ved ikke at kunne holde sig til ham, og aftalelovens regler fører derfor til, at erhververen heller ikke kan holde sig til C. C skal erstatte erhververens tab, men erhververen har jo ikke lidt noget tab. Efter VL § 8 kan erhververen derimod holde sig til C og opnå fuld dækning hos ham, selv om han ikke har lidt noget tab ved at stole på, at C havde fornøden fuldmagt.

§ 8 finder kun anvendelse, hvis fuldmægtigen har *skrevet sit navn* på vekslen. Har fuldmægtigen kun skrevet fuldmagtsgiverens navn på vekslen, og har han handlet uden fuldmagt eller overskredet sin fuldmagt, bliver han ikke forpligtet efter vekslen i medfør af § 8, men kan kun ifalde erstatningsansvar i medfør af aftaleloven § 25.

Da aftaleloven § 25 bruger den vending, at fuldmægtigen »indestår for«, at han har fornøden fuldmagt, antages bestemmelsen ikke at finde anvendelse, hvis mellemmanden er umyndig eller af andre grunde *ikke kan for-*

pligte sig. Udtrykket »bliver selv forpligtet« i VL § 8 må formodentlig læses på samme måde, således at bestemmelsen ikke fraviger de almindelige regler for, under hvilke betingelser en person kan påtage sig et kontraktretligt ansvar. Hvis således en umyndig person skriver under på en veksel, f.eks. som trassent eller endossent, bliver han ikke vekselretligt forpligtet. Det ville da være mærkeligt, om en umyndig kunne blive vekselretligt forpligtet i tilfælde, hvor han ikke har optrådt på egen hånd, men som fuldmægtig for en anden. Den umyndige kan dog ifalde erstatningsansvar, såfremt han har optrådt forsætligt eller uagtsomt over for tredje-
mand, jfr. myndighedsloven § 44, stk. 2.

Ifølge aftaleloven § 25 kan tredjemand ikke gøre noget krav gældende, hvis han var i ond tro, d.v.s. vidste eller burde vide, at den som foretog retshandelen ikke havde fornøden fuldmagt, eller hvis fuldmægtigen handlede i henhold til en *fuldmagt som var ugyldig* eller uvirksom af grunde, som han var uvidende om og som tredjemand ikke kunne påregne, at han vidste besked om. VL § 8 indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse, men aftaleloven § 25 kan vistnok anvendes analogt, således at vekselmodtageren f.eks. ikke får noget krav mod fuldmægtigen, såfremt han vidste eller burde vide, at denne handlede uden fuldmagt eller overskred sin fuldmagt.¹

Hvis fuldmægtigen har handlet *uden fuldmagt*, er det kun ham der bliver forpligtet ifølge vekslen.

Er forholdet det, at fuldmægtigen ikke har handlet helt uden fuldmagt, men at han kun har *overskredet sin fuldmagt*, kan man rejse det spørgsmål, om ikke fuldmagtsgiveren må betale vekselsummen i det omfang, fuldmægtigen ville have kunnet forpligte ham. For nordisk rets vedkommende må spørgsmålet vistnok besvares bekræftende.² Er forholdet det, at det ligger inden for fuldmagtens grænser at underskrive veksler for indtil 10.000 kr., men fuldmægtigen desuagtet har underskrevet en veksel for 20.000 kr., må det således antages, at fuldmagtsgiveren bliver ansvarlig for de 10.000 kr. for hvilke fuldmægtigen ville kunne have forpligtet ham. Dette stemmer overens med den almindelige obligationsretlige regel om, at en fuldmagtsgiver ordentligvis er bundet, hvis fuldmagten kun er over-

1. Eberstein p. 49, note 3.

2. Spørgsmålet har været livligt diskuteret, se Holmboe: Vekselloven p. 36, Chekkloven p. 30, Forelesninger p. 49, Eberstein p. 47ff., Helper p. 58ff.

skredet på enkelte punkter som kan fjernes, og tredjemand frafalder disse.³

I analogi med aftaleloven § 25 må det antages, at den der underskriver en veksel på en andens vegne har *bevisbyrden* for, at han har fornøden fuldmagt.

c. Ifølge § 8 bliver fuldmægtigen ikke blot forpligtet efter vekslen. Betaler han vekslen, *erhverver han alle de rettigheder*, som ville have tilkommet den, i hvis navn han har underskrevet uden fornøden fuldmagt.

Hvis C inden for grænserne af sin fuldmagt har endosseret en veksel, der af A er udstedt til B, og vekslen ikke bliver betalt, kan vekselindehaveren søge regres mod B, jfr. § 15, medens B på sin side kan søge regres mod trassenten (A), jfr. § 9. Hvis C ved at tegne endossement har overskredet sin fuldmagt eller handlet uden fuldmagt, bliver B ikke ansvarlig, og vekselindehaveren kan da holde sig til C, der er ansvarlig efter § 8. Betaler C vekslen, kan han søge regres mod A.

Er fuldmægtigen ansvarlig efter § 8, kan han over for den der har modtaget vekslen af ham fremsætte de *indsigelser*, som fuldmagtsgiveren ville have kunnet fremsætte, hvis han var blevet forpligtet efter vekslen.

Har f.eks. C uden fornøden fuldmagt endosseret en til B udstedt veksel som betaling for varer D har solgt til B men ikke leveret, kan han over for D fremsætte den indsigelse, at der ikke er ydet vederlag for vekslen. Denne indsigelse ville B nemlig selv have kunnet fremsætte, hvis han havde været forpligtet efter vekslen. Har D endosseret vekslen videre til en godtroende tredjemand, kan betalingsindsigelsen imidlertid eksstingveres efter de almindelige regler om fortabelse af indsigelser i § 17.

Når *fuldmægtigen søger regres*, kan vedkommende vekselkyldner over for ham fremsætte de samme indsigelser, som han ville have kunnet fremsætte over for fuldmagtsgiveren, hvis det havde været denne der havde gjort kravet gældende.

Hvis A udsteder en veksel til B som betaling for varer, B har solgt til A men ikke leveret, og C uden fuldmagt tegner endossement til D, kan A, når C efter at have betalt vekslen til D i henhold til § 8 søger regres mod ham, fremsætte den indsigelse, at der ikke er ydet vederlag for vekslen. Forholdet er nemlig det, at fuldmægtigen træder i fuldmagtsgiverens sted. Den med hvem fuldmagtsgiveren (B) har kontraheret (A), skal ikke stilles ringere, fordi kravet ikke gøres gældende mod ham af hans umiddelbare medkontrahent (B), men derimod af dennes repræsentant (C).

3. *Ussing*: Aftaler p. 302, note 26.

I tilfælde af fuldmagtsoverskridelse bliver fuldmagtsgiveren som tidligere nævnt (anmærkning b i slutningen) ansvarlig for vekselsummen inden for fuldmagtens grænser. Har B givet C fuldmagt til at endossere vekslers for indtil 10.000 kr., men C desuagtet har endosseret en veksel på 20.000 kr., bliver B således ansvarlig for 10.000 kr., medens C i medfør af § 8 bliver ansvarlig for 20.000 kr. For så vidt angår 10.000 kr. er B og C altså solidarisk ansvarlige. Bliver vekslens ikke betalt af trassaten, og har C betalt vekselmodtageren hele vekselsummen – altså 20.000 kr. – kan han herefter søge regres mod B for 10.000 kr. De resterende 10.000 kr. kan han søge betalt hos de vekselkyldnere, der står foran hovedmanden, f.eks. den der har udstedt vekslens. C kan imidlertid også vælge at kræve hele vekselsummen hos en tidligere vekselkyldner, f.eks. hos udstederen.⁴

Hvis det ligger inden for fuldmagtens grænser at underskrive vekslers, men fuldmægtigen ved at gøre det har overskredet sin bemyndigelse, d.v.s. fuldmagtsgiverens instrukser, bliver fuldmagtsgiveren ansvarlig over for modtageren, såfremt denne har været i god tro, jfr. aftaleloven § 11, stk. 1. Har modtageren overdraget vekslens, bliver fuldmagtsgiveren ansvarlig over for erhververen, såfremt denne har været i god tro, jfr. reglen om fortabelse af indsigelser i § 17. I sådanne tilfælde, hvor fuldmægtigen har forsømt sine pligter over for fuldmagtsgiveren, bliver *fuldmægtigen erstatningsansvarlig* for fuldmagtsgiveren for tab, som er forvoldt denne, jfr. med hensyn til checks U 1929.712 (HD).

§ 9

Trassenten indestår for vekslens godkendelse (accept) og betaling.^a

Han kan fraskrive sig ansvaret for vekslens accept,^b men ethvert forbehold, hvorved han fraskriver sig ansvaret for vekslens betaling^c anses som uskrevet.^d

a. Ifølge gældsbrevloven § 1 er det reglen, at den der udsteder et gældsbrev, ikke derved mister indsigelser fra det retsforhold, der har givet anledning til gældsbrevets udstedelse, medmindre andet er aftalt eller følger af særlige omstændigheder. Udstedelse af et gældsbrev *indebærer altså som hovedregel ikke novation* (fornyelse af skyldforholdet): At der i et skyldforhold udstedes gældsbrev betyder som hovedregel ikke, at skyldforholdet helt eller delvis ophører med at have betydning, og helt eller delvis erstattes af skyldforholdet ifølge gældsbrevet.¹

4. Sml. *Holmboe*: Forelesninger p. 49.

1. *Lyngsø*: Negotiable dokumenter p. 37ff.

Med hensyn til det tilfælde, at der i et skyldforhold udstedes en veksel, gælder der i et vist omfang noget andet. Ved at udstede en veksel forpligter udstederen sig ikke umiddelbart til at betale en sum penge. Vekslen indeholder en anmodning fra udstederen, trassenten, til tredjemand, trassaten, om at betale en sum penge til den, til hvem vekslen er udstedt, remittenten (eller den remittenten har overdraget den til, endossataren). Udstederen bliver derfor ikke principalt forpligtet til selv at betale vekslen. Udstederen bliver kun forpligtet til at betale vekslen, hvis trassaten ikke efterkommer anmodningen. Og vekselindehaveren kan derfor først kræve udstederen for betaling, når han forgæves har rettet henvendelse til trassaten om betaling. Udstedelse af en veksel *indebærer altså novation* i den forstand, at det skyldforhold, der har givet anledning til vekslens udstedelse, ændres således, at den til hvem vekslen er udstedt ikke kan påberåbe sig skyldforholdet, forinden han forgæves har søgt at få vekslen betalt af trassaten eller forgæves har søgt at få trassaten til at acceptere vekslen. Udstederen bliver således ikke principalt forpligtet men kun subsidiært forpligtet.²

Udstedelse af en veksel er *ikke en tredjemandsretshandel*. Den der har modtaget en veksel, kan altså ikke under henvisning til vekslen påstå trassaten dømt til at betale eller acceptere den.³

Udstedelse af en veksel rummer heller *ikke en overdragelse af en fordring*. Modtageren kan altså heller ikke med denne begrundelse gøre et krav på betaling eller accept gældende mod trassaten. Den til hvem vekslen er udstedt kan som følge heraf heller ikke ved at gå frem efter reglerne i gældslovloven § 31 og underrette trassaten, opnå beskyttelse imod, at trassentens kreditorer foretager udlæg eller anden form for retsforfølgning mod det tilgodehavende, trassenten måtte have mod trassaten. Vekselmodtageren kan heller ikke ved at gå frem efter reglerne i gældslovloven § 31 opnå beskyttelse mod trassentens aftaleerhververe, d.v.s. beskyttelse imod, at trassenten disponerer over sit tilgodehavende mod trassaten til fordel for andre.

Af det anførte vil det fremgå, at den der modtager en veksel i forskellige relationer ikke bliver stillet så godt som den, der modtager kontant betaling. Der opstår derfor det spørgsmål, om en veksel er et *lovligt betalingsmiddel*, således at den skyldner, der tilbyder betaling med vekslar,

2. *Ussing*: Alm. del p. 369.

3. Sml. med hensyn til checks *Lyngsø*: Checkloven § 4, anmærkning a ved note 5.

ikke gør sig skyldig i misligholdelse. Hvor der er tale om checks, må det i et vist omfang antages, at man står over for et lovligt betalingsmiddel.⁴ Dette hænger sammen med, at checkens funktion primært er at virke som betalingsmiddel. Anderledes forholder det sig med hensyn til vekslers. En veksels primære funktion er ikke at fungere som betalingsmiddel, men derimod at fungere som kreditmiddel. Udgangspunktet må på denne baggrund være, at en veksler ikke er et lovligt betalingsmiddel.

Der er dog naturligvis ikke noget i vejen for at der træffes *aftale* om, at betaling i en bestemt situation kan ske med vekslers.

I mere specielle tilfælde kan det også være *sædvane* eller *kutyme*, at betaling kan ske med vekslers, jfr. herom f.eks. U 1969.630 (Grosserer-Societetets responsum) hvor det udtales, at det inden for konfektionsbranchen ikke er sædvanligt men dog forekommer, at konfektionsfabrikker betaler deres leverandører med kundevekslers.

Selv om en skyldner ifølge *aftale*, *sædvane* eller *kutyme* har ret til at betale med en veksler, er det hovedreglen, at kreditor ikke i og med modtagelsen af vekslens har opnået dækning for sit tilgodehavende. Bliver vekslens ikke betalt, kan kreditor altså *holde sig til den underliggende fordring*.⁵

Jfr. f.eks. U 1954.811 (ØLD): Et firma leverede forskellige materialer til en fabrikant, der benyttede materialerne til fremstilling af lamper, der blev leveret til et varehus. Firmaet gik med til som betaling at modtage vekslers, som fabrikanten havde trukket på varehuset og som varehuset havde accepteret. Efter at det havde vist sig, at nogle vekslers ikke blev betalt, krævede firmaet betaling af fabrikanten. Herom siges det i dommen: »Det må efter det oplyste antages, at det spørgsmål, som parterne har forhandlet om, alene har været det, om sagsøgeren (firmaet) ved hver enkelt levering ville kræve kontant betaling som hidtil, eller ville modtage vekslers accepteret af varehuset – – –. Aftalen har derimod ikke sigtet til det tilfælde, at vekslersne ikke skulle blive indfriet af acceptanten til forfaldstid. Uanset, at udtrykket betaling er brugt, findes der herefter ikke grundlag for at forstå aftalen som en *aftale* om endelig betaling ved vekslers, således at risikoen for manglende indfrielse af vekslersne skulle overtages af sagsøgeren (firmaet)«. Fabrikanten blev herefter dømt til at betale for de leverede materialer.⁶

Trassenten bliver kun ansvarlig efter § 9 over for den, han har udstedt vekslens til (remittenten), såfremt der med den pågældende er indgået en *gyldig aftale*. Selv om der ikke mellem trassenten og remittenten er indgå-

4. Lyngsø: Checkloven, § 4, anmærkning a, ved note 5.

5. Jfr. med hensyn til checks Lyngsø: Checkloven, § 12, anmærkning b i begyndelsen.

6. Se endvidere U 1898.158 (LHS), U 1904.357 (HD), U 1908.484 (LHS).

et en gyldig aftale, kan trassenten efter omstændighederne blive forpligtet over for den, remittenten videreoverdrager vekslen til, jfr. § 17.

b. Ifølge § 9, stk. 2, 1. led, kan trassenten *fraskrive sig ansvaret for vekslens accept*, f.eks. ved brug af klausulen »uden ansvar for accept«. Veksler af denne art kaldes ofte for uacceptable veksler.

Bestemmelsen må sammenholdes med § 22, stk. 2, hvorefter trassenten kan *forbyde forevisning til accept*, medmindre vekslen er betalbar hos en tredjemand (domicileret), jfr. § 4, eller er betalbar på et andet sted end det sted, hvor trassaten bor, jfr. § 27, eller er betalbar en vis tid efter sigt (eftersigtveksel), jfr. § 33, stk. 1, 3. led. Har trassenten forbudt forevisning til accept, må han antages også at have fraskrevet sig ansvaret for, at trassaten vil acceptere vekslen. I konsekvens heraf må det antages, at et forbud mod at vekslen forevises til accept medfører, at trassenten ikke bliver ansvarlig, hvis accept nægtes, selv om forbudet er ugyldigt efter § 22, stk. 2, f.eks. fordi vekslen er domicileret.⁷

c. Medens der ikke er noget i vejen for, at en endossent *fraskriver sig ansvaret for betaling*, jfr. § 15, stk. 1, anses enhver bestemmelse herom som uskrevet, for så vidt angår trassenten, jfr. § 9, stk. 2, 2. led. En veksel kan imidlertid udstedes til trassentens egen ordre (»til mig selv«), jfr. § 3, stk. 1. Når en sådan veksel sendes ud i omsætningen, kommer den samme person til at optræde både som trassent og som endossent. Har den pågældende i et sådant tilfælde fraskrevet sig ansvaret for vekslens betaling, kan man spørge, om klausulen om ansvarsfraskrivelse gælder såvel hans ansvar som trassent som hans ansvar som endossent, eller om den kun omfatter endossentansvaret. Det rette må være, at klausulen kun omfatter den pågældendes ansvar som endossent. Antog man, at den også omfattede trassentansvaret, ville reglen i VL § 9, stk. 2, 2. led i realiteten være virkningsløs. Det samme må gælde, hvis vekslen endosseres til trassenten, jfr. § 11, stk. 3, og denne endosserer den videre, idet han fraskriver sig ansvaret for betaling.⁸

Har trassenten fraskrevet sig ansvaret for vekslens betaling, antages fraskrivelsen også at kunne *påberåbes af en endossent*. Denne behøver altså ikke selvstændigt at fraskrive sig ansvaret for betaling, jfr. § 15, stk. 1.

7. Holmboe: Vekselloven p. 36, Eberstein p. 107ff., Helper p. 115.

8. Holmboe: Vekselloven p. 37, Helper p. 64, Evaldsen p. 41, Aubert p. 128

d. § 9, stk. 2, 2. led siger ikke noget nærmere om, hvad det vil sige, at en bestemmelse om fraskrivelse af ansvar for accept *anses som uskrevet*.

Så meget er dog sikkert, at en bestemmelse om ansvarsfraskrivelse ikke berører dokumentets øvrige indhold. Dokumentet bliver altså *ikke ugyldig som veksel*.

Det må endvidere anses for givet, at en klausul om ansvarsfraskrivelse ikke kan gøres gældende under en *vekselsag*.

Iøvrigt må det antages, at bestemmelsen i § 9, stk. 2, 2. led, skal fortolkes således, at en klausul om ansvarsfraskrivelse kun *frakendes skriftlig virkning*. Der er herefter ikke noget i vejen for, at trassenten under en almindelig retssag gør gældende, at han ikke er ansvarlig for vekslens accept, såfremt han kan bevise at han har taget forbehold herom uden at bruge vekslen som bevis.

§ 10^a

Bliver en veksel, der ved dens udgivelse var ufuldstændigt udfyldt,^b udfyldt i strid med de trufne aftaler,^c kan denne omstændighed ikke påberåbes overfor vekselindehaveren,^d medmindre han ved erhvervelsen ikke har været i god tro eller har handlet med grov uagtsomhed.^e

a. § 10 supplerer §§ 1-2. Efter disse bestemmelser er det reglen, at et dokument, der ikke opfylder lovens formkrav, er ugyldig som veksel. Af § 10 fremgår det imidlertid, at et dokument, der ikke er fuldstændigt udfyldt ved udgivelsen, kan opnå gyldighed som veksel, såfremt det senere udfyldes på en sådan måde, at lovens krav må anses for opfyldt. Forholdet kan være det, at kun en enkelt af lovens betingelser ikke er opfyldt. Som et typisk eksempel kan nævnes, at trassenten har undladt at angive vekselsummens størrelse, sml. U 1974.799 (VLD). Men det kan også ske, at dokumentet kun opfylder en enkelt af betingelserne for at opnå gyldighed som veksel. Trassenten kan f.eks. have forsynet et dokument med sin underskrift uden at angive vekselsum, remittent, betalingssted o.s.v. Sådanne vekslers kaldes for *blancoveksler*.

Hvis trassenten overgiver en vekselblanket, der ikke er fuldstændig udfyldt, til en anden, skabes der derved en *fuldmagt for modtageren* til at udfylde dokumentet således, at det opnår gyldighed som veksel. Udfyldes blanketten i overensstemmelse med aftalen mellem trassenten og modtageren eller i overensstemmelse med trassentens forskrifter, opstår der ikke

noget videre problem. Hvis trassaten ikke betaler vekslen, kan modtageren søge regres mod trassenten efter de almindelige regler. Det samme gælder, hvis modtageren efter at have udfyldt blanketten endosserer den til en tredjemand. Hvis trassaten ikke betaler vekslen, kan den pågældende søge regres mod trassenten og mod den, der har udfyldt blanketten og forsynet den med endossement. Har modtageren udfyldt blanketten i strid med aftalen med trassenten eller i strid med trassentens forskrifter, opnår han naturligvis ikke selv nogen ret, som svarer til dokumentets umiddelbare indhold. Men har han i et sådant tilfælde overdraget vekslen til en godtroende tredjemand, kan trassenten ikke over for denne gøre gældende, at dokumentet er udfyldt i strid med aftalen eller trassentens forskrifter. Dette stemmer overens med, hvad der følger af de almindelige regler om fuldmagt. VL § 10 kan derfor siges i hovedsagen kun at indeholde en præcisering af, hvad man ville være kommet til, selv om bestemmelsen ikke var blevet optaget i loven.

b. Paragraffen udtrykker sig ikke helt korrekt, når den taler om »en veksel«, der ved dens udgivelse var »ufuldstændigt udfyldt«. Efter lovens terminologi omfatter udtrykket »veksel« nemlig kun et dokument, der opfylder formkravene i §§ 1-2. En »veksel« kan således ikke være mere eller mindre udfyldt. Det paragraffen bestemmer er, at dokumenter, der ved udgivelsen ikke har gyldighed som vekslers, senere kan udfyldes på en sådan måde, at lovens bestemmelser finder anvendelse på dem.

For at § 10 kan finde anvendelse, må der foreligge et *dokument*. Bestemmelsen finder således ikke anvendelse på trassentens mundtlige udtalelser.

Endvidere må det kræves, at dokumentet er forsynet med trassentens *underskrift*.

Holmboe: Forelesninger p. 39 antager, at § 10 kun finder anvendelse, hvis dokumentet indeholder benævnelsen veksel. Som begrundelse herfor henvises der til, at bestemmelsen kun taler om »en veksel, der ved dens udgivelse var ufuldstændigt udfyldt«, og at man ikke så godt kan tale om en ufuldstændig veksel, hvis dokumentet ikke indeholder benævnelsen veksel. Om dette standpunkt er rigtigt, må anses for noget tvivlsomt, jfr. hvad der ovenfor er anført om udtrykket »veksel«. *Helper* p. 68 mener da også kun, at et blank stykke papir ikke er nok. Dette synes også at være Hesslers opfattelse, jfr. *Hessler* p. 54ff.

§ 13 omfatter kun *udfyldning*, ikke rettelser eller tilføjelser. Hvis f.eks. en veksel på »500 kr.« ændres til en veksel på »5.000 kr.«, idet der tilføjes et nul, foreligger der forfalskning, og denne indsigelse kan trassenten altid gøre gældende.

Fra retspraksis kan f.eks. nævnes U 1945.135 (VLD): Efter opfordring fra en entreprenør skrev en bagermester sit navn som trassent på en vekselblanket, der alene var udfyldt med beløbet 200 kr. skrevet med tal, hvorefter entreprenøren fuldførte udfyldningen af blanketten og herunder uden bagermesterens viden føjede et nul til beløbet og med bogstaver angav dette som »to tusinde kr.«. Entreprenøren tegnede sit navn på vekslen som trassat og acceptant og diskonterede den i en bank. Under en sag, som banken anlagde mod bagermesteren til betaling af vekselbeløbet, blev denne alene dømt til at betale 200 kr., idet den omstændighed, at beløbet ved bagermesterens underskrivelse kun var anført med tal ikke fandtes at kunne medføre, at blanketten i så henseende ansås som udfyldt.

Det er ikke helt klart, på *hvilket tidspunkt* et dokument må være udfyldt, for af § 10 kan finde anvendelse. Det kan næppe kræves, at vekslen er udfyldt, før den forevises til betaling, jfr. ovenfor § 1, anmærkning a i slutningen.

c. Da § 10 taler om vekslers, der udfyldes »i strid med de trufne aftaler«, kan man rejse det spørgsmål, om bestemmelsen *forudsætter en aftale* mellem trassenten og den, der modtager vekslen. Besvares spørgsmålet bekræftende, betyder det, at den godtroende erhverver af en veksel, der er udstedt som en blancoveksel, ikke kan gøre noget krav gældende mod trassenten, såfremt det f.eks. har været aftalt, at den, der faktisk har udfyldt dokumentet, kun skulle have det til opbevaring. Denne opfattelse er dog næppe rigtig. Det må fastholdes, at den, der udleverer en blancoveksel til en anden, derved skaber en fuldmagt for denne til at udfylde dokumentet med den virkning, at en godtroende erhverver ikke kan mødes med indsigtelsen om, at der foreligger retsstridig udfyldning.

d. § 10 omfatter typisk det tilfælde, at en blancoveksel udfyldes af trassentens medkontrahent, og tager ikke direkte stilling til, om *retten til at udfylde* også tilkommer den, til hvem trassentens medkontrahent har endosseret den udfyldte veksel.

I teorien er det almindelig antaget, at *udfyldningsretten kan overdrages*. Har A udstedt en veksel til B uden at angive vekselsummen, og er det mellem A og B aftalt, at B skal udfylde vekslens således, at den kommer til at lyde på 1000 kr., kan B herefter endossere den udfyldte veksel til C med den virkning, at C efter at have udfyldt vekslens med det nævnte beløb og efter forgæves at have forevist den til betaling, kan indtale summen hos A. Har B aftalt med C, at denne må udfylde vekslens således, at den kommer til at lyde på 10.000 kr., kan C efter forgæves at have forevist vekslens

til betaling indtale dette beløb hos A, såfremt han har været i god tro med hensyn til B's tilsidesættelse af aftalen med A.¹

Fra praksis om spørgsmålet kan nævnes U 1952.22 (TfR 1952.334) (HD). Forholdet var her det, at køberen A af en ejendom som sikkerhed for sin opfyldelse af handelen overgav sælgeren B en vekselblanket, der var forsynet med A's acceptpåtegning. Blanketten var udfyldt med vekselsummen 10.000 kr., men var ikke underskrevet af nogen trassent og var også iøvrigt kun delvis udfyldt. Da B ikke ønskede at benytte blanketten, sendte han den til den ejendomsmægler, C, som havde medvirket ved handelen. C formåede svigagtig D til at underskrive som trassent og til at lade den diskontere for at låne provenuet til C. Det antoges, at A, der havde betalt en stor del af købesummen kontant, ikke over for den godtroende D kunne gøre gældende, at der forelå retsstridig udfyldning.

U 1960.367 (HD): A, der tænkte på at købe en bil, påtogede over for vedkommende firma, B, accept på en række vekslers, der først måtte benyttes ved købet. Dette blev ikke til noget, men B overgav alligevel vekslerne til C, der påtogede dem som remittent. Det siges i dommen: »Ved sagens afgørelse må lægges til grund, at --- (C) --- ubestridt ved erhvervelsen har været i god tro med hensyn til --- (B's) --- beføjelse til at disponere som sket og med hensyn til berettigelsen af at påføre vekslerne den manglende remittentangivelse og ej heller har handlet uagtsomt, og idet den omstændighed, at vekselblanketternes rubrum for angivelse af remittent var udfyldt endnu ved --- (C's) --- erhvervelse af dem ikke findes i sig selv at udelukke anvendelsen af veksellovens § 10, vil --- (C's) --- påstand være at tage til følge«.

e. Har B modtaget en udfyldt veksel af A, og er det mellem A og B aftalt, at B skal udfylde vekslen således, at den kommer til at lyde på 1000 kr., men B tilsidesætter aftalen og udfylder vekslen således, at den kommer til at lyde på 10.000 kr., kan den, til hvem B endosserer vekslen, efter de almindelige fuldmagtsregler – jfr. ovenfor, anmærkning a – indtale 10.000 kr. hos A, såfremt den pågældende ved erhvervelsen har været i *god tro*. Forholdet er det, at B ved i det hele taget at udfylde vekslen handler inden for grænserne af sin fuldmagt, jfr. aftaleloven § 10, stk. 1. Ved at udfylde vekslen i strid med aftalen mellem ham og A handler B ganske vist uden for sin bemyndigelse, men hvis den, med hvem han har kontraheret, er i god tro, kan A ikke over for denne gøre gældende, at bemyndigelsen er overskredet, jfr. aftaleloven § 11, stk. 1.

Ved god tro i aftalelovens forstand forstås det forhold, at den til hvem B har endosseret vekslen hverken vidste eller burde vide, at B overskred sin bemyndigelse. Og udtrykket »burde vide« omfatter både simpel og grov uagtsomhed. Efter aftalelovens regler opnår erhververen altså ikke nogen ret, hvis han har handlet simpelt uagtsomt. På dette punkt er der en afgø-

1. Hessler p. 59ff. og den der anførte litteratur.

rende forskel mellem de almindelige aftaleretlige fuldmagtsregler og VL § 10. Efter VL § 10 fortabes udstederens indsigelse om, at bemyndigelsen er overskredet, medmindre erhververen »ikke har været i god tro eller har handlet med grov uagtsomhed«. Efter denne bestemmelse hindrer det ikke erhververens ret, at han har handlet simpelt uagtsomt. *Simpel uagtsomhed* er med andre ord ikke ond tro i veksellovens forstand.

KAP. II

Om overdragelse af vekslen (Endossement)

§ 11

En vekslen kan ved endossement overdrages til en anden (endossatar), selv om den ikke udtrykkelig er trukket til ordre.^a

Har trassenten i vekslen indsat ordene »ikke til ordre« eller et tilsvarende udtryk, kan vekslen alene overdrages i den form og med de virkninger, der gælder for almindelig overdragelse af fordring.^b

En vekslen kan endosseres også til trassaten, hvad enten han har accepteret eller ikke,^c til trassenten^d eller til en anden vekselkyldner.^e Disse kan endossere vekslen videre.^f

a. § 11, stk. 1, angår for det første overdragelse af *navneveksler*, d.v.s. veksler, der lyder på betaling til en bestemt person, jfr. herved § 1, nr. 6.

Bestemmelsen angår for det andet overdragelse af *ordreveksler*, d.v.s. veksler, der lyder på betaling til en bestemt person med udtrykkelig angivelse af, at vedkommende vekslen er udstedt til ordre.

Bestemmelsen må antages kun at tage sigte på det tilfælde, at der med hensyn til navneveksler eller ordreveksler er sket *overdragelse til eje*.

Overdragelse af en vekslen kan ligesom overdragelse af et omsætningsgældsbrev også være en *overdragelse til pant*. En sådan overdragelse kaldes panteendossement. Herom findes der en særlig bestemmelse i § 19.

En overdragelse af et omsætningsgældsbrev kan være en overdragelse til brug, idet den går ud på, at erhververen kun skal have gældsbrevet i en vis tid og i denne tid skal oppebære det udbytte, gældsbrevet kaster af sig, f.eks. i form af renter. Da en vekslen normalt ikke kaster udbytte af sig, er *overdragelse til brug* af veksler uden praktisk betydning.

Ligesom omsætningsgældsbreve kan veksler også *overdrages til incasso*. En sådan overdragelse kaldes procuraendossement. Herom findes der en særlig bestemmelse i § 18.

§ 11, stk. 1, angår kun overdragelse til eje af en vekslen ved *endossement*. Loven siger ikke noget om, hvad man skal forstå ved »endossement«. Men på grundlag af de følgende paragraffer kan man definere et endossement som en underskrevet skriftlig erklæring, hvorved den hidtidige vek-

selindehaver, endossenten, overdrager ejendomsretten til vekslen til en anden, endossatøren.

At en veksel er overdraget ved endossement er en grundbetingelse for, at der til fordel for erhververen kan indtræde vigtige *vekselretlige virkninger*.

Endossement er således en betingelse for, at erhververen kan påberåbe sig § 9 og gøre gældende, at *trassenten indestår* for veksels accept og betaling.

På samme måde er endossement en betingelse for, at erhververen kan påberåbe sig § 15, stk. 1, og gøre gældende, at *endossenten indestår* for veksels accept og betaling.

Endossement er dernæst en betingelse for, at erhververen kan påberåbe sig, at der i forhold til ham er sket *eksstinktion* efter de særlige regler herom i §§ 16, stk. 2, 17 og 40, stk. 3.

At vekslen er overdraget ved endossement har også *processuel betydning*, idet det må antages, at det kun er den erhverver, der har erhvervet vekslen ved endossement, der kan anlægge vekselag efter de særlige regler herom i retsplejeloven kap. 41.

b. § 11, stk. 2, handler om overdragelse af *rectaveksler*, d.v.s. veksler, der lyder på betaling til en bestemt person med tilføjelsen »ikke til ordre« eller tilsvarende udtryk.

En rectaveksel kan vel overdrages, men kun i den form og med de virkninger, der gælder for almindelig overdragelse af fordringer. Heraf følger, at der til overdragelse af en rectaveksel ikke er knyttet de vigtige *vekselretlige virkninger*, der er knyttet til overdragelse af en navneveksel eller en ordreveksel ved endossement.

§ 11, stk. 1 og 2, siger ikke udtrykkelig noget om, hvad der gælder om *ihændehaveveksler*, d.v.s. veksler, der er udstedt »til ihændehaveeren«, veksler, der er udstedt til en bestemt person »eller til ihændehaveeren« og veksler, der »ikke indeholder nogen angivelse af«, til hvem der skal betales, sml. med hensyn til checks checkloven § 5, stk. 3, 4 og 5. Dette hænger sammen med, at en »ihændehaveveksel« ikke kan anses for en veksel i vekselovens forstand, jfr. § 1, nr. 6. Dette udelukker dog ikke, at en sådan veksel kan overdrages. Blot er der til overdragelse af en ihændehaveveksel ikke knyttet de vigtige vekselretlige virkninger, der er knyttet til overdragelse af en navneveksel eller en ordreveksel ved endossement. For så vidt kan det siges, at der om overdragelse af ihændehaveveksler gælder det samme som om overdragelse af rectaveksler.

c. *Endossement til trassaten*, når denne har accepteret vekslen, d.v.s. endossement til acceptanten, medfører i reglen ikke andre retsvirkninger, end at der indtræder konfusion. Vekselindehaverens og vekselskyldnerens

person falder sammen, og acceptanten kan ikke i kraft af endossementet gøre krav gældende mod overdrageren. Har A som trassat accepteret en vekslen, der er udstedt til B, og har B endosseret vekslen til A, er det ganske vist teoretisk reglen, at B indestår A for betalingen, jfr. § 15, stk. 1. Men A's krav mod B opvejes af, at A som trassat og acceptant er ansvarlig over for B for det samme beløb i medfør af § 28.

d. Endossement til trassenten medfører i reglen heller ikke andre retsvirkninger, end at der i relation til ham indtræder konfusion. Vekselindehaverens og vekselkyldnerens person falder sammen, og trassenten kan ikke i kraft af endossementet gøre noget krav gældende mod overdrageren.

e. Endossement til en anden vekselkyldner end trassaten (acceptanten) eller trassenten vil typisk være et *endossement til en avalist*. Et sådant endossement medfører de samme retsvirkninger som endossement til den, til fordel for hvem der er tegnet aval.

Endossement til en *avalist for trassenten* medfører således, at der i relation til avalisten indtræder konfusion, idet vekselindehaverens og vekselkyldnerens person falder sammen. Og avalisten kan ikke gøre noget krav gældende mod overdrageren. Har a tegnet aval for A, der har udstedt en vekslen til B, og har B endosseret vekslen til a, er det ganske vist reglen, at B indestår for betalingen, jfr. § 15, stk. 1. Men dette krav opvejes af, at a som avalist er ansvarlig over for B for det samme beløb, jfr. § 32, stk. 1, hvorefter en avalist er forpligtet på samme måde som den, for hvem han er gået i borgen.

På samme måde forholder det sig med hensyn til endossement til en *avalist for endossenten*.

f. Medens endossatoren i tilfælde af tilbageoverdragelse til trassenten, jfr. anmærkning c, til en endossent, jfr. anmærkning d, eller til en avalist, jfr. anmærkning e, ikke bliver ansvarlig over for den, han har tilbageoverdraget vekslen til, bliver han ansvarlig over for den, vedkommende har videreoverdraget vekslen til.

Til videreoverdragelse er der således knyttet de *sædvanlige endossementsvirkninger*. Har således A udstedt en vekslen til B, og har B tilbageoverdraget vekslen til A, bliver B ikke ansvarlig over for A efter reglen i § 15, stk. 1, jfr. ovenfor, anmærkning c. Hvis A videreoverdrager vekslen til C, bliver B derimod ansvarlig over for denne efter reglen i § 15, stk. 1.

Ved videreoverdragelse kan der også indtræde eksstinktion, f.eks. eksstinktion af rettigheder. Hvis således A udsteder en veksel til B og derefter stjæler vekslen fra B og overdrager den til C ved et falsk endossement, kan B ikke kræve vekslen tilbage fra C, hvis C har været i god tro, jfr. § 16, stk. 2.

§ 12

Endossement skal være ubetinget.^a Enhver betingelse, hvoraf det gøres afhængigt, anses som uskrevet.^b

Endossement for en del af vekselsummen er ugyldigt.^c

Endossement til ihændehaven^d anses som blancoendossement.^e

a. Endossementet skal være *ubetinget*. Har endossenten overdraget vekslen som betaling for varer, kan han f.eks. ikke gøre endossementet betinget af, at den ydelse, han modtager fra medkontrahenten, er mangelfri.

Bestemmelsen om at endossementet skal være ubetinget kan dog ikke fortolkes således, at der skal foreligge en viljeserklæring, som binder endossenten. Formkravene i § 12, stk. 1, vil f.eks. være opfyldt, selv om endossementet er fremkaldt ved voldelig tvang. Bestemmelsen må endvidere fortolkes med de modifikationer, der følger af lovens øvrige bestemmelser. Ifølge § 15, stk. 1, kan endossenten således fraskrive sig ansvaret for vekslens accept og betaling. Og ifølge § 15, stk. 2, kan han forbyde, at vekslen videreendosses med den virkning, at han fritages for ansvar over for dem, til hvem vekslen derefter bliver endosseret. Og i medfør af § 46 kan endossenten endvidere forsyne vekslen med klausulen »regres uden omkostninger«, »uden protest« eller tilsvarende bemærkning.

b. § 12, stk. 1, 2. pkt., tager ikke klart stilling til, hvad det vil sige, at enhver betingelse, hvoraf endossementet er gjort afhængig, *anses som uskrevet*. Så meget er dog sikkert, at betingelsen ikke berører dokumentets øvrige indhold. Den omstændighed, at overdrageren har knyttet et vilkår eller en betingelse til sit endossement, bevirker altså ikke, at dokumentet ophører med at have gyldighed som veksel. Det må endvidere anses for givet, at endossenten ikke kan påberåbe sig betingelsen under et vekselsgsmål mellem ham og den til hvem vekslen er endosseret. Det er derimod tvivlsomt, om bestemmelsen skal forstås således, at endossenten heller ikke under et almindeligt civilt søgsmål kan gøre gældende, at der har været tale om et betinget endossement. I teorien synes Helper p. 74 at forudsætte, at et endossement, hvortil der er knyttet et ikke lovhjemlet vilkår, må frakendes også civilretlig betydning. Om denne fortolkning er rigtig, må imidlertid anses for tvivlsomt. Lovens ord fører i hvert fald kun

til at anse betingelsen som uskrevet, og heraf følger ikke, at betingelsen er uden enhver betydning. Bestemmelsen synes snarere at måtte fortolkes således, at et betinget endossement kun frakendes skriftlig virkning, hvorimod en mundtlig overenskomst bevarer sin gyldighed, hvad enten overenskomsten er påført vekslen eller ikke. Endossenten kan altså ikke påberåbe sig vekslen som bevis.

c. § 12, stk. 2, indeholder et forbud mod *partiel endossement* af vekslers. Efter denne bestemmelse kan endossenten ikke dele den sum, vekslen lyder på, således at han selv beholder en del af beløbet, medens resten overdrages. Vekslen kan heller ikke overdrages til to forskellige personer, således at de hver for sig skal have en del af vekselsummen. Men på samme måde som en veksels kan udstedes til flere personer, må det antages, at en veksels også kan overdrages til flere personer, således at de pågældende optræder i forening, når de disponerer over dokumentet.

Ifølge § 39, stk. 2, kan vekselindehaveren ikke nægte at modtage *delvis betaling*. I tilfælde af delvis betaling udleveres vekslen ikke til trassaten, men denne kan forlange, at der gøres påtegning på vekslen om den delvise betaling og at der gives ham en særskilt kvittering, jfr. § 39, stk. 3. Har en vekselindehaver fået delvis betaling, kan han efter ordlyden af § 12, stk. 2, ikke endossere vekslen for så vidt angår det beløb, der ikke er betalt. Der er imidlertid ikke nogen betænkeligheder forbundet med partiel endossement i dette tilfælde. Og hertil kommer, at man ved lovens udarbejdelse næppe har tænkt på endossement af en veksels, som er betalt delvis. Af disse grunde må det formodentlig antages, at en sådan veksels kan endosseres, selv om modtageren ikke får ret til hele vekselsummen.

§ 15, stk. 2, er *præceptiv*. Bestemmelsen kan ikke omgås på den måde, at der til et almindeligt endossement, hvorved hele vekslen overdrages til en tredjemand, knyttes en klausul om, at modtageren kan videreoverdrage vekslen for en del.

d. Ifølge § 12, stk. 3, kan en veksels endosseres til ihændehaveren. Et sådant endossement kaldes for et *ihændehaverendossement*.

§ 12, stk. 3, siger ikke selv noget om, *hvornår der foreligger et ihændehaverendossement*, men i analogi med, hvad der gælder om ihændehaverendossement ved checks,¹ må der antages at foreligge et ihændehaverendos-

1. Lyngsø: Checkloven, § 15 anmærkning d.

sement 1) hvis vekslen udtrykkelig overdrages til ihænde-haveren, 2) hvis vekslen overdrages til en bestemt person med tilføjelsen »eller til ihænde-haveren« eller tilsvarende udtryk, eller 3) hvis endossementet ikke indeholder nogen angivelse af, til hvem vekslen overdrages.

e. Ifølge § 12, stk. 3 anses et ihænde-haverendossement *som et blancoendossement*, d.v.s. et endossement der normalt alene består i endossentens underskrift på bagsiden af vekslen, jfr. § 13, stk. 2.

Hvis et endossement er et blancoendossement, kan vekselindehaveren 1) udfylde det enten med sit eget navn eller med en andens navn, 2) endosse-re vekslen på ny in blanco eller til en anden person eller 3) give vekslen videre til en tredjemand uden at udfylde blancoendossementet eller endossere vekslen, jfr. § 14, stk. 2. Ifølge § 12, stk. 3, må disse muligheder for videreoverdragelse også stå åbne for den, der har erhvervet vekslen gennem et ihænde-haverendossement.

§ 15, stk. 3, tager kun sigte på de retsvirkninger, der knytter sig til endossementet, og ikke på selve *endossementets form*. Selv om et ihænde-haverendossement anses som et blancoendossement, og selv om et blancoendossement for at være gyldigt normalt må skrives på bagsiden af vekslen eller på en allonge, jfr. § 13, stk. 2, kan man derfor ikke slutte, at også et ihænde-haverendossement kun er gyldigt, hvis det skrives på bagsiden eller på en allonge.²

§ 13

Endossement skal skrives på vekslen eller på et blad, som er hæftet til denne (allonge).^a Det skal underskrives af endossenten.^b

Endossementet er gyldigt, selv om der ikke deri er angivet, til hvem vekslen overdrages, eller endossenten kun har tegnet sit navn. I sidstnævnte tilfælde må endossementet for at være gyldigt skrives på bagsiden af vekslen eller på en allonge.^c

a. Ifølge § 13, stk. 1, 1. pkt., skal endossementet *skrives på vekslen* eller på en allonge, d.v.s. en seddel som fæstes til vekslen og som normalt har samme størrelse som denne. Er der tale om et blancoendossement, skal det stå på bagsiden af vekslen eller på allongen, jfr. § 13, stk. 2. Heraf

2. *Helper* p. 75f.

følger modsætningsvis, at andre former for endossementer kan stå overalt på dokumentet. I praksis tegnes alle former for endossementer dog tværs over bagsiden af vekslen.

§ 13, stk. 1, 1. pkt., siger ikke noget om, hvorledes et endossement skal *formuleres*. Men på samme måde som der med hensyn til udstedelse kan sondres mellem forskellige former for vekslere, jfr. ovenfor, § 11, anmærkning a og b, kan der med hensyn til overdragelse sondres mellem forskellige former for endossementer.

Et endossement kan herefter for det første være et *navneendossement*. Herved forstås et endossement til en bestemt person.

Et endossement kan for det andet være et *ordreendossement*. Herved forstås et endossement til en bestemt person med tilføjelsen af, at endossementet er til ordre.

Et endossement kan for det tredje være et *recta*-endossement. Herved forstås et endossement til en bestemt person med tilføjelsen ikke til ordre eller tilsvarende forbehold. Om rectaendossementer findes der en særlig bestemmelse i § 15, stk. 2.

Et endossement kan endelig for det fjerde være et *ihændehaberendossement*. Et ihændehaberendossement foreligger 1) hvis vekslen ifølge endossementet udtrykkelig overdrages til ihændehaber, 2) hvis vekslen ifølge endossementet overdrages til en bestemt person med tilføjelsen »eller til ihændehaber« eller tilsvarende udtryk, eller 3) hvis endossementet ikke indeholder nogen angivelse af, til hvem vekslen overdrages. Om et ihændehaberendossement gælder der det særlige, at det anses som et blancoendossement, jfr. § 12, stk. 3, og § 13, stk. 2.

b. Endossementet skal *underskrives af endossenten*. Medens andre angivelser på vekslen kan frembringes ved hjælp af mekaniske midler (skrivemaskine, perforering o.s.v.), må underskriften være håndskrevet.

På samme måde som udtrykket »underskrift« i § 1, nr. 8, må fortolkes temmelig vidt, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning i, må udtrykket »underskrives« i § 13, stk. 1, 2. pkt., fortolkes temmelig vidt. Der er således ikke noget i vejen for, at endossenten giver en tredjemand *fuldmagt* til at underskrive endossementet på hans vegne.

At endossentens *underskrift er falsk*, eller at han har manglet evnen til at påtage sig vekselforpligtelse, berører heller ikke overdragelseserklæringen karakter af endossement. Den angivne endossent bliver ganske vist ikke forpligtet efter reglen i § 15, stk. 1, hvorefter endossenten indestår for

vekslens accept og betaling. Men hvis vekslen endosseres til en person, som er i god tro, kan den endossent, hvis navn falskeligt er påført vekslen, ikke kræve den tilbage af indehaveren.

At underskriften er *utydelig* eller formuleret således, at den kan give anledning til misforståelser, er uden betydning.

At underskriften er *ulæselig* får ingen betydning, hvis de der kender endossentens navnetegning er i stand til at identificere den.

I udtrykket »underskrives« ligger ikke, at endossementet skal være forsynet med endossentens lovlige navn. Også et *kunstnernavn* eller *pseudonym* må kunne benyttes, såfremt det er almindelig kendt.

Det er ikke nødvendigt at angive *endossentens adresse*. I denne forbindelse må man imidlertid være opmærksom på den særlige bestemmelse i § 45. Hvis en veksel ikke bliver accepteret eller betalt af trassaten, skal vekselindehaveren ifølge denne bestemmelse give bl.a. endossenten meddelelse herom. Forsømmer vekselindehaveren at give sådan meddelelse, bliver han erstatningsansvarlig for den skade, som måtte være forvoldt ved hans forsømmelse. Men dette gælder kun, hvis endossenten har angivet sin adresse. Af hensyn til denne bestemmelse vil endossenten i reglen være interesseret i, at endossementet forsynes med hans adresse. Hertil kommer, at vekselmodtageren i reglen vil forlange adressen oplyst af hensyn til muligheden for i tilfælde af manglende accept eller betaling hurtigt at kunne effektuere endossentens regresansvar efter § 15.

På samme måde som der kan være flere trassenter, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning i, ved note 12, kan der også være *flere endossenter*.

c. § 13, stk. 2, handler navnlig om det såkaldte *blancoendossement*, d.v.s. et endossement, der alene består i, at endossenten skriver sit navn på bagsiden af vekslen eller på en allonge.

Man kan umiddelbart få det indtryk, at der er tale om en *særlig form for endossement*. Det er imidlertid ikke tilfældet. Ifølge § 12, stk. 3, anses et ihændehaberendossement nemlig som et blancoendossement. Der er derfor ingen praktisk grund til at sondre mellem et ihændehaberendossement og et blancoendossement.

§ 14

Ved endossement overføres alle rettigheder efter vekslen.*

Hvis endossementet er et blancoendossement, kan vekselindehaveren:

1. udfylde det med sit eget navn eller med en andens navn,
2. endossere vekslen påny in blanco eller til en anden person, eller
3. give vekslen videre til en tredjemand uden at udfylde blancoendossementet eller endossere vekslen.^b

a. Ved endossement overføres *alle endossentens rettigheder* efter vekslen til endossataren. Hvis trassaten ikke betaler vekslen, kan endossataren herefter søge regres mod trassenten, jfr. § 9, mod tidligere endossenter, jfr. § 15, og mod eventuelle avalister, jfr. §§ 30-32. Er vekslen accepteret, kan endossataren endvidere rette et umiddelbart krav mod acceptanten, jfr. § 28.

Endossement medfører kun overførelse af *rettigheder efter vekslen*. Hvis f.eks. trassaten har lovet endossenten at acceptere vekslen, men denne overdrages, inden accept har fundet sted, kan endossataren ikke på grundlag af endossementet forlange vekslen accepteret af trassaten.

b. Den der har erhvervet en veksel ved et blancoendossement (eller et ihændeaverendossement, jfr. § 12, stk. 3), kan udfylde endossementet med *sit eget navn*. Herved forandres endossementet til et navneendossement. Hvis vekslen herefter overdrages videre, må den forsynes med et nyt endossement. Dette kan være et navneendossement, et ordreendossement, et rectaendossement eller et ihændeaverendossement (blancoendossement, jfr. § 13, stk. 3), jfr. om disse endossementsformer ovenfor, § 13, anmærkning a. I alle tilfælde må endossementet underskrives af overdrageren, jfr. § 13, stk. 1, 2. pkt. Og i alle tilfælde bliver overdrageren ansvarlig som endossent, jfr. § 15.

Den der har erhvervet en veksel ved et blancoendossement kan også udfylde endossementet med *en andens navn*. Videreoverdragelse finder da sted ved at vekslen overgives til den person, med hvis navn endossementet er udfyldt. I dette tilfælde skal endossementet ikke underskrives af endossenten. Og endossenten bliver ikke ansvarlig efter § 15.

Modtageren af en veksel ved blancoendossement kan også videreoverdrage vekslen *uden forinden at have udfyldt endossementet*. Han kan nemlig forsyne det med et navneendossement, et ordreendossement, et rectaendossement eller et ihændeaverendossement (blancoendossement, jfr. herved § 13, stk. 3). Og i alle tilfælde bliver endossenten ansvarlig som endossent, jfr. § 15.

Den der har erhvervet en veksel ved et blancoendossement kan endelig

give vekslen videre til en tredjemand uden at udfylde endossementet eller endossere vekslen. I dette tilfælde taler man om, at der foreligger *blanco-tradition*. Vekslen skal ved videreoverdragelse ikke forsynes med nogen underskrift. Og endossenten bliver ikke ansvarlig efter § 15.

§ 15

Endossenten indestår for veksels accept og betaling,^a medmindre han har taget særligt forbehold.^b

Han kan forbyde at vekslen endosseres påny; i så fald er han fritaget for ansvar overfor den, til hvem vekslen derefter bliver endosseret.^c

a. Hvis en veksel ikke accepteres eller betales af trassaten, er det reglen, at trassenten indestår for accepten og for betalingen over for den, til hvem vekslen er udstedt og over for senere erhververe, jfr. § 9. På samme måde er det reglen, at den der endosserer en veksel *indestår for accept og betaling* over for den, til hvem vekslen er endosseret og over for senere erhververe, jfr. § 15, stk. 1. For hver gang vekslen endosseres, bliver der herefter en person mere, som indestår for accept og betaling.

Ved udstedelse af en veksel indtræder der novation i den forstand, at det skyldforhold, der har givet anledning til veksels udstedelse, ændres således, at den til hvem vekslen er udstedt ikke kan påberåbe sig skyldforholdet, forinden han forgæves har søgt at få vekslen accepteret eller betalt af trassaten. Trassenten hæfter altså kun subsidiært, jfr. ovenfor, § 9, anmærkning a, ved note 2. På samme måde forholder det sig ved endossement af en veksel. Den der har erhvervet en veksel ved endossement kan først gøre krav gældende mod endossenten, når han forgæves har forsøgt at få vekslen accepteret eller betalt af trassaten. Ligesom trassenten kun hæfter subsidiært, hæfter altså også endossenten kun *subsidiært*.

Lige som man i forbindelse med udstedelse af en veksel kan spørge, om en veksel er et *lovligt betalingsmiddel* i den forstand, at en skyldner kan opfylde sin betalingsforpligtelse ved at udstede en veksel, kan man i forbindelse med endossement af en veksel spørge, om en veksel er et lovligt betalingsmiddel i den forstand, at en skyldner kan opfylde sin betalingsforpligtelse ved at endossere en veksel. Spørgsmålet må besvares efter de samme retningslinjer som dem, der gælder ved udstedelse af vekslers. Herefter er det hovedreglen, at en veksel heller ikke i overdragelsessituationen er et lovligt betalingsmiddel, jfr. ovenfor, § 9, anmærkning a.

Det særlige ansvar efter § 15, stk. 1, indtræder kun, såfremt der mellem overdrageren og erhververen er indgået en *gyldig aftale*. Om der i det enkelte tilfælde er indgået en gyldig aftale, må afgøres efter de almindelige regler om retshandlers gyldighed. Selv om der mellem overdrageren og erhververen ikke er indgået en gyldig aftale, kan overdrageren efter omstændighederne blive forpligtet over for den, erhververen videreoverdrager vekslen til, jfr. § 17.

For at der kan indtræde ansvar efter § 15, stk. 1, må der være sket en *overdragelse ved endossement*. Overdragerens underskrift skal altså findes på vekslen, jfr. § 13, hvorefter et endossement skal underskrives af endossenten. Overdrageren bliver herefter ikke ansvarlig, hvis han selv har erhvervet vekslen ved et ihændehaverendossement eller et blancoendossement og overdrager vekslen ved at udfylde endossementet med erhververens navn eller ved at give vekslen videre uden at udfylde endossementet, jfr. § 14, stk. 2, nr. 1 og 3 og ovenfor, § 14, anmærkning b.

b. Ligesom trassenten, jfr. § 9, stk. 2, kan også endossenten *fraskrive sig ansvaret for vekslens accept*.

I modsætning til trassenten, jfr. § 9, stk. 2, kan endossenten endvidere *fraskrive sig ansvaret for vekslens betaling*.

Hvis endossenten ønsker at fraskrive sig ansvaret for vekslens accept eller betaling, må han benytte sig af en såkaldt *angstklause*. En sådan klausul kan f.eks. lyde således: »Sine obligo«, »Uden ansvar« eller »Uden garanti«. Hvis vekslen ikke er accepteret, må det af klausulen fremgå, om den tager sigte på ansvarsfrihed for manglende accept eller om den tager sigte på ansvarsfrihed for manglende betaling. Hvis ikke noget særligt er angivet, må det i et sådant tilfælde formodentlig antages, at klausulen tager sigte på ansvarsfrihed i begge henseender. Det er ikke nogen betingelse, at klausulen knytter sig til endossementets tekst, blot den klart fremtræder som vedrørende et bestemt endossement. Endossenten kan også begrænse sit ansvar til kun at omfatte en del af vekselsummen. Klausulen kan da f.eks. lyde således: »Kun ansvar for X kr.« eller »Kun halvt ansvar«.

Fra praksis kan i denne forbindelse nævnes U 1914.801 (LHS): Da en gårdejer endosserede en veksle, tilføjede han ud for sit navn »20 kr.«, og tilkendegav mundtligt modtageren af vekslen, at han kun ville hæfte for dette beløb. Det antoges, at der ikke herved var sket nogen gyldig begrænsning af endossementsansvaret over for en senere erhverver.

En ansvarsfrihedsklausul skaber *kun ret for vedkommende endossent*. Hvis endossentens medkontrahent videreendosserer vekslen, bliver medkontrahenten altså ansvarlig i fuldt omfang. Ønsker medkontrahenten at begrænse sit ansvar, må han selv forsyne vekslen med en klausul herom.¹

c. Har trassenten forsynet vekslen med en klausul om, at den ikke kan overdrages, taler man om, at der foreligger en *rectaveksel*. Sådanne vekslar kan ikke overdrages med de virkninger, der knytter sig til det sædvanlige vekselretlige endossement, men kun med de virkninger, der gælder for almindelig overdragelse af fordringer, jfr. § 11, stk. 2. Den, der tegner endossement på en rectaveksel, bliver herefter ikke ansvarlig efter § 15, stk. 1.

Er det endossenten der har forsynet vekslen med en klausul om, at den ikke kan overdrages, taler man om, at der foreligger et *rectaendossement*. Et rectaendossement medfører imidlertid ikke de samme retsvirkninger som en rectaveksel. Hvis en rectaveksel overdrages, bliver ingen af endossenterne ansvarlig efter § 15, stk. 1. Klausulen berører altså ikke blot endossenten, men også dennes »eftermænd« på vekslen. I modsætning hertil skaber et rectaendossement kun ret for vedkommende endossent. Endossenten bliver ikke ansvarlig over for den, til hvem hans medkontrahent (endossatar) overdrager vekslen eller over for dem, til hvem vekslen derefter endosseres. Medkontrahenten (endossataren) kan derimod ikke påberåbe sig rectaendossementet. Videreoverdrager han vekslen, bliver han ansvarlig over for sine eftermænd i medfør af § 15, stk. 1.²

Et rectaendossement bevirker ikke i almindelighed, at vekslen mister sin *negotiabilitet*. Hvis f.eks. en veksler, som C har erhvervet gennem et rectaendossement, stjæles af D, som forsyner vekslen med et almindeligt – men falsk – endossement til E, kan denne således eksstingvere C's ret efter den almindelige regel herom i § 16, stk. 2.

Et rectaendossement berører ikke forholdet mellem endossenten og den til hvem *endossenten har endosseret vekslen*. Ønsker endossenten at blive fri for ansvar efter § 15, stk. 1, over for den, til hvem han har endosseret vekslen, må han forsyne vekslen med en angstklausul, jfr. ovenfor, anmærkning b.

1. Holmboe: Vekselloven p. 48, Checkkloven p. 41, Forelesninger p. 34f.

2. Rasting p. 74f., Holmboe: Checkkloven p. 48.

Bortset herfra er det ikke helt klart, hvorledes man skal fortolke bestemmelsen i § 15, stk. 2, om, at endossenten er fritaget for ansvar over for den, til hvem vekslen derefter endosseres. Efter ordlyden at dømme, bliver endossenten fri for ethvert ansvar. Dette har imidlertid næppe været lovens mening.³

Den der overdrager en vekslen ved et *rectaendossement*, bliver som nævnt ansvarlig efter § 15, stk. 1, over for den, til hvem han selv endosserer vekslen. Endvidere bliver endossentens medkontrahent ansvarlig efter § 15, stk. 1, over for den, til hvem han videreendosserer vekslen. Hvis trassaten ikke accepterer eller betaler vekslen, kan indehaveren altså søge regres mod den, fra hvem han selv har erhvervet vekslen. og når denne har betalt, kan han på sin side søge regres mod den, fra hvem han har erhvervet vekslen ved *rectaendossement*. Den, der endosserer en vekslen ved *rectaendossement*, bliver altså således indirekte ansvarlig over for den, til hvem hans egen endossatar har videreoverdraget vekslen. Når dette er tilfældet, må den, der har erhvervet vekslen ved *rectaendossement* efter de almindelige regler om overdragelse af fordringer kunne transportere kravet mod endossenten til den, til hvem han videreoverdrager vekslen. For »*rectaendossementens*« vedkommende er det uden betydning, om han kan dømmes til at betale sin egen endossatar eller om han kan dømmes til at betale dennes medkontrahent. Dette gør det nærliggende at antage, at en overdragelse efter de almindelige civilretlige regler af »*rectaendossatarens*« krav mod »*rectaendossenten*« finder sted i og med, at vekslen videreoverdrages. Er dette rigtigt, bliver resultatet, at »*rectaendossenten*« efter de almindelige regler om overdragelse af fordringer er ansvarlig over for den, til hvem hans endossatar har videreoverdraget vekslen.

§ 15, stk. 2, tager ikke stilling til, hvorledes et *rectaendossement* skal formuleres. Men i analogi med § 11, stk. 2, må det antages, at man ikke blot kan anvende udtryk som »ikke til ordre« eller »ikke overdragelig«, men også udtryk som »kun til N.N. personlig«. Det afgørende er ligesom ved *rectaveksler*, om klausulen indeholder et utvetydigt forbud mod *endossement*.

Klausulen må for at få virkning efter § 15, stk. 2, være påført vekslen af *en endossent*. Er det trassenten, der har forsynet vekslen med klausulen, bliver endossenten ganske vist ikke ansvarlig efter § 15, stk. 1, men dette skyldes, at der i dette tilfælde er tale om en *rectaveksel*, jfr. § 11, stk. 2.

§ 16^a

Den, som har en vekslen i hænde, anses som retmæssig vekselindehaver,^b såfremt han godtgør sin ret ved en uafbrudt række af *endossementer*, selv om det sidste *endossement* er et *blancoendossement*.^c Udstrøgne *endossementer* anses i denne forbindelse som uskrevne.^d Når der efter et *blancoen-*

3. Rigsdagstidende 1931-32 A.4230, Förslag till växellag p. 98.

dossement følger et andet endossement, antages den, der har undertegnet dette, at have erhvervet vekslen ved blancoendossementet.^e

Hvis en veksel,^f ligegyldig på hvilken måde, er kommet bort fra dens besidder,^g er en indehaver,^h som godtgør sin ret på den i foregående stykke angivne måde,ⁱ ikke pligtig at udlevere vekslen, medmindre han ved erhvervelsen ikke har været i god tro eller har handlet med grov uagtsomhed.^j

a. Hvor der er tale om overdragelse af *simple gældsbreve*, er det hovedreglen, at der ikke kan indtræde eksstinktion af rettigheder, jfr. gældsbrevloven § 27, hvorefter erhververen som hovedregel ikke får bedre ret end overdrageren. Har B overdraget et simpelt gældsbrev til C, og viser det sig, at B ikke var ejer af gældsbrevet, f.eks. fordi han tidligere havde overdraget det til D, er det altså hovedreglen, at retten til gældsbrevet tilkommer D og ikke C. Der indtræder som hovedregel ikke eksstinktion af D's ret. Som hovedregel kan der heller ikke indtræde ekstinktion af indsigelser, jfr. gældsbrevloven § 27, der også angår dette spørgsmål. Har A udstedt et simpelt gældsbrev til B, som har overdraget det til C, og viser det sig, at B ikke havde noget krav mod A, f.eks. fordi gældsbrevet var ugyldig på grund af svig, er det altså hovedreglen, at A ikke er forpligtet efter gældsbrevet. Der indtræder som hovedregel ikke eksstinktion af A's indsigelser. Ved simple gældsbreve er det endelig hovedreglen, at der ikke kan indtræde betalingseksstinktion, jfr. gældsbrevloven §§ 29-30 modsætningsvis. Har A udstedt et simpelt gældsbrev til B, som har overdraget det til C, og viser det sig, at C ikke har erhvervet ret til gældsbrevet, f.eks. fordi overdragelsen fra B er ugyldig på grund af svig, bliver A altså som hovedregel ikke frigjort for sin forpligtelse ved at betale til C. Der indtræder som hovedregel ikke betalingseksstinktion.

Den der erhverver et simpelt gældsbrev, eller den der betaler et simpelt gældsbrev, må altså som hovedregel sikre sig, at den han har erhvervet gældsbrevet af, eller den han betaler gældsbrevet til, ikke blot ser ud til at være den rette, men også virkelig er den rette. Han må som hovedregel sikre sig, at den han erhverver gældsbrevet af eller betaler gældsbrevet til er i besiddelse af den fornødne *materielle legitimation*.

Hvor der er tale om omsætningsgældsbreve eller andre *negotiable dokumenter*, herunder vekslers, gælder der andre regler.

Negotiable dokumenter som f.eks. vekslers er beregnet på at kunne om sættes sikkert og hurtigt. Man har derfor af praktiske grunde indført regler

om, at der i vid udstrækning kan indtræde *eksstinktion af rettigheder*, jfr. for så vidt angår veksler VL § 16, stk. 2. Har B overdraget en veksel til C, og viser det sig, at B ikke var ejer af vekslen, f.eks. fordi han tidligere havde overdraget den til D, er det altså hovedreglen, at retten til vekslen tilkommer C og ikke D. Der indtræder som hovedregel eksstinktion af D's ret.

Der indtræder som hovedregel også *eksstinktion af indsigelser*, jfr. for så vidt angår veksler VL § 17. Har A udstedt en veksel til B, som har overdraget den til C, og viser det sig, at B ikke havde noget krav mod A, f.eks. fordi vekslen var ugyldig på grund af svig, er det altså hovedreglen, at A alligevel er forpligtet efter vekslen. Der indtræder som hovedregel eksstinktion af A's indsigelse.

Ved negotiable dokumenter er det endelig hovedreglen, at der kun indtræder *betalingseksstinktion*, jfr. for så vidt angår veksler VL § 40, stk. 3. Har A udstedt en veksel til B, som har overdraget den til C, og viser det sig, at C ikke har erhvervet ret til vekslen, f.eks. fordi overdragelsen fra B er ugyldig på grund af svig, bliver A altså som hovedregel frigjort for sin forpligtelse efter vekslen ved at betale til C. Der indtræder som hovedregel betalingseksstinktion.

Den vigtigste betingelse for, at disse vigtige retsvirkninger af negotiabilitet kan indtræde er, at den der overdrager vedkommende negotiable dokument eller den til hvem der betales er i besiddelse af *formel legitimation*.

De nærmere regler om, under hvilke betingelser en person er i besiddelse af formel legitimation findes for så vidt angår veksler i VL § 16, stk. 1.

b. Den første betingelse for at anse kravet om formel legitimation for opfyldt er, at den af hvem vekslen erhverves eller den til hvem vekslen betales er vekselindehaver, d.v.s. har vekslen i hænde.

Dette får betydning, når der er tale om *eksstinktion af rettigheder*. Har B overdraget en veksel til C, og viser det sig, at B ikke var ejer af vekslen, f.eks. fordi han tidligere havde overdraget den til D, er det efter § 16, stk. 2, hovedreglen, at retten til vekslen tilkommer C og ikke D. Der indtræder efter § 16, stk. 2, som hovedregel eksstinktion af D's ret. Men en betingelse herfor er det, at B har haft vekslen i hænde på det tidspunkt, den blev overdraget til C.

På samme måde forholder det sig, når der er tale om *eksstinktion af indsigelser*. Har A udstedt en veksel til B, som har overdraget den til C, og viser det sig, at B ikke havde noget krav mod A, f.eks. fordi vekslen var ugyldig på grund af svig, er det efter § 17 hovedreglen, at A alligevel er forpligtet efter vekslen. Der indtræder efter § 17 som hovedregel eksstinktion af A's indsigelse. Men en betingelse herfor er det, at B har haft vekslen i hænde på det tidspunkt, den blev overdraget til C.

Når der er tale om *betalingseksstinktion* er forholdet det samme. Har A udstedt en veksel til B, som har overdraget den til C, og viser det sig, at C ikke har erhvervet ret til vekslen, f.eks. fordi overdragelsen fra A var ugyldig på grund af svig, bliver A efter § 40, stk. 3, som hovedregel frigjort for sin forpligtelse efter vekslen ved at betale til C. Der indtræder efter § 40, stk. 3, som hovedregel betalingseksstinktion. Men en betingelse herfor er det, at B har haft vekslen i hænde på det tidspunkt, da A betaler den.

c. § 16, stk. 1, omfatter for det første *navneveksler*, d.v.s. vekslers, der lyder på betaling til en bestemt person, jfr. ovenfor, § 11, anmærkning a.

Bestemmelsen omfatter for det andet *ordreveksler*, d.v.s. vekslers, der lyder på betaling til en bestemt person med udtrykkelig angivelse af, at vedkommende veksel er udstedt til ordre, jfr. ovenfor, § 11, anmærkning a.

Bestemmelsen omfatter ikke *rectaveksler*, d.v.s. vekslers, der lyder på betaling til en bestemt person med tilføjelsen »ikke til ordre« eller tilsvarende udtryk, jfr. ovenfor, § 11, anmærkning b. Dette hænger sammen med, at rectaveksler ikke er negotiable, men kun kan overdrages i den form og med de virkninger, der gælder for almindelig overdragelse af fordringer, jfr. § 11, stk. 2.

§ 16, stk. 1, omfatter heller ikke *ihændehaverveksler*, d.v.s. vekslers, der er udstedt »til ihændehaveren«, vekslers, der er udstedt til en bestemt person »eller til ihændehaveren« og vekslers, der »ikke indeholder nogen angivelse af« til hvem der skal betales, jfr. ovenfor, § 11, anmærkning b i slutningen. Dette hænger sammen med, at en »ihændehaverveksel« ikke kan anses som en veksel i vekselovens forstand, jfr. § 1, nr. 6, og derfor ikke er negotiabel.

For at det kan antages, at en person er i besiddelse af formel legitimation, er det ikke tilstrækkeligt, at han har vekslen i hænde. Som yderligere betingelse kræves det, at han godtgør sin ret ved en *uafbrudt række af endossementer*. Det første endossement må være underskrevet af remittenten, hvis der er tale om en navneveksel eller en ordreveksel. Og hvert af de følgende endossementer frem til den, der har vekslen i hænde, må være underskrevet af den, der er i besiddelse af formel legitimation ifølge det umiddelbart foregående endossement, jfr. nærmere nedenfor, anmærkning i og j.

d. Ved afgørelsen af, om der foreligger en uafbrudt række af endossementer, skal der ifølge § 16, stk. 1, 2. pkt., ikke tages hensyn til *udstrøgne endossementer*. Hvis f.eks. en navneveksel er overdraget fra A til B og fra B til C, vil C, selv om han har vekslen i hænde, ikke være i besiddelse af

formel legitimation, såfremt endossementet fra A til B eller det endossement, hvorved han selv har erhvervet vekslen, er udstrøget.

e. Når der *efter et blancoendossement* følger et andet endossement, antages den, der har underskrevet dette, at have erhvervet vekslen ved blancoendossementet, jfr. § 16, stk. 1, 3. pkt. Et blancoendossement er et endossement, der alene består i, at endossenten skriver sit navn på bagsiden af vekslen eller på en allonge, jfr. § 13, stk. 2. Har A udstedt en vekslen til B, som har skrevet sit navn på bagsiden af vekslen eller på en allonge, anses endossementskæden altså som ubruds, hvis der efter B's underskrift findes et andet endossement, f.eks. et endossement fra C til D.

Hvad der her er anført om blancoendossement gælder også, hvis der er tale om et *ihændehaberendossement*, jfr. om begrebet ihændehaberendossement ovenfor, § 13, anmærkning a i slutningen. Dette følger af § 12, stk. 3, hvorefter et ihændehaberendossement anses som et blancoendossement.

f. Hvor der er tale om overdragelse af negotiable dokumenter, herunder vekslers, gælder der som nævnt ovenfor, anmærkning a, den regel, at erhververen kan opnå ret, selv om aftalen indgås med en person, der ikke er rette ejer. Der kan indtræde *eksstinktion af rettigheder*.

Den vigtigste betingelse for, at denne vigtige retsvirkning kan indtræde er, at overdrageren har været i besiddelse af *formel legitimation* til at disponere. Om en person har været i besiddelse af formel legitimation til at disponere, afgøres efter § 16, stk. 1.

For at der kan indtræde eksstinktion af rettigheder er det ikke nok, at aftalen om overdragelse er indgået med en person, som har været i besiddelse af formel legitimation. Også visse *andre betingelser* må være opfyldt. De nærmere regler om, hvilke andre betingelser der skal være opfyldt, for at der kan indtræde eksstinktion af rettigheder, findes i § 16, stk. 2.

g. Bestemmelsen i § 16, stk. 2, indebærer, at *alle rettigheder kan eksstingveres*. Når der tales om det forhold, at vekslen »er kommet bort fra dens besidder« tænkes der nemlig dels på tilfælde, hvor erhververen har fået vekslen overdraget af en anden end ejeren – f.eks. af en tyv, som har stjålet vekslen, eller af en person, som ved svig har fået ejeren til at overdrage vekslen til sig – dels på tilfælde, hvor overdragelsen vel er foretaget af »ejeren«, men hvor dennes ret til at råde over vekslen er begrænset af

en tredjemands ret, således som det f.eks. er tilfældet, når der er foretaget udlæg i vekslen. Bestemmelsen omfatter også dobbeltoverdragelse. Har A først overdraget en veksel til B og derefter til C, kan der efter § 16, stk. 2, indtræde eksstinktion af B's ret, selv om A ved overdragelsen til C ikke var rette ejer som følge af den tidligere overdragelse til B.

h. For at der kan indtræde eksstinktion af rettigheder, må der foreligge en *aftale om overdragelse*. Overførelse af retten til vekslen på anden måde end ved aftale, f.eks. ved arv eller ved udlæg, medfører ikke, at der indtræder ekstinktion efter § 16, stk. 2.

Jfr. U 1909.799 (LHD). Denne sag angik et tilfælde, hvor en direktør i et aktieselskab uberettiget forsøgte at overdrage en veksel, som tilhørte aktieselskabet, og i den forbindelse indleverede vekslen til en bank. Som betingelse for at købe vekslen krævede banken imidlertid, at direktøren tegnede personligt endossement på den. Dette vilkår blev ikke opfyldt. Da direktøren havde været uberettiget til at overdrage vekslen, og da der ikke var indgået nogen aftale om overdragelse af den, kunne banken ikke eksstingvere aktieselskabets ret.

Der skal foreligge en *gyldig aftale* om overdragelse. Har A overdraget en veksel til C, selv om han var uberettiget til at gøre det, f.eks. fordi han tidligere havde overdraget den til B, kan C altså ikke eksstingvere B's ret, hvis der ikke foreligger en gyldig aftale om overdragelse fra A til C. Om der foreligger en gyldig aftale om overdragelse, må afgøres efter de almindelige regler om retshandlers gyldighed, navnlig reglerne i aftaleloven.

Med hensyn til spørgsmålet, om en overdragelse er gyldig, kommer der tilsyneladende en interessant forskel frem mellem på den ene side reglerne om overdragelse af omsætningsgældsbreve og på den anden side reglerne om overdragelse af vekslers. Er det et omsætningsgældsbrev, der overdrages, kan erhververen nemlig i medfør af gældsbrevloven § 14 få ret til at beholde gældsbrevet, selv om *overdrageren er umyndig* eller står under lavværgemål, altså selv om overdragelsen efter almindelige regler ikke er gyldig, jfr. myndighedsloven §§ 34 og 55. I modsætning til gældsbrevloven § 14 angår VL § 16, stk. 2, imidlertid ikke forholdet mellem overdrageren og erhververen. Og man kan ikke med hjemmel i § 16, stk. 2, komme til, at erhververen af en veksel på samme måde som erhververen af et omsætningsgældsbrev kan få ret til at beholde dokumentet, uanset at overdrageren er umyndig eller står under lavværgemål. På den anden side udelukker § 16, stk. 2, næppe, at erhververen får ret til vekslen i tilfælde, hvor overdrageren er umyndig eller står under lavværgemål. Man kan næppe af § 16, stk. 2, sammenholdt med gældsbrevloven § 14 slutte, at der med

hensyn til det tilfælde, at overdrageren er umyndig eller står under lavværgemål gælder forskellige regler om henholdsvis veksler og omsætningsgældsbreve. Tværtimod er der grund til at antage, at veksler og omsætningsgældsbreve på dette punkt er undergivet de samme regler. Er overdrageren af en veksel umyndig eller står han under lavværgemål, kan det hævdes, at erhververen alligevel får ret til at beholde vekslen, idet gældsbevloven § 14 må finde analog anvendelse på overdragelse af veksler.¹

Det tilfælde, at overdragelsen er gyldig men *omstødelig* efter konkurslovens regler kan vistnok ikke sidestilles med det tilfælde, at overdragelsen er ugyldig. Har B stjålet en veksel fra A, og overdraget den til C ved en aftale, der er gyldig men kan omstødes, vil den omstændighed, at overdragelsen kan omstødes, altså næppe hindre C i at eksstingvere A's ret. Noget andet er, at C må antages ikke at kunne eksstingvere A's ret, hvis B's bo faktisk får omstødt overdragelsen. Kunne C også i dette tilfælde eksstingvere A's ret, ville konkursboet i realiteten være afskåret fra at få overdragelsen omstødt. Og VL § 16, stk. 2, kan ikke antages at afskære konkursboet fra at få overdragelsen omstødt.²

Som en betingelse for, at der kan indtræde eksstinktion efter § 16, stk. 2, kræves det, at erhververen har *fået vekslen i hænde*. Det er herefter klart, at der ikke indtræder eksstinktion, hvis vekslen er forblevet hos overdrageren. Det kan imidlertid næppe være meningen ubetinget at kræve ihænde-havelse i streng forstand. Navnlig må det sidestilles med ihænde-havelse, at en tredjemand besidder vekslen på erhververens vegne. At overdrageren beholder vekslen i sin besiddelse på erhververens vegne, er ikke tilstrækkeligt. Derimod må det anses for tilstrækkeligt, at vekslen undrages overdragerens rådighed og overgives til en tredjemand, der besidder den på såvel overdragerens som erhververens vegne, sml. U 1963.153 (ØLD).³

i. For at der kan indtræde ekstinktion af rettigheder, må erhververen *godtgøre sin ret* »på den i foregående stykke angivne måde«, d.v.s. gennem en uafbrudt række af endossementer. Dette får betydning, hvis der er tale om en navneveksel eller en ordreveksel.

Hvis der er tale om en *navneveksel*, d.v.s. en veksel, der lyder på beta-

1. Ussing p. 111.

2. Sml. med hensyn til omsætningsgældsbreve Ussing: Alm. del p. 246 og 249. Anderledes P. Madsen-Mygdal: Festskrift til Ussing p. 356f.

3. Sml. med hensyn til det tilsvarende krav i gældsbevloven § 14 når der er tale om omsætningsgældsbreve f.eks. Lyngsø: Negotiable dokumenter p. 90 og Gældsbevloven p. 90.

ling til en bestemt person, må det første endossement være underskrevet af den til hvem vekslen er udstedt, remittenten. Denne kan benytte sig af de forskellige endossementsformer, jfr. herom ovenfor, § 13 anmærkning a. Benytter remittenten sig af et navneendossement, et ordreendossement eller et rectaendossement, må det efterfølgende endossement være underskrevet af den, der er nævnt i navneendossementet, ordreendossementet eller rectaendossementet. Benytter remittenten sig af et ihændehaberendossement, kan et efterfølgende endossement underskrives af enhver. Det samme gælder, hvis remittenten har benyttet sig af et blancoendossement. – Det må i denne forbindelse bemærkes, at den der har erhvervet en vekslen ved et ihændehaberendossement eller et blancoendossement kan videreoverdrage vekslen ved blancotradition, d.v.s. blot ved at videregive vekslen uden at forsyne den med endossement, jfr. § 14, stk. 2, nr. 3.

Hvad der ovenfor er anført om navneveksler gælder tilsvarende, hvor der er tale om *ordreveksler*.

j. For at en person kan overdrage en vekslen med den virkning, at tredjemands ret eksstingveres, kræves det, at erhververen *ikke har været i god tro* om tredjemands ret, og ikke handlet med *grov uagtsomhed* med hensyn til tredjemands ret, noget der ofte udtrykkes positivt ved at sige, at erhververen skal have været i god tro.

Efter *almindelige regler* om god og ond tro omfatter begrebet »ond tro« ikke blot viden, men også såvel simpel som grov uagtsomhed. En erhverver er således efter gældsbreven i ond tro, hvis han kendte tredjemands ret, eller hvis han ved simpel eller grov uagtsomhed burde kende tredjemands ret. Fortolker man udtrykket »ikke har været i god tro« – d.v.s. ond tro – i VL § 16, stk. 2, i overensstemmelse hermed, kommer bestemmelsen til at indeholde en tautologi: Der indtræder ikke eksstinktion, hvis erhververen ved erhvervelsen 1) var i ond tro, d.v.s. kendte eller ved simpel eller grov uagtsomhed burde kende tredjemands ret eller 2) ved grov uagtsomhed burde kende tredjemands ret.

Forklaringen på, at VL § 16, stk. 2, anvender den ejendommelige sammenstilling af »ikke har været i god tro« (ond tro) og »grov uagtsomhed«, må søges i motiverne. Af disse fremgår det, at udtrykket ond tro i nogle lande kun omfatter viden, hvorimod grov uagtsomhed og simpel uagtsomhed henregnes til, hvad man i dansk og nordisk ret forstår ved god tro. Der var under forhandlingerne enighed om, at eksstinktion burde være udelukket, hvis erhververen ved erhvervelsen kendte tredjemands ret, og

om at erhververen i dette tilfælde måtte siges at være i ond tro. Der var endvidere enighed om, at eksstinktion burde være udelukket, hvis erhververen ved grov uagtsomhed burde kende tredjemands ret. Derimod kunne der ikke opnås enighed om, at erhververen i dette tilfælde måtte siges at være i ond tro. Da man ikke kunne finde frem til nogen præcis formulering, enedes man om at overlade til de enkelte konventionslande selv at afgøre, hvad man skulle forstå ved udtrykket »ikke har været i god tro« (ond tro) med den modifikation, at ond tro i hvert fald skulle omfatte erhververens viden om tredjemands ret, og med den modifikation at eksstinktion endvidere skulle være udelukket i tilfælde, hvor erhververen havde udvist grov uagtsomhed.⁴

Udtrykket »ikke har været i god tro« (ond tro) i VL § 16, stk. 2, kan på denne baggrund kun omfatte erhververens *viden* om, at erhververen manglede ret til at råde over vekslen.

Endvidere fremgår det af § 16, stk. 2, at også uagtsomhed, men dog kun grov uagtsomhed, hindrer eksstinktion.

Herved kommer der en *teoretisk interessant forskel* frem mellem på den ene side VL § 16, stk. 2, og på den anden side den tilsvarende bestemmelse i gældsbrevloven § 14. Hvor erhververen har handlet uagtsomt, er det efter VL § 16, stk. 2, kun grov uagtsomhed, der hindrer eksstinktion. Efter gældsbrevloven § 14 vil derimod såvel grov uagtsomhed som simpel uagtsomhed hindre eksstinktion. Det er derfor nærliggende at drage den slutning, at kravet til erhververens agtpågivenhed ikke er så stort, når der er tale om overdragelse af vekslers, som når der er tale om overdragelse af omsætningsgældsbreve. I adskillige tilfælde er denne forskel dog antagelig kun af teoretisk betydning. I hvert fald hvor der er tale om rent forretningsmæssige ekspeditioner af omsætningsgældsbreve vil de krav, der stilles til erhververens agtpågivenhed, ikke i væsentlig henseende adskille sig fra de krav der stilles til den, der erhverver en veksler.⁵

Der kan *ikke opstilles nogen generel regel* for, hvilke krav der skal stilles til erhververens agtpågivenhed. Så meget kan der dog siges, at erhververen – ligesom når der er tale om overdragelse af omsætningsgældsbreve – ofte må optræde aktivt med henblik på at få afklaret, om overdrageren er materielt berettiget til at råde over vekslen.

4. *Rigsdagstidende* 1931-32 A. 4579f., *Lyngsø*: Negotiable dokumenter p. 179 med henvisninger nævnt i note 8.

5. *Udkast til lov om gældsbreve* p. 32, *Hessler* p. 235ff.

Erhververen må således påse, at der foreligger en behørig *sammenhængende række af endossementer*, og kan ikke eksstingvere tredjemands ret, når han ved en sådan undersøgelse må antages at ville være blevet opmærksom på forhold, der er egnede til at fremkalde tvivl om overdragerens ret til at råde over vekslen.

Fra retspraksis kan nævnes U 1915.235 (SHD): Et firma, A, havde under benyttelse af almindeligt endossement givet en grosserer, B, håndpanteret i nogle vekslers. Efter at A's bo var taget under konkursbehandling, solgte B ved tvangsauktion vekslerne til C. Inden salget havde kuratoren i A's bo imidlertid gjort opmærksom på, at endossementerne til B kun kunne anses som procuraendossementer, jfr. VL § 18, eller panteendossementer, jfr. VL § 19. Det antoges, at C under disse omstændigheder ikke kunne gøre større ret gældende mod A's bo, end B havde haft.

U 1932.233 (SHD): En kommissionær, B, havde for kommittenten A's regning solgt et parti svinehår til en køber, som for købesummen accepterede vekslers. B overdrog vekslerne til en bank, C, som havde et tilgodehavende hos ham. Efter at B havde standset sine betalinger, krævede A vekslerne udleveret af C, men fik ikke medhold, da C ikke kunne »antages at have været bekendt med« at vekslerne tilhørte A. – Dommens formulering kan hævdes at tyde på, at der efter rettens mening også ville være indtrådt eksstinktion af A's ret, hvis C havde udvist grov uagtsomhed. Ellers havde der jo ikke været nogen grund til at statuere eksstinktion med den begrundelse, at C ikke var »bekendt« med A's ret. Således skal dommen dog næppe fortolkes.⁶

U 1939.1176 (ØLD): En restauratør, A, udstedte til egen ordre en veksels, som han sendte til trassaten – kaffefirmaet B – med anmodning om, at den måtte blive accepteret. B forsynede vekslen med et falsk endossement og overdrog den til et vulkaniseringsværksted, C. Det antoges, at C ved erhvervelsen af vekslen ikke havde været vidende om A's ret og heller ikke havde udvist grov uagtsomhed, og A kunne derfor ikke forlange vekslen udleveret af C.⁷

§ 17

Den, som sagsøges efter en veksels,^a kan ikke mod vekselindehaveren^b fremsætte indsigelser grundede på sit særlige forhold^c til trassenten^d eller tidligere vekselindehavere,^e medmindre indehaveren ved erhvervelsen af vekslen^f forsætlig har handlet til skade for skyldneren,^{g,h}

a. Medens § 16, stk. 2, indeholder en regel om, at erhververen af en veksels kan opnå ret, selv om overdrageren ikke er rette ejer, altså en regel om eksstinktion af rettigheder, indeholder § 17 en regel om, at erhververen kan opnå ret, selv om skyldneren ikke er forpligtet, altså en regel om *eksstinktion af indsigelser*.

6. *Lyngsø*: Negotiable dokumenter p. 241f.

7. Se om dommen *Ussing* p. 112.

Eksstinktion af indsigelser kan efter § 17 ske over for den, der *sagsøges efter en veksel*. Den der sagsøges efter en veksel kan være trassenten, jfr. § 9, en endossent, jfr. § 15, acceptanten, jfr. § 28, eller en avalist, jfr. §§ 30-32.

b. Det er kun vekselindehaveren, d.v.s. den der har *fået vekslen i hænde*, der kan påberåbe sig, at der er indtrådt eksstinktion af indsigelser efter § 17. Dette stemmer overens med, at det kun er den, der har fået vekslen i hænde, der kan påberåbe sig, at der er indtrådt eksstinktion af rettigheder efter § 16, stk. 2. Angående spørgsmålet om, hvornår det kan siges, at en person har fået vekslen i hænde, kan der derfor henvises til, hvad der er anført ovenfor, § 16, anmærkning h i slutningen.

c. Når der i § 17 tales om, at der kan ske eksstinktion af en vekselkyldners indsigelser grundede på skyldnerens *særlige forhold*, tænkes der på, at der kan ske eksstinktion af indsigelser fra det retsforhold, der har givet anledning til, at vedkommende vekselkyldner har forpligtet sig, f.eks. som udsteder af vekslen, jfr. § 9. Har A købt en vare af B og som betaling udstedt en veksel til B, der har videreoverdraget den til C, kan der, når C sagsøger A for betalingen, ifølge § 17 ske eksstinktion af indsigelser fra det retsforhold, der har givet anledning til, at A har forpligtet sig. Der kan f.eks. ske eksstinktion af den indsigelse, at den vare, A har købt af B, er mangelfuld eller ikke er leveret.

De indsigelser der kan eksstingveres efter § 17, altså indsigelser fra det retsforhold, der har givet anledning til, at vedkommende vekselkyldner har forpligtet sig, kaldes normalt for *causaindsigelser*.

d. Efter § 17 kan der ske eksstinktion af indsigelser grundede på det særlige forhold til trassenten, d.v.s. af *causaindsigelser i forhold til trassenten*. Dette har ikke den store praktiske betydning.

Er det *trassenten, der sagsøges efter vekslen*, jfr. § 9, får det således ingen betydning, at der efter § 17 kan ske eksstinktion af causaindsigelser i forhold til trassenten. Den der sagsøges efter vekslen er jo identisk med trassenten. Og trassenten kan ikke have causaindsigelser i forhold til sig selv.

Er det en *endossent, der sagsøges efter vekslen*, jfr. § 15, får det heller ingen stor praktisk betydning, at der kan ske eksstinktion af causaindsigelser i forhold til trassenten. Endossenten kan nemlig vanskeligt tænkes at

have causaindsigelser i forhold til trassenten. Er forholdet det, at A som betaling for varer har udstedt en veksel til B, der har overdraget vekslen til C, som igen har overdraget den til D, kan B, når han af D sagsøges efter vekslen, således vanskeligt tænkes at have causaindsigelser i forhold til A.

Er det *acceptanten, der sagsøges efter vekslen*, jfr. § 28, kan det lettere forekomme, at den pågældende har causaindsigelser i forhold til trassenten. Er forholdet det, at A, med a som trassat og acceptant, som betaling for varer har udstedt en veksel til B, der har overdraget vekslen til C, som igen har overdraget den til D, kan a, når han af D sagsøges efter vekslen, i forhold til trassenten A f.eks. tænkes at have den indsigelse, at han har accepteret vekslen som led i sit køb af varer fra A, og at varerne er mangelfulde eller ikke er blevet leveret.

Fra retspraksis kan f.eks. nævnes U 1937.547 (SHD): En entreprenør havde accepteret en veksel, der var udstedt af et firma, som skulle levere entreprenøren noget byggemateriel. Firmaet overdrog vekslen til en bank, som krævede entreprenøren dømt til at indfri den. Over for banken fremsatte entreprenøren den indsigelse, at trassenten – firmaet – aldrig havde leveret byggematerialet. Entreprenøren blev alligevel dømt, da retten fandt, at banken ved erhvervelsen af vekslen ikke forsætlig havde handlet til skade for entreprenøren.

Også hvis det er en *avalist, der sagsøges efter vekslen*, jfr. §§ 30-32, får det betydning, at der kan ske ekstinktion af causaindsigelser i forhold til trassenten. Er forholdet det, at A, med a som avalist, som betaling for varer har udstedt en veksel til B, der har overdraget vekslen til C, som igen har overdraget den til D, kan a, når han af D sagsøges efter vekslen, således tænkes at have causaindsigelser i forhold til trassenten A. a kan f.eks. tænkes at have den causaindsigelse, at en vare, som A har lovet ham til gengæld for, at han har underskrevet vekslen som avalist, er mangelfuld eller ikke er blevet leveret.

e. Medens det ikke har den store praktiske betydning, at der efter § 17 kan ske ekstinktion af indsigelser grundede på det særlige forhold til trassenten, d.v.s. af causaindsigelser i forhold til trassenten, har det stor praktisk betydning, at der efter § 17 også kan ske ekstinktion af *causaindsigelser i forhold til tidligere vekselindehavere*.

Dette gælder således, hvis det er *trassenten, der sagsøges efter vekslen*, jfr. § 9. Er forholdet det, at A som betaling for en vare har udstedt en veksel til B, der har overdraget vekslen til C, som igen har overdraget den

til D, kan A, når han af D sagsøges efter vekslen, udmærket tænkes at have causainsigelser i forhold til tidligere vekselindehavere. A kan f.eks. i forhold til B tænkes at have den indsigelse, at den vare, som B skal levere, er mangelfuld eller ikke er blevet leveret.

Fra retspraksis kan i denne forbindelse nævnes U 1913.580 (GKD). Denne sag angik et tilfælde, hvor en journalist, A, havde udstedt en veksel til B, og med B havde truffet aftale om, at denne ikke måtte disponere over vekslen. B overdrog imidlertid vekslen til en grosserer, C, som senere krævede A dømt til at betale vekselsummen. Under sagen fremsatte A den indsigelse, at han med B havde truffet aftale om, at denne ikke måtte disponere over vekslen. Denne indsigelse fandtes imidlertid ikke at kunne gøres gældende over for C, da denne ved erhvervelsen af vekslen havde været i god tro om indsigelsen.

Også hvis det er en *endossent, der sagsøges efter vekslen*, jfr. § 15, har det stor praktisk betydning, at der kan ske eksstinktion af causainsigelser i forhold til tidligere vekselindehavere. Er forholdet f.eks. det, at A som betaling for en vare har udstedt en veksel til B, der som betaling for en vare har overdraget vekslen til C, som igen har overdraget den til D, kan B, når han af D sagsøges efter vekslen, udmærket tænkes at have causainsigelser i forhold til tidligere vekselindehavere. B kan f.eks. i forhold til C tænkes at have den indsigelse, at den vare, som C skal levere, er mangelfuld eller ikke er blevet leveret.

f. For at der kan indtræde ekstinktion af indsigelser, må der – ligesom når der er tale om eksstinktion af rettigheder, jfr. ovenfor, § 16, anmærkning h – foreligge en *aftale om overdragelse*. Overførelse af retten til vekslen på anden måde end ved aftale, f.eks. ved arv eller ved udlæg, medfører ikke, at der indtræder eksstinktion efter § 17.

Der skal foreligge en *gyldig aftale* om overdragelse. Er forholdet det, at A som betaling for en vare har udstedt en veksel til B, der har overdraget vekslen til C, som igen har overdraget den til D, kan A, når han af D sagsøges efter vekslen, således fremsætte alle indsigelser, såfremt aftalen om overdragelse mellem C og D ikke er gyldig. Om der foreligger en gyldig aftale om overdragelse, må afgøres efter de almindelige regler om retshandlers gyldighed, navnlig reglerne i aftaleloven.

Om det særlige tilfælde, at *overdrageren er umyndig*, henvises til, hvad der er anført ovenfor, § 16, anmærkning h.

Det samme gælder om det særlige tilfælde, at overdragelsen er gyldig men *omstødelig* efter konkurslovens regler.

Ligesom hvor der er tale om ekstinktion af rettigheder, jfr. ovenfor, § 16, anmærkning i, må det vistnok kræves, at den der påberåber sig ekstinktion godtgør sin ret ved en *uafbrudt række af endossementer*.¹

g. Efter § 17 sker der ekstinktion af en vekselskyldners indsigelser grundede på hans særlige forhold til trassenten eller tidligere vekselindehavere, d.v.s. af en vekselskyldners indsigelser i forhold til trassenten eller tidligere vekselindehavere, medmindre indehaveren ved erhvervelsen af vekslen *forsætlig har handlet til skade* for vekselskyldneren. Som bestemmelsen er formuleret, vil det kun være i helt ekstreme situationer, at der ikke sker ekstinktion af causaindsigelse.

For det første følger det nemlig klart af ordlyden, at *hverken simpel eller grov uagtsomhed* fra erhververens side hindrer, at der sker ekstinktion af en causaindsigelse.

Hertil kommer, at end ikke positiv *viden* om en causaindsigelse behøver at hindre, at der sker ekstinktion. Ekstinktion er kun udelukket, hvis erhververen forsætlig har handlet til skade for skyldneren. Erhververen har ikke nødvendigvis forsætlig handlet til skade for skyldneren, blot fordi han ved erhvervelsen vidste, at skyldneren havde en causaindsigelse. Som eksempel kan nævnes det tilfælde, at A som betaling for en vare udsteder en vekslen til B, som overdrager den til C, som ved at den vare, B skal levere, er mangelfuld eller ikke er blevet leveret. Trods sin viden, har C ikke nødvendigvis forsætlig handlet til skade for skyldneren. Er forholdet det, at varen er mangelfuld, kan det jo ske, at B udbedrer manglen eller betaler erstatning for den. Er varen ikke blevet leveret, kan det på samme måde ske, at B faktisk leverer varen eller betaler erstatning for den manglende levering.

Fra retspraksis kan nævnes U 1944.268 (HD) (TfR 1946.453): En vognmand, A, købte af en vulkanisør, B, to bildæk for en købesum, der lå langt ud over den købesum, der var godkendt af priskontrolrådet og til trods for, at B ikke havde tilladelse til at handle med bildæk. For en del af købesummen forpligtede A sig ved en vekslen, som B overdrog (diskonterede) til en bank, C. Efter at dækkene var blevet beslaglagt af politiet, gjorde A over for C gældende, at han ikke var forpligtet efter vekslen, da handelen med B havde været ulovlig. Det antoges, at der var sket ekstinktion af denne indsigelse, idet C, selv om denne vidste, at handelen var ulovlig, ikke fandtes forsætlig at have handlet til skade for A.

U 1963.509 (HD) (U 1963B.255) angik et tilfælde, hvor en reklamekonsulent af et automobilfirma havde købt en bil, og i den anledning havde underskrevet dels en afbetalingskon-

1. *Ussing* p.111.

trakt, dels et antal veksler. Automobilfirmaet leverede ikke bilen, men overdrog alligevel kontrakten og vekslerne til en bank, som senere krævede reklamekonsulenten dømt til at indfri vekslerne. Landsretten fandt, at reklamekonsulenten ikke over for bankens krav ifølge vekslerne kunne fremsætte de indsigelser, som han ville have kunnet fremsætte, hvis banken som grundlag for sit krav havde påberåbt sig købekontrakten. Banken havde ikke ved erhvervelsen af vekslen forsætligt handlet til skade for skyldneren, og havde derfor eksstingveret reklamekonsulentens indsigelse om, at bilen ikke var blevet leveret. Et mindretal i højesteret – tre dommere – tilsluttede sig landsrettens argumentation. Et flertal i højesteret – fire dommere – kom til det samme resultat som landsretten og mindretallet i højesteret, men begrundede dette med, at reklamekonsulenten i kontrakten havde skrevet under på, at bilen var leveret, og med, at han »under de således foreliggende omstændigheder ikke – – – kunne gøre indsigelse over for det på vekslerne støttede krav«.²

h. § 17 indeholder kun en regel om, at der kan ske ekstinktion af indsigelser grundede på det særlige forhold til trassenten eller tidligere vekselindehavere, d.v.s. kun en regel om, at der kan ske ekstinktion af *causaindsigelser*, jfr. ovenfor, anmærkning c-g. Den der sagsøges efter en veksler kan imidlertid tænkes at have *andre indsigelser end causaindsigelser*. Den pågældende kan f.eks. tænkes at have den indsigelse, at han ikke er forpligtet efter vekslen, fordi hans underskrift er fremkaldt ved svig eller fordi den er falsk.

Hvor der er tale om indsigelser, som efter almindelige aftaleretlige regler kun kan gøres gældende over for en løftemodtager i ond tro i sædvanlig forstand, såkaldte *svage indsigelser*, antages det, at spørgsmålet om der kan ske ekstinktion må afgøres efter en »særlig« analogi af gældsbreven § 15, stk. 1 og 2.

At der er tale om anvendelse af en »særlig« analogi af gældsbreven § 15, stk. 1 og 2, vil nærmere sige, at der sker ekstinktion af svage indsigelser, medmindre erhververen *vidste eller ved grov uagtsomhed* burde vide, at der forelå en indsigelse.³

En »almindelig« analogi af gældsbreven § 15, stk. 1 og 2, ville føre til, at der sker ekstinktion, medmindre erhververen vidste eller ved grov *eller simpel* uagtsomhed burde vide, at der forelå en indsigelse. Når man skal anvende en særlig analogi af gældsbreven § 15, stk. 1 og 2, skyldes det, at det almindelige vekselretlige godtrobsbegreb har et andet indhold end det godtrobsbegreb, der opereres med i gældsbreven. Efter vekselloven er simpel uagtsomhed god tro. Og i modsætning til hvad der gælder efter gældsbreven, indtræder der derfor ekstinktion, når erhververen kun har udvist simpel uagtsomhed.

2. Se om dommen *Jørgen Hansen*: U 1963B.133ff., smh. m. U 1961B.257ff., *Hessler*: Teori och praxis, skrifter tillägnat Hj. Karlgren, p. 183, *Torben Jensen*: Afbetaling p. 138f.

3. Se nærmere *Hessler* p. 24ff., *Lyngsø*: Negotiable dokumenter p. 189ff., *Hult* p. 106f., *Eberstein* p. 73 note 3.

Efter hvad der er anført ovenfor under anmærkning g er det kun i helt ekstreme situationer, at der ikke sker eksstinktion af causaindsigelser. Eksstinktion af en causaindsigelse er kun udelukket, hvis erhververen af vekslen forsætlig har handlet til skade for skyldneren. Det kan lettere forekomme, at der ikke sker eksstinktion af en svag indsigelse. Eksstinktion af en svag indsigelse er nemlig udelukket, blot erhververen vidste eller ved grov uagtsomhed burde vide, at der forelå en indsigelse. Der må derfor skarp *sondres mellem causaindsigelser og svage indsigelser*.

Hvad angår de indsigelser, der nævnes i *aftaleloven* §§ 29-33, altså ikke-voldelig kompulsiv tvang, svig, åger, uforsætlig uoverensstemmelse mellem vilje og erklæring og optræden i strid med almindelig hæderlighed, er der ingen tvivl. Indsigelser af denne art er svage indsigelser og eksstingveres altså, medmindre erhververen vidste eller ved grov uagtsomhed burde vide, at der forelå en sådan indsigelse.

Også den indsigelse, at en vekslen er udstedt *pro forma, for spøg eller som øvelse*, må betragtes som en svag indsigelse.

Det samme gælder den indsigelse, at vekslen er udstedt eller overdraget af udstederens eller overdragerens fuldmægtig, og at fuldmægtigen ved at udstede eller overdrage vekslen har *overskredet sin bemyndigelse*.

Det er ikke helt klart, hvorledes man skal behandle den indsigelse, at vekslen efter at være underskrevet er *udgivet eller overdraget uden udstederens eller overdragerens vilje*. Da indsigelsen herom i gældsbreven § 15, stk. 1, behandles på lige fod med indsigelsen om f.eks. svig, der klart er en svag indsigelse, synes også indsigelsen om retsstridig udgivelse eller overdragelse at måtte behandles som en svag indsigelse.

Af andre indsigelser, der må betragtes som svage indsigelser, og altså eksstingveres, blot erhververen vidste eller ved grov uagtsomhed burde vide, at indsigelsen forelå, kan nævnes *betalingsindsigelsen*, indsigelsen om at vekselforpligtelsen er ophørt eller ændret ved *modregning* og indsigelsen om, at forpligtelsen er ophørt eller ændret ved *aftale, opsigelse eller dom*.

Hvor der er tale om indsigelser, som efter almindelige aftaleretlige regler kan gøres gældende over for en løftemodtager, uanset om denne er i god eller i ond tro i sædvanlig forstand, såkaldte *stærke indsigelser*, antages det, at spørgsmålet om der kan ske eksstinktion må afgøres efter en analogi af gældsbreven § 17.⁴

4. Hessler p. 24, Holmboe: Vekslen- og sjekketten p. 58f., Chekkloven p. 52, Hult p. 104f., Ussing p. 112, Lyngsø: Negotiable dokumenter p. 193, Checkloven, § 21 ved note 3.

Der kan herefter som udgangspunkt ikke ske eksstinktion af den indsigelse, at vekslen er *falsk eller forfalsket*.

Fra dette udgangspunkt må der gøres undtagelse, hvis skyldneren har affattet vekslen på en sådan måde, at indholdet *let lader sig forandre*.

Som eksempel kan nævnes den svenske højesteretsdom i Nytt Juridisk Arkiv 1911.293. Denne sag angik et tilfælde, hvor en mand havde udstedt en veksle, hvori beløbet alene var angivet med tal. Vekslen lød på »300 kr.«. Efter at trassaten havde forsynet vekslen med sin accept, blev beløbet ændret, således at vekslen kom til at lyde på »3000 kr.«. Dette beløb blev også påført vekslen med bogstaver. Det antoges, at acceptanten på grund af sin egen uforsigtighed var afskåret fra at påberåbe sig forfalskningen over for en erhverver, som ikke kendte noget til den.

Har skyldneren *godkendt* den falske eller forfalskede veksle, er det klart, at han bliver forpligtet, som om der ikke forelå falsk eller forfalskning.

Selv om skyldneren ikke udtrykkelig har godkendt den falske eller forfalskede veksle, kan han dog blive ansvarlig, hvis han har forholdt sig *passiv trods viden* om, at der forelå falsk eller forfalskning.

Som eksempel kan i denne forbindelse nævnes U 1945.723 (HD): En mand der tidligere havde påskrevet nogle vekslere for en ingeniør, der benyttede dem til opnåelse af kredit, var klar over, at ingeniøren i betydeligt omfang skrev hans navn på vekslere og benyttede disse som kreditmiddel, samt over, at ingeniøren fortsatte dermed trods henvendelser til ham. Under disse omstændigheder fandtes den pågældende ansvarlig over for en person, til hvem ingeniøren havde overdraget en veksle forsynet med hans falske underskrift.

På samme måde, som der som udgangspunkt ikke kan ske eksstinktion af den indsigelse, at vekslen er falsk eller forfalsket, kan der som udgangspunkt ikke ske eksstinktion af den indsigelse, at vekslen er underskrevet på udstederens vegne *uden fuldmagt*, at den er ugyldig på grund af *valdelig tvang*, *mindreårighed* eller *umyndiggørelse* eller *lavværgemål* eller på grund af *manglende fornuft*. Det må endvidere antages, at der ikke kan ske eksstinktion af den indsigelse, at vekslen er *mortificeret* eller er ophørt med at have virkning på grund af *deponering*, *forældelse* eller *tvangsakkord*.

§ 18

Indeholder endossementet^a bemærkninger om »valuta til indfordring«, »til inkasso« eller nogen anden bemærkning, hvori der alene ligger en fuldmagt (procuraendossement),^b kan vekselindehaveren udøve alle rettigheder efter vekslen,^c men ikke endossere den uden ved procuraendossement.^d

De vekselforpligtede kan i så fald mod vekselindehaveren kun påberåbe sig de indsigelser, som ville kunne fremsættes mod endossenten.^e

Den fuldmagt, der indeholdes i et procuraendossement, bortfalder ikke, selv om fuldmagtsgiveren dør eller mister evnen til at forpligte sig.^f

a. § 18 handler om det såkaldte *udtrykkelige procuraendossement*, d.v.s. et endossement, hvori der gives udtryk for, at erhververen ikke skal have ejendomsret til vekslen, men kun fuldmagt til i endossentens navn at foretage de vekselretlige handlinger.

Modsætningen hertil er dels det almindelige eller *fuldkomne endossement*, som går ud på at gøre modtageren til ejer af vekslen, dels det *stiltiende procuraendossement*. Det stiltiende procuraendossement fremtræder udadtil som et fuldkomment endossement, men går ifølge overenskomst mellem endossenten og endossataren ud på det samme, som det udtrykkelige procuraendossement. Endossenten har altså kun fuldmagt til at foretage de vekselretlige handlinger, men at dette er tilfældet, kan man ikke se af endossementet.

b. For at et endossement kan anses som et procuraendossement, må det indeholde en bemærkning om, at modtageren *kun skal have fuldmagt* til at foretage de forskellige vekselretlige handlinger. Det er ikke nødvendigt at benytte lovens ord, »valuta til indfordring« eller »til inkasso«. Man kan også anvende udtryk som »til min fuldmægtig N.N.«, »til N.N. pr. procura« eller »procuraendossement til N.N.« Fra retspraksis om spørgsmålet kan nævnes U 1927.211 (SHD).

Bortset fra, at procuraendossementet må indeholde den nævnte begrænsning i modtagerens ret, kan det formuleres på *samme måde som ethvert andet endossement*. Et procuraendossement kan således, hvis det indeholder den nævnte begrænsning, formuleres som et navneendossement, et ordreendossement, et rectaendossement eller et ihændehaveendossement, se om disse endossementsformer ovenfor, § 13, anmærkning a. Et procuraendossement kan også formuleres som et blancoendossement, se om denne endossementsform ovenfor, § 13, anmærkning c.

c. Et procuraendossement medfører ikke ejendomsret for procuraendossataren, men giver kun denne ret, d.v.s. fuldmagt, til at *udøve alle rettigheder* efter vekslen. Procuraendossataren kan herefter forevise vekslen til accept, jfr. § 21, eller til betaling, jfr. § 38, optage protest på grund af manglende accept eller betaling, jfr. § 44, og anlægge vekselsag¹ til indtaling af beløbet.

1. En vekselsag må antagelig anlægges i procuraendossentens navn, jfr. *Rasting* p. 76, *Helper* p. 94.

Procuraendossatarens *forsømmelse med hensyn til vekselomgangen* får virkninger for procuraendossenten. Hvis f.eks. vekslen ikke bliver betalt ved forevisning, må procuraendossataren, hvis der skal søges regres, give sidste endossent (altså den der har tegnet endossement til procuraendossenten) og trassenten meddelelse herom i overensstemmelse med reglerne om notifikation i § 45. Giver procuraendossataren ikke sådan meddelelse, er det procuraendossenten, som i forhold til vedkommende vekselsskyldner bliver ansvarlig for den skade, der forvoldes ved forsømmelsen, jfr. § 45, stk. 6.

d. I reglen om, at procuraendossataren udøver alle rettigheder efter vekslen, gøres der den indskrænkning, at han *kun kan endossere den videre ved procuraendossement*.

Af denne bestemmelse følger det, at procuraendossataren hverken i eget eller i endossentens navn kan overdrage vekslen med den virkning, at erhververen bliver ejer. Han har derimod beføjelse til at *indsætte en anden* som fuldmægtig. Hvorledes procuraendossatarens endossement til vedkommende tredjemand er formuleret, får ingen betydning for dennes retsstilling. Den der har modtaget en vekslen fra en procuraendossatar, får aldrig ejendomsret til vekslen, men kun fuldmagt til at foretage de forskellige vekselretlige handlinger.

Lovens ord tager ikke stilling til, om procuraendossenten kan *forbyde* procuraendossataren at indsætte en anden som fuldmægtig. Spørgsmålet må formodentlig afgøres efter almindelige fuldmagtsregler, således at et forbud i endossementet bevirker, at procuraendossatarens medkontrahent ikke opnår ret, d.v.s. fuldmagt, til at udøve rettighederne ifølge vekslen.²

Reglen i § 15 om, at endossenten *indestår for vekslens accept og betaling*, finder ikke anvendelse på endossement fra procuraendossataren. § 15 forudsætter nemlig, at endossementet medfører ejendomsret.

§ 18 finder ikke anvendelse på det *stiltiende procuraendossement*. Forholdet mellem (procura)endossenten og (procura)endossataren er ganske vist det samme, som ved det udtrykkelige procuraendossement. Men da endossementet legitimerer (procura)endossataren som ejer, eksstingveres (procura)endossentens ret over for den, til hvem (procura)endossataren har overdraget vekslen, såfremt den pågældende hverken vidste eller ved grov uagtsomhed burde vide, at overdrageren kun var i besiddelse af veks-

2. *Helper* p. 95, *Rasting* p. 76, *Rigsdagstidende* 1931-32A.421f.

len i kraft af et procuraendossement, jfr. § 16, stk. 2. I dette tilfælde bliver (procura)endossenten ansvarlig efter § 15 over for erhververen.

Jfr. modsætningsvis U 1915.235 (SHD): Et firma, A, havde ved et endossement, der fremtrådte som et fuldstændigt endossement, overdraget nogle vekslers til grosserer B. Efter at A's bo var taget under konkursbehandling, lod B vekslerne sætte til tvangsauktion. På auktionen mødte den ene af kuratorerne i A's bo op og gjorde opmærksom på, at B kun havde vekslerne til incasso, altså kun havde dem i sin besiddelse som procuraendossatar. På auktionen blev vekslerne erhvervet af advokat C. Da denne forinden erhvervelsen var gjort bekendt med, i hvilken egenskab B sad inde med vekslerne, kunne han ikke over for A gøre anden eller større ret gældende end den, der tilkom B.

e. Da procuraendossement ikke medfører ejendomsret for procuraendossataren, jfr. ovenfor, anmærkning c i begyndelsen, kan procuraendossataren ikke på grundlag af endossementet påberåbe sig, at der i forhold til ham er sket *eksstinktion af rettigheder* efter § 16, stk. 2. Procuraendossataren kan af samme grund heller ikke påberåbe sig, at der i forhold til ham er sket *eksstinktion af indsigelser* efter § 17. Procuraendossataren får altså ikke over for en vekselskyldner bedre ret end procuraendossenten. På den anden side får han heller ikke dårligere ret end procuraendossenten.

Hvad der ovenfor er anført om eksstinktion af rettigheder og om eksstinktion af indsigelser gælder også, hvis vekselindehaveren har erhvervet vekslen ved et *stiltiende procuraendossement*. Men da (procura)endossementet i dette tilfælde legitimerer (procura)endossataren som ejer, må den vekselskyldner, over for hvem kravet gøres gældende, bevise, at endossataren kun sad inde med vekslen som procuraendossatar.³

f. Et procuraendossement medfører ikke ejendomsret for procuraendossataren, men giver kun denne ret, d.v.s. fuldmagt, til at udøve rettighederne over vekslen, jfr. ovenfor, anmærkning c i begyndelsen. Ifølge § 18, stk. 3, er det reglen, at den fuldmagt, et procuraendossement er udtryk for, ikke falder bort, fordi procuraendossenten *dør* eller fordi procuraendossenten *mister evnen til at forpligte sig*.

Hvad angår det tilfælde, at procuraendossenten *dør*, stemmer § 18, stk. 3, i det væsentlige overens med den almindelige bestemmelse i aftaleloven § 21 om et fuldmagtsforholds ophør ved fuldmagtsgiverens død.

Hvad angår det tilfælde, at procuraendossenten *mister evnen til at forpligte sig* på grund af umyndiggørelse, kommer der derimod en forskel

3. *Helper* p. 96f., *Holmboe*: Vekselloven p. 62, *Chekkloven* p. 56, *Eberstein* p. 93.

frem mellem, hvad der gælder efter VL § 18, stk. 3, og hvad der gælder efter den almindelige bestemmelse i aftaleloven § 22 om et fuldmagtsforholds ophør ved fuldmagtsgiverens umyndiggørelse. Efter VL § 18, stk. 3, berøres procuraendossatarens ret, d.v.s. fuldmagt, til at udøve rettighederne efter vekslen ikke af, at procuraendossenten (fuldmagtsgiveren) bliver umyndiggjort. Efter aftaleloven er det derimod reglen, at fuldmagten falder bort, hvis fuldmagtsgiveren bliver umyndiggjort, medmindre tredjemand har været i god tro, og der ikke er sket tinglysning om umyndiggørelsen, jfr. tinglysningsloven § 48.

§ 18, stk. 3, omfatter ikke det tilfælde, at procuraendossenten går konkurs, eller det tilfælde, at han dør og boet behandles som gældsfragåelsesbo. Disse tilfælde må antagelig behandles efter en analogi af aftaleloven § 23. Herefter er det reglen, at procuraendossatarens ret, d.v.s. fuldmagt, falder bort, hvis procuraendossenten går konkurs, eller hvis hans bo behandles som gældsfragåelsesbo, medmindre tredjemand har været i god tro, og der ikke er sket bekendtgørelse om konkurs eller om, at boet behandles som gældsfragåelsesbo, jfr. konkursloven §§ 29 og 30.

Den i procuraendossementet indeholdte fuldmagt kan *tilbagekaldes* efter de almindelige regler om tilbagekaldelse af fuldmagt. Procuraendossatarens fuldmagt er antagelig en sådan, som omhandles i aftaleloven § 16, d.v.s. en skriftlig fuldmagt, som er overgivet fuldmægtigen – procuraendossataren – og som må anses bestemt til at være i hans besiddelse og forevise for tredjemand. En sådan fuldmagt tilbagekaldes derved, at den på fuldmagtsgiverens – procuraendossentens – forlangende tilbageleveres ham. Er det ikke muligt at få fuldmagten – vekslen med procuraendossementet – tilbagekaldt, må den kunne erklæres for uvirksom efter reglerne i aftaleloven § 17. Er trassaten (acceptanten) underrettet om fuldmagtens tilbagekaldelse, kan han ikke med frigørende virkning betale vekselsummen til procuraendossataren, jfr. aftaleloven § 12, stk. 2.

§ 19

Indeholder et endossement bemærkningen »valuta til sikkerhed«, »valuta til pant« eller nogen anden bemærkning, der går ud på pantsætning, kan vekselindehaveren udøve alle rettigheder efter vekslen; men et af ham tegnet endossement gælder kun som procuraendossement.

Vekselsskyldnere kan ikke mod vekselindehaveren påberåbe sig indsigelser grundede på deres særlige forhold til endossenten, medmindre vekselin-

dehaveren ved erhvervelsen af vekslen forsætlig har handlet til skade for skyldneren.

En veksel kan ligesom andre negotiable dokumenter ikke blot overdrages til eje men også til pant. Pantsætning af en veksel kan ske på den måde, at vekselindehaveren forsyner vekslen med et sædvanligt endossement og skriftlig eller mundtlig træffer aftale med modtageren om, at denne ikke skal besidde vekslen som ejer, men kun som panthaver. Hvor en veksel pantsættes på denne måde, taler man om at der foreligger et *stiltiende panteendossement*.

Hvis man ved pantsætning af en veksel benytter denne fremgangsmåde, bliver panthaveren legitimeret som ejer. Dette medfører, at han kan videreoverdrage vekslen med den virkning, at pantsætterens ret eksstingveres i henhold til § 16, stk. 2. Det stiltiende panteendossement forudsætter derfor, at pantsætteren har tillid til, at panthaveren ikke vil misbruge sin beføjelse. Ønsker pantsætteren at opnå sikkerhed for, at hans ret ikke eksstingveres ved panthaverens videreoverdragelse af vekslen til en godtroende tredjemand, må han benytte det såkaldte *udtrykkelige panteendossement*. Om denne form for endossement findes der regler i VL § 19.

For at et endossement kan anses som et panteendossement, må det være *formuleret* således, at det ikke kan forveksles med et almindeligt endossement eller med et procuraendossement. Det er dog ikke nødvendigt at anvende lovens ord, »valuta til sikkerhed« eller »valuta til pant«. Man kan også benytte udtryk som »til pant«, »til sikkerhed«, »til kaution« eller »til depot«. Det er også tilstrækkeligt som et led i endossementet at indføje ordet »panteendossement«.

Virkingen af et panteendossement er, at panthaveren – d.v.s. vekselindehaveren – kan *udøve alle rettigheder* efter vekslen. Panteendossatoren kan herefter forevise vekslen til accept, jfr. § 21, eller til betaling, jfr. § 38, optage protest på grund af manglende accept eller betaling, jfr. § 44, og anlægge vekselsag til indtaling af vekselsummen.

Det må i denne forbindelse bemærkes, at reglen i VL § 15 om, at *endossenten indestår* for vekslens accept og betaling må antages ikke at gælde, hvor vekslen er overdraget ved et panteendossement.

Et panteendossement medfører heller ikke, at der indtræder *eksstinktion* af rettigheder i medfør af § 16, stk. 2, eller eksstinktion af indsigelser i medfør af § 17.

§ 20

Et endossement, der tegnes efter vekslens forfaldstid, har samme virkning som et før dette tidspunkt tegnet endossement.^a Tegnes endossementet først, efter at protest for manglende betaling er optaget,^b eller efter at den for optagelse af protesten fastsatte frist er udløbet,^c har det dog alene virkning som almindelig overdragelse af fordring.^d

Medmindre det modsatte bevises, anses et udateret endossement som tegnet inden udløbet af protestfristen.

a. § 20 handler om det såkaldte *efterendossement*. Et efterendossement kan bestemmes som et endossement der tegnes enten 1) efter at protest for manglende betaling er optaget, eller 2) efter at den for optagelse af protest på grund af manglende betaling fastsatte frist er udløbet. Et sådant endossement har kun virkning som almindelig overdragelse af fordring.

b. Som nævnt ovenfor, anmærkning a, foreligger der for det første et efterendossement, hvis der er tale om et *endossement som tegnes efter at protest for manglende betaling er optaget*. Protest på grund af manglende betaling kan normalt først optages efter at vekslens forfaldstid er kommet, jfr. § 43, stk. 1 og 2. Et endossement der tegnes efter at vekslens forfaldstid er kommet, men inden der er optaget protest på grund af manglende betaling, er som udgangspunkt ikke et efterendossement, jfr. § 20, stk. 1, 1. pkt. og nedenfor, anmærkning c.

c. Som nævnt ovenfor, anmærkning a, foreligger der også et efterendossement, hvis der er tale om et *endossement som tegnes efter at den for optagelse af protest på grund af manglende betaling foreskrevne frist er udløbet*. Reglerne om, hvornår den for optagelse af protest på grund af manglende betaling foreskrevne frist er udløbet, findes i § 44, stk. 3.

Hvor der er tale om en *sigtveksel*, d.v.s. en væksel der lyder på betaling ved forevisning for trassaten, jfr. § 33, stk. 1, nr. 1, er det herefter normalt reglen, at der skal optages protest på grund af manglende betaling inden et år fra vekslens udstedelsesdag, jfr. § 44, stk. 3, 2. pkt., der henviser til § 44, stk. 2, og dermed indeholder en henvisning til § 34.

Hvor der er tale om en *eftersigtveksel*, d.v.s. en væksel der lyder på betaling en vis tid efter, at den er forevist til accept for trassaten, jfr. § 33, stk. 1, 2. led, en *datoveksel*, d.v.s. en væksel der lyder på betaling en vis tid

efter dens udstedelse, jfr. § 33, stk. 1, 3. led, eller om en *dagveksel*, d.v.s. en veksel der lyder på betaling en bestemt dag, jfr. § 33, stk. 1, 4. led, er det normalt reglen, at der skal optages protest på grund af manglende betaling på en af de to søgnedage, der følger efter vekslens forfaldsdag, jfr. § 44, stk. 3, 1. pkt.

Af det anførte følger det, at et endossement som tegnes *efter vekslens forfaldstid* som udgangspunkt er et almindeligt endossement.

d. Et efterendossement har alene virkning som almindelig overdragelse af fordring.

Hvor der er tale om et efterendossement i den forstand, at der er tale om et *endossement som tegnes efter at protest for manglende betaling er optaget*, jfr. ovenfor, anmærkning b, har overdrageren forinden overdragelsen sikret sig adgang til for den manglende betaling at søge regres mod endossenterne, trassenten og andre vekselsskyldnere, jfr. §§ 43 og 44. Det er dette regreskrav, der overføres ved efterendossementet. Overdragelsen har alene virkning som almindelig overdragelse af fordring. Overdrageren er derfor ikke ansvarlig for manglende accept eller betaling efter § 15. Og der kan ikke ske eksstinktion af rettigheder efter § 16, stk. 2, eller af indsigelser efter § 17.

Hvor der er tale om et efterendossement i den forstand, at der er tale om et *endossement som tegnes efter at den for optagelse af protest på grund af manglende betaling foreskrevne frist er udløbet*, jfr. ovenfor, anmærkning c, har overdrageren ikke forinden sikret sig adgang til for den manglende betaling at søge regres mod endossenterne, trassenten og andre vekselsskyldnere, jfr. §§ 43 og 44. Han har kun ret til at gøre et berigelseskrav gældende mod de pågældende, jfr. § 74. Det er dette berigelseskrav, der overføres ved efterendossementet. Overdragelsen har alene virkning som almindelig overdragelse af fordring. Overdrageren er derfor ikke ansvarlig for manglende accept eller betaling efter § 15. Og der kan ikke ske eksstinktion af rettigheder efter § 16, stk. 2, eller af indsigelser efter § 17.

KAP. III

Om vekslens accept

§ 21

Enhver, som har en veksel i hænde,^a kan indtil vekslens forfaldstid forevise den til accept^b af trassaten^c på det sted, hvor denne bor.^d

a. Retten til at forevise en veksel til accept tilkommer *enhver, der har vekslen i hænde*. Det er altså ikke nødvendigt, at den pågældende er i besiddelse af den formelle legitimation, der er nødvendig for, at han kan forevise vekslen til betaling og modtage betaling, jfr. § 40, stk. 3, og om begrebet formel legitimation ovenfor § 16, anmærkning a-e.

b. Reglen om, at enhver, som har vekslen i hænde, indtil vekslens forfaldstid *kan forevise den til accept*, må læses med de modifikationer, der følger af §§ 22-23.

Ifølge § 22, stk. 1, kan *trassenten foreskrive, at vekslen skal forevises til accept*. I så fald er vekselindehaveren ikke blot berettiget men også forpligtet til at forevise vekslen til accept. Finder forevisning til accept ikke sted i overensstemmelse med trassentens forskrifter, afskæres vekselindehaveren fra at optage protest på grund af manglende accept, jfr. § 44, stk. 2, og dermed fra at iværksætte regres på grund af manglende accept, jfr. § 53, stk. 1, 2. led.

Ifølge § 22, stk. 2, kan *trassenten som hovedregel forbyde at vekslen forevises til accept*. Hvis vekselindehaveren i sådan et tilfælde alligevel foreviser vekslen til accept, og accept nægtes, får han ikke i den anledning ret til at iværksætte regres mod endossenterne, trassenten og de andre vekselkyldnere efter § 43.

Ifølge § 22, stk. 3, kan *trassenten foreskrive, at forevisning til accept ikke skal kunne finde sted før et bestemt tidspunkt*. Også i dette tilfælde gælder det, at hvis vekselindehaveren foreviser vekslen til accept i strid med trassentens forskrifter, og accept nægtes, får han ikke i den anledning ret til at iværksætte regres mod endossenterne, trassenten og de andre vekselkyldnere efter § 43.

Ifølge § 22, stk. 4, kan *endossenten foreskrive, at vekslen skal forevises*

til accept, med eller uden angivelse af en frist. I dette tilfælde gælder det, lige som hvor det er trassenten, der har foreskrevet, at vekslen skal forevises til accept med eller uden angivelse af en frist, jfr. § 22, stk. 1 og 3, at vekselindehaveren ikke blot er berettiget men også er forpligtet til at forevise vekslen til accept. Finder forevisning ikke sted i overensstemmelse med endossentens forskrifter, afskæres vekselindehaveren fra at optage protest på grund af manglende accept, jfr. § 44, stk. 2, og dermed fra at iværksætte regres på grund af manglende accept, jfr. § 53, stk. 1, 2. led.

Ifølge § 23 er det hovedreglen, at en vekslen, der skal betales en vis tid efter sigt, d.v.s. en *eftersigtvekslen*, jfr. § 33, stk. 1, 2. led, skal forevises til accept inden et år fra dens udstedelse. Hvis forevisning til accept ikke finder sted i overensstemmelse hermed, afskæres vekselindehaveren fra at optage protest på grund af manglende accept, jfr. § 44, stk. 2, og dermed fra at iværksætte regres på grund af manglende accept, jfr. § 53, stk. 1, 2. led.

c. Forevisning til accept skal ske *for trassaten*. Dette gælder, selv om vekslen er domicileret, d.v.s. lyder på betaling hos en tredjemand, jfr. § 4.

Der er ikke noget i vejen for, at en vekslen angiver *flere trassater*, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning d. Hensynet til at gøre vekslens indløsning så enkel som muligt må i så fald føre til, at forevisning for en af trassaterne er tilstrækkelig, således at hans nægtelse af at acceptere vekslen udgør det nødvendige grundlag for, at indehaveren kan optage protest og iværksætte regres.

Der skal foreligge *identitet mellem trassaten og acceptanten*. Det afgørende i denne forbindelse må være, om den der accepterer vekslen også er den, hvis navn står anført som trassat. Der behøver dog ikke at foreligge formel identitet. Det er således ikke nødvendigt, at de to navne er stavet ens. Noget andet er, at vekselindehaveren må kunne forlange, at der foreligger formel identitet. Er der ikke formel overensstemmelse mellem de to navne, må vekselindehaveren være berettiget til at optage protest på grund af manglende accept.

Trassaten har som hovedregel *ikke pligt til at acceptere vekslen*. En sådan pligt foreligger kun, hvis han udtrykkeligt eller stiltiende har påtaget sig den over for trassenten.¹ En sådan udtrykkelig eller stiltiende aftale må

1. *Helper* p. 108, *Aubert* p. 138, *Motiver til vekselloven* p. 30f., *Holmboe: Vekselloven* p. 9, *Ussing* p. 156ff., *Lyngsø: Check- og veksellovene* p. 318.

antages kun at skabe ret i forholdet mellem trassaten og trassenten. Hvis trassaten nægter at opfylde aftalen, kan han derfor efter omstændighederne pådrage sig erstatningsansvar over for trassenten. Derimod kan aftalen næppe påberåbes af vekselindehaveren. Der er nemlig ikke tale om nogen tredjemandsretshandel.²

Et andet spørgsmål er, om trassaten har *ret til at acceptere vekslen*. Dette spørgsmål er af betydning for forholdet mellem trassaten og trassenten. Hvis trassaten skylder trassenten penge, og det antages, at han har ret til at acceptere vekslen, bliver han frigjort for sin gæld ved at indfri den forpligtelse, han har påtaget sig ved accepten, jfr. § 28. Hvis trassaten ikke skylder trassenten penge, og det antages, at han har ret til at acceptere vekslen, kan han for sin indfrielse af acceptforpligtelse, jfr. § 28, søge godtgørelse hos trassenten. Da vekslen har karakter af en anmodning fra trassenten til trassaten om at udbetale tredjemand en sum penge, må trassaten i hvert fald som hovedregel have ret til at acceptere vekslen med den virkning, at han ved at indfri sin forpligtelse efter vekslen, jfr. § 28, erhverver et dækningskrav mod trassenten.³

d. Forevisning til accept for trassaten skal ske *på det sted, hvor denne bor*. Denne del af § 21 må sammenholdes med bestemmelsen i § 2, stk. 3, hvorefter i mangel af særlig angivelse det sted, der står anført ved trassatens navn, anses som det sted, hvor trassaten bor, jfr. nærmere ovenfor, § 2, anmærkning c.

§ 22^a

I enhver veksel kan trassenten foreskrive, at den skal forevises til accept med eller uden tilføjelse af en frist for forevisningen.^b

Han kan i vekslen forbyde, at den forevises til accept, medmindre vekslen er betalbar hos en tredjemand eller på et andet sted end det hvor trassaten bor, eller den er betalbar en vis tid efter sigt.^c

Han kan også foreskrive, at forevisning til accept ikke skal kunne finde sted før et bestemt tidspunkt.^d

Enhver endossent kan foreskrive, at vekslen skal forevises til accept med eller uden tilføjelse af en frist, dog gælder dette ikke, hvis trassenten har forbudt vekslens forevisning til accept.^e

2. Jfr. med hensyn til checks *Lyngsø: Checkloven*, § 4, ved note 5.

3. Jfr. med hensyn til checks *Lyngsø: Checkloven*, § 4, ved note 8.

a. Ifølge § 21 har vekselindehaveren *ret til at forevise vekslen til accept*.

Denne bestemmelse kan *ophæves* ved at trassenten forbyder vekslens forevisning til accept, jfr. § 22, stk. 2.

Vekselindehaverens ret til at forevise vekslen til accept kan endvidere *begrænses* ved, at trassenten foreskriver, at forevisning til accept først må ske efter et bestemt tidspunkt, jfr. § 22, stk. 3.

Dernæst kan vekselindehaverens ret til at forevise vekslen til accept *ændres til en pligt* til at forevise den til accept, idet trassenten, jfr. § 22, stk. 1, eller endossenten, jfr. § 22, stk. 4, kan foreskrive at vekslen skal forevises til accept med eller uden tilføjelse af en frist.

b. Ifølge § 22, stk. 1, kan trassenten foreskrive, at vekslen *skal forevises til accept uden angivelse af nogen tidsfrist*. En bestemmelse herom kan f.eks. lyde således: »Forevises til accept« eller således: »Betales til N. N., som skal forevise vekslen til accept«. I dette tilfælde, hvor der ikke er fastsat nogen frist, må forevisning til accept ske inden vekslens forfaldstid, jfr. § 21.¹

Trassenten kan endvidere foreskrive, at vekslen *skal forevises inden et nærmere angivet tidspunkt*. En bestemmelse herom kan f.eks. lyde således: »Forevises til accept inden den 31. marts 1988« eller således: »Forevises til accept i tiden fra – – – til – – –«.

Virksomheden af at vekslen ikke forevises til accept eller ikke forevises til accept inden udløbet af den angivne frist er, at vekselindehaveren afskæres fra at optage protest på grund af manglende accept, jfr. § 44, stk. 2, og dermed fra at iværksætte regres, jfr. § 53, stk. 1, 2. led.

c. Ifølge § 22, stk. 2, kan trassenten som hovedregel *forbyde at vekslen forevises til accept*. En bestemmelse herom kan f.eks. lyde således: »Må ikke forevises til accept«.

Virksomheden af, at et sådant forbud overtrædes er, at vekselindehaveren ikke kan iværksætte regres under henvisning til, at trassaten har nægtet at acceptere vekslen. Overtrædelsen af forbudet berører derimod ikke trassatens forhold. Acceptorer han vekslen, bliver han forpligtet til at indfri den på samme måde, som han ville være blevet forpligtet til at indfri den, hvis trassenten ikke havde forbudt forevisning til accept, jfr. § 28. Noget andet er, at trassaten måske må antages at handle på egen risiko, når han

1. *Helper* p. 114.

accepterer vekslen, således at han ved at indfri sin forpligtelse hverken bliver frigjort for en eventuel gæld til trassenten eller får ret til at gøre et dækningskrav gældende mod denne, jfr. herved ovenfor, § 21, anmærkning c i slutningen.²

Fra hovedreglen om, at trassenten kan forbyde, at vekslen forevises til accept, gøres der undtagelse, hvis vekslen er *betalbar hos en tredjemand*, d.v.s. er domicileret jfr. § 4. Begrundelsen herfor må søges i, at trassaten skal have adgang til at anvise den pågældende tredjemand, domicilaten, de fornødne midler til brug ved honoreringen.

Fra hovedreglen om, at trassenten kan forbyde, at vekslen forevises til accept, gøres der endvidere undtagelse, hvis vekslen lyder på *betaling på et andet sted* end det sted, hvor trassaten bor. Begrundelsen herfor må søges i, at trassaten i dette tilfælde skal have adgang til ved sin accept at anvise en person på betalingsstedet, som vekselindehaveren kan henvende sig til med henblik på vekslens betaling, jfr. § 27.

Fra hovedreglen om, at trassenten kan forbyde, at vekslen forevises til accept, gøres der endelig undtagelse, hvis vekslen er betalbar *en vis tid efter sigt*, altså hvis der er tale om en eftersigtveksel, jfr. § 33, stk. 1, 2. led. Denne del af § 22, stk. 2, må sammenholdes med bestemmelsen i § 23, hvorefter en eftersigtveksel skal forevises til accept inden et år fra vekslens udstedelse.

d. Ifølge § 22, stk. 3, kan trassenten ikke blot forbyde, at vekslen forevises til accept, men også *forbyde, at den forevises til accept før et bestemt tidspunkt*.

Da § 22, stk. 3, omfatter alle veksler, rummer bestemmelsen en *mulighed for at omgå* § 22, stk. 2, der jo begrænser adgangen til at forbyde forevisning til accept. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis trassenten forbyder, at en veksel, der er betalbar hos en tredjemand, altså en domicileret veksel, forevises til accept før på selve forfaldsdagen. Trassaten får da ingen mulighed for at anvise domicilaten penge til brug ved honoreringen. Er der kun givet vekselindehaveren en så kort frist til forevisning, at der i realiteten foreligger et forbud mod forevisning i strid med § 22, stk. 2, må klausulen være virkningsløs i samme omfang, som et absolut forbud ville være det.³

2. Holmboe: Vekselloven p. 67.

3. Holmboe: Vekselloven p. 67.

e. Ifølge § 22, stk. 4, kan en *endossent foreskrive, at vekslen skal forevises til accept* med eller uden tilføjelse af en frist.

Denne ret tilkommer først og fremmest en endossent i tilfælde, hvor *trassenten ikke har udnyttet sin beføjelse* til at træffe bestemmelse om forevisning i henhold til § 22, stk. 1.

Har *trassenten udnyttet sin beføjelse* i henhold til § 22, stk. 1, på den måde, at han har foreskrevet, at vekslen skal forevises til accept, men uden at fastsætte nogen tidsfrist, må det antages, at endossenten kan fastsætte en tidsfrist.⁴

Har trassenten udnyttet sin beføjelse i henhold til § 22, stk. 1, på den måde, at han har foreskrevet, at vekslen skal *forevises til accept inden for en vis frist*, må det endvidere antages, at endossenten kan forkorte fristen. Endossenten kan derimod næppe forlænge fristen.⁵

Har trassenten udnyttet sin beføjelse i henhold til § 22, stk. 2, til at *forbyde, at vekslen forevises til accept*, kan en endossent ikke gyldig træffe bestemmelse om, at vekslen alligevel skal forevises til accept.

Har trassenten udnyttet sin beføjelse i henhold til § 22, stk. 3, til at *forbyde, at vekslen forvises til accept før et bestemt tidspunkt*, kan en endossent foreskrive, at vekslen skal forevises til accept efter dette tidspunkt.

Virkningen af, at vekselindehaveren ikke overholder endossentens pålæg om at forevise vekslen til accept er, at han afskæres fra at iværksætte regres, på samme måde som hvis han ikke havde overholdt trassentens pålæg om at forevise vekslen til accept, jfr. ovenfor, anmærkning c. Men medens en overtrædelse af trassentens pålæg udelukker vekselindehaveren fra at søge regres mod alle vekselkyldnere, jfr. § 53, stk. 1, afskærer en overtrædelse af endossentens pålæg ham kun fra at iværksætte regres mod den pågældende endossent, jfr. § 53, stk. 3.

§ 23

En veksels, der skal forevises en vis tid efter sigt, skal forevises til accept inden et år fra dens udstedelsesdag.^a

Trassenten kan forkorte denne frist eller bestemme en længere frist.^b

Disse frister kan forkortes af endossenterne.^c

4. *Helper* p. 115.

5. *Lyngsø*: Check- og veksellovene p. 322 men anderledes *Helper* p. 115.

a. Når en veksel skal betales en vis tid efter sigt, altså når der er tale om en *eftersigtveksel*, jfr. § 33, stk. 1, 2. led, er det nødvendigt, at den forevises til accept, idet det ellers ikke vil være muligt at bestemme forfaldstiden. § 23 må nemlig sammenholdes med § 35, hvorefter man ved beregning af forfaldstiden for en eftersigtveksel skal tage sit udgangspunkt i den dag, vekslen accepteres eller – hvis accept nægtes – i den dag, da der optages protest på grund af manglende accept.

Den *lovbestemte forevisningsfrist* er et år fra veksels udstedelsesdag. Den omstændighed, at vekslen er dateret således, at den fremtræder som udstedt på en tidligere dato, altså er antedateret, eller som udstedt på en senere dato, altså er postdateret, er uden betydning, jfr. herved U 1913.526 (HD). Noget andet er, at formodningen altid vil være for, at vekslen faktisk er udstedt på den dag, der står anført som udstedelsesdag. Selve udstedelsesdagen medregnes ikke ved fristens beregning, jfr. § 72, stk. 4.

b. *Trassenten kan forlænge eller forkorte den lovbestemte forevisningsfrist*. Trassenten må også kunne bestemme, at årsfristen skal regnes fra et senere tidspunkt end den dag, vekslen er udstedt. En sådan bestemmelse virker som et forbud mod, at vekslen forevises til accept før det fastsatte tidspunkt, jfr. § 22, stk. 3.

e. Hvis *forevisning til accept ikke finder sted* inden for den lovbestemte forevisningsfrist eller inden for den frist, der er fastsat af trassenten, mister vekselindehaveren sin regresret mod alle vekselkyldnerne, jfr. § 53, stk. 1. Finder forevisning ikke sted inden for den frist, der er fastsat af en endossent, mister vekselindehaveren derimod kun sin regresret mod vedkommende endossent, jfr. § 53, stk. 3.

§ 24

Trassaten kan kræve, at vekslen påny skal forevises ham dagen efter den første forevisning. At et sådant krav ikke er efterkommet, kan ikke gøres gældende, medmindre kravet er nævnt i protesten.

Vekselindehaveren er, når han foreviser vekslen til accept, ikke forpligtet til at overgive den i trassatens besiddelse.

Hensigten med bestemmelsen i § 24 er at indrømme trassaten en vis *betænkningstid* i hvilken han kan overveje, om han vil acceptere vekslen. Hvis trassaten skylder penge til trassenten, kan han være interesseret i at rette henvendelse til denne for at få afklaret, om vekslen er ægte, eller om der er andre grunde til, at den ikke er forpligtende for trassenten. Det er nemlig hovedreglen, at trassaten ikke bliver frigjort for sin forpligtelse over for trassenten, såfremt han betaler en vekslen, der ikke er bindende for trassenten, jfr. nærmere nedenfor, ved § 40, stk. 3. Hvis trassaten ikke skylder penge til trassenten, vil det være af betydning for ham at få oplyst, om trassenten er i stand til – og villig til – at betale det dækningskrav, som han erhverver ved at indfri vekselforpligtelsen, jfr. ovenfor, § 21, anmærkning c i slutningen.

For at forhindre trassaten i under en protestforretning med urette at hævde, at vekslen ikke tidligere har været forevist ham til accept, kan vekselindehaveren lade optage protest ved den forevisning til accept, ved hvilken trassaten fremsætter begæring om, at vekslen påny skal forevises ham til accept. En sådan protest udgør ganske vist ikke det fornødne grundlag for regres. Men protesten beviser, at vekslen faktisk en gang tidligere har været forevist til accept, og afskærer derfor trassaten fra under en senere protestforretning at gøre gældende, at vekslen ikke tidligere har været forevist ham til accept.

§ 25

Accepten skrives på vekslen.^a Den udtrykkes ved ordet »accepteret« eller et andet tilsvarende udtryk^b og underskrives af trassaten.^c Dennes blotte navnepåtegning på vekslens forside gælder som accept.^d

Skal vekslen betales en vis tid efter sigt,^e eller skal den i henhold til særlig bestemmelse forevises til accept inden en vis frist,^f skal accepten dateres og som datum anføres den dag, da accepten meddeles, medmindre vekselindehaveren forlanger, at forevisningsdagens datum skal anføres.^g Mangler der datering, må vekselindehaveren for at bevare sin regresret mod endossenterne og trassenten godtgøre undladelsen ved i rette tid at optage protest.^h

a. § 25 handler om *acceptens form*.

Accepten skal *skrives*. En mundtlig accept er altså uden vekselretlig virkning, selv om den – undtagelsesvis – kan bevises. Selve accepterklæ-

ringen kan skrives på en hvilken som helst måde, f.eks. på skrivemaskine eller ved benyttelse af et stempel.

Accepten skal *skrives på vekslen*. Dette betyder først og fremmest, at accepten er uden vekselretlig virkning, såfremt den skrives på et dokument, der ikke har gyldighed som vekslen, jfr. herved §§ 1-2. Af § 25, stk. 1, 1. pkt. sammenholdt med § 13, stk. 1, 1. pkt. om formen for endossement fremgår det, at accepten ikke kan skrives på en allonge.

b. Accepterklæringen må formuleres således, at den efter sit indhold går ud på at forpligte trassaten. Dette kan ske ved at anvende ordet »accepteret« eller et andet tilsvarende ord som f.eks. »antaget«, »godkendt« eller »bekræftet«.

Accepten skal *underskrives*. Medens andre angivelser på vekslen kan frembringes ved hjælp af mekaniske midler (skrivemaskine, perforering o.s.v.), må underskriften være håndskrevet.

På samme måde som ordet »underskrift« i § 1, nr. 8, om udstedelse og udtrykket »underskrives« i § 13, stk. 1, 2. pkt. om endossement må fortolkes temmelig vidt, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning i, og § 13, anmærkning b, må udtrykket »underskrives« i § 25, stk. 1, 2. pkt. fortolkes temmelig vidt. Der er således ikke noget i vejen for, at trassaten giver en tredjemand *fuldmagt* til at acceptere vekslen på hans vegne.

Accepten skal *underskrives af trassaten*. Der skal altså foreligge identitet mellem trassaten og acceptanten. Det afgørende i denne forbindelse må være, om den der accepterer vekslen også er den, hvis navn står anført som trassat, jfr. ovenfor, § 21, anmærkning c.

d. Hvad angår det sted på vekslen, hvor accepten skal skrives, sondres der mellem blancoaccepten og den fuldkomne accept. Blancoaccepten, der alene består i trassatens navnetegning, må for at være gyldig stå på veksels forside, jfr. § 25, stk. 1, 3. pkt. Den fuldkomne accept kan derimod anbringes overalt på vekslen, også på bagsiden. I de sædvanlige tilfælde anbringes begge former for accept tværs over veksels forside.

e. Ifølge § 25, stk. 2, skal accepten dateres, hvis der er tale om en eftersigtveksel, d.v.s. en vekslen der skal betales en vis tid efter sigt, jfr. § 33, stk. 1, 2. led. Begrundelsen herfor er, at en sådan vekslen skal forevises til accept inden et år fra dens udstedelsesdag, jfr. § 23. For at kunne være sikker på,

at denne acceptfrist er overholdt, er det nødvendigt, at accepten bliver dateret.

f. Ifølge § 25, stk. 2, skal accepten også *dateres, hvis den i henhold til særlig bestemmelse skal forevises til accept inden en vis frist*. Begrundelsen herfor er den samme som begrundelsen for, at accepten skal dateres, hvis der er tale om en eftersigtveksel. Er det foreskrevet, at vekslen skal forevises til accept inden en vis frist, jfr. § 22, er det for at kunne være sikker på, at acceptfristen er overholdt, nødvendigt at accepten bliver dateret.

g. Hvis vekslen *accepteres den dag, den forevises til accept*, er det denne dato, der skal anføres. Hvis trassaten kræver, at vekslen skal forevises ham påny dagen efter den første forevisning, jfr. § 24, kan han også anføre denne dato. Men hvis vekselindehaveren forlanger det, må han i dette tilfælde anføre den dato, vekslen første gang har været forevist ham. Begrundelsen herfor må søges i, at trassaten ikke ved en eftersigtveksel skal kunne benytte sin betænkningstid i medfør af § 24 til at udskyde det tidspunkt, da vekslen forfalder til betaling, jfr. herved § 35, hvorefter betalings tiden for en eftersigtveksel beregnes med udgangspunkt i acceptens dato.

h. *Nægter trassaten at datere accepten*, må vekselindehaveren optage protest. Ved eftersigtveksler må der optages protest for at fastslå udgangspunktet for beregning af forfaldstiden, jfr. § 35. Og ved veksler der i henhold til særlig bestemmelse, jfr. § 22, skal forevises til accept inden en vis frist, er det nødvendigt at optage protest for at bevise, at forevisning har fundet sted i rette tid.

§ 26

Accepten skal være ubetinget, men trassaten kan indskrænke den til en del af vekselsummen.

Gøres der ved accepten ellers nogen afvigelse fra vekslens indhold, anses det som en nægtelse af accept. Dog er acceptanten forpligtet efter sin accept's lydende.

Med udgangspunkt i § 26 kan der sondres mellem to former for accept, nemlig *ren accept* og *modificeret accept*.

Ren accept består i, at trassaten forpligter sig til at betale vekslen i overensstemmelse med dens indhold. Virkningen af at der foreligger en ren accept er, at vekselindehaveren ikke kan optage protest og iværksætte regres på grund af manglende accept, jfr. § 43, stk. 2, nr. 1.

Modificeret accept kan foreligge på tre forskellige måder:

Accepten kan for det første være modificeret på den måde, at den *indskrænker sig til en del af vekselsummen*, jfr. § 26, stk. 1. Virkningen af en sådan accept er, at den betragtes som en ren accept for så vidt angår den del af vekselsummen, der er accepteret, men en nægtelse af accept for så vidt angår resten af vekselsummen. Med hensyn til denne del af vekselsummen kan vekselindehaveren altså optage protest og iværksætte regres på grund af manglende accept, jfr. § 43, stk. 2, nr. 1.

En accept kan for det andet være *modificeret i overensstemmelse med § 27*. Ifølge denne bestemmelse kan trassaten ved sin accept angive en tredjemand, hos hvem betaling skal ske, såfremt trassenten uden at have domicileret vekslen (jfr. § 4) har angivet et andet betalingssted end det sted, hvor trassaten bor. Er vekslen betalbar hos trassaten, har denne endvidere ret til i sin accept at angive, hvor på betalingsstedet betaling skal kræves, eller at angive en anden person på samme sted til at betale. Virkningen af en sådan accept er, at den betragtes som en ren accept, for så vidt som vekselindehaveren ikke på grundlag af en sådan accept kan optage protest og iværksætte regres under henvisning til manglende accept.

En accept kan endelig for det tredje være *modificeret på anden måde*. Den kan f.eks. være modificeret med hensyn til forfaldstiden. Virkningen af en sådan accept er, at den betragtes som en nægtelse af accept, jfr. § 26, stk. 2. Vekselindehaveren kan altså i dette tilfælde optage protest og iværksætte regres på grund af manglende accept for hele vekselsummen, jfr. § 43, stk. 2, nr. 1.

§ 27

Har trassenten i vekslen angivet et andet betalingssted end det sted, hvor trassaten har sin bopæl, uden at angive en tredjemand, hos hvem betaling skal ske, kan trassaten angive denne ved sin accept. I mangel af sådan angivelse anses acceptanten at have forpligtet sig til selv at indfri vekslen på betalingsstedet.^a

Hvis vekslen er betalbar hos trassaten, kan denne i accepten angive, hvor på betalingsstedet betaling skal kræves, eller angive en anden person på samme sted til at betale.^b

a. § 27, stk. 1, omfatter tilfælde, hvor vekslen *angiver et andet betalingssted* end det sted, hvor trassaten bor, uden samtidig at være domicileret, jfr. § 4. I et sådant tilfælde kan trassaten indsætte en domicilat, samtidig med at han accepterer vekslen.

b. § 27, stk. 2, omfatter tilfælde, hvor vekslen er *betalbar på det sted, hvor trassaten bor*, jfr. herved § 1, nr. 5 og § 2, stk. 3. I dette tilfælde kan trassaten dels bestemme den adresse på betalingsstedet, hvor betaling skal ske, og dels indsætte en anden person til at betale vekslen på betalingsstedet, d.v.s. domicilere vekslen.

§ 28

Ved accepten forpligter trassaten sig til at betale vekslen på forfaldsdagen.*

Betales den ikke, har vekselindehaveren, selv om det er trassenten, imod acceptanten et umiddelbart krav efter vekslen på alt, hvad der kan fordres efter §§ 48 og 49.^b

a. Ifølge § 28, stk. 1, bliver trassaten ved at acceptere vekslen *forpligtet til at betale den* på forfaldsdagen.

Trassaten bliver dog ikke forpligtet til at betale vekslen, såfremt *acceptpåtegningen er ugyldig* i forhold til den vekselindehaver, som har forevist vekslen til accept. Om acceptpåtegningen er ugyldig i forhold til den vekselindehaver, som har forevist vekslen til accept, må afgøres efter de almindelige aftaleretlige regler, herunder navnlig reglerne om ugyldige viljeserklæringer i aftaleloven kap. III.

Selv om trassaten ikke er forpligtet i forhold til sin umiddelbare medkontrahent, kan han blive forpligtet over for den, til hvem *vekslen endosses*. Acceptpåtegningen forpligter nemlig trassaten på lige fod med de øvrige vekselkyldnere. Indsigelsen om at accepten er ugyldig kan derfor fortabes over for godtroende aftalehververe i overensstemmelse med den almindelige regel om fortabelse af indsigelser i § 17.

b. § 28, stk. 2, omfatter dels tilfælde, hvor kravet mod acceptanten gøres gældende af en person, som ved forfaldstid var *ejer af vekslen*, jfr. § 48, og dels tilfælde, hvor kravet gøres gældende af en person, som ikke var ejer ved forfaldstid, men som har *indfriet vekslen* over for ejeren, jfr. § 49. Kravets omfang bestemmes af § 48, når der kræves dækning af en person,

som ved forfaldstid var ejer, og af § 49, når der kræves dækning af en person, som har indfriet vekslen over for ejeren.

§ 29

Hvis trassaten har forsynet vekslen med sin accept, men udstrøget denne,^a førend han har tilbageleveret vekslen,^b anses accept som nægtet.^c Medmindre det modsatte bevises, anses udstrygningen for at være sket forinden vekslens tilbagelevering.^d

Såfremt trassaten skriftlig har gjort vekselindehaveren eller nogen vekselkyldner bekendt med sin accept, er han dog overfor disse bundet ved sin accepts lydende.*

a. Ifølge § 29, stk. 1, 1. pkt., er trassaten berettiget til at *udstryge sin accept*. Dette kan ske ved at trassaten overstreger acceptpåtegningen. Det må antages, at det også kan ske ved, at trassaten forsyner vekslen med en påtegning om, at accepten skal anses for tilbagekaldt, idet han f.eks. foran ordet »accepteret« skriver »ikke«.

Da trassaten er berettiget til at udstryge sin accept, må han som det mindre også være berettiget til at *modificere sin accept*, jfr. § 26. Forskellen mellem en modificeret accept og en udstrøget accept er, at en udstrøget accept aldrig forpligter trassaten, medens en modificeret accept, f.eks. en accept der er indskrænket til kun at gælde en del af vekselsummen, forpligter trassaten efter sit indhold.

b. Udstrygningen må for at få retsvirkning efter § 29 være sket, forinden trassaten har *tilbageleveret vekslen*. I teorien antages det, at det afgørende for, om vekslen er tilbageleveret ikke er, om den er afsendt, men derimod om den er modtaget eller kommet frem til adressaten. En telefonbesked eller et telegram om udstrygning får efter denne opfattelse retsvirkning, hvis det kommer frem til adressaten senest samtidig med, at vekslen er modtaget eller kommet frem til adressaten.¹

Fra praksis herom kan nævnes dommen i Svensk Juristtidning 1942.7 (hovrättsdom): Nogle medlemmer af en malermesterforening havde indgået en aftale om indbyrdes konkurrence, og var i denne forbindelse blevet enige om, at de enkelte deltagere skulle acceptere vekslers

1. *Helper* p. 141, *Eberstein* p. 121 med note 4.

til sikkerhed for det eventuelle erstatningskrav, som vedkommende ville pådrage sig ved at bryde aftalen. En malermester, der var medlem af foreningen, og som havde underskrevet en af vekslerne, rev sin egen veksel i stykker, men afleverede alligevel denne sammen med de øvrige vekslere til foreningen, til hvem vekslerne var udstedt. Foreningen klistrede malermesterens iturevne veksel sammen. Hovrätten dömte herefter malermesteren som vekselskyldner, da »ifrågavarande växel, sedan --- (malermesteren) --- å densamma teknat godkännande, blivit til --- (foreningen) --- utgiven.«

c. Udstryger trassaten sin accept inden vekslen er tilbageleveret, d.v.s. inden den er modtaget eller kommet frem til adressaten, jfr. anmærkning b, *anses accept som nægtet*. Dette betyder, at vekselindehaveren er berettiget til at optage protest og iværksætte regres efter de almindelige regler om regres på grund af manglende accept, jfr. §§ 43ff.

d. Ifølge § 29, stk. 1, 2. pkt., er der en *formodning for, at en udstrygning er sket rettidig*, d.v.s. inden vekslen er modtaget eller kommet frem til adressaten, jfr. anmærkning b.

Hvis indehaveren af en veksel med en udstreget acceptpåtegning vil *sagsøge trassaten* (acceptanten), må han bevise, at udstrygningen er foretaget, efter at vekslen er tilbageleveret. Dette stemmer formentlig overens med de almindelige regler om bevisførelse.

Hvis indehaveren af en veksel med en udstreget acceptpåtegning vil *sagsøge tidligere vekselskyldnere*, på grund af manglende accept, jfr. § 42, stk. 2, nr. 1, må den sagsøgte vekselskyldner bevise, at udstrygningen er foretaget for sent. Selv om dette næppe stemmer overens med de almindelige regler om bevis, har man anset reglen for nødvendig for ikke at gøre gennemførelse af vekselregressen urimeligt besværlig.²

e. Har trassaten *skriftligt* gjort vekselindehaveren eller en anden vekselskyldner bekendt med sin accept, er han ifølge § 29, stk. 2, bundet over for den pågældende efter sin accepts lydende. Dette betyder, at trassaten over for den pågældende bliver vekselretligt forpligtet efter sin accepts lydende.³

§ 29, stk. 2, berører ikke reglen i § 29, stk. 1, om, at udstrygning anses som nægtelse af accept. Selv om trassaten er forpligtet efter § 29, stk. 2, kan der altså iværksættes regres efter de almindelige regler om regres på grund af manglende accept, jfr. §§ 43ff.

2. Rigsdagstidende 1931-32A.4324f.

3. Se herom *Lyngsø*: Check- og veksellovene p. 336f. med henvisninger.

KAP. IV

Om vekselborgen (aval)

§ 30

En veksels betaling kan sikres ved aval for hele vekselsummen eller for en del af denne.

Aval kan tegnes såvel af en vekselskyldner som af en trediemand.

Aval er en *særlig form for kaution* og er undergivet de almindelige kautionsretlige regler i det omfang, andet ikke følger af bestemmelserne i vekselloven. I denne forbindelse har det bl.a. betydning, at en umyndig ifølge myndighedsloven § 48 ikke kan forpligtes ved kaution. En umyndig kan derfor heller ikke forpligtes som avalist.

Avalisten kan begrænse sit ansvar på den måde, at han kun indestår »for« en bestemt del af vekselsummen. Er vekselsummen på 10.000 kr., kan avalisten f.eks. begrænse sit ansvar på den måde, at han kun indestår »for 5.000 kr.« I et sådant tilfælde kan man tale om *delvis aval*.

Avalisten kan også begrænse sit ansvar på den måde, at han kun indestår »med« et bestemt beløb. Er vekselsummen 10.000 kr., kan avalisten f.eks. begrænse sit ansvar på den måde, at han kun indestår »med 5.000 kr.« I et sådant tilfælde kan man tale om *begrænset aval*.

Om avalistens ansvar er begrænset på den ene eller den anden måde får betydning når den, for hvem der er tegnet aval, går *konkurs*. Ved delvis aval vil dividende fra konkursboet nemlig medføre en tilsvarende nedsættelse af avalforpligtelsen. En sådan nedsættelse finder ikke sted ved begrænset aval, medmindre dividenden bringer restfordringen ned under avalbeløbet.¹

§ 31

Aval tegnes på vekslen eller på en allonge.*

Den udtrykkes ved ordene »som aval« eller ved et andet tilsvarende udtryk; den undertegnes af den, der går i borgen (avalist).^b

¹ Se om den tilsvarende sondring mellem delkaution og begrænset kaution f.eks. *Ussing* p. 185, Alm. del p. 432f., *Kaution* p. 63f. og p. 162, *Krag Jespersen: Kaution* p. 29f.

Den blotte navnetegning på vekslens forside anses som aval, medmindre navnetegningen hidrører fra trassaten eller trassenten.^c

Aval skal angive, for hvem den indgås. I mangel af sådan angivelse anses den indgået for trassenten.^d

a. Aval skal tegnes *på selve vekslen eller på en alonge*. Aval på et særskilt dokument omfattes ikke af vekselovens regler om aval, men må behandles efter de almindelige regler om kaution.

b. Den erklæring, hvorved en person påtager sig vekselborgen, er ikke bundet til nogen bestemt *ordlyd*. Det vil være naturligt at anvende lovens ordlyd, »som aval«. Men der kan også benyttes vendinger som »som kautionist«, »som garant« eller »ansvarlig som N. N.«.

Avalpåtegningen skal undertegnes, d.v.s. *underskrives* af den, der går i borgen. Men dette skal ikke forstås helt bogstaveligt. Vekselborgen kan ligesom andre vekselerklæringer underskrives af en fuldmægtig.

c. Aval kan bestå i den *blotte navnepåtegning*. Men den må i så fald stå på vekslens forside. Begrundelsen herfor er, at den blotte navnepåtegning på vekslens bagside kan forveksles med et blancoendossement, jfr. § 13, stk. 2. På samme måde, som der kan være flere trassenter, jfr. ovenfor, § 1, anmærkning i slutningen, eller flere endossenter, jfr. ovenfor § 13, anmærkning b i slutningen, kan der være flere avalister.

d. Aval skal angive, *for hvem den indgås*. Dette er dog ikke nogen væsentlig formforskrift, idet aval i mangel af særlig angivelse anses at gælde for trassenten.

Den for hvem aval indgås må være *vekselskyldner*. Hvis en aval angives at være indgået for en person, der ikke i forvejen er vekselkyldner, må den behandles som en aval, der ikke angiver, for hvem den er indgået. En sådan aval kommer altså til at gælde for trassenten.

§ 32

Avalisten er forpligtet på samme måde som den, for hvem han er gået i borgen.^a

Hans forpligtelse er gyldig, selv om den forpligtelse, som han er gået i

borgen for, måtte være ugyldig, dog ikke hvis ugyldigheden skyldes en formfejl.^b

Når han betaler vekslen, erhverver han alle rettigheder efter vekslen mod den, som han er gået i borgen for, og mod dem, der efter vekslen er ansvarlige overfor denne.^c

a. Avalisten er forpligtet *på samme måde* som den, for hvem han er gået i borgen. På dette punkt er der en væsentlig forskel mellem det ansvar, der påhviler en almindelig kautionist, og det ansvar, der påhviler en avalist. Det ansvar, der påhviler en almindelig kautionist, er et subsidiært ansvar. En almindelig kautionist kan ikke tilpligtes at betale, forinden det er godtgjort, enten at beløbet ikke kan fås hos hovedmanden (simpel kaution), eller at hovedmanden har misligholdt sin forpligtelse til at betale (selvskyldnerkaution). I modsætning hertil er det ansvar, der påhviler en avalist, et primært ansvar. En avalist kan tilpligtes at betale uden hensyn til, om det forinden er godtgjort, at beløbet ikke kan fås hos hovedmanden (den for hvem avalisten er gået i borgen), og uden hensyn til, om det forinden er godtgjort, at hovedmanden har misligholdt sin forpligtelse til at betale.

Hvis en almindelig kautionserklæring skrives på et *uudfyldt dokument*, og hovedmanden udfylder det i strid med aftalen, bliver kautionisten bundet over for kreditor, hvis denne har været i god tro, d.v.s. hverken vidste eller burde vide, at dokumentet var i strid med aftalen. For aval gælder der det samme, jfr. § 10. Den eneste forskel mellem almindelig kaution og aval er her, at avalisten også bliver bundet i tilfælde, hvor kreditor – d.v.s. vekselindehaveren – har udvist simpel uagtsomhed.

En almindelig kautionists erklæring om at ville påtage sig kaution kan være *ugyldig* over for den, til fordel for hvem den afgives, f.eks. fordi denne har fremkaldt erklæringen ved svig. I et sådant tilfælde bliver en almindelig kautionist kun forpligtet over for kreditor og senere erhververe, såfremt kreditor har været i god tro, d.v.s. hverken vidste eller ved grov eller simpel uagtsomhed burde vide, at der forelå en indsigelse om ugyldighed. Også på dette punkt er der en væsentlig forskel mellem det ansvar, der påhviler en almindelig kautionist, og det ansvar, der påhviler en avalist. I forhold til kreditor, d.v.s. vekselmodtageren, gælder der ganske vist det samme om avalistens ansvar, som det der gælder om en almindelig kautionists ansvar. Men i forhold til senere erhververe kan der ske ekstinktion af en indsigelse om ugyldighed efter vekselloven § 17.

b. Efter de almindelige kautionsretlige regler er kautionistens ansvar i almindelighed betinget af, at *hovedmandens forpligtelse er gyldigt stiftet*. Også på dette punkt er der en væsentlig forskel mellem kaution og aval. Da avalisten er vekselkyldner på lige fod med f.eks. trassenten eller endossenterne, kan han ikke til sin frigørelse påberåbe sig, at der på vekslen forekommer underskrift af nogen, der mangler evnen til at påtage sig vekselforpligtelse, falske underskrifter, underskrifter af opdigtede personer eller underskrifter, der af anden grund ikke er forbindende for underskriverne eller for den, i hvis navn den enkelte underskrift er meddelt, jfr. § 7. Som nævnt ovenfor, anmærkningen til § 7 i slutningen, kan denne bestemmelse dog kun finde anvendelse, såfremt det foreliggende dokument opfylder de formelle krav, som loven stiller til en gyldig veksel. Avalisten kan altså ligesom de øvrige vekselkyldnere påberåbe sig, at vekslen lider af en formmangel.

c. Når avalisten opfylder sin forpligtelse og indfrier vekslen, *erhverver han vekselret* mod den, han er gået i borgen for, og mod dem, der efter vekslen er ansvarlige over for denne. Avalisten får ikke blot – som en kautionist der indfrier en kautionsforpligtelse – en afledet ret, men en selvstændig ret efter vekslen.

Ifølge § 32, stk. 3, *erhverver avalisten vekselret mod den, for hvem han er gået i borgen og mod dem, der er ansvarlige over for denne*. Er der tegnet aval for trassenten, er det altså alene mod denne, der erhverves vekselret. Er der tegnet aval for en endossent, får avalisten vekselret mod endossenten, mod eventuelle tidligere endossenter og mod trassenten. Har en anden tegnet aval for en af vekselkyldnerne, får den avalist, der har indfriet vekslen, også vekselret mod vedkommende avalist.

Har flere personer tegnet aval for samme vekselkyldner, *erhverver de ikke vekselret mod hinanden*. Avalisternes indbyrdes regres må i et sådant tilfælde afgøres efter almindelige obligationsretlige regler, jfr. herved gældsbreven § 2, stk. 2, smh. m. § 61.

KAP. V

Om vekslens forfaldstid

§ 33

En veksel kan lyde på betaling:^a

ved forevisning (ved sigt, a vista),^b

en vis tid efter forevisning (efter sigt, a viso),^c

en vis tid efter dens udstedelsesdag^d eller

på en bestemt dag.^e

En veksel, som lyder på anden forfaldstid eller som forfalder efterhånden til forskellige tider, er ugyldig.^f

a. *Forfaldsdagen* er den dag, da vekslen ifølge sit indhold skal betales af trassaten.

Betalingsdagen er den dag, da trassaten skal betale vekslen.

I de sædvanlige tilfælde *falder forfaldsdagen og betalingsdagen sammen*. Men de behøver ikke at gøre det. Hvis forfaldsdagen falder på en lovbestemt helligdag, en lørdag eller på grundlovsdag den 5. juni, udskydes betalingsdagen nemlig til den følgende søgnedag, jfr. § 72, stk. 1, og stk. 3.

b. En veksel der lyder på betaling ved forevisning (ved sigt, a vista), kaldes for en *sigtveksel*. Under begrebet sigtveksel falder også vekslers, der ikke indeholder nogen angivelse af forfaldstiden, jfr. § 2, stk. 2. I stedet for at anvende lovens ord »ved forevisning« (ved sigt, a vista), kan der anvendes udtryk som »mod sigt«, »på forevisning«, »til enhver tid« eller »på anfordring« eller tilsvarende udtryk. Hvis der benyttes udtrykket »efter sigt« uden nogen tilføjelse, må det forstås som ensbetydende med »ved sigt«, d.v.s. ved forevisning.

c. En veksel der lyder på betaling en vis tid efter forevisning (efter sigt, a viso), kaldes for en *eftersigtveksel*. Vekslen må indeholde en angivelse af det tidsrum, der skal forløbe, efter at den har været forevist til accept. Hvis der benyttes udtrykket »efter sigt« uden nogen tilføjelse, betragtes vekslen som en sigtveksel, jfr. anmærkning b. Ved beregning af forfaldsda-

gen medregnes ikke selve den dag, vekslen har været forevist til accept, jfr. § 72, stk. 4.

d. En veksel der lyder på betaling en vis tid efter dens udstedelsesdag kaldes for en *datoveksel*. Vekslen må indeholde en angivelse af det tidsrum, der skal forløbe efter udstedelsesdagen. Der må formodentlig lægges vægt på den dag, vekslen faktisk er udstedt, således at det er uden betydning, at den fremtræder som udstedt på en tidligere dato, altså er antedateret, eller som udstedt på en senere dato, altså er postdateret, jfr. herved § 23, anmærkning a. Noget andet er, at formodningen altid vil være for, at vekslen faktisk er udstedt på den dag, der står anført som udstedelsesdag. Selve udstedelsesdagen medregnes ikke ved fristens beregning, jfr. § 72, stk. 4.

En veksel er ikke gyldig, hvis den efter sit indhold skal betales efter udløbet af en vis tid, men ikke angiver, om fristen skal regnes fra den dag, den har været forevist til accept (eftersigtveksel) eller fra den dag, den er udstedt (datoveksel).

Fra praksis herom kan nævnes U 1891.565 (SHD): En »veksel« der løb på betaling »en måned« uden nærmere angivelse af betalingstiden og uden angivelse af, om måneden skulle regnes fra den dag, den var forevist til accept (eftersigtveksel) eller fra den dag, den var udstedt (dagveksel), ansås som en ugyldig veksel.

U 1919.989 (LHS): En »veksel« der løb på betaling »30 dage« uden nærmere angivelse af forfaldstiden, kunne ikke anses som en gyldig veksel.

e. En veksel der lyder på betaling på en bestemt dag kaldes for en *dagveksel*. Datoen kan skrives med bogstaver eller med tal, f.eks. 1. august 1986 eller 1/8 1986. Det er også muligt at benytte anden form for tidsangivelse, blot det ved hjælp af denne er muligt at fastslå det nøjagtige tidspunkt for, hvornår den skal betales. Forfaldsdagen kan f.eks. angives som »juleaften 1986«. Vekslen kan derimod ikke lyde på betaling »julen 1986«. Julen varer jo flere dage.

Hvis en veksel angiver forfaldstiden ved dag og måned, men *årstallet mangler*, må man underforstå ordet »førstkommende«. En veksel, der er udstedt den 15. maj 1986 og lyder på betaling »1. august«, må herefter anses som forfalden den 1. august 1986, jfr. U 1969.963 (VLD).

Fra retspraksis kan iøvrigt nævnes U 1979.405 (VLD): På en veksel, der var udstedt den 28. november 1977, var forfaldstiden af trassaten og acceptanten angivet som »28. februar 1977«. Årstallet fandtes at måtte være den førstkommende 28. februar efter udstedelsen.

e. Ifølge § 33, stk. 2, er det klart, at en veksel ikke kan lyde på betaling til *forskellige tider*, d.v.s. på betaling i rater.

Det må også antages, at en veksel ikke kan lyde på betaling på *alternative betalingstidspunkter*, f.eks. »1. marts 1986 eller 15. marts 1986«.

§ 34

En sigtveksel skal betales ved forevisning. Den skal forevises til betaling inden et år fra dens udstedelsesdag. Trassenten kan forkorte denne frist eller fastsætte en længere frist. Disse frister kan forkortes af endossenterne.^a

Trassenten kan bestemme, at en veksel, som er betalbar ved sigt, ikke skal forevises til betaling før et bestemt tidspunkt. I så fald løber forevisningsfristen fra dette tidspunkt.^b

a. Virkningen af at en sigtveksel ikke forevises til betaling inden udløbet af årsfristen eller inden udløbet af den frist, der er *fastsat af trassenten* er, at vekselindehaveren afskæres fra at iværksætte regres i det hele taget, jfr. § 53, stk. 1.

Jfr. herom U 1984.642 (VLD): A udstedte den 9. maj 1980 en egen sigtveksel til B med a som avalist. Den 26. januar 1981 anmeldte A betalingsstandsning. Ved skrivelse af 2. februar 1981 til den tilsynsførende anmeldte B sit tilgodehavende efter vekslens, som imidlertid ikke blev medsendt. B fandtes i medfør af VL § 53, stk. 1, at have tabt sin ret mod a navnlig med den begrundelse, at fristen for forevisning til betaling i VL § 34, stk. 1, ikke var overholdt.

Virkningen af at en sigtveksel ikke forevises til betaling inden udløbet af en frist, der er *fastsat af en endossent* er, at det kun er regresretten mod vedkommende endossent der går tabt, jfr. § 53, stk. 3.

b. Ifølge § 34, stk. 2, kan trassenten *forbyde, at en sigtveksel forevises til betaling før efter et vist tidspunkt*.

Et sådant forbud må *formuleres* på en sådan måde, at det ikke kan forveksles med et forbud mod forevisning til accept før et bestemt tidspunkt, jfr. herved § 23, stk. 3. Lyder klausulen således: »Må ikke forevises til betaling før 1. marts 1986«, er det klart, at der kun er tale om et forbud mod forevisning til betaling. Vekselindehaveren er i så fald ikke afskåret fra at forevise vekslens til accept. Og nægtes accept, kan han optage protest og iværksætte regres på grund af manglende accept.

En *forevisning til betaling før udløbet af den fastsatte frist*, bevirker ikke, at vekslen forfalder. Betaler trassaten vekslen, gør han det på egen risiko, jfr. § 40, stk. 2. Nægtes betaling, kan der ikke iværksættes regres.

§ 35

Forfaldstiden for en veksel, der lyder på betaling en vis tid efter sigt, bestemmes ved acceptens eller protestens datum.

Er accepten ikke dateret, og er heller ikke protest optaget, skal accepten i forhold til acceptanten anses som meddelt på den sidste dag af den frist, der er foreskrevet for forevisning til accept.

§ 35 korresponderer med §§ 23 og 25, stk. 2, hvortil henvises.

§ 36

Lyder en veksel på betaling en eller flere måneder efter dens udstedelse eller efter sigt, forfalder den på den tilsvarende dag i den måned, i hvilken vekslen skal betales. I mangel af tilsvarende dag forfalder vekslen på den sidste dag i denne måned.

Lyder en veksel på betaling en eller flere måneder og en halv måned efter dens udstedelsesdag eller efter sigt, regnes de hele måneder først.

Er forfaldstiden bestemt til begyndelsen af en måned, midten af en måned (medio januar, medio februar o.s.v.) eller slutningen af en måned, skal der ved disse udtryk forstås den første, den femtende eller den sidste dag i måneden.

En veksel der skal betales en vis tid efter dens udstedelse, kaldes for en *datoveksel*, jfr. § 33, anmærkning d.

Når det i § 36 siges, at en sådan veksel *forfalder* på »den tilsvarende dag« i den måned, i hvilken vekslen skal betales, kunne man få det indtryk, at vekslen forfalder på den dag i denne måned, der svarer til udstedelsesdatoen. I denne forbindelse må § 36 imidlertid sammenholdes med § 72, stk. 4. Ifølge denne bestemmelse medregnes udstedelsesdagen ikke ved beregning af fristen. Hvis f.eks. en veksel, der er udstedt den 4. marts 1986 lyder på betaling »3 måneder fra dato«, forfalder den altså til betaling den 5. juni 1986.

En veksel, der skal betales en vis tid efter sigt (forevisning), kaldes for

en *eftersigtveksel*, jfr. § 33, anmærkning c. Om beregningen af forfaldstiden for en sådan veksel gælder der det samme, som med hensyn til en datoveksel. Den dag vekslen accepteres, medregnes altså ikke. Hvis f.eks. vekslen skal betales »3 måneder efter sigt« og accepteres den 4. marts 1986, forfalder den til betaling den 5. juni 1986.

§ 37

Når en veksel lyder på betaling en bestemt dag på et sted, hvis tidsregning er forskellig fra den, der gælder på udstedelsesstedet, anses forfaldsdagen som fastsat efter betalingsstedets tidsregning.

Når en veksel, der er trukket mellem to steder med forskellig tidsregning, lyder på betaling en vis tid efter udstedelsesdagen, bliver denne at omregne til den tilsvarende dag efter betalingsstedets tidsregning, og forfaldstiden bestemmes overensstemmende hermed.

Forevisningsfristen for vekslere beregnes overensstemmende med reglerne i foregående stykke.

Disse regler kommer ikke til anvendelse, hvis det af særlig bestemmelse i vekslen eller iøvrigt af dennes indhold fremgår, at det har været hensigten at anvende andre regler.

§ 37 løser de spørgsmål, der opstår med hensyn til fastsættelse af forfaldsdagen og beregning af forevisningsfristen i tilfælde, hvor vekslen er udstedt på et sted med en *anden tidsregning* end den der gælder på det sted, hvor den skal betales. Bestemmelsen giver udtryk for det princip, at udstedelsesdagen skal omregnes til den tilsvarende dag efter betalingsstedets tidsregning, og at forfaldsdag og forevisningsfrist derefter bestemmes med udgangspunkt i den således omregnede udstedelsesdag.

KAP. VI

Om vekslens betaling

§ 38

Indehaveren af en veksel, der er betalbar på en bestemt dag, en vis tid efter udstedelsesdagen eller efter sigt, skal forevise vekslen til betaling enten den dag, den er betalbar, eller en af de to følgende søgnedage.^a

Vekslens indlevering til et afregningskontor (clearing-house) ligestilles med forevisning til betaling.^b

a. Den der foreviser en veksel til betaling skal være *legitimeret* på en sådan måde, at trassaten bliver frigjort ved at betale til ham.

Vekslen skal forevises til betaling på *betalingsstedet*. Dette kan enten være det særligt angivne betalingssted, jfr. § 1, nr. 5, eller det sted, der står anført ved trassatens navn, jfr. § 2, stk. 3. Er vekslen domicileret. I så fald skal forevisning til betaling ske på det sted, der står anført ved domicilantens navn, jfr. § 4.

Forevisning skal ske *for trassaten*, medmindre vekslen er domicileret. I så fald skal forevisning ske for domicilaten, jfr. § 4.

Med hensyn til det *tidspunkt, på hvilket vekslen skal forevises til betaling*, sondres der mellem på den ene side dagveksler (jfr. § 33, stk. 1, 4. led), datoveksler (jfr. § 33, stk. 1, 3. led) og eftersigtveksler (jfr. § 33, stk. 1, 2. led) og på den anden side sigtveksler (jfr. § 33, stk. 1, 1. led).

Med hensyn til *dagveksler, datoveksler og eftersigtveksler* bestemmer § 38, at forevisning til betaling skal ske enten den dag, da den pågældende veksel er betalbar, d.v.s. på betalingsdagen, jfr. herved § 33, anmærkning a, eller på en af de to følgende søgnedage. Betalingsdagen vil i de fleste tilfælde falde sammen med forfaldsdagen, d.v.s. den dag, da vekslen ifølge sit indhold skal betales. Men den behøver ikke at gøre det. Falder forfaldsdagen på en lørdag, en lovbestemt helligdag eller på grundlovsdag den 5. juni, indtræder betalingsdagen nemlig først den følgende søgnedag, jfr. § 72, stk. 1 og 3. Hvis f.eks. en veksel lyder på betaling den 5. marts, og denne dag er en lørdag, er betalingsdagen den 7. marts. Forevisning til betaling må så ske senest den 9. marts.

§ 38 omfatter ikke *sigtveksler*. En sigtveksel skal ifølge § 34 betales ved forevisning, og den skal forevises til betaling inden et år fra udstedelsesdagen eller inden udløbet af den eventuelle frist, der er fastsat af trassenten eller en endossent. Ved sigtveksler har indehaveren altså ikke mulighed for at forevise vekslen til betaling på en af de to søgnedage, som følger efter den dag, vekslen er betalbar.

Virkningerne af, at en veksel ikke rettidig forevises til betaling er, at der ikke kan optages protest på grund af manglende betaling, og at der som følge heraf ikke kan iværksættes regres, jfr. § 44, stk. 3, sammenholdt med § 53, stk. 1, og stk. 3.

Også hvad angår det *tidspunkt, på hvilket der skal optages protest* på grund af manglende betaling, sonder loven mellem på den ene side dagveksler (jfr. § 33, stk. 1, 4. led), datoveksler (jfr. § 33, stk. 1, 3. led) og eftersigtveksler (jfr. § 33, stk. 1, 2. led) og på den anden side sigtveksler (jfr. § 33, stk. 1, 1. led).

Med hensyn til *dagveksler, datoveksler og eftersigtveksler* skal der optages protest på grund af manglende betaling på en af de to søgnedage, der følger efter den dag, vekslen er betalbar, d.v.s. på en af de to søgnedage, der følger efter betalingsdagen, jfr. § 44, stk. 2, 1. pkt. Der kan altså ikke optages protest på grund af manglende betaling på selve den dag, vekslen er betalbar, d.v.s. på betalingsdagen. Vekselindehaveren kan imidlertid lade forevisning til betaling og eventuel protestoptagelse følges ad, blot han undlader at forevise til betaling på selve betalingsdagen, og i stedet venter til en af de to følgende søgnedage.

Hvad angår *sigtveksler* skal der optages protest på grund af manglende betaling inden udløbet af den frist, der er fastsat for forevisning til betaling, jfr. herved § 34. Der kan altså ikke optages protest på grund af manglende betaling på en af de to søgnedage, der følger efter den dag, vekslen er betalbar, d.v.s. på en af de to søgnedage, der følger efter betalingsdagen. Kun hvis forevisning finder sted på forevisningsfristens sidste dag, kan der optages protest den følgende søgnedag, jfr. § 44, stk. 3, 2. pkt., sammenholdt med § 44, stk. 2. For sigtvekslers vedkommende er der ikke noget i vejen for at lade forevisning til betaling og eventuel protestoptagelse følges ad.

b. Ifølge § 38, stk. 2, skal indlevering til et *afregningskontor* (clearing-house) sidestilles med forevisning til betaling. Det er en forudsætning for,

at et afregningskontor skal kunne virke som sådant, at såvel vekselindehaveren som vekselsskyldneren er medlemmer af kontoret. I Danmark findes der ikke for tiden afregningskontorer for veksler.

§ 39

Når trassaten betaler vekslen, kan han kræve den udleveret med påtegning om kvittering af indehaveren.^a

Vekselindehaveren kan ikke nægte at modtage delvis betaling.^b

I tilfælde af delvis betaling kan trassaten kræve, at der om denne betaling gøres påtegning på vekslen, og at der gives ham en særskilt kvittering.^c

a. Af § 39, stk. 1, sammenholdt med stk. 3, fremgår det, at det kun er, når trassaten *betaler hele vekslen*, at denne kan kræves udleveret med påtegning om kvittering af vekselindehaveren.

Er vekslen *domicileret*, jfr. § 4, tilkommer retten efter § 39 domicilaten.

Hvis trassaten har en forfalden fordring mod vekselindehaveren, vil han ofte være interesseret i at *modregne* denne fordring i vekselfordringen. Det må antages, at vekselindehaveren ikke kan modsætte sig, at sådan modregning finder sted.

§ 39, stk. 1, siger ikke noget om, hvorledes *kvitteringen nærmere skal formuleres*. I praksis har kvitteringen karakter af et endossement, jfr. herved § 11, stk. 3. Det må antages, at trassaten ikke kan forlange anden form for kvittering end et endossement.

Kvittering skal meddeles af *vekselindehaveren*. Dette skal imidlertid ikke forstås således, at trassaten må nøjes med kvittering fra enhver, der har vekslen i hænde. Den pågældende må være legitimeret på en sådan måde, at trassaten med frigørende virkning kan betale vekslen til ham, jfr. § 40, stk. 3.

b. § 39, stk. 2, forpligter vekselindehaveren til at modtage *delvis betaling*. Dette stemmer ikke overens med almindelige obligationsretlige regler om opfyldelse.¹ Begrundelsen for reglen må søges i ønsket om i videst muligt omfang at fritage trassenten og eventuelle andre vekselsskyldnere for regresansvar.² Nægter vekselindehaveren at modtage delvis betaling, afskæ-

1. *Ussing*: Alm. del p. 26f.

2. *Evaldsen* p. 156, *Aubert* p. 204.

res han derfor fra at optage protest og iværksætte regres for det beløb, som trassaten har tilbudt ham

Fra praksis kan nævnes U 1972.169 (VLD): Et aktieselskab stod som trassat på en veksel, der lød på 30.000 kr. Aktieselskabet sendte vekselindehaveren 10.000 kr. »til afdrag« på vekslens. Vekselindehaveren afskrev imidlertid dette beløb på et andet tilgodehavende i mellemværendet med trassaten og søgte regres efter vekslens for 30.000. Det antoges, at vekselindehaveren kun var berettiget til at søge regres for 20.000 kr.

c. Indvilliger trassaten i at betale delvis, kan han forlange, at der herom *gøres påtegning på vekslens*, og at der gives den en *særskilt kvittering*. Begrundelsen for, at der skal gives påtegning på vekslens er, at indehaveren kun skal have adgang til at søge regres for den del af vekselbeløbet, der ikke er blevet betalt. Da vekselindehaveren skal benytte vekslens under regressøgsmålet, kan den ikke forlanges udleveret. Trassaten må derfor i dette tilfælde nøjes med en løs kvittering.

§ 40

Vekselindehaveren er ikke forpligtet til at modtage betaling, før vekslens forfaldstid.^a

Betaler trassaten før forfaldstid, gør han det på egen risiko.^b

Den, der betaler, når forfaldstid er kommet, bliver gyldig frigjort for sin forpligtelse, medmindre der fra hans side foreligger svig eller grov uagtsomhed.^c Han er forpligtet til at forvisse sig om, at endossenterne udgør en behørig sammenhængende række, men ikke om ægtheden af endossenternes underskrift.^d

a. § 40, stk. 1, stemmer overens med almindelige obligationsretlige regler, idet den – ganske vist indirekte – bestemmer, at vekselindehaveren er forpligtet til at modtage *betaling ved vekslens forfaldstid*. Hvis han af en eller anden grund ikke kan modtage betaling på dette tidspunkt, kommer han i fordringshaveremora.

b. Betaler trassaten vekslens før forfaldstid, gør han det på *egen risiko*. Dette betyder, at han ikke kan påberåbe sig bestemmelsen om betaling med frigørende virkning i § 40, stk. 3, såfremt han før forfaldstid betaler til en person, der ikke er retmæssig vekselindehaver.

c. § 40, stk. 3, angår først og fremmest *forholdet mellem trassaten og trassenten*, idet den bestemmer, under hvilke betingelser trassaten i forhold til trassenten kan betale vekslen og derved blive frigjort for sin forpligtelse over for trassenten eller erhverve et dækningskrav mod trassenten, selv om trassenten ikke i forhold til vekselindehaveren er forpligtet efter vekslens.

Hvis trassaten i forhold til trassenten kan betale vekslen og derved blive frigjort for sin forpligtelse over for trassenten eller erhverve et dækningskrav mod trassenten, selv om trassenten ikke i forhold til vekselindehaveren er forpligtet efter vekslens, taler man om, at der er sket *betalingsextinktion*.

§ 40, stk. 3, må til en vis grad fortolkes i overensstemmelse med almindelige regler om fuldmagt. Dette indebærer, at der som udgangspunkt kun kan ske betalingsextinktion, hvis årsagen til at trassenten ikke i forhold til vekselindehaveren er forpligtet efter vekslens må, søges i, at trassenten over for vekselindehaveren kan fremsætte *svage indsigelser* i sædvanlig forstand, d.v.s. indsigelser som efter almindelige aftaleretlige regler ikke kan gøres gældende over for en løftemodtager i god tro. Forholdet kan f.eks. være det, at årsagen til at trassenten ikke i forhold til vekselindehaveren er forpligtet efter vekslens, må søges i, at vekselindehaveren har fremkaldt vekslens udstedelse ved svig.

Der kan være grund til kort at uddybe det anførte, hvorefter § 40, stk. 3, til en vis grad skal fortolkes i overensstemmelse med de almindelige regler om fuldmagt.

En vekslen kan betragtes som en fuldmagt fra udstederen til den, til hvem vekslens er udstedt eller overdraget. Der er tale om en såkaldt fuldmagt med særlig tilværelse, idet fuldmagten (vekslens) er overgivet til fuldmægtigen (remittenten, vekselindehaveren) og må anses bestemt til at være i hans besiddelse og til at forevise for tredjemand (trassaten).

Hvis en sådan fuldmagt ikke er bindende for fuldmagtsgiveren, fordi denne har svage indsigelser – f.eks. en indsigelse om svig fra fuldmægtigens side – bliver fuldmagtsgiveren efter almindelige aftaleretlige regler dog bundet af fuldmægtigens dispositioner, hvis vedkommende tredjemand er i god tro. Overført til vekslens vil dette sige, at hvis vekslens (fuldmagten) ikke er bindende for trassenten (fuldmagtsgiveren) på grund af en svag indsigelse – f.eks. en indsigelse om svig fra remittentens (fuldmægtigens) side – bliver trassenten (fuldmagtsgiveren) dog bundet af remittentens (fuldmægtigens) dispositioner over for trassaten (tredjemand), hvis denne er i god tro. At trassenten over for trassaten bliver bundet af remittentens dispositioner betyder, at han må acceptere, at trassaten ved at betale bliver frigjort for sin forpligtelse over for ham eller erhverver et dækningskrav imod ham.

Hvor årsagen til, at trassenten ikke i forhold til vekselindehaveren er forpligtet efter vekslens må søges i, at trassenten over for vekselindehaveren kan fremsætte svage indsigelser i sædvanlig forstand, fører reglerne om

fuldmagt til, at der kun indtræder betalingseksstinktion, hvis tredjemand (trassaten) har været i god tro. Dette er også en betingelse efter § 40, stk. 3, blot med den modifikation, at simpel uagtsomhed betragtes som god tro. Der indtræder herefter betalingseksstinktion, hvis trassaten hverken *vidste eller ved grov uagtsomhed* burde vide, at årsagen til at trassenten ikke i forhold til vekselindehaveren er forpligtet efter vekslen må søges i, at trassenten over for vekselindehaveren kan fremsætte svage indsigelser.¹

Hvis en fuldmagt ikke er bindende for fuldmagtsgiveren, fordi denne kan fremsætte *stærke indsigelser*, d.v.s. indsigelser som efter almindelige aftaleretlige regler også kan gøres gældende over for en løftemodtager i god tro – f.eks. falsk eller voldelig kompulsiv tvang fra fuldmægtigens side – bliver fuldmagtsgiveren efter almindelige aftaleretlige regler ikke bundet af fuldmægtigens dispositioner. For vekslers vedkommende indebærer dette, at vekslen (fuldmagten) ikke er bindende for trassenten (fuldmagtsgiveren) fordi denne har en stærk indsigelse – f.eks. falsk eller voldelig kompulsiv tvang fra remittentens (fuldmægtigens) side – bliver trassenten ikke bundet over for trassaten (tredjemand). At trassenten ikke bliver bundet over for trassaten betyder, at trassenten ikke må acceptere, at trassaten ved at betale bliver frigjort for sin forpligtelse over for ham eller erhverver et dækningskrav imod ham. Der sker altså ikke betalingseksstinktion.

Fra denne hovedregel kan det komme på tale at gøre enkelte undtagelser. Bl.a. kan det komme på tale at gøre undtagelse fra hovedreglen, hvis trassenten har udfyldt vekslen således, at den *let kan forfalskes*.

Hvis en veksel er falsk, fremkaldt ved voldelig kompulsiv tvang etc. bliver trassaten ikke ved at betale vekslen frigjort for sin forpligtelse over for trassenten, og han erhverver heller ikke noget dækningskrav mod trassenten. Betaler trassaten en sådan veksel, gør han det på egen risiko. I sådanne tilfælde rejser det spørgsmål sig, om trassaten kan *forlange det betalte beløb tilbage af præsidentanten*.

Hvis både *trassaten og præsidentanten ved eller bør vide*, at vekslen er falsk etc., må det formodentlig være hovedreglen, at trassaten ikke kan søge beløbet tilbage fra præsidentanten.

Det samme må gælde, hvis kun *trassaten ved eller bør vide*, at vekslen er falsk etc.

1. Se til det anførte *Hessler* p. 209ff., *Holmboe*: Veksel- og sjekkretten p. 143, *Omsetningspapirer og legitimasjonstegn* p. 67ff., *Checkkloven* p. 67, *Lyngsø*: Negotiable dokumenter p. 198ff.

Er det omvendt *præsenteranten, der vidste eller burde vide*, at vekslen er falsk etc., må trassaten i almindelighed kunne gøre et tilbagesøgningskrav gældende. I disse tilfælde vil det stride mod almindelig hæderlighed, jfr. aftaleloven § 33, at give præsenteranten ret til at beholde beløbet.

Hvorledes spørgsmålet skal besvares giver navnlig anledning til tvivl i tilfælde, hvor *hverken trassaten eller præsenteranten vidste eller burde vide*, at vekslen var falsk etc. Hvor der er tale om det tilsvarende problem ved betaling af checks, er det antaget, at trassaten i disse tilfælde kan gøre et tilbagesøgningskrav gældende, jfr. U 1923.35 (HD) og U 1957.79 (HD). Den tilsvarende løsning må formodentlig være rigtig, hvor der er tale om vekslers.

d. Ligesom når der er tale om ekstinktion af rettigheder, jfr. ovenfor, § 16, anmærkning i, eller om ekstinktion af indsigelser, jfr. ovenfor, § 17, anmærkning f i slutningen, kan der kun indtræde betalingsextinktion, såfremt vekselindehaveren har godgjort sin ret ved en *uafbrudt række af endossementer*.

Dette får betydning, hvor der er tale om betaling af en *navneveksel*, d.v.s. en veksel, der lyder på betaling til en bestemt person, jfr. § 1, nr. 6, og § 11, anmærkning a.

Det samme gælder, hvor der er tale om betaling af en *ordreveksel*, d.v.s. en veksel, der lyder på betaling til en bestemt person med udtrykkelig angivelse af, at vedkommende veksel er udstedt til ordre, jfr. § 11, anmærkning a.

I modsætning til hvad der gælder om navneveksler og ordreveksler, kræves der principielt ikke, at der foreligger en uafbrudt række af endossementer, når der er tale om en *rectaveksel*, d.v.s. en veksel, der lyder på betaling til en bestemt person med tilføjelsen »ikke til ordre« eller tilsvarende forbehold, jfr. § 11, anmærkning b. Begrundelsen herfor er, at sådanne vekslers ikke er negotiable, idet de kun kan overdrages i den form og med de virkninger, der gælder for almindelig overdragelse af fordringer, jfr. § 11, stk. 2. Spørgsmålet om til hvem trassaten kan betale en rectaveksel, må derfor afgøres efter de almindelige obligationsretlige regler. Men disse fører i realiteten til samme resultat, som hvis vekselloven § 40, stk. 3, havde fundet direkte anvendelse. Trassaten bliver nemlig frigjort for sin forpligtelse over for trassenten, eller erhverver et dækningskrav mod trassenten, hvis betalingen i god tro er sket til den, til hvem vekslen er udstedt og som har den i hænde med formel legitimation. Er vekslen

endosseret kan betaling på samme måde ske til den der har vekslen i hænde med formel legitimation.²

Ligesom § 40, stk. 3, ikke omfatter rectaveksler, omfatter den heller ikke *ihændehaverveksler*, d.v.s. veksler, der er udstedt »til ihændehaveren«, veksler, der er udstedt til en bestemt person »eller til ihændehaveren« og veksler, der »ikke indeholder nogen angivelse af« til hvem der skal betales, sml. med hensyn til checks checkloven § 5, stk. 3, 4 og 5 og ovenfor, § 11, anmærkning b. Dette hænger sammen med, at en »ihændehaverveksel« ikke kan anses for at være en veksel i vekselovens forstand, jfr. § 1, nr. 6. Sådanne veksler må antages at skulle behandles efter de samme principper som rectaveksler.

§ 40, stk. 3, omfatter næppe direkte det tilfælde, at trassenten er *bundet af den disposition*, der ligger i vekslens udstedelse, men vekslen er kommet bort fra den retmæssige vekselindehaver og er blevet betalt af trassaten til den pågældende uretmæssige vekselindehaver, f.eks. en tyv.

Derimod kan bestemmelsen sikkert anvendes analogt i den forstand, at den retmæssige vekselindehaver ikke kan gøre noget krav gældende hverken mod trassenten eller mod trassaten, såfremt trassaten, når *betingelserne i § 40, stk. 3, er opfyldt*, har betalt vekslen til en person, der godtgør sin ret ved en uafbrudt række af endossementer og har været i god tro, d.v.s. hverken vidste eller ved grov uagtsomhed burde vide, at præsentranten var uberettiget til at modtage betaling.

Mere tvivlsomt er det, hvorledes man skal behandle det tilfælde, at trassaten har betalt vekslen til en anden end den rette vekselindehaver *uden at betingelserne i § 40, stk. 3, er opfyldt*, idet trassaten f.eks. vidste eller ved grov uagtsomhed burde vide, at præsentranten var uberettiget til at modtage betaling.

En mulighed er at antage, at trassaten *ikke bliver frigjort for sin forpligtelse over for trassenten eller ikke erhverver et dækningskrav mod trassenten*, og at den rette vekselindehaver derfor kan få trassenten til at udstede en ny veksel. Herved lider trassenten ikke noget tab, medens han i modsat fald – altså hvis han ikke skulle udstede en ny veksel – ville opnå en berigelse. Da trassenten i de her nævnte tilfælde er bundet af den disposition, der ligger i udstedelsen – han har ingen indsigelse over for den rette vekselindehaver, er det imidlertid tvivlsomt, om trassaten bliver frigjort for

2. *Ussing*: Alm. del p. 272ff., *Helper* p. 412f., *Holmboe*: Checkloven p. 66, *Lyngsø*: Checkloven, § 35 anmærkning c ved note 2.

sin forpligtelse over for trassenten eller erhverver et dækningskrav mod trassenten. Man går ikke trassatens interesser for nær ved at antage, at han ikke bliver frigjort for sin forpligtelse over for trassenten eller ved at antage, at han ikke erhverver et dækningskrav mod trassenten. Er forholdet f.eks. det, at A har udstedt en veksel til B, fra hvem den stjæles af C, som får den betalt af trassaten uden at denne er i god tro, kan A ikke have nogen indvending imod, at trassaten bliver frigjort for sin forpligtelse over for ham eller erhverver et dækningskrav imod ham. Trassenten er jo bundet af den forpligtelse, der ligger i vekslens udstedelse.

En mere nærliggende mulighed er at antage, at trassaten *bliver frigjort for sin forpligtelse over for trassenten eller erhverver et dækningskrav mod trassenten*, og at den rette vekselindehaver kan kræve erstatning af trassaten. Uanset om man vælger denne eller den ovenfor omtalte løsning, må tabet ved at vekslen er blevet betalt til en anden end den rette vekselindehaver bæres af trassaten. Den enkleste løsning er da at anse trassaten for erstatningsansvarlig over for den rette vekselindehaver.

§ 41

Når en veksel lyder på betaling i en møntsort, der ikke er gangbar på betalingsstedet, kan beløbet betales i landets mønt efter værdien på forfaldsdagen.^a Betaler vekselkyldneren ikke i rette tid, kan vekselindehaveren, hvis han ønsker det, kræve beløbet betalt i landets mønt efter forfaldsdagens eller efter betalingsdagens kurs.^b

Ved beregning af den fremmede møntsorts værdi skal handelsbrug på betalingsstedet iagttages, hvis ikke trassenten har foreskrevet, at vekselsummen skal betales efter en i vekslen fastsat kurs.^c

Foranstående bestemmelser kommer ikke til anvendelse i de tilfælde, hvor trassenten har foreskrevet, at betaling skal erlægges i en bestemt angiven møntsort (forbehold om effektiv betaling i fremmed mønt).^d

Er vekselbeløbet angivet i en møntsort, der har den samme benævnelse men en forskellig værdi i det land, hvor vekslen er udstedt, og det land, hvor den skal betales, er formodningen for, at det er betalingsstedets mønt, som er ment.

a. § 41, stk. 1, 1. pkt. handler om *forholdet mellem trassaten og vekselindehaveren*.

Bestemmelsen indebærer, at en veksel, der lyder på betaling i en mønt-

sort, der ikke er betalbar på betalingsstedet, kan betales enten i vedkommende fremmede lands mønt, eller i betalingsstedets mønt efter værdien på forfaldsdagen. Da det er *trassaten der har valget* med hensyn til, i hvilken møntsort han vil betale, stemmer bestemmelsen overens med den almindelige obligationsretlige bestemmelse om opfyldelse af pengeforpligtelser i fremmed mønt, jfr. gældsbreven § 7, stk. 1.

b. § 41, stk. 1, 2. pkt., handler om *forholdet mellem vekselkyldnerne og vekselindehaveren*, altså om vekselindehaverens krav mod trassenten, jfr. § 9, mod endossenterne, jfr. § 15, mod trassaten, når denne har accepteret vekslen, jfr. § 28, og mod dem, der har tegnet aval for en vekselkyldner, jfr. §§ 30-32.

Bestemmelsen går ud på, at vekselindehaveren, hvis han ønsker det, kan kræve betaling i betalingsstedets møntsort enten efter værdien på forfaldsdagen eller efter værdien på betalingsdagen. Bestemmelsen hindrer, at en vekselkyldner spekulerer i at trække betalingen i langdrag. Hvis kursen er steget efter forfaldsdagen, kan vekselindehaveren nemlig vælge at lægge betalingsdagens kurs til grund. Og hvis kursen er faldet efter forfaldsdagen, kan han vælge at lægge forfaldsdagens kurs til grund. Vekselindehaveren får altså fordel af en kursstigning. Og et kursfald kommer ikke vekselindehaveren til skade.

c. Vedkommende fremmede lands møntsort skal beregnes under iagttagelse af *handelsbrug på betalingsstedet*, hvis trassenten ikke har foreskrevet en fast kurs. Er der tale om en møntsort, som noteres af Nationalbanken, således at kursen er offentlig, må den offentlige kurs lægges til grund. Er der ikke nogen offentlig kurs, må der i hvert tilfælde indhentes en erklæring fra Nationalbanken om, til hvilken kurs vedkommende fremmede møntsort sælges og købes.

d. § 41, stk. 1 og 2 kommer ikke til anvendelse, hvis trassenten har taget *forbehold om effektiv betaling*, d.v.s. har foreskrevet, at betaling skal ske i en bestemt angiven møntsort. Hvis trassaten ved forevisningen til betaling kun tilbyder betaling i betalingsstedets møntsort, må vekselindehaveren herefter være berettiget til at afvise tilbudet og til i stedet at optage protest og iværksætte regres mod de respektive vekselkyldnere. Bortset herfra er det ikke helt klart, hvilke retsvirkninger et forbehold om effektiv betaling medfører.

Hvis trassaten ved forevisningen kun tilbyder betaling i betalingsstedets mønt, kan vekselindehaveren nødsages til at skaffe sig vedkommende fremmede lands valuta på anden måde. Det forekommer derfor rimeligt at give vekselindehaveren ret til at afvise et senere tilbud fra en vekselkyldner om betaling i vedkommende fremmede lands møntsort og i stedet at kræve betaling i betalingsstedets møntsort. I tilfælde af kurssvingninger er det nærliggende at antage, at bestemmelsen i § 41, stk. 1, 2. pkt. finder anvendelse. Der er jo tale om en situation, hvor der reelt ikke er sket betaling ved forevisning. Hvis kursen er steget efter forfaldsdagen, kan vekselindehaveren altså lægge betalingsdagens kurs til grund og således få fordel af kursstigningen. Og hvis kursen er faldet efter forfaldsdagen, kan han lægge forfaldsdagens kurs til grund og således undgå, at et kursfald kommer ham til skade.

e. § 41, stk. 4, indeholder kun en *formodningsregel*. Formodningen for, at det er betalingsstedets møntsort, der er ment, kan afkræftes på flere måder. F.eks. kan det sprog, hvori vekslen er affattet, føre til, at formodningen for, at det er betalingsstedets møntsort, der er ment, må anses for afkræftet. Er en veksel på »1000 kr.« affattet på svensk, men betalbar i Danmark, er der således grund til at tro, at det har været udstederens mening, at der skal ske betaling i svenske kroner.

§ 42

Forevises en veksel ikke til betaling inden den i § 38 foreskrevne frist, har enhver vekselkyldner ret til for vekselindehaverens regning og risiko at deponere vekselsummen på det autoriserede deponeringssted.

§ 42 har mistet sin selvstændige betydning som følge af reglerne i lov nr. 29 af 16. februar 1932 om skyldnerens ret til at frigøre sig ved deponering.

KAP. VII

Om regres på grund af manglende accept eller manglende betaling

§ 43

Når forfaldstiden er inde, kan vekselindehaveren, dersom vekslen ikke er blevet betalt, iværksætte regres mod endossenterne, trassenten og de andre vekselkyldnere.^a

Samme ret tilkommer vekselindehaveren allerede før forfaldstid:

- 1) hvis accept helt eller delvis nægtes,^b
- 2) hvis trassaten, hvad enten han har accepteret eller ikke, er kommet under konkurs, eller der er åbnet forhandling om tvangsakkord for ham, eller han ved eksekution er fundet at mangle midler til at betale sin gæld, eller, såfremt han er handlende (jfr. § 7 i lov om bogføring af 10. maj 1912),^c eller
- 3) hvis trassenten, der i vekslen har udstedt forbud mod forevisning til accept, er kommet under konkurs, eller der er åbnet forhandling om tvangsakkord for ham.^d

a. § 43 indeholder bestemmelser om, hvilke *materielle betingelser* der skal være opfyldt, for at vekselindehaveren kan iværksætte regres. De formelle betingelser findes i § 44. Hvad angår de materielle betingelser for, at vekselindehaveren kan iværksætte regres, sonderer § 43 mellem regres, når forfaldstiden er inde, jfr. § 43, stk. 1, og regres før forfaldstid, jfr. § 43, stk. 2.

Når *forfaldstiden er inde* kan vekselindehaveren iværksætte regres, dersom vekslen ikke er blevet betalt.

Denne bestemmelse forudsætter, at vekslen *rettidig har været forevist til betaling*, jfr. §§ 34 og 38. Har rettidig forevisning til betaling ikke fundet sted, afskæres indehaveren nemlig fra at optage protest på grund af manglende betaling, jfr. § 44, stk. 3, og dermed fra at iværksætte regres på grund af manglende betaling, jfr. § 53, stk. 1 og 2.

En anden forudsætning er, at *hvis vekslen skal forevises til accept*, jfr. §§ 22 og 23, må sådan forevisning have fundet sted i rette tid, jfr. § 53, stk. 1 og 2.

En tredje forudsætning er, at reglerne om *intervention* er overholdt. Er vekslen blevet accepteret af en intervenient, der har sin bopæl på betalingsstedet, eller er der opgivet en eller flere nødadressater, der bor på betalingsstedet, er det nemlig en betingelse for regres, at vekslen ikke blot er forevist til betaling for trassaten, men også for vedkommende intervenient eller nødadressat, jfr. § 60.

En fjerde forudsætning er, at reglerne om *duplikater og kopier* i §§ 66 og 68 er overholdt.

b. Før forfaldstid kan vekselindehaveren først og fremmest iværksætte regres, såfremt trassaten helt eller delvis nægter at acceptere vekslen.

Denne bestemmelse forudsætter, at hvis vekslen ifølge §§ 22 og 23 *skal forevises til accept*, må sådan forevisning have fundet sted i rette tid. Har forevisning ikke fundet sted i rette tid, afskæres indehaveren nemlig fra at optage protest på grund af manglende accept, jfr. § 44, stk. 2, og dermed fra at iværksætte regres, jfr. § 53.

En anden forudsætning er, at der *ikke er udstedt forbud mod, at vekslen forevises til accept*, jfr. § 22, stk. 2, og at forevisning ikke har fundet sted før det eventuelt foreskrevne tidspunkt, jfr. § 22, stk. 3.

En tredje forudsætning er, at reglerne om *intervention* er overholdt. Når der på vekslen er angivet en nødadressat på betalingsstedet, kan vekselindehaveren nemlig ikke før forfaldstid udøve sin regresret imod den, der har angivet nødadressen og imod de efterfølgende vekselkyldnere, medmindre han har forevist vekslen for nødadressaten og, hvis denne har nægtet accept, har ladet nægtelsen godtgøre ved protest, jfr. nærmere § 56.

En fjerde forudsætning er at reglerne *duplikater og kopier* i §§ 66 og 68 er overholdt.

c. Ifølge § 43, stk. 2, nr. 2, kan vekselindehaveren søge regres før forfaldstid, såfremt *trassaten er kommet under konkurs*, eller der er åbnet forhandling om tvangsakkord for ham, eller han ved eksekution er fundet at mangle midler til at betale sin gæld, eller han, såfremt han er handlende, har standset sine betalinger.

Det er en forudsætning, at *hvis vekslen skal forevises til accept*, jfr. §§ 22 og 23, må sådan forevisning have fundet sted i rette tid. Det er også i dette tilfælde en forudsætning, at reglerne om *intervention* er overholdt, jfr. § 56 og ovenfor, anmærkning a og b. Er der udstedt *duplikater eller kopier* er

det ligeledes en forudsætning, at de særlige regler i §§ 66 og 68 er overholdt, jfr. ovenfor, anmærkning a og b.

d. Har trassenten *forbudt vekslens forevisning til accept*, jfr. § 22, kan der ifølge § 43, stk. 2, nr. 3, søges regres før forfaldstid, såfremt *trassenten kommer under konkurs* eller der åbnes tvangsakkord for ham.

§ 44

Nægtelse af accept eller betaling skal godtgøres ved en offentlig akt (protest på grund af manglende accept eller manglende betaling).^a

Protest på grund af manglende accept skal optages inden den frist, der er fastsat for vekslens forevisning til accept. Hvis den første forevisning i det i § 24, 1. stykke, omhandlede tilfælde har fundet sted på fristens sidste dag, kan protest endnu optages den følgende dag.^b

Protest på grund af manglende betaling af en veksel, der er betalbar på en bestemt dag eller en vis tid efter dens udstedelsesdag eller efter sigt, skal optages på en af de to søgnedage, som følger efter vekslens forfaldsdag. For en veksel, der er betalbar ved sigt, finder for så vidt angår protest for manglende betaling, de i foregående stykke med hensyn til protest for manglende accept givne forskrifter tilsvarende anvendelse.^c

Protest på grund af manglende accept fritager for forevisning til betaling og for protest på grund af manglende betaling.^d

Er trassaten ved eksekution fundet at mangle midler til at betale sin gæld, eller har han, hvis han er handlende (jfr. § 7 i lov om bogføring af 10. maj 1912), standset sine betalinger, kan vekselindehaveren ikke som følge heraf iværksætte regres, førend vekslen er blevet forevist til betaling og protest optaget.^e

Kommer trassaten under konkurs, eller er der åbnet forhandling om tvangsakkord for ham, er det til iværksættelse af regres tilstrækkeligt, at vekselindehaveren fremlægger det retsdekret, hvorved konkursen erklæres eller akkordforhandlingen åbnes. Det samme gælder, hvis trassenten, der i vekslen har givet forbud mod forevisning til accept, kommer under konkurs eller der åbnes forhandling om tvangsakkord for ham.^f

a. § 44 indeholder bestemmelser om, hvilke *formelle betingelser* der skal være opfyldt, for at vekselindehaveren kan iværksætte regres. De materielle betingelser findes i § 43.

Ifølge § 44, stk. 1, skal nægtelse af accept eller betaling godtgøres ved *protest*. Protest skal være en »offentlig akt«, jfr. herved § 88, hvorefter vekselprotest skal optages af notarius publicus, d.v.s. af en dommer eller af en dommerfuldmægtig. Der er altså ikke, som ved den tilsvarende bestemmelse i checkloven § 40, anledning til at sondre mellem »formel protest« og »uformel protest«. En vekselprotest er altid en »formel protest«.

b. Protest på grund af manglende accept skal optages inden udløbet af den frist, der er fastsat for vekslens forevisning til accept. Angående de frister, der kan være fastsat for en veksels forevisning til accept, henvises til §§ 22 og 23. Der er ikke noget i vejen for at optage protest samme dag, som vekslen forevises til accept. I et enkelt tilfælde kan der også optages protest efter udløbet af forevisningsfristen. Dette er tilfældet, hvis forevisning til accept har fundet sted på forevisningsfristens sidste dag, og trassaten benytter sig af sin ret til i medfør af § 24 at forlange vekslen forevist igen. I så fald kan protesten endnu optages den følgende dag, d.v.s. den følgende hverdag, jfr. § 72, stk. 1.

c. Med hensyn til protest på grund af manglende betaling sonder § 44 mellem på den ene side dagveksler, datoveksler og eftersigtveksler og på den anden side sigtveksler.

Hvor der er tale om en *dagveksel*, d.v.s. en veksel der lyder på betaling på en bestemt dag, jfr. § 33, stk. 1, 4. led, en *datoveksel*, d.v.s. en veksel, der lyder på betaling en vis tid efter dens udstedelsesdag, jfr. § 33, stk. 1, 3. led, eller en *eftersigtveksel*, d.v.s. en veksel, der lyder på betaling en vis tid efter forevisning, jfr. § 33, stk. 1, 2. led, skal der optages protest på en af de to søgnedage, der følger efter vekslens forfaldsdag. Der kan altså ikke optages protest på selve forfaldsdagen. Vekselindehaveren kan imidlertid lade forevisning og eventuel protestoptagelse følges ad, blot han undlader at forevise vekslen til betaling på selve forfaldsdagen og i stedet venter til en af de to følgende søgnedage, jfr. herved § 38.

Udtrykket »*forfaldsdag*« i § 44, stk. 3, betyder ikke den dag, vekslen efter sit indhold skal betales, men derimod den dag, trassaten er pligtig at betale den, altså vekslens betalingsdag, jfr. herved § 33, anmærkning a. I de fleste tilfælde vil de to datoer falde sammen, men de behøver ikke at gøre det. Falder forfaldsdagen på en lørdag, en lovbestemt helligdag eller på grundlovsdag den 5. juni, er betalingsdagen nemlig den følgende søgnedag, jfr. § 72, stk. 1 og 3. Hvis f.eks. vekslen lyder på betaling den

5. marts (dagveksel), og denne dag er en lørdag, er betalingsdagen den 7. marts. Forevisning til betaling og optagelse af protest må da ske senest den 9. marts.

Hvad angår *sigtveksler*, d.v.s. veksler der lyder på betaling ved forevisning, jfr. § 33, stk. 1, 1. led, skal der optages protest inden udløbet af den frist, der er fastsat for forevisning til betaling, jfr. herved § 34. Der kan altså ikke optages protest på en af de to søgnedage, der følger efter veksels forfaldsdag. Hvis forevisning til betaling finder sted på forevisningsfristens sidste dag kan der dog optages protest den følgende søgnedag, jfr. § 44, stk. 3, 2. pkt., sammenholdt med § 44, stk. 2. For sigtvekslers vedkommende er der ikke noget i vejen for, at vekselindehaveren kan lade forevisning til betaling og eventuel protestoptagelse følges ad.

d. Nægter trassaten at acceptere vekslen, jfr. § 43, stk. 2, nr. 1, og optages der protest på grund af manglende accept, jfr. § 44, stk. 2, kan vekselindehaveren iværksætte regres før forfaldstid.

e. Er trassaten fundet at mangle midler til at betale sin gæld, eller har han, hvis han er handlende, standset sine betalinger, kan der iværksættes regres før forfaldstid, jfr. § 43, stk. 2, nr. 2. Det er en betingelse for regres, at vekslen har været forevist til betaling for trassaten, og at der, hvis betaling nægtes, er optaget protest på grund af manglende betaling.

f. Også hvis trassaten kommer under konkurs, eller hvis der åbnes forhandling om tvangsakkord for ham, kan der iværksættes regres før forfaldstid, jfr. § 43, stk. 2, nr. 2. I dette tilfælde er det ikke en betingelse for regres, at vekslen forevises til betaling, og at der optages protest på grund af manglende betaling.

Ifølge § 43, stk. 2, nr. 3, kan vekselindehaveren også iværksætte regres før forfaldstid, såfremt *trassenten, der har forbudt veksels forevisning til accept*, jfr. § 22, stk. 2, nr. 3, er kommet under konkurs, eller såfremt der er åbnet forhandling om tvangsakkord for en trassent, som har udstedt et sådant forbud. Betingelserne for regres er de samme, som når der er tale om regres på grund af trassatens konkurs eller tvangsakkord.

§ 45^a

Vekselindehaveren skal give sidste endossent^b og trassenten^c meddelelse om den manglende accept og betaling inden fire søgnedage efter protesten^d eller, hvis der er taget forbehold om regres uden omkostninger, efter forevisningsdagen.^e Enhver endossent skal senest anden søgnedag efter den dag, på hvilken han har modtaget sådan meddelelse, underrette den nærmest foregående endossent om den meddelelse, han har modtaget, med opgivelse af navn og adresse på den, som har givet de forudgående meddelelser, og således videre lige til trassenten.^f Ovennævnte frister regnes fra modtagelsen af den forudgående meddelelse.^g

Når meddelelse i overensstemmelse med forskrifterne i foranstående stykke er givet en vekselsskyldner, skal tilsvarende meddelelse indenfor samme frist gives den, der har tegnet aval for ham.

I tilfælde af, at en endossent^h ikke har angivet sin adresse, eller denne er ulæselig, er det tilstrækkeligt, at meddelelsen gives til den endossent, som står nærmest foran ham på vekslens.ⁱ

Den, der er pligtig at give underretning, kan gøre det på en hvilken som helst måde, endog ved blot at sende vekslens tilbage.^j

Det påhviler ham at bevise, at han har givet meddelelse inden udløbet af den tilståede frist. Fristen skal anses for overholdt, hvis et brev, som indeholder meddelelsen, er blevet indleveret til postvæsenet inden fristens udløb.^k

Den, der ikke giver underretning inden den ovennævnte frist, fortaber ikke sin regresret, men er ansvarlig for den skade, som måtte være forvoldt ved hans forsømmelse; dog kan skadeserstatningen ikke overstige vekslens beløb.^l

a. Den, der udsteder eller endosserer en veksel, eller den der tegner aval på en veksel, kan i reglen regne med, at det beløb vekslens lyder på vil blive betalt af trassaten, således at vedkommende ikke bliver regresansvarlig. Nægter trassaten af den ene eller anden grund at betale vekslens, vil de respektive vekselsskyldnere derfor være interesseret i så hurtigt som muligt at blive bekendt med, at betingelserne for aktualisering af regresansvar nu er til stede.

Vekselsskyldneren har nemlig ret til at betale vekslens indløsningssum allerede forinden regreskravet er gjort gældende mod ham, jfr. § 50. Når sådan indløsning har fundet sted, *ophører hans pligt til at betale renter*, jfr.

§ 48, stk. 1, nr. 2, og § 49, nr. 2. Endvidere bliver han *fri for at betale de omkostninger*, som vekselindehaverens udøvelse af regresret ellers ville have givet anledning til, jfr. § 48, stk. 1, nr. 3, og § 49, nr. 3. Indløsningen gør det endvidere muligt for vedkommende vekselkyldner at *undgå et mere indirekte tab*. Den der har indløst en veksel kan nemlig søge regres mod dem, der er ansvarlige over for ham, jfr. § 47, stk. 3. En endossent kan således søge regres mod tidligere endossenter, jfr. herved § 15, og disses eventuelle avalister, jfr. herved § 32, stk. 1, samt mod trassenten og dennes eventuelle avalist, jfr. §§ 9 og 32, stk. 1. Hvis en af vedkommende vekselkyldners formænd er solvent på det tidspunkt, da vekslen protesteres, men insolvent på det tidspunkt, vekselindehaveren søger regres, lider vekselkyldneren et tab, idet han må betale indehaveren veksels beløb uden at kunne få dækning for sit regreskrav mod den, der er ansvarlig over for ham.

For at begrænse regresansvaret i videst muligt omfang er der derfor i § 45 pålagt de regresberettigede at underrette eller *notificere* de forskellige vekselkyldnere om den manglende accept eller betaling.

b. Bestemmelsen i § 45, stk. 1, 1. pkt. om, at vekselindehaveren skal give *sidste endossent* meddelelse om den manglende accept eller betaling, skal ikke tages helt bogstaveligt.

For det første må det nemlig antages, at der ikke er nogen pligt til at give sidste endossent meddelelse om den manglende accept eller betaling, hvis den pågældende endossent har *fraskrevet sig ansvaret* for accept eller betaling, jfr. § 15. Hensigten med notifikationsreglerne er jo i videst muligt omfang at muliggøre en begrænsning af regresansvaret. Men hvis sidste endossent har fraskrevet sig ansvaret for accept eller betaling, er der intet ansvar at begrænse.¹

For det andet må det antages, at der ikke er nogen pligt til at give den sidste endossent meddelelse om den manglende accept eller betaling, hvis den pågældende endossent *på forhånd ved*, at vekslen ikke er blevet accepteret eller betalt. En meddelelse om manglende accept eller betaling vil i dette tilfælde være overflødig.

c. Hvad der er anført ovenfor, anmærkning b i slutningen, om vekselindehaverens pligt til at give sidste endossent meddelelse, når den pågældende

1. *Helper* p. 195f., *Rasting* p. 160.

på forhånd ved, at vekslen ikke er blevet accepteret eller betalt, gælder også om vekselindehaverens pligt til at give *trassenten* meddelelse om den manglende accept eller betaling. Hvis trassenten på forhånd ved, at vekslen ikke er blevet accepteret eller betalt – noget der ofte vil være tilfældet – har vekselindehaveren altså ikke pligt til at give ham meddelelse om den manglende accept eller betaling.

d. Vekselindehaverens meddelelse om den manglende accept eller betaling skal gives *inden fire søgnedage* efter dagen for protesten. Ved fristens beregning medregnes ikke den dag, protesten er optaget, jfr. § 72, stk. 4. Hvis fristens sidste dag falder på en helligdag, følger det direkte af bestemmelsen, at rettidig meddelelse kan gives den følgende søgnedag. Hvis fristens sidste dag falder på en lørdag eller på grundlovsdag den 5. juni, følger det af § 72, stk. 3, at rettidig meddelelse også i dette tilfælde kan gives den følgende søgnedag.²

e. Er der taget *forbehold om regres uden omkostninger*, regnes fristen på de fire dage fra den dag, vekslen har været forevist til accept eller betaling.

f. Hvad der er anført ovenfor, anmærkning b, om vekselindehaverens pligt til at give sidste endossent meddelelse om den manglende accept eller betaling, gælder også om endossentens pligt til at give den *nærmest foregående endossent* meddelelse om den manglende accept eller betaling. Hvis den nærmest foregående endossent har fraskrevet sig ansvaret for accept eller betaling, jfr. § 15, eller hvis han på forhånd ved, at vekslen ikke er blevet accepteret eller betalt, har endossenten altså ikke pligt til at give ham meddelelse om den manglende accept eller betaling.

g. Endossentens meddelelse til den nærmest foregående endossent om den manglende accept eller betaling skal gives *inden to søgnedage* efter at han selv har modtaget meddelelse fra vekselindehaveren eller fra en efterfølgende endossent. Ved fristens beregning medregnes ikke den dag, endossenten selv har modtaget meddelelsen. Iøvrigt gælder der om fristens beregning, hvad der er anført ovenfor, anmærkning d.

2. *Helper* p. 196.

h. § 45, stk. 3, tager efter sin ordlyd kun stilling til, hvorledes den notifikationspligtige skal gå frem, når endossentens adresse ikke er angivet eller er ulæselig, og siger ikke noget om, hvilken regel der gælder, hvis det er *trassenten eller en avalists adresse*, der er behæftet med en af de nævnte mangler.

Hvad angår forholdet til *trassenten* bemærkes, at en veksel ifølge § 1, nr. 7 og 8, skal indeholde en angivelse af udstedelsessted samt underskrift af udstederen. Opfyldelsen af disse krav vil undertiden indeholde tilstrækkelige oplysninger om trassentens adresse. I andre tilfælde vil trassentens adresse let kunne oplyses, f.eks. gennem en henvendelse til trassaten. Den notifikationspligtige har formodentlig pligt til at udfolde en vis aktivitet med henblik på at finde frem til trassentens adresse, f.eks. gennem henvendelse til trassaten.

Hvad angår forholdet til *avalisten* bemærkes, at en avalpåtegning ikke behøver at indeholde oplysninger om avalistens adresse. Det vil i reglen heller ikke være muligt at få kendskab til avalistens adresse ved at rette henvendelse til trassaten. I de fleste tilfælde vil adressen derimod kunne oplyses af den, for hvem avalisten har påtaget sig borgen. Den notifikationspligtige må derfor rette henvendelse til denne – eventuelt gennem trassaten.

i. I tilfælde af at en *endossent ikke har angivet sin adresse*, antages han at have fraskrevet sig retten til notifikation, således at der end ikke skal gives underretning til den pågældende, selv om vekselindehaveren på anden måde har kendskab til den pågældendes adresse.³ Er der flere endossenter, skal der i stedet gives underretning til den næste i rækken, såfremt han har angivet sin adresse.

Har en endossent angivet sin adresse med *ulæselig skrift*, er det ligeledes reglen, at han ikke har krav på underretning. I dette tilfælde kan det imidlertid ikke antages, at han har fraskrevet sig sin ret. Selv om en endossents adresse er ulæselig må han derfor underrettes, såfremt den notifikationspligtige på anden måde har fået adressen oplyst.

Det tilfælde, at adressen er *læselig men ufuldstændig*, må behandles på samme måde, som hvis adressen havde været ulæselig. Den pågældende må altså underrettes, såfremt den notifikationspligtige på anden måde har fået den fuldstændige adresse oplyst.

3. *Rasting* p. 160, *Evaldsen* p. 189.

Er adressen *læselig og fuldstændig*, men den notifikationspligtige ved, at endossenten er flyttet til en anden adresse, som den notifikationspligtige kender, må det antages, at meddelelsen om den manglende accept eller betaling skal sendes til den nye adresse.

j. Ifølge § 45, stk. 4, kan underretning om den manglende accept eller betaling ske *på en hvilken som helst måde*. Notifikation kan altså også ske mundtligt, f.eks. pr. telefon.

k. *Bevisbyrden* for at meddelelsen om den manglende accept eller betaling er afgivet inden udløbet af notifikationsfristerne, påhviler den notifikationspligtige. Beviset kan føres på en hvilken som helst måde, f.eks. gennem postvæsenets kvittering.

l. Virkningerne af at notifikationsreglerne ikke overholdes er, at den notifikationspligtige bliver *erstatningsansvarlig* for den skade, som forvoldes af hans forsømmelse.

Som nævnt ovenfor, anmærkning a, kan skaden bestå i en forøgelse af *renteudgifter*, jfr. § 48, stk. 1, nr. 2, og § 49, nr. 2.

Skaden kan også bestå i en forøgelse af *regresomkostninger*, jfr. § 48, stk. 1, nr. 3 og § 49, nr. 3.

Endvidere vil skaden kunne bestå i at der opstår et mere *indirekte tab*. Forholdet kan nemlig være det, at den der har krav på notifikation afskæres fra at få dækning hos den, der er ansvarlig over for ham, idet den pågældende i mellemtiden er blevet insolvent.

§ 46^a

Bemærkningen »regres uden omkostninger«, »uden protest« eller en anden tilsvarende bemærkning påført dokumentet og underskrevet af trassenten, en endossent eller en avalist, fritager vekselindehaveren for at optage protest på grund af manglende accept eller manglende betaling som betingelse for regres.^b

Ved et sådant forbehold bliver vekselindehaveren hverken fritaget for at forevise vekslen inden de foreskrevne frister eller for at give underretning, som i § 45 foreskrevet. Beviset for, at fristerne ikke er overholdt, påhviler den, der vil påberåbe sig dette overfor vekselindehaveren.^c

Hvis forbeholdet er indsat at trassenten, har det virkning overfor alle

vekselskyldnere; hvis det er indsat af en endossent eller en avalist, har det kun virkning overfor denne.^d Hvis indehaveren af en veksel til trods for et af trassenten indsat forbehold optager protest, må han selv betale omkostningerne derved. Hvis forbeholdet er indsat af en endossent eller en avalist, kan omkostningerne ved protesten, om en sådan er optaget, kræves erstatet af enhver vekselskyldner.

a. Ifølge §§ 43 og 44 kan vekselindehaveren kun iværksætte regres mod endossenterne, trassenten og de andre vekselskyldnere, såfremt det ved protest godtgøres, at vekslen rettidig har været forevist til accept eller betaling, og at accept eller betaling er nægtet. § 46 viser imidlertid, at disse bestemmelser er deklaratoriske, idet vekslen kan forsynes med en klausul om, at vekselindehaveren *bevarer sin regresret, selv om der ikke er optaget protest*.

b. Bestemmelsen om, at optagelse af protest kan undlades, må være *skriftlig*. En mundtlig udtalelse er således uden vekselretlig virkning, men kan medføre retsvirkninger efter almindelige civilretlige regler.

Klausulen skal skrives *på vekslen*. § 46 siger ikke noget om, hvor på vekslen klausulen skal stå. Det må derfor antages, at den kan stå overalt på vekslen, også på bagsiden. Derimod kan klausulen ikke med vekselretlig virkning skrives på et selvstændigt dokument og heller ikke på en allonge.

Bestemmelsen om, at protest kan undlades, må *formuleres* på en sådan måde, at det er klart for enhver, at optagelse af protest er unødvendig. Det er dog ikke nødvendigt strengt at holde sig til lovens ord »regres uden omkostninger« eller »uden protest«. Der kan også anvendes udtryk som f.eks. »uden omkostninger« eller »regres uden protest«.

Der er ikke fastsat nogen *tidsfrist*, inden for hvilken erklæringen skal være påført vekslen. Men da erklæringen giver vekselindehaveren ret til at undlade optagelse af protest, må det antages, at den for at få vekselretlig virkning skal være påført vekslen inden udløbet af protestfristen.

Erklæringen skal *underskrives*. Underskriften må referere sig til erklæringen. Der er dog ikke noget i vejen for, at erklæringen indgår som et led i vekslens øvrige tekst eller som et led i et endossement. Er dette tilfældet, må det antages, at særlig underskrift af klausulen om protestfrafald er unødvendig.

c. *Virkningerne* af at der i vekslen er taget forbehold om regres uden omkostninger er, at vekselindehaveren kan søge regres uden først at optage protest. For så vidt er det altså muligt at fravige § 44. Klausulen berører derimod ikke bestemmelserne i § 44 om, at der kun kan søges regres, hvis vekslen rettidig har været forevist til accept eller betaling. § 46 berører heller ikke bestemmelsen om notifikation i § 45.

d. Er klausulen om protestfrafald *påført vekslen af trassenten*, får den virkning for alle vekselsskyldnere. Dette betyder, at vekselindehaveren kan søge regres mod f.eks. endossenterne, uden at det er nødvendigt først at optage protest. Herved sker der ikke nogen tilsidesættelse af endossenternes interesser. En endossent vil både når han erhverver vekslen, og når han videreoverdrager den, være klar over, at en overdragelse til en erhverver, som ikke får vekslen betalt af trassaten, gør det muligt at søge regres uden at der optages protest. Trassentens erklæring kan dog kun binde endossenten, såfremt den er påført vekslen inden endossementet.

Byretsdommen i Juristens domssamling 1944.21, er ikke rigtig. Forholdet var det, at to fiskere til en bank havde endosseret en vekslen, som var udstedt til dem af en tredjemand. Da vekslen ikke blev betalt, søgte banken regres mod endossenterne. Under regressagen blev det gjort gældende, at bankens vekselret var gået tabt, da der ikke var optaget protest, og at forbeholdet »uden protest«, indsat af trassenten, ikke kunne have virkning over for endossenterne, fra hvilke der ikke forelå sådant eller andet lignende forbehold. Dommen gav endossenterne medhold, således at de blev frifundet.

Er forbeholdet *påført vekslen af en endossent*, har det kun virkning over for denne. Denne bestemmelse fører til, at trassenten og eventuelle tidligere endossenter ikke bliver bundet af en klausul om protestfrafald, som er indsat af en senere endossent. Vil vekselindehaveren søge regres mod de tidligere vekselsskyldnere, må han altså sørge for at optage protest efter de almindelige regler herom.

§ 47

De, som har udstedt, accepteret eller endosseret en vekslen eller tegnet aval på samme, er en for alle og alle for en ansvarlige overfor vekselindehaveren.^a

Vekselindehaveren har ret til at rejse krav mod enhver af disse personer, særskilt eller i fællesskab, uden at være bundet til at iagttage den rækkefølge, hvori de har forpligtet sig.^b

Samme ret tilkommer enhver vekselkyldner, som har indfriet vekslen.^c

At der er anlagt sag imod en af vekselkyldnerne, hindrer ikke, at der rejses krav mod de andre, selv om de på vekslen er opført efter den, der først er blevet sagsøgt.^d

a. Ifølge § 47, stk. 1, er vekselkyldnerne ansvarlige en for alle og alle for en, d.v.s. *solidarisk ansvarlige*. Vekselindehaveren kan derfor kræve betaling hos enhver af dem. Er blot en af vekselkyldnerne i stand til at betale, har vekselindehaveren sikkerhed for opfyldelse af sit krav.

Udtrykket »*vekselindehaveren*« i § 47, stk. 1, betyder den retmæssige vekselindehaver. Om en person er retmæssig vekselindehaver må afgøres efter reglerne i § 16, stk. 1.

b. Hvis der er flere vekselkyldnere, f.eks. en trassent og en endossent, kan vekselindehaveren vælge mellem, om han vil kræve betaling af trassenten eller af endossenten, eller om han vil kræve betaling af dem begge. Er der flere endossenter, kan han på samme måde vælge mellem, om han vil kræve betaling af den ene eller den anden af dem, eller om han vil kræve betaling af dem alle, eventuelt samtidig med, at han kræver betaling af trassenten. Vekselindehaveren er altså ikke henvist til at søge regres mod vekselkyldnerne i en bestemt rækkefølge. Man taler i denne forbindelse om, at *regressen er springende*.

c. § 47, stk. 3, omfatter ikke det tilfælde, at en veksel er udstedt af flere i forening, jfr. herom ovenfor, § 1, anmærkning i i slutningen, eller det tilfælde, at en veksel er endosseret af flere i forening, jfr. herom ovenfor, § 13, anmærkning b i slutningen eller i det hele taget tilfælde, hvor flere vekselkyldnere indtager en *sideordnet stilling*. Det indbyrdes forhold mellem de pågældende vekselkyldnere må i stedet bestemmes efter de almindelige regler om solidarisk ansvar, jfr. gældsbrevloven §§ 2, stk. 2, og 61. Hvis en af vekselkyldnerne indfrier vekslen, kan han herefter ved almindeligt søgsmål afkræve hver af medskyldnerne hans del. Kan en af medskyldnerne ikke betale, eller er hans opholdssted ubekendt, må de øvrige betale hver sin del af, hvad han ikke har betalt. Det samme gælder, hvis han ikke har betalt sin del inden 14 dage efter, at krav herom er fremsat eller på betryggende måde afsendt til ham.

d. Bestemmelsen i § 47, stk. 4, indeholder reelt kun en *præcisering af reglen om springende regres* i § 47, stk. 2. Hvis der er flere vekselkyldnere, f.eks. en trassent og en endossent, kan vekselindehaveren anlægge sag mod endossenten og få denne dømt, hvad enten han anlægger sag mod ham forinden, samtidig med eller efter, at han anlægger sag mod trassenten.

§ 48

Vekselindehaveren^a kan af den, mod hvem han iværksætter regres, fordrø:

- 1) Den ikke accepterede eller ikke betalte vekselsum tillige med renter, hvis sådanne er betingede,^b
- 2) renter^c fra forfaldsdagen^d efter en rentefod på 6 pct.,^e
- 3) omkostninger ved protesten og ved de i § 45 foreskrevne underretninger såvel som andre omkostninger,^f samt
- 4) provision af $\frac{1}{3}$ af vekselsummen.^g

Hvis regres iværksættes før forfaldstid, skal der i vekselsummen fradrages en diskonto, der skal beregnes efter den officielle diskontosats, sådan som denne er fastsat på det sted, hvor vekselindehaveren bor, og på den dag, da regreskravet gøres gældende.^h

a. § 48 handler om, hvor meget *den første regresberettigede*, d.v.s. vekselindehaveren, kan kræve af den eller dem, der er ansvarlige over for ham. Bestemmelsen om, hvor meget den vekselkyldner, der har indfriet vekslen, kan kræve af den eller dem, der er ansvarlige over for ham, findes i § 49.

b. Bestemmelsen i § 48, stk. 1, nr. 1, om, at vekselindehaveren kan kræve betaling af *den ikke accepterede eller ikke betalte vekselsum*, skal ikke forstås helt bogstaveligt. Er der sket delvis (modificeret) accept, jfr. herom § 26, eller er der sket delvis betaling, jfr. herom § 39, stk. 2 og 3, kan vekselindehaveren kun afkræve en vekselkyldner den del af vekselsummen, som ikke er blevet accepteret eller betalt.¹

1. *Rigsdagstidende* 1931-32A.4331, *Holmboe*: Vekselloven p. 106, *Eberstein* p. 144 med note 1.

c. Der kan kun kræves *renter af vekselsummen*. Der kan altså ikke kræves renter af de omkostninger, der nævnes i § 48, stk. 1, nr. 3. Da renterne ikke hører med til vekselsummen, kan der ikke kræves renter af renterne, altså rentes rente.²

d. Renten løber *fra forfaldsdagen*, men ved beregning af renten medregnes selve forfaldsdagen ikke, jfr. § 72, stk. 4.

e. *Rentesatsen* er 6% årlig. Denne rentesats gælder imidlertid kun, indtil vekselindehaveren indleder retsforfølgning enten ved anlæggelse af retsag eller ved fremsættelse til fogedretten af begæring om udlæg. Fra dette tidspunkt gælder den sædvanlige procesrente, der for tiden svarer til den officielle diskonto med tillæg af 6%, jfr. renteloven § 9.

f. Bestemmelsen i § 48, stk. 1, nr. 3, om, at vekselindehaveren kan kræve dækning af *omkostninger ved protesten m.v.*, indebærer, at der kan kræves dækning af samtlige omkostninger. Er der optaget protest såvel på grund af manglende accept som på grund af manglende betaling, må det i hvert fald som hovedregel antages, at der kan kræves dækning af omkostningerne ved begge protestforretninger, selv om protest på grund af manglende betaling i dette tilfælde strengt taget er overflødig, jfr. § 44, stk. 4.

Bestemmelsen i § 48, stk. 1, nr. 3, om, at vekselindehaveren kan kræve dækning af omkostningerne ved de i § 45 foreskrevne underretninger, d.v.s. *omkostningerne ved notifikation*, indebærer i reglen kun, at vekselindehaveren kan kræve dækning af sædvanlige portoudgifter.

Bestemmelsen i § 48, stk. 1, nr. 3, om, at vekselindehaveren kan kræve dækning af *andre omkostninger*, indebærer navnlig, at vekselindehaveren kan kræve dækning af påløbne inkasso- og sagsomkostninger.

g. Ifølge § 48, stk. 1, nr. 4, kan vekselindehaveren kræve *provision* af den mod hvem, han iværksætter regres. Provisionen beregnes af $\frac{1}{3}$ af vekselsummen. Provision må betragtes som en godtgørelse for det besvær og de ulemper, der er forbundet med at iværksætte regres. Det må antages, at provisionen sammenlagt aldrig kan overstige 2% af vekselsummen, jfr. § 49, nr. 4.

2. *Holmboe*: Vekselloven p. 108f., Checkloven p. 85.

h. Bestemmelsen i § 48, stk. 2, er begrundet i, at en vekselindehaver, der søger regres før forfaldstid, *ikke skal stilles bedre*, end hvis han havde opnået dækning den dag, vekslen efter sit indhold skulle betales.

§ 49

Den som har indløst vekslen,^a kan af dem, der er ansvarlige overfor ham, fordrø:

- 1) Hele dette beløb, som han har betalt,^b**
- 2) renter af dette beløb^c fra den dag, han udbetalte beløbet,^d efter en rentesats af 6 pct.,^e**
- 3) de omkostninger, han har haft,^f samt**
- 4) provision af $\frac{1}{3}$ af vekselsummen, idet dog retten til at beregne provision ophører, når provisionens samlede sum har nået 2 pct. af vekselsummen.^g**

a. § 49 handler om, hvor meget den *vekselskyldner, der har indfriet vekslen*, kan kræve af den eller dem, der er ansvarlige over for ham. Bestemmelsen om hvor meget den første regresberettigede, d.v.s. vekselindehaveren, kan kræve af en regrespligtig vekselkyldner, findes i § 48.

Retten efter § 49 kan først og fremmest gøres gældende af personer, som har *indfriet vekslen under en regressag*.

Således som bestemmelsen er formuleret, kan der heller ikke være tvivl om, at retten kan gøres gældende af *personer, mod hvem regres kunne være gennemført*, men som har betalt vekslen uden at lade det komme til en retsafgørelse.

Bestemmelsen må også kunne påberåbes af personer, som har indfriet vekslen til trods for, at de *kun er regrespligtige ifølge dens formelle udvisende*. Er en af A til B udstedt veksel overdraget til C, er B kun formelt regresansvarlig, såfremt aftalen om overdragelsen mellem ham og C ikke er gyldig. Men hvis B alligevel indfrier vekslen, kan han i medfør af § 49 iværksætte regres mod udstederen, A.

I konsekvens af dette synspunkt må det endvidere antages, at regresretten kan gøres gældende af *personer, hvis navn findes på vekslen*, og som har indfriet den endog uden at være formelt forpligtiget hertil. F.eks. kan en endossent, der i sit endossement har fraskrevet sig ansvaret for betalingen, jfr. § 15, men som desuagtet har indfriet vekslen over for en erhverver, i kraft af § 49 søge regres mod dem, der er ansvarlige over for ham.

b. Det beløb, den der har indfriet vekslen, kan kræve betalt af den eller dem, der er ansvarlige over for ham, vil ofte være *større end vekselsummen*. Den der har indfriet vekslen vil nemlig i forbindelse med indfrielsen ofte have betalt ikke blot vekselsummen, men også renter af vekselsummen og forskellige omkostninger, jfr. § 48.

Hvis den regressøgende uden grund har *vægret sig ved at indfri vekslen*, og derfor er kommet til at betale renter og omkostninger, kan det forekomme urimeligt, at han alligevel kan få disse udgifter betalt af den eller dem, imod hvem han selv iværksætter regres. Hertil er imidlertid at bemærke, at enhver regresskyldner er berettiget til på et hvilket som helst tidspunkt at indfri vekslen, og dermed hindre en forøgelse af renter og regresomkostninger. Den imod hvem der iværksættes regres er ikke forpligtet til at varetage de tidligere vekselkyldners interesser i videre omfang, end det følger af reglerne om notifikation i § 45.

c. Den der har indfriet vekslen og iværksætter regres mod en tidligere vekselkyldner, kan kræve *renter af hele det beløb, han har betalt*. Han kan altså også kræve renter af de renter, han har betalt i medfør af § 48, stk. 1, nr. 2. For så vidt skal der altså i denne situation betales rentes rente. Den pågældende kan endvidere kræve renter af de omkostninger ved protesten og notifikationen og eventuelle andre omkostninger, som han har betalt i henhold til § 48, stk. 1, nr. 3.

d. Renten løber *fra den dag, den regressøgende vekselkyldner har betalt beløbet*. Men selve den dag beløbet er betalt, medregnes ikke, jfr. § 72, stk. 4.

e. *Rentesatsen* er 6% årlig. Men denne rentesats gælder kun, indtil der indledes retsforfølgning, idet der efter dette tidspunkt skal svares den sædvanlige procesrente, jfr. ovenfor, § 48, anmærkning e.

f. Ud over indløsningssummen med renter kan den regressøgende kræve dækning af de *omkostninger*, han har haft. Hermed tænkes der på de omkostninger, der har været nødvendige for at gennemføre regreskravet. De omkostninger den regressøgende har pådraget sig i forhold til den, over for hvem vekslen indfries, omfattes ikke af bestemmelsen i § 49, nr. 3, men derimod af bestemmelsen i § 49, nr. 1.

g. Ifølge § 49, nr. 4, kan den der har indfriet vekslen kræve *provision* af den mod hvem, han iværksætter regres. Provisionen beregnes af $\frac{1}{3}$ af vekselsummen. Provision må betragtes som en godtgørelse for det besvær og

de ulemper, der er forbundet med at iværksætte regres. Provisionen kan aldrig sammenlagt overstige 2% af vekselsummen.

§ 50

Enhver vekselskyldner, mod hvem regreskrav er rejst eller kan gøres gældende, kan mod at betale indløsningssummen fordre vekslen udleveret tillige med protesten og en kvitteret regning.^a

Enhver endossent, som har indløst vekslen, kan udstryge sit eget og de efterfølgende endossementer.^b

a. Retten til mod betaling af vekselsummen at forlange vekslen udleveret med protesten og kvitteret regning (en såkaldt rekambioregning) tilkommer kun en *vekselskyldner*. En endossent, der i sit endossement har fraskrevet sig ansvaret for accept eller for betaling, jfr. § 15, kan altså ikke påberåbe sig bestemmelsen. Fra den omstændighed, at en sådan vekselskyldner er afskåret fra at forlange vekslen og de fornødne dokumenter udleveret, kan man imidlertid ikke slutte, at den pågældende også er afskåret fra at iværksætte regres. Hvis vekselindehaveren indvilliger i at modtage betaling fra en person, hvis navn findes på vekslen, men som ikke er ansvarlig for accepten eller betaling, samt udleverer vekslen med protesten og rekambioregningen, kan der søges regres efter § 49, jfr. ovenfor, § 49, anmærkning a.

Når en vekselskyldner indfrier vekslen, træder han i virkeligheden i *trassatens sted*. Ifølge § 40, stk. 3, bliver trassaten frigjort ved i god tro at betale vekslen til en person, der ikke er retmæssig vekselindehaver. Denne bestemmelse må også kunne påberåbes af en vekselskyldner, mod hvem regreskrav er rejst eller kan gøres gældende. Det må endda antages, at der ikke kan stilles samme krav til vekselskyldnerens agtpågivenhed som til den agtpågivenhed, trassaten må udvise for at blive frigjort. Der må tages hensyn til, at vekselskyldneren i højere grad end trassaten befinder sig i en tvangssituation, idet en undladelse af at betale medfører pligt for ham til at betale renter og omkostninger efter § 48 eller § 49.¹

Ifølge § 50, stk. 1, kan vekselskyldneren kun forlange vekslen og de fornødne dokumenter udleveret *mod at betale indløsningssummen*. Sker indløsningen over for den første regresberettigede, består indløsningssum-

1. Hessler p. 218, Holmboe: Vekselloven p. 113, Checkloven p. 88.

men af det beløb, som denne kan kræve efter § 48. Finder indløsning sted over for en person, der selv har indløst vekslen efter § 48, består indløsningssummen af det beløb, som den pågældende regresberettigede kan kræve efter § 49.

Da det er en udtrykkelig betingelse, at »indløsningssummen« betales, må det antages, at udlevering ikke kan kræves mod *delvis betaling af beløbet*. Selv om man opfatter forholdet således, at vekselkyldneren træder i trassatens sted, må det altså antages, at han er afskåret fra at påberåbe sig reglen i § 39, stk. 2 og 3 om, at vekselindehaveren ikke kan nægte at modtage delvis betaling.

b. Ifølge § 50, stk. 2, kan en endossent, som har indløst vekslen, *udstryge* sit eget og de efterfølgende endossementer. Denne bestemmelse er en konsekvens af, at endossenten ved at indløse vekslen bliver ejer af den og ved indløsningen har frigjort alle sine eftermænd. Bestemmelsen indebærer, at endossenten bliver i stand til at bringe sin egen legitimation formelt i orden, jfr. § 16.

§ 51

Hvis der iværksættes regres, efter at vekslen alene er accepteret for en del af vekselsummen, kan den, der indløser vekslen for det ikke accepterede beløbs vedkommende, forlange, at der herom gøres påtegning på vekslen, samt at der gives ham kvittering derfor. Vekselindehaveren skal derhos levere ham foruden protesten en bekræftet afskrift af vekslen, som i dette tilfælde tjener som grundlag for videre regres.

Hvis trassaten kun *accepterer vekslen for en del af det beløb*, den lyder på, jfr. § 26, stk. 1, kan der med hensyn til den resterende del iværksættes regres før forfaldstid, jfr. § 43, stk. 2, nr. 1. I dette tilfælde kan en regresskyldner, som betaler indløsningssummen, ikke forlange vekslen udleveret i overensstemmelse med § 50. Vekslen skal nemlig udleveres til trassaten, når denne til sin tid opfylder forpligtelsen ifølge den delvise accept, jfr. § 39, stk. 1.

Regresskyldneren kan i stedet forlange, at vekslen forsynes med en *påtegning* om, at den ikke accepterede del af vekselsummen er blevet betalt. En sådan påtegning svarer til den sædvanlige påtegning, som en trassat kan forlange i tilfælde af delvis betaling, jfr. § 39, stk. 3. Påtegningen

forhindrer, at indsigelsen om betaling fortabes over for en erhverver i medfør af § 17.

Den indløsende vekselkyldner kan endvidere forlange en *særskilt kvittering*, sml. herved § 39, stk. 3, hvorefter der også kan forlanges særskilt kvittering, når en trassat betaler en del af vekselsummen.

Ifølge § 51 kan regresskyldneren også forlange en *bekræftet afskrift* af vekslen. Denne afskrift får han brug for, når han selv iværksætter regres mod dem, der ifølge vekslen er ansvarlige over for ham. Under den videre regres træder afskriften i den originale vekslens sted. Opnår den indløsende regresskyldner betaling fra en tidligere vekselkyldner, jfr. § 49, må afskriften udleveres den pågældende i overensstemmelse med § 50.

I overensstemmelse med § 50 kan den indløsende regresskyldner endelig forlange udleveret den *protest*, som er optaget i anledning af, at vekslen kun er blevet accepteret for en del af dens pålydende beløb. Protesten kan dog ikke forlanges udleveret, såfremt der gyldigt er taget forbehold om regres uden omkostninger, jfr. § 46.

§ 52

Enhver, der har ret til at iværksætte regres, kan, hvis ikke andet er betinget, skaffe sig betaling ved hjælp af en ny veksel (modveksel), der er betalbar ved sigt, og som trækkes på en af dem, der er ansvarlige overfor ham, og gøres betalbar på det sted, hvor den pågældende ansvarlige bor.

Modvekslen omfatter, foruden de i §§ 48 og 49 angivne beløb, også mæglergebyr og stempelafgift for modveksel.

Hvis modvekslen trækkes af vekselindehaveren, fastsættes dens beløb efter kursen for en sigtveksel, der trækkes fra det sted, hvor den oprindelige veksel var betalbar, på det sted, hvor vedkommende vekselkyldner bor. Trækkes modvekslen af en endossent, fastsættes beløbet efter kursen for en sigtveksel, der trækkes fra det sted, hvor trassenten af modvekslen bor, på det sted, hvor vekselkyldneren bor.

En regresberettiget vekselkyldner kan opnå dækning for sit tilgodehavende ved at trække en veksel på vedkommende vekselkyldner. En sådan veksel kaldes for en *modveksel* eller en rekambioveksel. Modvekslen kan enten udstedes til en tredjemand, fra hvem den regresberettigede da opnår betaling som trassent, eller den kan udstedes til den regresberettigede

des egen ordre, således at han opnår betaling ved at endossere vekslen til tredjemand.

Retten til at trække en modveksel tilkommer enhver, som er regresberettiget på det tidspunkt, vekslen udstedes – altså ikke blot den sidste vekselindehaver, jfr. § 47, stk. 2 og § 48 – men også tidligere indehavere, som har indløst vekslen, jfr. § 47, stk. 3 og § 49. Dette er klart forudsat i § 52, stk. 3. Selv om det ikke udtales udtrykkeligt i § 52, må det antages, at retten også kan gøres gældende af eventuelle avalister og intervenienter, jfr. § 32, stk. 3, og § 63, stk. 1.

Den originale veksel kan indeholde et *forbud mod udstedelse af modveksler*. Det må antages, at trassenten kan udelukke brugen af modveksel med virkning for alle vekselkyldnere, medens de øvrige regresskyldnere hver for sig kun kan udelukke brugen af modveksel for sit eget vedkommende. En klausul om, at modveksel ikke må udstedes, kan f.eks. lyde således: »Ingen modveksel«. Klausulen må være underskrevet af en regresskyldner. Er den ikke underskrevet, og står den på forsiden af vekslen, må det vistnok antages, at den skal medføre virkninger, som om den hidrører fra trassenten.

Modvekslen må lyde på *betaling ved sigt*, altså en sigtveksel, jfr. § 34, og kan altså ikke være en eftersigtveksel, en dagveksel eller en datoveksel. At modvekslen skal være en sigtveksel hænger sammen med at det krav, vekslens udsteder har mod de regresansvarlige er forfaldent, jfr. § 43.

En modveksel kan kun *trækkes på en person, som er regresansvarlig* ifølge den originale veksel. Den omstændighed, at vekslen skal trækkes »på en af dem«, der er regresansvarlige, udelukker næppe, at flere af de regresansvarlige anføres som trassenter. Den regresberettigede kan heller ikke være udelukket fra at trække en modveksel på hver enkelt af de regresansvarlige.

Der er næppe noget i vejen for, at modvekslen *domicileres* hos en person, der bor samme sted som den ansvarlige.

Modvekslens *betalingssted* skal være det sted, hvor den pågældende ansvarlige bor, jfr. § 1, nr. 5.

Den på hvem en modveksel trækkes bliver *ikke vekselretligt forpligtet*. § 52 forudsætter imidlertid, at vedkommende i civilretlig henseende har pligt til at betale vekslen på betingelse af, at den samtidig udleveres ham tillige med de i § 50 (eller § 51) nævnte dokumenter. Betales modvekslen ikke, kan trassenten (den regresberettigede) falde tilbage på den originale

veksel, på grundlag af hvilken han kan iværksætte regres i overensstemmelse med de almindelige regler herom. Det må antages, at modvekslens trassent under et regressøgsmål også kan kræve dækning for de omkostninger, der er forbundet med udstedelsen af modvekslen.

Hvad angår *modvekslens beløb* sondres der mellem, om den udstedes af den sidste indehaver af den originale veksel, eller om den udstedes af en regresskyldner, som har indløst vekslen, jfr. § 47, stk. 3. I første tilfælde beregnes vekselsummen efter § 48, i sidste tilfælde efter § 49. Uden hensyn til hvem der udsteder modvekslen, omfatter den dog altid mæglergebyr og stempeludgift. Ifølge § 52, stk. 3, har modvekslens udsteder endvidere ret til at få dækning for et eventuelt kursfald.

Muligheden for at udstede modveksler er *gået af brug* i de fleste lande, herunder i Danmark.

§ 53

Overskrides de frister, der gælder

for forevisning af en veksel, der lyder på betaling ved sigt^a eller en vis tid efter sigt,^b

for optagelse af protest på grund af manglende accept^c eller manglende betaling^d

for forevisning af en veksel til betaling, når der er taget forbehold om regres uden omkostninger,^e

taber vekselindehaveren sin ret mod endossenterne, trassenten og de andre vekselkyldnere, med undtagelse af acceptanten^f

Er vekslen ikke blevet forevist til accept inden den frist, som trassenten har bestemt, taber vekselindehaveren sin ret til regres såvel for manglende betaling som for manglende accept, medmindre det fremgår af bestemmelsen, at trassentens mening kun har været at fraskrive sig ansvaret for accept.^g

Er fristen for forevisning bestemt i et endossement, kan alene vedkommende endossent påberåbe sig den.^h

a. En sigtveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 1. led, skal kun forevises til accept, såfremt det er foreskrevet af trassenten eller en endossent, jfr. § 22, stk. 1 og stk. 4. Den skal derimod forevises til betaling inden et år fra dens udstedelsesdag, jfr. § 34.

b. En *eftersigtveksel*, jfr. herom § 33, stk. 1, 2. led, skal forevises til accept inden et år fra dens udstedelsesdag, jfr. § 23, og til betaling enten den dag, den er betalbar, eller en af de to følgende søgnedage, jfr. § 38.

c. Fristen for optagelse af *protest på grund af manglende accept* falder som hovedregel sammen med fristen for forevisning til accept, jfr. § 44, stk. 2. Hvis ikke andet er bestemt af trassenten eller endossenterne, jfr. § 22, er det kun eftersigtveksler, der skal forevises til accept, jfr. § 23.

d. *Protest på grund af manglende betaling* skal med hensyn til dagveksler, jfr. herom § 33, stk. 1, 4. led, datoveksler, jfr. herom § 33, stk. 1, 3. led, og eftersigtveksler, jfr. herom § 33, stk. 1, 2. led, optages på en af de to søgnedage, der følger efter vekslens forfaldsdag, jfr. § 44, stk. 3, 1. pkt. sammenholdt med § 38. Hvad angår sigtveksler, jfr. herom § 33, stk. 1, 1. led, skal protest på grund af manglende betaling som hovedregel optages inden udløbet af fristen for forevisning til betaling, jfr. § 44, stk. 3, 2. pkt. sammenholdt med § 34.

e. *Et forbehold om regres uden omkostninger* fritager ikke vekselindehaveren for forevisning til betaling, jfr. § 46, stk. 2, men kun for at optage protest som betingelse for regres, jfr. § 46, stk. 1. De almindelige frister for forevisning til betaling, jfr. §§ 34 og 38, må derfor overholdes.

f. Jfr. i det hele angående § 53, stk. 1, U 1984.642 (VLD): Den 9. maj 1980 udstedte A med a som avalist en egen sigtveksel til B. Den 26. januar 1981 anmeldte A betalingsstandsning. Ved skrivelse af 2. februar 1981 anmeldte B sit tilgodehavende ifølge vekslens overfor den tilsynsførende, uden at vekslens medfulgte. Den 11. juni 1981 blev A erklæret konkurs. B fandtes efter § 53, stk. 1, at have tabt sin ret mod a, da fristen for forevisning til betaling i § 34, stk. 1, ikke var overholdt.

g. Overskrides den *frist, som trassenten har fastsat* for forevisning til accept, jfr. §§ 22-23, følger det af § 53, stk. 1, at vekselindehaveren mister den ret til at iværksætte regres på grund af manglende accept, som tilkommer ham ifølge § 43, stk. 2, nr. 1. Det er derimod ikke helt klart, om vekselindehaveren også afskæres fra at søge regres på grund af manglende betaling i henhold til § 43, stk. 1. § 53, stk. 2, løser dette tvivlsspørgsmål således, at vekselindehaveren som hovedregel mister enhver regresadgang, såfremt den af trassenten fastsatte frist for forevisning til accept ikke overholdes.

h. Er det en *endossent*, der har fastsat en frist for forevisning til accept, jfr. § 22, stk. 4, og § 23, stk. 3, eller en frist for forevisning til betaling, jfr. § 34, stk. 1, 4. pkt., medfører en overskridelse af fristen, at vedkommende endossent fritages for vekselansvar på samme måde, som hvis han havde forbeholdt sig ansvarsfrihed for henholdsvis accept og betaling, jfr. § 15, stk. 1.

§ 54^a

Hvis der for forevisning af en veksel eller for protests optagelse indenfor de foreskrevne frister indtræder en uovervindelig hindring (indenlandsk eller udenlandsk lovforskrift eller andre tilfælde af vis major), forlænges disse frister.^b

Vekselindehaveren er forpligtet til uopholdelig at give sidste endossent underretning om sådan hindring og til at gøre påtegning om denne underretning med datum og underskrift på vekslen eller en allonge; iøvrigt finder forskrifterne i § 45 anvendelse.^c

Så snart hindringen er ophørt, skal vekselindehaveren uopholdelig forevise vekslen til accept eller til betaling og om fornødent lade optage protest.^d

Vedvarer hindringen længere end tredive dage efter forfaldstiden, kan regres iværksættes, uden at forevisning eller optagelse af protest er nødvendig.^e

For veksler, der lyder på betaling ved sigt eller en vis tid efter sigt, regnes de tredive dage fra den dag, da vekselindehaveren har givet sidste endossent underretning om hindringen, selv om dette er sket før forevisningsfristens udløb; for veksler, der er betalbare en vis tid efter sigt, skal de tredive dages frist forøges med den i vekslen angivne forevisningsfrist.^f

Som vis major anses ikke tildragelser af rent personlig natur for vekselindehaveren eller den, som han har overdraget at forevise vekslen eller at optage protesten.^g

a. Ifølge § 43 kan indehaveren af en veksel normalt kun iværksætte regres, såfremt vekslen har været forevist til accept eller betaling. Denne forevisning må være sket inden udløbet af de respektive forevisningsfrister, jfr. § 44. Medmindre der i vekslen er taget forbehold om regres uden omkostninger, jfr. § 46, er det endvidere en betingelse for iværksættelse af regres, at nægtelse af accept eller betaling godtgøres ved protest, som ligeledes

skal optages inden visse frister, jfr. § 44. Har vekslen ikke været forevist til accept eller betaling i rette tid, eller er der ikke optaget protest i rette tid, afskæres indehaveren fra at søge regres efter reglerne i kap. VII, jfr. § 53, og henvises i stedet til som almindelig gældsfordring at indtale hos de respektive vekselkyldnere, hvad disse ville blive beriget med på hans bekostning, hvis ethvert krav bortfaldt, jfr. § 74. § 54 indeholder imidlertid dels regler, hvorefter fristerne for forevisning og optagelse af protest under visse betingelser *forlænges*, dels regler, hvorefter der undertiden kan iværksættes regres, selv om vekslen *ikke har været forevist og der ikke er optaget protest*.

b. Betingelsen for, at forevisningsfristerne og protestfristerne forlænges er ifølge § 54, stk. 1, at der indtræder en *uovervindelig hindring*, henholdsvis for forevisning og for optagelse af protest.

Som eksempel på tilfælde, hvor der foreligger en uovervindelig hindring nævner loven *indenlandsk eller udenlandsk lovforskrift*. Hermed har det været meningen at give udtryk for, at handlinger fra offentlige myndigheds side, som forbyder forevisning eller optagelse af protest i det land, hvor vekslen er betalbar, ubetinget skal anerkendes som en uovervindelig hindring, jfr. herved f.eks. U 1917.625 (HD).¹

Som et andet eksempel på en uovervindelig hindring nævnes *vis major*. Bortset fra den negative bestemmelse i § 54, stk. 6, om, at vis major ikke omfatter tildragelser af rent personlig natur for vekselindehaveren eller den, som han har overdraget at forevise vekslen eller sørge for optagelse af protest, siger loven imidlertid ikke noget om, hvad man skal forstå ved begrebet vis major. I den tilsvarende bestemmelse i vekselloven af 1880 § 92, defineres vis major som »den almindelige samfærdselsstandsning eller lignende overordentlige tildragelser«. Af veksellovens motiver synes det at fremgå,² at man ikke på dette punkt har tænkt sig nogen ændring i den tidligere retstilstand. Det må derfor antages, at man ved fortolkning af vis major-begrebet i § 54, kan tage sit udgangspunkt i den tilsvarende bestemmelse i vekselloven af 1880 § 92. Herefter må der antages at foreligge vis major, hvis naturbegivenheder som f.eks. en orkan eller oversvømmelse afbryder forbindelsen til det sted, hvor vekslen skal forevises til accept eller betaling eller hvor der skal optages protest. Ligeledes vil det

1. Rigsdagstidende 1931-32A.4605ff.

2. Rigsdagstidende 1931-32A.4334, Lyngsø: Checkloven, § 48, anmærkning b ved note 2.

være vis major, såfremt forevisning eller optagelse af protest hindres ved krigshandlinger, borgerlige uroligheder eller omfattende strejker.

c. Når der foreligger en hindring, som ifølge § 54, stk. 1, medfører en forlængelse af forevisningsfristen eller protestfristen, skal vekselindehaveren ifølge § 54, stk. 2, *uopholdelig underrette sin endossent*. Da den omstændighed, at forevisning og optagelse af protest er udelukket, først vil være på det rene, når henholdsvis forevisningsfristen og protestfristen er udløbet, må bestemmelsen fortolkes således, at endossenten skal underrettes uopholdelig efter fristens udløb.

Undladelse af at give underretning om en indtrådt forhindring medfører ikke, at regresretten fortabes, men kan medføre erstatningsansvar efter § 45, stk. 6.

d. Ifølge § 54, stk. 3, forlænges forevisningsfristen og protestfristen kun, indtil den *uovervindelige hindring ophører*. Når hindringen ophører, må vekselindehaveren uopholdelig forevise vekslen til accept eller til betaling og om fornødent optage protest.

e. Hvis den uovervindelige hindring *varer længere end 30 dage fra forfaldsdagen*, kan der ifølge § 54, stk. 4, iværksættes regres uden at vekslen har været forevist til accept eller til betaling og uden at der er optaget protest. Udløbet af 30 dages fristen træder altså i stedet for forevisning til accept eller betaling og i stedet for optagelse af protest. Der er ikke fastsat nogen frist, inden for hvilken der skal iværksættes regres. Det må derfor antages, at regresretten i dette tilfælde først falder bort ved forældelse, jfr. §§ 70 - 71.

f. Hvad angår *sigtveksler*, jfr. herom § 33, stk. 1, 1. led, og *eftersigtveksler*, jfr. herom § 33, stk. 1, 2. led, regnes 30 dages fristen fra den dag, da vekselindehaveren har givet den sidste endossent underretning om hindringen, jfr. § 54, stk. 5. For eftersigtvekslers vedkommende forøges fristen med den i vekslen angivne forevisningsfrist.

Hvad angår *datoveksler*, jfr. herom § 33, stk. 1, 3. led, og *dagveksler*, jfr. herom § 33, stk. 1, 4. led, løber 30 dages fristen fra forfaldsdagen. Men selve forfaldsdagen medregnes dog ikke, jfr. § 72, stk. 4.

g. § 54, stk. 6, supplerer bestemmelsen i § 54, stk. 1, for så vidt angår spørgsmålet om, hvad man skal forstå ved en *uovervindelig hindring eller vis major*.

KAP. VIII

Om intervention

1. Almindelige bestemmelser^a

§ 55

Trassenten, en endossent eller en avalist kan opgive en nødadressat til at acceptere eller betale vekslen.^b

En veksel kan under de nedenfor angivne betingelser accepteres eller betales af en person, der indtræder (intervenierer) for en hvilken som helst af vekselkyldnerne, der er udsat for regres.^c

Intervenienten kan være en person, der ikke er vekselkyldner, endogså trassaten, eller en person, der allerede er vekselforpligtet, dog ikke acceptanten.^d

Intervenienten skal inden for en frist af to søgnedage give den, for hvem han har interveneret, underretning om interventionen. Iagttager han ikke denne frist, er han ansvarlig for den skade, der måtte være forvoldt ved hans forsømmelse, dog at skadeserstatningsbeløbet ikke kan overstige vekselsummen.^e

a. Hvis en veksel ikke er blevet betalt eller accepteret, eller hvis særlige omstændigheder, f.eks. trassatens konkurs eller tvangsakkord, gør det nærliggende, at den ikke vil blive betalt, kan indehaveren iværksætte regres, jfr. nærmere § 43. En sådan regres kan imidlertid forhindres ved, at en tredjemand accepterer eller betaler vekslen. Man taler da om, at der sker *intervention*.

Den der accepterer eller betaler vekslen, kaldes for *intervenienten*.

Er situationen den, at han accepterer vekslen, kaldes han normalt for *interventionsacceptant* eller æresacceptant.

Er situationen den, at han betaler vekslen, kaldes han normalt for *interventionsbetaler* eller æresbetaler.

Den regresskyldner, for hvem der accepteres eller betales, kaldes normalt for *honoraten*.

Både med hensyn til interventionsaccept og med hensyn til interventionsbetaling sonderer loven mellem intervention, der sker efter anmodning, og intervention der sker på intervenientens eget initiativ. Sker inter-

vention efter anmodning, taler loven om, at der er opgivet en nødadresat, jfr. § 55, stk. 1, § 56, stk. 2, og § 60, stk. 1. I stedet for at anvende denne terminologi anvendes ofte udtrykket *anmeldt intervention*. I modsætning hertil kaldes intervention, der sker på intervenientens eget initiativ, for *uanmeldt intervention*.

b. § 55, stk. 1, handler om *anmeldt intervention* og bestemmer, at trassenten, en endossent eller en avalist kan opgive en intervenient til at acceptere eller betale vekslen.

Da hensigten med intervention er at hindre regres, må det antages, at en anmeldelse fra en af de i § 55, stk. 1, nævnte personer ikke medfører retsvirkninger, medmindre *vedkommende er regresansvarlig*. Interventionsaccept kan herefter ikke anmeldes af f.eks. en endossent, der i henhold til § 15, stk. 1, har fraskrevet sig ansvaret for vekslens accept.

Den anmeldte intervention kan tage sigte på *interventionsaccept eller interventionsbetaling*. Fremgår det ikke af anmeldelsen, hvilken form for intervention der har været tænkt på, må den antages at gælde dem begge.

En anmeldt intervention må *fremgå af vekslen*, og må angive, hvem der er anmelder og hvem det er, der anmeldes som intervenient. Den kan f.eks. formuleres således: »I nødsfald hos N. N.«

c. § 55, stk. 2, handler om *uanmeldt interventionsaccept*, jfr. § 56, stk. 3, og om *uanmeldt interventionsbetaling*, jfr. §§ 59 og 61. Det fremgår af bestemmelsens formulering, at der kun kan interveneres til fordel for en regreskyldner. Da f.eks. trassaten ikke er regresansvarlig, kan der altså ikke interveneres til fordel for ham.

d. Ifølge § 55, stk. 3, kan såvel en person, der *ikke er vekselkyldner, som en person, der er vekselkyldner*, optræde som interventionsacceptant eller som interventionsbetaler. Det er dog udelukket, at acceptanten optræder som intervenient.

I praksis forekommer det, at *trassaten accepterer eller betaler vekslen som intervenient for trassenten*. Forholdet kan være det, at trassaten ikke mener at skyldte trassenten penge, eller at han vel skylder trassenten penge, men at trassenten ikke har ret til at disponere over sit krav ved brug af en veksel. Hvis trassaten da accepterer eller betaler som intervenient, får han ret til, efter at have indfriet sin forpligtelse, at søge regres mod trassenten, jfr. § 63.

e. Ifølge § 55, stk. 4, skal såvel den anmeldte som den uanmeldte interventionsacceptant eller interventionsbetaler inden for en frist af to søgnedage give den, for hvem han har intervenseret, *underretning om interventionen*. Forsømmer han at give underretning i rette tid, kan han ifalde erstatningsansvar. Bestemmelsen er bygget over § 45, stk. 4-6, som må finde tilsvarende anvendelse.

2. Interventionsaccept

§ 56

Interventionsaccept kan finde sted i alle tilfælde, hvor indehaveren af en veksels kan iværksætte regres før forfaldstid, undtagen når vekslens forevisning til betaling er forbudt.^a

Når der på en veksels er angivet en nødadressat på betalingsstedet, kan vekselindehaveren ikke før forfaldstid udøve sin regresret mod den, der har angivet nødadresse, og imod de efterfølgende vekselkyldnere, medmindre han har forevist vekslens for nødadressaten og, hvis denne nægter accept, har ladet nægtelsen godtgøre ved protest.^b

I andre tilfælde kan vekselindehaveren vægre sig ved at modtage interventionsaccept. Hvis han alligevel modtager accepten, taber han sin adgang til regres før forfaldstid imod den, for hvem accepten er givet, og mod de efterfølgende vekselkyldnere.^c

a. Ifølge § 56, stk. 1, kan interventionsaccept som hovedregel finde sted i alle tilfælde, hvor vekselindehaveren er berettiget til at iværksætte *regres før forfaldstid*. Dette vil sige, at såvel de materielle som de formelle betingelser for regres før forfaldstid må være opfyldt, jfr. herved § 43, stk. 2, og § 44.

Er der udstedt *forbud mod at vekslens forevises til accept*, jfr. § 22, stk. 2, har indehaveren kun en begrænset adgang til at iværksætte regres før forfaldstid. Han kan nemlig ikke iværksætte regres på grund af manglende accept i henhold til § 43, stk. 2, nr. 1, jfr. herved ovenfor, bemærkningerne til § 22, stk. 2. At der i dette tilfælde heller ikke kan interveneres til accept, er i overensstemmelse med interventionsacceptens formål, og følger klart af § 56, stk. 1, i slutningen.

b. Formålet med interventionsaccept er at afskære vekselindehaveren fra at iværksætte regres før forfaldstid. Det er imidlertid ikke i alle tilfælde, at

vekselindehaveren er pligtig at finde sig i et sådant indgreb i sin ret. Ifølge § 56, stk. 2, er vekselindehaveren således *kun pligtig at modtage en anmeldt intervenient, der bor på betalingsstedet*. At vekselindehaveren er pligtig at modtage en sådan intervenient betyder, at han, hvis trassaten nægter at acceptere vekslen, kun kan iværksætte regres før forfaldstid, jfr. § 43, stk. 2, nr. 1, såfremt vekslen forinden har været forevist intervenienten til accept, og såfremt intervenientens eventuelle nægtelse af accept er godtgjort ved protest. Det samme gælder, hvis der er tale om at iværksætte regres før forfaldstid i medfør af § 43, stk. 2, nr. 2 eller 3. Også i disse tilfælde er det altså en betingelse for regres, at vekslen har været forevist til accept for intervenienten, og at intervenientens eventuelle nægtelse af accept er godtgjort ved protest.

c. Ifølge § 56, stk. 3, er vekselindehaveren ikke pligtig at modtage en *intervenient, der ikke er anmeldt*. Han er heller ikke pligtig at modtage en intervenient, der er anmeldt, men ikke bor på betalingsstedet. Dette vil sige, at et sådant tilbud om intervention ikke afskærer vekselindehaveren fra at iværksætte regres før forfaldstid i overensstemmelse med de almindelige regler herom i kap. VII.

§ 57

Interventionsaccept skrives på vekslen; den underskrives af intervenienten. Den skal angive, for hvis regning den meddeles; i mangel af sådan angivelse anses accepten meddelt for trassenten.

§ 57 handler om *interventionsacceptens form*. Om anmeldelsens form henvises til ovenfor, § 55, anmærkning b.

§ 58

Interventionsacceptanten er forpligtet overfor vekselindehaveren og de endossenter, der følger efter den, for hvis regning han har interveneret, på samme måde som denne er forpligtet.

Uanset interventionsaccepten kan den, for hvem den er tegnet, og de, som er ansvarlige overfor ham, mod betaling af det i § 48 angivne beløb, fordrer, at vekselindehaveren skal udlevere vekslen, kvitteret regning og protesten, hvis sådan er optaget.

Ifølge § 58 bliver interventionsacceptanten på samme måde som honoraten forpligtet over for dennes eftermænd og over for vekselindehaveren. Dette hænger sammen med, at interventionsaccepten kun afskærer vekselindehaveren fra at iværksætte regres mod honoraten og de efterfølgende vekselskyldnere, jfr. § 56, stk. 2 og 3. Der er altså ikke noget i vejen for, at vekselindehaveren søger regres mod honoratens formænd på vekslen. I konsekvens heraf bestemmes det i § 58, stk. 2, at disse formænd har ret til mod betaling af det i § 48 angivne beløb at forlange vekslen udleveret tillige med kvitteret regning og protesten, hvis sådan er optaget. Denne bestemmelse indebærer en tilsvarende ret som den, § 50 indrømmer enhver vekselskyldner, mod hvem regreskrav er rejst eller kan gøres gældende. En tilsvarende indløsningsret er hjemlet honoraten selv.

3. Interventionsbetaling

§ 59

Interventionsbetaling kan finde sted i alle tilfælde, i hvilke regres enten ved eller før forfaldstid kan iværksættes af vekselindehaveren.^a

Betalingen skal omfatte hele det beløb, som skal erlægges af den, for hvis regning betalingen sker.^b

Den skal finde sted senest dagen efter den sidste dag, på hvilken protest på grund af manglende betaling kan optages.^c

a. Ifølge § 59, stk. 1, kan interventionsbetaling finde sted i alle tilfælde, hvor vekselindehaveren er *berettiget til at iværksætte regres* ved forfaldstid, jfr. § 43, stk. 1, eller før forfaldstid, jfr. § 43, stk. 2.

b. Interventionsbetalingen skal omfatte *hele det beløb*, som skal betales af den, for hvis regning betalingen sker. Sker betalingen til vekselindehaveren, omfatter beløbet de poster, der nævnes i § 48. Sker betalingen til den, der selv har indløst vekslen, omfatter beløbet de poster, der nævnes i § 49.

c. Hvad angår *tidspunktet for interventionsbetalingen* bestemmes det i § 59, stk. 3, at betalingen må ske senest dagen efter den sidste dag, på hvilken protest på grund af manglende betaling kan optages, jfr. herom § 44, stk. 3.

§ 60

Er en veksel blevet accepteret af en intervenient, der har sin bopæl på betalingsstedet, eller er der opgivet en eller flere nødadressater, der bor på betalingsstedet, skal vekselindehaveren forevise vekslen for enhver af disse personer og i påkommende tilfælde lade protest optage på grund af manglende betaling senest dagen efter den sidste til optagelse af protest bestemte dag.

Optages protest ikke inden denne frist, bliver den, der har opgivet nødadressaten, eller den for hvis regning vekslen er accepteret, såvel som de efterfølgende endossenter fri for deres forpligtelse.

Vekselindehaveren har kun *i begrænset omfang pligt til at modtage interventionsaccept*, jfr. § 56, stk. 2. Ifølge denne bestemmelse har vekselindehaveren nemlig kun pligt til at modtage interventionsaccept fra en anmeldt intervenient, der bor på betalingsstedet. At vekselindehaveren har pligt til at modtage en sådan intervenient betyder, at han ikke før forfaldstid kan iværksætte regres, medmindre vekslen har været forevist til accept for vedkommende intervenient, og dennes eventuelle nægtelse af accept er godtgjort ved protest.

I modsætning hertil har vekselindehaveren *altid pligt til at modtage interventionsbetaling*, jfr. § 59. Men at vekselindehaveren altid har pligt til at modtage interventionsbetaling betyder ikke, at han altid har pligt til at forevise vekslen til betaling for en intervenient, forinden han iværksætter regres. Han har kun pligt til at forevise vekslen til betaling for en intervenient i de tilfælde, der omfattes af § 60.

Efter denne bestemmelse gælder det, at hvis vekslen er blevet accepteret af en – anmeldt eller uanmeldt – interventionsacceptant, der bor på betalingsstedet, jfr. herved § 56, stk. 2 og 3, eller hvis der er anmeldt en interventionsbetaler, der bor på betalingsstedet, jfr. herved § 55, stk. 1, kan vekselindehaveren ikke iværksætte regres, forinden *vekslen har været forevist for den pågældende intervenient til betaling*, og eventuel nægtelse af betaling er godtgjort ved protest.

Undlader vekselindehaveren at forevise vekslen for intervenienten, *afskæres han fra regres* mod honoraten og mod dennes eftermænd. Kravet mod honoratens formænd berøres derimod ikke.

§ 61

En vekselindehaver, som vægrer sig ved at modtage interventionsbetaling, taber sin ret til regres mod dem, som ville være frigjort ved betalingen.

§ 61 handler om tilfælde, hvor vekselindehaveren *ikke i medfør af § 60 har pligt til at forevise vekslen til betaling for en intervenient*.

I disse tilfælde kan interventionsbetaling kun afskære regres, *hvis intervenienten selv tilbyder betaling*.

Hvis vekselindehaveren i de tilfælde, der omfattes af § 60, afviser interventionsbetaling, afskæres han fra regres mod honoraten og mod dennes eftermænd, jfr. § 60, stk. 2. Hvis vekselindehaveren i de tilfælde, der omfattes af § 61, afviser interventionsbetaling, *afskæres han kun fra regres mod honoratens eftermænd*, jfr. § 61 smh. med § 63, stk. 2.

§ 62

Interventionsbetaling skal godtgøres ved en på vekslen meddelt kvittering med angivelse, for hvis regning betaling er sket. I mangel af sådan angivelse anses betalingen at være sket for trassenten.

Vekslen tillige med protesten, hvis en sådan er blevet optaget, skal udleveres til intervenienten.

§ 63

Den, der betaler som intervenient, erhverver de af vekslen flydende rettigheder mod den, for hvem han har betalt, og mod dem, som er ansvarlige overfor ham efter vekslen.^a Dog kan han ikke endossere vekslen påny.^b

De endossenter, der følger efter den vekselkyldner, for hvis regning betalingen har fundet sted, frigøres ved denne.^c

Tilbyder flere interventionsbetaling, har den, ved hvem de fleste vekselkyldnere frigøres, fortrinsret. Den, der intervenserer i strid med denne forskrift, taber, for så vidt han er kendt med forholdet, sin ret til regres mod dem, der ellers ville blive frigjort.^d

a. Når intervenienten betaler vekslen, erhverver han ifølge § 63, stk. 1, 1. pkt., *de af vekslen flydende rettigheder* mod honoraten og dennes formænd på vekslen. Der er tale om en sædvanlig vekselretlig erhvervelse.

Om intervention

Dette betyder bl.a., at der i relation til vedkommende intervenient kan indtræde ekstinktion af rettigheder og indsigelser i overensstemmelse med de almindelige regler herom i § 16, stk. 2, og § 17.

b. Bestemmelsen i § 63, stk. 1, 2. pkt., om, at intervenienten ikke kan endossere vekslen, udelukker ikke, at den overdrages efter de almindelige civilretlige regler om overdragelse af fordringer.

c. Ifølge § 63, stk. 2, bliver de *endossenter*, der følger efter den veksel-skyldner, for hvis regning betaling er sket, frigjort ved betalingen.

d. § 63, stk. 3, indeholder en særlig regel om *konkurrence mellem flere intervenienter*, der tilbyder betaling. Den ved hvis betaling, de fleste vek-selskyldnere bliver frigjort, har fortrinsret til at intervenere. Den der til-byder betaling for trassenten har altså fortrinsret frem for den, der tilby-der betaling for en endossent, jfr. herved § 63, stk. 2.

KAP. IX

Om vekselduplikater og vekselkopier

1. Duplikater

§ 64

En veksels kan udstedes i flere enslydende eksemplarer (duplikater).

Eksemplarerne skal i selve teksten indeholde nummerangivelse. I mangel heraf gælder ethvert af dem som en selvstændig veksels.

Enhver indehaver af en veksels, der ikke angiver, at den er udstedt i et eneste eksemplar, kan kræve, at der på hans bekostning leveres ham duplikater af vekslen. I dette øjemed skal han henvende sig til sin umiddelbare formand; denne er pligtig at yde ham sin bistand ved at foretage henvendelse til sin egen umiddelbare formand og således videre, indtil begæringen når trassenten. Endossenterne er forpligtede til at gentage deres endossementer på de nye eksemplarer.

§ 65

Betaling efter et af vekseleksemplarerne har frigørende virkning, selv om det ikke er betinget, at sådan betaling skal sætte de andre eksemplarer ud af kraft. Dog svarer trassaten fremdeles for ethvert vekseleksemplar, som er forsynet med hans accept, og ikke er blevet ham tilbageleveret.

Har en endossent overdraget vekseleksemplarerne til forskellige personer, svarer han såvel som de efterfølgende endossenter for ethvert eksemplar, der bærer deres navnetegning, og som ikke er tilbageleveret.

§ 66

Den, der har sendt et af vekseleksemplarerne til accept, skal på de andre eksemplarer opgive navnet på den person, hos hvem dette eksemplar findes; denne er forpligtet til at udlevere det til den retmæssige indehaver af et andet eksemplar.

Vægrer han sig derved, kan vekselindehaveren ikke iværksætte regres, førend han ved protest har godtgjort

- 1) at det til accept sendte eksemplar ikke er blevet udleveret ham på hans forlangende, og
- 2) at han ikke har kunnet få accept eller betaling efter et andet eksemplar.

Baggrunden for bestemmelserne om vekselduplikater må navnlig søges i to forhold:

Det første forhold er det, at en veksel kan *forsvinde eller blive ødelagt*. Hvis en veksel forsvinder eller bliver ødelagt, er »vekselindehaveren« afskåret fra at forevise den til accept eller betaling og fra at optage protest og iværksætte regres. Det kan derfor være praktisk at have to eksemplarer af dokumentet. Er vekslens udstedt på et andet sted end det sted, hvor den skal betales, kan de forskellige eksemplarer fremsendes på hver sin måde. Benyttes denne fremgangsmåde, vil der være stor sandsynlighed for, at i hvert fald et af eksemplarerne kommer frem til bestemmelsesstedet. Da den moderne postgang er forholdsvis sikker, er dette imidlertid ikke i dag nogen praktisk begrundelse for at benytte duplikater.

Det andet forhold, som danner baggrunden for bestemmelserne om vekselduplikater, er den teoretiske *adgang til at diskontere vekslers*. Teoretisk er der nemlig mulighed for, at et af vekseleksemplarerne kan diskonteres i en bank på det sted, hvor vekslens er udstedt, medens et andet eksemplar sendes til accept hos trassaten. Hvis f.eks. køberen af en vare har forpligtet sig til at acceptere en veksel for købesummen, kan sælgeren samtidig med at han sender et eksemplar til accept hos køberen, overdrage, d.v.s. diskontere, et andet eksemplar til en bank og på denne måde få betaling for varen, uden først at måtte afvente modtagelse af den veksel, der er sendt frem til køberen til accept. Også denne mulighed er imidlertid forholdsvis teoretisk. En bank går sjældent med til at diskontere en uaccepteret veksel.

Af det anførte vil det ses, at reglerne om vekselduplikater har forholdsvis *ringe praktisk betydning*. Om fortolkningen af de enkelte bestemmelser henvises der derfor til *Lyngsø: Check- og veksellovene p. 385ff.*

2. Kopier

§ 67

Enhver indehaver af en veksel har ret til at tage kopier af den.

Vekselkopien skal nøjagtig gengive originalvekslen med de endossemen-

ter og alle andre påtegninger, som findes på den. Kopien skal angive, hvor langt afskriften går.

Vekselkopien kan endosseres og forsynes med aval på samme måde og med samme virkning som originalvekslen.

§ 68

Vekselkopien skal angive, hvem der har den originale veksel i hænde. Den pågældende er forpligtet til at udlevere originalvekslen til den retmæssige indehaver af kopien.

Vægrer han sig derved, kan indehaveren af kopien ikke iværksætte regres mod den, som har endosseret eller tegnet aval på kopien, førend han ved protest har godtgjort, at originalvekslen ikke er blevet udleveret ham på hans forlangende.

Sammenholder man bestemmelser om vekselduplikater i §§ 64-66 med bestemmelserne om vekselkopier i §§ 67-68 kommer der *flere forskelle* frem, hvoraf særlig kan nævnes følgende:

Er der udstedt duplikater, foreligger *den samme veksel i flere eksemplarer*. Originalen og duplikatet kan hver for sig siges at repræsentere samme vekselretlige forpligtelse, uden at det ene dokument indtager nogen fortrinsstilling frem for det andet, jfr. § 64, stk. 1. I modsætning hertil indeholder *en kopi kun en afskrift af vekslen*. Kopien er ikke udtryk for nogen vekselretlig forpligtelse, og er derfor retlig betydningsløs, indtil den fornyes med et originalt endossement.

Da vekselduplikatet repræsenterer en egentlig vekselretlig forpligtelse, kan det *kun udstedes af trassenten*, jfr. § 64, stk. 2. Kopien indeholder ikke nogen vekselretlig forpligtelse, og kan derfor *udstedes af enhver indehaver* af den originale veksel, jfr. § 67, stk. 1.

Endvidere kan det bemærkes, at der ikke kan udstedes *duplikater af egne vekslers*, d.v.s. vekslers, som ikke indeholder en anmodning til tredje-mand (trassaten), om at betale en bestemt pengesum, men som i stedet forpligter udstederen til selv at betale, jfr. § 77, stk. 1, 5. led modsætningsvis. Der er derimod ikke noget i vejen for, at der udstedes *kopier af egne vekslers*.

Ved at indføje en bemærkning i vekslen om, at den kun er udstedt i et enkelt eksemplar, kan *trassenten afskære vekselindehaveren fra at benytte*

Om forandringer i vekslen

duplikater, jfr. § 64, stk. 3, 1. pkt. Trassenten kan derimod ikke afskære vekselindehaveren fra at udstede duplikater.

Lovens bestemmelser om vekselkopier har forholdsvis *ringe praktisk betydning*. Om fortolkningen af de enkelte bestemmelser henvises der derfor til *Lyngsø: Check- og veksellovene* p. 389ff.

KAP. X

Om forandringer i vekslen

§ 69

Er der gjort forandringer i en veksels tekst, er de, der efter forandringen har tegnet deres navn på vekslen forpligtede overensstemmende med den ændrede tekst. De, der har tegnet deres navn før forandringen, er forpligtede overensstemmende med den oprindelige tekst.

Vekselloven § 7 indeholder den vigtige vekselretlige bestemmelse, at spørgsmålet om, hvorvidt en vekselerklæring er bindende, skal afgøres selvstændigt og uden hensyn til, om tidligere underskrifter på dokumentet er bindende. § 69 indeholder en *videreførelse af grundsætningen* i § 7, idet det udtales, at den der sætter sit navn på en veksel kun kan påberåbe sig forandringer, der foretages efter det tidspunkt, underskriften er blevet givet, og ikke forandringer, der er foretaget forinden.

§ 7 taler imidlertid kun om, at en vekselskyldner ikke kan påberåbe sig, at *tidligere underskrifter* er uforbindelse for underskriverne. I modsætning hertil indeholder § 69 en bestemmelse om, at en vekselskyldner ikke kan påberåbe sig *tidligere forandringer i veksels tekst*.

§ 7 finder kun anvendelse under forudsætning af, at det foreliggende dokument opfylder lovens betingelser for at opnå *gyldighed som veksel*. Dette gælder også § 69. Den der skriver under på et dokument, der ikke opfylder de formelle krav i §§ 1-2, bliver ikke vekselretlig forpligtet, og det bliver derfor heller ikke muligt at anvende bestemmelsen i § 69 om, at underskriveren bliver forpligtet i overensstemmelse med det indhold, dokumentet havde, da det blev underskrevet. Hvis f.eks. en veksel, der oprindeligt lød på »1.000 kr.«, forfalskes så den kommer til at lyde på »10.000 kr.«, og derefter endosseres, bliver de der har sat deres navn på vekslen efter forfalskningen ansvarlige for 10.000 kr., medens trassenten og de, der har tegnet endossement inden forfalskningen kun bliver ansvarlige for 1000 kr. Går ændringen derimod ud på f.eks. at ændre eller udradere trassentens navn, uden at et nyt sættes i stedet, bliver ingen af de pågældende personer vekselretligt forpligtet. I så fald foreligger der nemlig ikke længere nogen formgyldig veksel.

Udtrykket tekst omfatter ikke blot den sammenhængende ordlyd af den ubetingede anmodning til trassaten om at udbetale vekselsummen, men også alle dokumentets væsentlige bestanddele, f.eks. udstedelsesdato, domicilpåtegning, angivelse af vekselsummen og angivelse af betalingsstedet.

Hvorledes ændringen er foretaget, om det er sket ved udstrygning, udradering, tilføjelser, rettelser eller fjernelse af en del af dokumentet, er uden betydning.

En person hvis navn findes på vekslens kan kun påberåbe sig § 69, såfremt den ændrede tekst vil medføre, at han bliver *ansvarlig i videre omfang* end efter det indhold, vekslens havde, da han skrev under. F.eks. kan endossenten af en veksel på 10.000 kr. ikke til sin frigørelse påberåbe sig, at summen senere er ændret til 1.000 kr.

§ 69 kan ikke påberåbes af en vekselkyldner, som har *godkendt*, at der foretages forandringer, eller som ved sine egne forhold, f.eks. i forbindelse med vekslens udstedelse, har *muliggjort forandringen*, sml. ovenfor, § 17, anmærkning h i slutningen og § 40, anmærkning c.

Sml. med hensyn til checks U 1961.1087 (ØLD): En fuldmægtig i et assurancefirma tilegnede sig nogle checks, som assurancefirmaet havde udstedt til forskellige forretningsforbindelser. Han foretog forskellige ændringer i checkenes tekst, således at det blev muligt for ham selv at endossere dem til en bank, der udbetalte ham checkbeløbene. Over for banken gjorde assurancefirmaet under henvisning til checkloven § 51 – der nøje svarer til vekselloven § 69 – gældende, at firmaet ikke var forpligtet efter checkene, men fik ikke medhold, da de foretagne forandringer skyldtes sådanne mangler ved firmaets organisation, forretningsgang og kontrolsystem, at firmaet måtte siges ved checkudstedelsen at have handlet groft uagtsomt, uden at det skyldtes skødesløshed fra bankens side, at forandringerne ikke var blevet opdaget ved checkekspeditionerne.

KAP. XI

Om vekslens forældelse

§ 70

Ethvert krav, der efter vekslen haves mod acceptanten, forældes i tre år fra forfaldsdagen.^a

Indehaverens krav mod endossenterne og trassenten forældes i et år fra den dag, da der i rette tid blev optaget protest, eller, hvis der er taget forbehold om regres uden omkostninger, fra forfaldsdagen.^b

Endossenternes regreskrav mod andre endossenter eller mod trassenten forældes i seks måneder fra den dag, da endossenten har indfriet vekslen, eller da forældelsen blev afbrudt overfor denne, jfr. § 71.^c

a. Det krav mod acceptanten, der forældes efter § 70, stk. 1, er alene *vekselindehaverens krav i henhold til § 48*, altså vekselindehaverens krav på betaling af vekselsummen med renter og omkostninger.

Andre krav, f.eks. vekselindehaverens krav mod acceptanten på opstået berigelse, jfr. § 74, forældes efter de almindelige forældelsesregler i lov nr. 274 af 22. december 1908 om 5-årig forældelse eller i Danske Lov 5-14-4 om 20-årig forældelse. Dette vil sige, at hvis en veksel er accepteret for en forpligtelse, der forældes efter lov nr. 274 af 22. december 1908 om 5-årig forældelse, er det denne lov der finder anvendelse. Ellers finder Danske Lov 5-14-4 om 20-årig forældelse anvendelse.

Forældelsesfristen *regnes fra forfaldsdagen*, men selve denne dato medregnes ikke, jfr. § 72, stk. 4. Hvor der er tale om en sigtveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 1. led, beregnes forfaldsdagen efter den særlige regel i § 34. Er der tale om en eftersigtveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 2. led, beregnes forfaldsdagen efter den særlige regel i § 35. Er der tale om en datoveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 3. led, eller en dagveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 4. led, følger forfaldsdagen af selve vekslens tekst.

Forældelsesfristens længde er tre år. Dette skal forstås således, at vekselfordringen er forældet, hvis afbrydelse ikke er sket senest den dag i vedkommende måned, som svarer til forældelsesfristens begyndelsestidspunkt. Begynder forældelsesfristen den 22. juni 1986, må afbrydelse altså

ske senest den 22. juni 1989. Er den 22. juni 1989 en lovbestemt helligdag eller en lørdag, udløber forældelsesfristen først den følgende søgnedag, jfr. § 72, stk. 2 og 3. Er den 22. juni 1989 altså en lørdag, må afbrydelse ske senest den 24. juni 1989.

Virkningen af at vekselfordringen forældes er, at vekselindehaveren afskæres fra at iværksætte regres mod acceptanten efter reglerne i kap. VII og i stedet henvises til som almindelig gældsfordring at indtale det beløb, som acceptanten ville blive beriget med på hans bekostning, hvis ethvert krav bortfaldt, jfr. § 74.

b. Det krav mod endossenterne og trassenten, der forældes efter § 70, stk. 2, er alene *vekselindehaverens krav i henhold til § 48*, altså vekselindehaverens krav på betaling af vekselsummen med renter og omkostninger.

Andre krav, f.eks. vekselindehaverens krav mod trassenten på opstået berigelse, jfr. § 74, forældes efter de almindelige forældelsesregler, jfr. ovenfor, anmærkning a.

Forældelsesfristen *regnes fra den dag, da der i rette tid blev optaget protest*. Protestdagen fremgår af protesten, jfr. § 88, stk. 1, nr. 4. Om protesten er rettidig vil fremgå af vekslen og protesten sammenholdt med § 44. Er der taget forbehold om regres uden omkostninger, jfr. § 46, kan vekselindehaveren iværksætte regres uden først at optage protest. I dette tilfælde regnes forældelsesfristen fra vekslens forfaldsdag på samme måde som efter § 70, stk. 1.

Forældelsesfristens længde er et år. Bortset fra at fristen er et år og ikke – som når der er tale om forældelse af krav mod acceptanten tre år – skal denne del af § 70, stk. 2, fortolkes på samme måde som § 70, stk. 1.

Det samme gælder om *virkningerne* af at vekselfordringen forældes.

c. Det krav der forældes efter § 70, stk. 3, er det *krav i henhold til § 49*, som tilkommer en vekselkyldner, der har indfriet vekslen, altså den indfriende vekselkyldners krav på hele det beløb, han har betalt, med renter, omkostninger og provision.

Andre krav forældes efter de almindelige forældelsesregler, jfr. ovenfor, anmærkning a.

Hvis vekslen er blevet indfriet frivilligt, regnes forældelsesfristen *fra den dag, indfrielsen er sket*, men selve denne dato medregnes ikke, jfr. § 72, stk. 4.

Hvis vekslen ikke er blevet indfriet frivilligt, regnes forældelsesfristen

fra den dag, forældelsen blev afbrudt over for vedkommende endossent. Bestemmelserne om, hvad der kræves til afbrydelse af forældelse over for den indfrie endossent findes i § 71.

Forældelsesfristens længde er seks måneder. Dette skal forstås således, at vekselfordringen er forældet, hvis afbrydelse ikke er sket senest den dag i vedkommende måned, som svarer til forældelsesfristens begyndelsesdato, jfr. ovenfor, anmærkning a. Hvis den måned, hvori forældelsesfristen udløber, ikke har nogen dag, som svarer til forældelsesfristens begyndelsesdato, må afbrydelse med de modifikationer, der følger af § 72, senest ske den sidste dag i vedkommende måned. Begynder forældelsesfristen f.eks. den 31. august 1986, må afbrydelse altså være sket senest den 28. februar 1987.

Virkningen af forældelse er, at den indfrie endossent afskæres fra at iværksætte regres efter reglerne i kap. VII og i stedet henvises til hos de andre endossenter og trassenten at indtale det beløb, som vedkommende ville blive beriget med på hans bekostning, hvis ethvert krav bortfaldt.

§ 71

Vekselforældelse afbrydes ved forkyndelse af stævning i vekseløgsmålet eller ved de i retsplejelovens § 279, 2. stykke, nævnte handlinger, eller ved vekselfordringens anmeldelse i skyldnerens under offentlig behandling stående bo, eller ved at den, mod hvem sådant søgsmål er rejst, indvarsler en formand for processens skyld (litis denuntiatio). Den, som har modtaget sådan indvarsling, kan afbryde den i § 70, 1. stykke omhandlede forældelse ved ligeledes at give acceptanten procesvarsel.^a

Ved stævning til udenlandsk domstol afbrydes vekselforældelsen, hvis skyldneren har sit hjemsted i vedkommende land, eller han uden at gøre indsigelse imod domstolens kompetence tager til genmæle i sagen, eller stævningen er forkyndt for ham personlig. Litis denuntiatio til udenlandsk domstol afbryder forældelsen under samme betingelser som stævning. Ligeledes afbrydes forældelsen ved, at vekselkravet under en ved udenlandsk domstol verserende sag efter den på stedet gældende lovgivning gøres gældende til modregning.

Ved anmeldelse i skyldnerens i udlandet under offentlig behandling stående bo afbrydes forældelsen, hvis skyldneren ved bobehandlingens åbning var bosat i vedkommende land.^b

Forældelsen afbrydes ikke i forhold til andre vekselkyldnere end den,

mod hvem afbrydelseshandlingen er foretaget, men afbrydelsen virker til fordel for alle dens formænd, der har foretaget afbrydelsen.^c

Har afbrydelsen af forældelsen fundet sted, uden at vekseløgsmålet bringes til afslutning, begynder en ny forældelsesfrist at løbe fra den dag, da sagen sidst foretoges i retten.^d Bliver foretagelsen af handlinger til afbrydelse af forældelsen umuliggjort som følge af sådanne hindringer, som omhandles i § 54, bevares vekselretten, hvis afbrydelsen sker inden en måned efter hindringens ophør.^e

a. § 71, stk. 1, handler om afbrydelse af forældelse ved *dispositioner, der foretages i Danmark*.

Som den første disposition, der kan medføre afbrydelse af forældelse, nævner loven *forkyndelse af stævning* i vekseløgsmålet. Sagen må altså være tingfæstet. Det er ikke som efter forældelsesloven af 1908 tilstrækkeligt, at stævningen er indleveret til berømmelse.

Som den anden disposition, der kan medføre afbrydelse af forældelse, nævner loven de i *retsplejeloven § 279, stk. 2, nævnte handlinger*. Henvisen til retsplejeloven § 279, stk. 2, må nu anses for at være en henvisning til retsplejeloven § 359, der handler om tingfæstning af modkrav. Ifølge denne bestemmelse anses et modkrav for tingfæstet, når det er fremsat i et retsmøde, hvor modparten er repræsenteret, eller i et proces-skrift, der er forkyndt for modparten. Gøres vekselfordringen gældende som modfordring, må en af disse betingelser altså være opfyldt, for at forældelsesfristen kan anses for afbrudt.

Som den tredje disposition, der kan medføre afbrydelse af forældelse, nævner loven *anmeldelse i skyldnerens under offentlig behandling stående bo*. Herunder falder anmeldelse i konkursboer og dødsboer, der behandles efter skifteloven kap. III og IV, samt anmeldelse i offentlige skilsmisse- og separationsboer, jfr. skifteloven kap. VI. Endvidere må det antages, at også anmeldelse i tvangsakkordboer og eksekutorboer medfører afbrydelse af forældelse.

Som den tredje disposition, der kan medføre afbrydelse af forældelse, nævner loven *meddelelse om procesunderretning* (litis denuntiation) til en person, der ifølge vekslen er ansvarlig over for ham. Retsplejeloven indeholder ingen særlige regler om litis denuntiation. I reglen udfærdiges underretningen skriftlig og forkyndes på samme måde som en stævning. Under hensyn til, at afbrydelse af forældelse ifølge § 71, stk. 1, ikke sker ved en stævnings indlevering til berømmelse, men først ved forkyndelse, jfr.

ovenfor, må det formentlig antages, at også litis denuntiatio kun virker afbrydende, såfremt reglerne om forkyndelse i retsplejeloven kap. 17 er iagttaget.

Ved handlinger, der foretages i Danmark, kan afbrydelse af forældelse *ikke ske på andre måder* end nævnt i § 71, stk. 1. Navnlig er der grund til at bemærke, at forældelse ikke afbrydes ved, at vekselindehaveren opnår vedkommende regresskyldners anerkendelse af forpligtelsen, hvilket er tilstrækkeligt til afbrydelse af forældelse såvel efter Danske Lov 5-14-4 som efter forældelsesloven af 1908, jfr. herved U 1912.127 (LHS) og U 1916.552 (VOD).

b. § 71, stk. 2 og 3, handler om afbrydelse af forældelse ved *dispositioner, der foretages i udlandet*.

Disse bestemmelser bygger ligesom § 71, stk. 1 på den grundsætning, at udenretlig påmindelse og anerkendelse af veksselforpligtelsen ikke medfører afbrydelse af forældelse. Bortset fra, at de dispositioner, der kommer i betragtning som egnede til at virke afbrydende, må foretages i udlandet, er reglerne iøvrigt *stort set identiske* med de tilsvarende bestemmelser om afbrydelse af forældelse ved dispositioner, der foretages i Danmark.

c. Bestemmelsen i § 71, stk. 4 om, at forældelse *ikke afbrydes i forhold til andre* vekselkyldnere end den, mod hvem afbrydelseshandlingen er foretaget, fører dels til, at indehaverens krav mod to eller flere personer, der i fællesskab har udstedt, endosseret eller tegnet aval på en veksels, forældes, medmindre afbrydelse, f.eks. ved forkyndelse af stævning, sker over for hver enkelt af de pågældende personer, og dels til, at afbrydelse af forældelse over for en vekselkyldner ikke automatisk medfører afbrydelse i forhold til dennes eventuelle avalist.

d. Bestemmelsen i § 71, stk. 5, 1. pkt., går ud på, at der *begynder en ny forældelsesfrist*, hvis vekseløgsmålet afbrydes.

Udtrykket »*vekselsøgsmålet*« må antages ikke blot at omfatte egentlige retssager til indtaling af regreskrav efter veksler, men også de øvrige dispositioner, som ifølge § 71, stk. 1-3, er egnede til at medføre afbrydelse af forældelse.

e. § 71, stk. 5, 2. pkt., indeholder en undtagelse fra reglerne om forældelsesfristens længde i § 70, idet det foreskrives, at vedkommende frist med

Om vekslens forældelse

tillæg af en måned forlænges med den tid, afbrydelse har været *forhindret ved vis major*. Det kan også siges, at reglen i realiteten supplerer § 71, stk. 1-3, idet vis major i realiteten afbryder forældelse i den tid, hindringen varer.

KAP. XII

Almindelige bestemmelser

§ 72

Forfalder en veksel på en lovbestemt helligdag, kan betaling først kræves den følgende søgnedag. Ligeledes kan alle andre handlinger vekslens vedrørende, såsom forevisning til accept og optagelse af protest, kun foretages på en søgnedag.^a

Skal en sådan handling foretages inden en vis frist, hvis sidste dag er en lovbestemt helligdag, udstrækkes fristen til den førstkommende søgnedag. Mellemliggende helligdage medregnes ved fristens beregning.

Lørdage samt grundlovsdag den 5. juni bliver at ligestille med de lovbestemte helligdage for så vidt angår vekselretlige handlingers foretagelse.^b

I de frister, der er fastsat ved loven, eller foreskrevet ved særlig bestemmelse, medregnes ikke den dag, der tjener til udgangspunkt for fristen.^c

Løbedage finder ikke anvendelse på veksler.

a. § 72, stk. 1, 1. pkt. bestemmer, at hvis en veksel forfalder på en lovbestemt helligdag, kan betaling først kræves *den følgende søgnedag*. Dette skal forstås således, at det ikke er selve forfaldsdagen, der udskydes, men derimod betalingsdagen, der udskydes. Dette betyder, at de frister, der regnes fra forfaldsdagen, jfr. § 72, stk. 4, beregnes med dagen efter forfaldsdagen som udgangspunkt.

b. Udtrykket »*handlingers vekslens vedrørende*« i § 72, stk. 1, 2. pkt., hvortil der henvises i § 72, stk. 2, må antages foruden forevisning til accept, jfr. § 21, og optagelse af protest, jfr. § 44, også at omfatte dispositioner, der medfører afbrydelse af forældelse, jfr. § 71.

De *lovbestemte helligdage* er for tiden nytårsdag, skærtorsdag, langfredag, 1. og 2. påskedag, store bededag, Kristi himmelfartsdag, 1. og 2. pinsedag, 1. og 2. juledag og alle søndage.

c. Bestemmelsen i § 72, stk. 4, om, at den dag, der tjener til udgangspunkt for beregning af en frist *ikke medregnes*, får bl.a. betydning ved beregning

af fristen for forevisning til accept, jfr. §§ 21ff., fristen for forevisning til betaling, jfr. §§ 34ff., fristen for meddelelse om manglende accept eller betaling (notifikation), jfr. § 45, forældelsesfristerne, jfr. § 70, samt forlængelse af forældelsesfristerne, jfr. § 71, stk. 5.

§ 73

Er en veksel, som er betalbar her i riget, bortkommet, kan den mortificeres i overensstemmelse med de om mortifikation i øvrigt gældende regler. Mortifikationssagen anlægges på det sted, hvor vekslen skal betales.^a

Når offentlig indkaldelse i mortifikationssagen er behørigt bekendtgjort, er trassenten forpligtet til at udstede nyt vekselbrev. Var den bortkomne veksel accepteret, er acceptanten, når forfaldstiden er kommet, pligtig til at betale den, som godtgør sin ret til at oppebære betalingen. Dog skal der i disse tilfælde stilles trassenten eller acceptanten antagelig sikkerhed, indtil vekslen er blevet mortificeret, eller deres ansvar for den bortkomne veksel på anden måde er ophørt.^b

a. Ifølge § 73, stk. 1, kan *alle slags vekslers* mortificeres, blot de er udstedt her i landet. Der kan således f.eks. ske mortifikation af såvel accepterede som uaccepterede vekslers og af vekslers, der er overdraget ved endossement.

Det er en betingelse, at vekslen er *bortkommet*. Hermed må ligestilles det tilfælde, at den er tilintetgjort eller ødelagt enten fuldstændigt eller i et sådant omfang, at dokumentet ikke længere opfylder gyldighedsbetingelserne i §§ 1-2.

Det er den, der begærer mortifikation, der har *bevisbyrden* for, at vekslen er bortkommet eller tilintetgjort. Der kan dog næppe kræves noget strengt bevis for, at vekslen er bortkommet eller tilintetgjort, sml. mortifikationsloven § 1, hvorefter det er tilstrækkeligt, at dokumentet »antages« at være bortkommet.

Mortifikationssagen skal anlægges af den, som antages at have mistet dokumentet og at have haft adkomst som berettiget, jfr. mortifikationsloven § 1.

Virkningen af at der afsiges dom til mortifikation er først og fremmest, at den omstændighed at domhaveren ikke kan fremvise vekslen ikke er til hinder for, at han gør retten ifølge vekslen gældende, jfr. mortifikationslo-

ven § 9, stk. 1. Dommen træder altså i vekslens sted og kan benyttes såvel ved forevisning til accept og betaling som ved optagelse af protest og ved iværksættelse af regres.

Det er i denne forbindelse vigtigt at bemærke, at mortifikationsdommen *ikke giver den berettigede nogen bedre retsstilling*, end hvis vekslen ikke var bortkommet eller tilintetgjort. Muligheden for på grundlag af dommen at rejse krav mod vekselkyldnerne forudsætter nemlig, at vekselfordringen ikke er gået tabt i medfør af reglerne om forevisning til accept og betaling og reglerne om optagelse af protest samt at der ikke er indtrådt forældelse.

b. Efter de almindelige regler om mortifikation kan et *nyt dokument* først forlanges udstedt, når der er afsagt en endelig dom, jfr. mortifikationsloven § 9, stk. 2, sammenholdt med § 8. Ifølge vekselloven § 72, stk. 2, bliver den, der begærer mortifikation af en veksel, bedre stillet, idet han er berettiget til at forlange en ny veksel udstedt, så snart der er sket offentlig indkaldelse af den eller dem, som måtte have indsigelser mod vekslens mortifikation.

Til gengæld for den i forhold til mortifikationsloven fordelagtige stilling, som vekselloven § 72, stk. 2, giver mortifikanten, er trassentens pligt til at udstede en ny veksel og acceptantens pligt til at betale gjort betinget af, at der stilles dem *antagelig sikkerhed*.

§ 74

Er vekselfordringen forældet, eller er vekselretten tabt ved forsømmelse af den til dens bevaring foreskrevne omgang, er dog vekselindehaveren ikke udelukket fra som almindelig gældsfordring at indtale hos en vekselkyldner, hvad denne ville blive beriget med på hans bekostning, hvis ethvert krav bortfaldt.

For at vekselindehaveren kan *iværksætte regres* mod endossenterne, trassenten eller andre vekselkyldnere er det ifølge § 53 en betingelse, at vekslen rettidig har været forevist til accept, jfr. §§ 21ff., eller til betaling, jfr. §§ 34ff., at der rettidig har været optaget protest, jfr. § 44, og at vekselfordringen ikke er forældet, jfr. §§ 70-71.

Begrundelsen herfor må søges i hensynet til den vekselkyldner, som

efter at have indfriet vekslen bliver berettiget til selv at iværksætte regres. F.eks. kan den, der har endosseret vekslen, ikke være tjent med i ubegrænset tid at indestå vekselindehaveren for betalingen, jfr. herved § 15. Indfrier endossenten vekslen, kan han søge regres mod dem, der ifølge vekslen er ansvarlige over for ham, jfr. § 47, stk. 3. Men disse personer kan i tidens løb være gået konkurs, eller der kan være indtruffet andre begivenheder, som gør det umuligt for ham at opnå dækning for sit regreskrav. Forevisningsprotest- og forældelsesreglernes opgave er at forhindre, at der opstår en sådan situation. Som følge af disse regler er der grænse for, hvor lang tid vekselindehaveren har til at iværksætte regres.

I *særlige tilfælde* sker der imidlertid ikke skyldneren nogen skade ved, at han først tilpligtes at indfri vekslen efter længere tids forløb. Dette gælder, såfremt han ikke ville have kunnet søge regres, selv om han havde været nødt til at indfri vekslen på et tidligere tidspunkt. Trassenten lider således ofte ikke noget tab ved at blive gjort ansvarlig for betalingen, efter at vekselindehaverens regresret er gået tabt. Var regresretten ikke gået tabt, måtte trassenten i hvert fald i nogle tilfælde have indfriet vekslen uden som følge heraf at kunne have søgt dækning hos andre. I tilfælde af denne art vil en vekselkyldner opnå en berigelse, hvis han i og med at regresretten falder bort befries for ethvert ansvar. Dette resultat har lovgivningsmagten anset for urimeligt og har derfor ved vekselloven § 74 indrømmet en vekselindehaver, hvis regresret er faldet bort, ret til hos en vekselkyldner at indtale, hvad denne ville blive beriget med på vekselindehaverens bekostning, hvis det antages, at ethvert krav mod vedkommende skyldner faldt bort i og med, at regreskravet faldt bort.

Det er ikke helt klart, hvorledes vekselloven § 74 – og den tilsvarende bestemmelse i checkloven § 57 – nærmere skal fortolkes. I den meget omfattende juridiske litteratur om dette spørgsmål har der dannet sig i hovedsagen *tre forskellige teorier*, nemlig den såkaldte valuta-teori, den såkaldte befrielsesteori og den såkaldte materielle teori.

Valutateorien forsvarer navnlig af tyske forfattere,¹ men har dog også fortalere i Skandinavien.² Valutateorien går i hovedsagen ud på, at et berigelseskrav kan rettes mod den vekselkyldner, som for vekslens udstedelse eller overdragelse har modtaget valuta i form af en positiv formueforøgelse. Berigelsens størrelse svarer til værdien af den modtagne valuta.

De fleste nordiske forfattere tager afstand fra valutateorien og hævder i stedet, at vekselloven § 74 skal fortolkes i overensstemmelse med den såkaldte *befrielsesteori*. Befrielsesteorien

1. En udmærket gennemgang af de forskellige tyske forfatteres opfattelse findes i *Anders Agell: Växel, check och materiell fordran*.
2. *Øvergaard: TfR 1942.396ff.* Se også *Niels Lassen: TfR 1897.429ff.* og *Aubert p. 362ff.*

er navnlig udviklet af Lassen³ og Holmboe⁴. Efter befrielsesteorien kan et berigelseskrav rettes mod den vekselskyldner, som ville blive befriet for en forpligtelse, hvis ethvert ansvar faldt bort i og med at det veksletretlige ansvar faldt bort. Dette fører til, at et berigelseskrav kan rettes mod den vekselskyldner, som ikke kunne have søgt dækning hos andre, hvis han havde indfriet vekslen, forinden hans veksletretlige ansvar faldt bort. Berigelseskravets størrelse svarer til, hvad den pågældende vekselskyldner ville blive befriet for at betale, hvis enhver forpligtelse faldt bort i og med, at det veksletretlige ansvar faldt bort. Da vekselskyldneren ville blive befriet for at betale vekslen, hvis ethvert ansvar faldt bort i og med, at det veksletretlige ansvar faldt bort, kommer berigelseskravet normalt til at svare til det beløb, vekslen lyder på.

Valutateorien og befrielsesteorien fører i de enkelte tilfælde ofte til det *samme resultat*.⁵ Kun i mere specielle situationer er det i praksis muligt at sondre mellem teorierne. Tænk man sig at A med a som trassat og acceptant har udstedt en vekslel til B, som har overdraget den til C, og at A og a er insolvente på det tidspunkt, det veksletretlige ansvar falder bort, kan der efter befrielsesteorien rettes et berigelseskrav mod B. B kunne nemlig ikke have søgt dækning hos andre, hvis han havde indfriet vekslen, før ansvaret faldt bort. Navnlig kunne B ikke have søgt dækning hos A eller a, da de var insolvente på det tidspunkt, vekselsansvaret faldt bort. Efter valutateorien er det ikke sikkert, at der kan rettes et berigelseskrav mod B. B har nemlig ikke nødvendigvis modtaget valuta i form af en positiv formueforøgelse blot fordi A og a var insolvente, da vekselsansvaret faldt bort.

I nyere tid har Anders Agell forkastet såvel valutateorien som befrielsesteorien og introduceret en tredje teori, den såkaldte materielle teori. Det centrale i denne teori er, at det ikke er altid – som efter befrielsesteorien – at et berigelseskrav kan gøres gældende mod den, som ville være afskåret fra at søge dækning hos en anden, hvis han havde indfriet vekslen. Om et berigelseskrav kan gøres gældende mod den pågældende, kommer efter den materielle teori an på, om vekslen dækker over en forpligtelse, der er gyldig og bindende efter de materielle regler om f.eks. køb og salg, gaveretshandler etc.

På samme måde som valutateorien i de fleste tilfælde fører til det samme resultat som befrielsesteorien, fører også den materielle teori i de fleste tilfælde til det *samme resultat* som befrielsesteorien. Og der er næppe heller nogen afgørende forskel mellem de principper, befrielsesteorien og den materielle teori bygger på. Det må nemlig antages, at ikke blot den materielle teori, men også befrielsesteorien gør det muligt ved afgørelsen af, om der består et berigelseskrav, at tage hensyn til, om vedkommende vekselskyldner er forpligtet efter de almindelige materielle regler. Accepteres dette, kan det hævdes, at Agells materielle teori kun rummer en særlig formulering af befrielsesteorien.⁶

Det er muligt – som påpeget af Agell – at svensk retspraksis ikke klart bygger på nogen bestemt teori. Dansk – og tildels norsk – *retspraksis* synes derimod at bygge på befrielsesteorien.

3. Lassen: TfR 1894.269ff., Haandbog i Obligationsretten, Speciel Del p. 322ff., Udvalgte Afhandlinger p. 145ff.
4. Holmboe: Chekkloven p. 104ff., Vekselloven p. 153ff., Vekslel og sjekkretten p. 125ff., TfR 1943.465ff. – Se endvidere Evaldsen p. 371ff., Cohn: U 1915B.129ff., Helper p. 275f., Ussing p. 134ff.
5. Det kan i denne forbindelse bemærkes, at flere forfattere ikke går ind for nogen bestemt teori. Dette gælder f.eks. Hessler: Svensk Juristtidning 1955.38ff.
6. Lyngsø: TfR 1971.645ff.

Vekselindehaveren kan kun gøre et berigelseskrav gældende i det omfang, han har *lidt et tab*. Er vekselindehaverens tab mindre end det beløb, hvorved veksel skyldneren er blevet beriget, kan vekselindehaveren altså ikke kræve hele berigelsen udbetalt.

Jfr. byretsdommen i Juristens domssamling 1946.9: En vognmand havde på afbetaling købt en bil for 4.000 kr. og havde for en del af købesummen udstedt nogle vekslers til sælgeren. Efter at bilen var taget tilbage af sælgeren, og efter at vekselfordringen var forældet, anlagde sælgeren sag mod vognmanden til indtaling af et berigelseskrav. Ved fastsættelse af berigelseskravets størrelse toges der – bl.a. – hensyn til det beløb, sælgeren havde fået ind ved at tage bilen tilbage og ved underhånden at sælge den til en autoophugger.

Udover at vekselindehaveren skal have lidt et tab, er det en betingelse, at *vedkommende veksel skyldner er blevet beriget*. Berigelse består i, at veksel skyldneren frigøres for sin vekselforpligtelse ved, at vekselretten falder bort: Veksel skyldneren beriges, såfremt han – hvis han havde indfriet vekslen inden vekselansvaret faldt bort – ikke ville have haft nogen mulighed for at søge dækning hos andre.

Herefter vil man i en del tilfælde komme til det resultat, at det er *trassenten, der er blevet beriget*. Trassenten kan have trukket vekslen på en trassat, som han ikke havde noget krav imod, eller på en trassat, som var insolvent eller senere blev insolvent. I sådanne tilfælde vil trassenten være afskåret fra at søge dækning hos andre, hvis han havde indfriet vekslen inden ansvaret faldt bort, jfr. U 1912.665 (LHS) og U 1946.172 (ØLD). Som følge af, at en veksel primært fungerer som og benyttes som et kreditmiddel, vil man imidlertid i mange tilfælde komme til det resultat, at trassenten ikke er blevet beriget. Det kan let tænkes, at trassenten må antages at kunne have søgt dækning hos andre, hvis han havde indfriet vekslen før ansvaret faldt bort.

Jfr. f.eks. U 1908.528 (LHS): En købmand, der havde penge til gode hos to gårdejere, udstedte til den ene gårdejer en veksel, som den anden accepterede. Meningen var, at vekslen skulle diskonteres, og provenuet afleveres til købmanden til dækning af dennes tilgodehavende. Dette skete også, idet den gårdejer, til hvem vekslen var udstedt, endosserede den til en slagtermester, som igen endosserede den til en bank, og afleverede provenuet til købmanden. Da vekslen ikke blev betalt, indfrie slagtermesteren den, og efter at hans regresret var gået tabt, anlagde han berigelsessøgsmål mod købmanden, som imidlertid blev frifundet. Dette er i overensstemmelse med den skitserede regel, idet købmanden, hvis han havde indfriet vekslen inden ansvaret faldt bort, kunne have søgt dækning hos de to gårdejere. – Se i samme retning U 1903.797 (LHS) og VLT 1945.309.

Ved anvendelsen af § 74 må man ofte komme til det resultat, at en *endossent ikke er blevet beriget*. Hvis en endossent havde indfriet vekslen før ansvaret faldt bort, ville han nemlig ofte kunne have søgt dækning hos andre, nemlig tidligere endossenter, trassenten eller acceptanten.

Som eksempel kan nævnes U 1906.109 (SHD): Et handelsfirma havde solgt nogle varer til en sadelmager, som for købesummen accepterede en vekslen, der var udstedt til firmaets egen ordre. Handelsfirmaet endosserede vekslen til en bank, der videreendosserede den til en vekselerer. Da vekslen ikke blev forevist til betaling, gik regresretten tabt. Vekseleren anlagde herefter berigelsessøgsmål mod handelsfirmaet som endossent (og trassent). Handelsfirmaet blev imidlertid frifundet. – Afgørelsen stemmer overens med reglen om, at en vekselsskyldner kun er beriget, hvis han ikke kunne have søgt dækning hos andre, såfremt han havde indfriet vekslen inden ansvaret faldt bort. Havde handelsfirmaet indfriet vekslen, inden ansvaret faldt bort, kunne det nemlig have søgt dækning hos sadelmageren, som havde accepteret vekslen for varer, han havde modtaget af handelsfirmaet.

Som det antydningssvis fremgår af den lige refererede afgørelse i U 1906.109 (SHD), vil det regelmæssigt være *acceptanten, der beriges* ved, at vekselansvaret falder bort, jfr. f.eks. U 1923.552 (HD) (TfR 1925.432). Det er dog ikke givet, at acceptanten beriges. Der kan forekomme tilfælde, hvor acceptanten, hvis han havde indfriet vekslen inden ansvaret faldt bort, kunne have søgt dækning hos andre.

Jfr. f.eks. U 1906.792 (SHD): En papirhandler havde accepteret en vekslen, som var udstedt af et københavnsk firma og endosseret til en bank. Efter at vekselansvaret var faldet bort anlagde banken berigelsessøgsmål mod papirhandleren. Denne forklarede, at han accepterede vekslen som forudbetaling for varer, der skulle leveres af firmaet, men at han aldrig havde modtaget disse varer. Retten fandt, at han under disse omstændigheder ikke kunne anses for beriget. – Afgørelsen stemmer overens med den ovenfor skitserede regel, idet papirhandleren, såfremt han havde indfriet vekslen, kunne have søgt dækning af leverandørfirmaet.

Afgørelsen i U 1984.612 (VLD) forekommer noget tvivlsom. Forholdet var det, at en snedkermester, A, havde trukket en vekslen på en advokat, B, som accepterede den. Der var tale om en såkaldt lånevekslen, idet meningen blot var, at B skulle hjælpe A til at opnå et lån. A diskonterede vekslen i en sparekasse, C, og opnåede på den måde det aftalte lån. Efter at vekselkravet med B var forældet, gjorde C under henvisning til vekselloven § 74 et berigelseskrav gældende mod B. A var i mellemtiden gået konkurs. Da B efter det oplyste om forholdet mellem ham og A måtte antages at have et dækningskrav mod A, antoges han ikke at have opnået nogen berigelse, og han blev derfor frifundet.

Afgørelsen forekommer noget tvivlsom, fordi det vel er rigtigt, at B har et dækningskrav mod A, men da A er gået konkurs, er dette dækningskrav antagelig værdiløs. Hvis B havde indfriet vekslen, inden hans ansvar faldt bort på grund af forældelse, ville han derfor ikke have nogen mulighed for at opnå dækning hos andre (A). Og han har derfor opnået en berigelse ved at blive fri for sit ansvar.

Man kan også komme til det resultat, at en *avalist* er blevet beriget. En avalist har ganske vist efter at have indfriet sin forpligtelse regres mod den, til fordel for hvem, han har tegnet aval, jfr. § 32, stk. 3, men denne kan være gået konkurs eller på anden måde have mistet sin betalingsevne. Og i så fald vil avalisten være afskåret fra at søge dækning hos den pågældende, hvis han havde indfriet vekslen inden hans ansvar faldt bort, og dermed have opnået en berigelse, såfremt han ikke ansås ansvarlig over for vekselindehaveren, jfr. hvad der overfor er anført om det tilsvarende problem vedrørende trassenten.

Fra praksis kan i denne forbindelse nævnes byretsdommen i U 1983.739: Et firma, A, som havde leveret garn til en fabrikant, B, udstedte til C en veksle, med B som trassat. B accepterede vekslen, på hvilken a havde tegnet aval. Vekslen lød på betaling den 28. september 1980, der var altså tale om en såkaldt dagveksle, jfr. § 32, stk. 3. Inden den nævnte dato traf B og C imidlertid uden a's godkendelse aftale om en udsættelse af forfaldstiden i tre måneder. Den 18. september 1980 standsede B sine betalinger og gik senere konkurs. C, der havde forsømt rettidigt at lade vekslen protestere, sagsøgte nu a til i medfør af § 74 at betale vekselsummen. Det antoges, at a havde opnået en berigelse, som C kunne indtale.

2. Afdeling. Om den egne veksel^a

KAP. XIII

§ 75

En egen veksel skal indeholde:

- 1) benævnelsen veksel indført i selve teksten og udtrykt på det sprog, hvori dokumentet er affattet,^b**
- 2) et ubetinget tilsagn om at betale en bestemt pengesum,^c**
- 3) angivelse af forfaldstiden,^d**
- 4) angivelse af stedet, hvor betalingen skal ske,^e**
- 5) navnet på den, til hvem eller hvis ordre betalingen skal ske,^f**
- 6) angivelse af dag og sted for underskriften^g samt**
- 7) underskrift af den, der udsteder dokumentet.^h**

a. Bestemmelserne i lovens 2. afdeling bygger på det princip, at bestemmelserne i første afdeling om trukne vekslers også finder anvendelse på egne vekslers, blot med de modifikationer som følger af, at en egen veksel ikke angiver nogen trassat og af, at udstederen af en egen veksel bliver forpligtet på samme måde som den, der accepterer en trukket veksel.

b. § 75, nr. 1, svarer til § 1, nr. 1, hvortil henvises.

c. Medens den trukne veksel indeholder en ubetinget anmodning fra trassenten til trassaten om at betale en bestemt pengesum, jfr. § 1, nr. 2, pålægger udstederen af en egen veksel sig selv en ubetinget pligt til at betale vekselsummen. Heraf følger, at en egen veksel *ikke angiver nogen trassat*. Der kan altså ikke blive tale om accept af en egen veksel.

Ved den trukne veksel er det trassaten der er hovedskyldner. Kun hvis trassaten ikke accepterer eller ikke betaler vekslens samt i visse andre særlige tilfælde, jfr. § 43, bliver udstederen ansvarlig som regressskyldner, jfr. § 9. I modsætning hertil er det ved egne vekslers *udstederen, der er hovedskyldner*.

I en trukket veksel kan trassenten og trassaten være den samme person. Dette er f.eks. tilfældet, hvis trassenten anmoder »sig selv« om at betale

vekselsummen. Man taler da om, at der foreligger en trukket *egen veksel*, jfr. § 1, anmærkning a. En sådan veksel omfattes af de almindelige regler om trukne vekslers i lovens første afdeling.

En egen veksel kaldes undertiden for en *solaveksel*. Denne betegnelse er ikke heldig, da udtrykket solaveksel i reglen benyttes til at angive, at den foreliggende veksel kun er udstedt i et enkelt eksemplar, jfr. § 64, stk. 3.

d. § 75, nr. 3, svarer til § 1, nr. 4, hvortil henvises.

e. § 75, nr. 4, svarer til § 1, nr. 5, hvortil henvises.

f. § 75, nr. 5, svarer til § 1, nr. 6, hvortil henvises.

g. § 75, nr. 6, svarer til § 1, nr. 7, hvortil henvises.

h. § 75, nr. 7, svarer til § 1, nr. 8, hvortil henvises.

§ 76^a

Et dokument, hvori en af de i den foregående paragraf nævnte anførslers mangler, gælder ikke som egen veksel, undtagen i de i de følgende stykker fastsatte tilfælde.

En egen veksel, hvis forfaldstid ikke er angivet, anses som betalbar ved sigt.

I mangel af særlig angivelse anses dokumentets udstedelsessted for at være betalingssted og tillige for at være det sted, hvor udstederen bor.^b

En egen veksel, der ikke angiver stedet, hvor den er udstedt, anses for underskrevet på det ved udstederens navn anførte sted.

a. § 76 supplerer § 75 på samme måde, som § 2 supplerer § 1.

b. I mangel af særlig angivelse anses ifølge § 2, stk. 3, det ved trassatens navn anførte sted for at være vekslens betalingssted og tillige for at være det sted, hvor trassaten bor. Reglen om, at det ved trassatens navn anførte sted anses for at være det sted, hvor trassaten bor, får betydning for vekselindehaveren, når vekslens skal forevises til accept, jfr. § 21, hvorefter forevisning til accept skal ske på det sted, hvor trassaten bor. Som det vil

ses, svarer § 2, stk. 3, nøje til § 76, stk. 3, idet det ved udstederens navn anførte sted i mangel af særlig angivelse anses for *det sted, hvor udstederen bor*. Bestemmelsen i § 76, stk. 3, har dog ikke helt samme betydning, som den tilsvarende bestemmelse i § 2, stk. 3. Dette hænger sammen med, at en egen veksel hverken kan eller skal forevises til accept, jfr. § 75, anmærkning c. § 76, stk. 3, får imidlertid betydning i en anden forbindelse. Hvis en egen veksel lyder på betaling en vis tid efter sigt, hvis der altså er tale om en eftersigtveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 2. led, er det nemlig nødvendigt, at den forevises til påtegning for udstederen for derigennem at få fastslået forfaldsdagen, jfr. § 78, stk. 2. Denne forevisning skal ske på det sted, hvor udstederen bor.

§ 77

Om den egne veksel gælder, for så vidt de ikke er uforenelige med dennes særlige beskaffenhed, de bestemmelser om den trukne veksel, der vedrører:

endorsement (§§ 11-20),

forfaldstid (§§ 23-37),

betaling (§§ 38-42),

regres på grund af manglende betaling (§§ 43-50, 52-54),

interventionsbetaling (§§ 55, 59-63),

kopier (§§ 67 og 68),

forandringer (§ 69),

forældelse (§§ 70 - 71),

helligdage, beregning af frister og forbud mod løbedage (§ 72),

bortkomne veksler (§ 73) samt

vekselindehaverens ret til efter indtrådt forældelse eller fortabelse af vekselretten at anlægge berigelsessøgsmål (§ 74).

Ligeledes gælder for den egne veksel bestemmelserne vedrørende veksler betalbare hos en tredjemand eller på et andet sted end det sted, hvor trassaten bor (§§ 4 og 27), adgangen til at betinge renter (§ 5), uoverensstemmelser i angivelse af den sum, der skal betales (§ 6), følgerne af, at en underskrift er anbragt på vekslen under de i § 7 omhandlede omstændigheder, at underskriften hidrører fra en person, der har handlet uden fuldmagt eller med overskridelse af sin fuldmagt (§ 8), samt bestemmelserne om ufuldstændige veksler (§ 10).

Endvidere gælder for den egne veksel bestemmelserne om aval (§§ 30 -

32). Hvis avalpåtegningen ikke indeholder angivelse af, for hvem den er meddelt (§ 31, sidste stykke), anses den at være meddelt for udstederen.

Som følge af bestemmelserne i § 77 finder følgende af bestemmelserne i lovens første afdeling om den trukne veksel *ikke anvendelse på den egne veksel*:

§§ 1-2. § 75 erstatter § 1 og § 76 erstatter § 2.

§ 3. En egen veksel kan altså ikke udstedes til trassentens egen ordre eller for en tredjemands regning.

§ 9. At udstederen af en egen veksel ikke blot er regresansvarlig, men derimod er forpligtet på samme måde, som acceptanten af en trukket veksel, følger indirekte af § 75, nr. 2, og siges udtrykkeligt i § 78, stk. 1.

§§ 21 - 26 og 28 - 29 om accept. At disse bestemmelser ikke finder anvendelse på egne veksler, følger også af § 78, stk. 2.

§ 43, stk. 1, og § 44, stk. 2 og 4 om regres på grund af manglende accept.

§ 51 om iværksættelse af regres, efter at vekslen alene er accepteret for en del af vekselsummen.

§§ 56 - 58 om interventionsaccept.

§§ 64 - 66 om duplikater.

Følgende bestemmelser i lovens afsnit om den trukne veksel *finder anvendelse på den egen veksel* med de modifikationer, som følger af denne veksels særlige beskaffenhed:

§ 4. En egen veksel kan altså lyde på betaling hos en tredjemand enten på det sted, hvor udstederen bor, eller på et andet sted (domicilering).

§§ 5 - 8 og 10.

§§ 11 - 20 om endossement. Da en egen veksel ikke kan accepteres, jfr. § 75, anmærkning c, må reglen i § 15 dog modificeres således, at en endossent kun indestår for vekselsens betaling.

§ 27. Hvis en egen veksel angiver et andet betalingssted end det sted, hvor udstederen bor, uden at udstederen har domicileret vekslen, d.v.s. angivet en tredjemand, hos hvem betalingen skal ske, anses han at have forpligtet sig selv til at indfri vekslen på det angivne betalingssted.

§§ 30 - 32 om aval. Hvis avalpåtegningen ikke indeholder angivelse af, for hvem den er meddelt (§ 31, stk. 4), anses den at være meddelt for

udstederen. Den udtrykkelige bestemmelse herom findes i § 77, stk. 3, 2. pkt.

§§ 33-37 om forfaldstid. Bestemmelsen i § 35 om forfaldstiden for en veksel, der lyder på betaling en vis tid efter sigt, altså en eftersigtveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 2. led, bestemmes ved acceptens eller protestens dato, er dog ifølge § 78, stk. 2, affattet således, at fristen fra sigt løber fra den dag, udstederen har underskrevet en forevisningspåtegning på vekslen eller fra den dag, da der er optaget protest i anledning af udstederens nægtelse af at forsyne vekslen med en dateret påtegning om, at den har været forevist ham.

§§ 38-42 om vekslens betaling.

§ 43, stk. 2, § 44, stk. 1, 3, og 5-6, §§ 45-50 og 52-54 om regres, dog således, at § 53, stk. 2, ikke finder anvendelse.

§ 55. Det må dog antages, at intervention ikke kan anmeldes af udstederen.

§§ 59-63 om interventionsbetaling. Hvad angår § 60 må der dog ses bort fra den del af bestemmelsen, der angår forevisning for en interventionsacceptant. En egen veksel kan jo ikke accepteres, jfr. § 75, anmærkning c.

§§ 67-68 om kopier.

§ 69 om forandringer i vekslens tekst.

§§ 70-71 om forældelse. Hvis en egen veksel lyder på betaling ved sigt, altså er en sigtveksel, jfr. herom § 33, stk. 1, 1. led, og den ikke har været forevist til betaling inden for den for forevisning foreskrevne frist, jfr. § 34, kan det være tvivlsomt, om forældelsen begynder at løbe fra den dag, vekslen er udstedt, eller først fra den dag, fristen for forevisning udløber. Det rette må antagelig være at antage, at forældelsesfristen regnes fra udløbet af forevisningsfristen.

§§ 72-74.

§ 78

Udstederen af en egen veksel er forpligtet på samme måde som acceptanten af en trukket veksel.*

En egen veksel, der lyder på betaling en vis tid efter sigt, skal forevises for udstederen til påtegning om forevisning inden de i § 23 bestemte frister. Fristen fra sigt løber fra dagen for den af udstederen underskrevne forevisningspåtegning på vekslen. Udstederens vægring ved at give dateret påteg-

ning fastslås ved en protest (§ 25), hvis datum tjener til udgangspunkt for fristen fra sigt.^b

a. Om fortolkningen af § 78, stk. 1, henvises til bemærkningerne til §§ 28, 53, 70 og 75.

b. Om fortolkningen af § 78, stk. 2, henvises til bemærkningerne til §§ 76-77.

3. Afdeling. Om forholdet til udenlandsk lov

KAP. XIV

§ 79^a

En udlændings evne til at indgå vekselforpligtelse bedømmes efter loven i det land, hvor han er statsborger.^b Hvis denne lovgivning erklærer loven i et andet land for bestemmende, skal sidstnævnte lov komme til anvendelse.^c

En udlænding, som i medfør af de i foregående stykke givne forskrifter måtte mangle evne til at forpligte sig, er ikke desto mindre gyldigt forpligtet her i riget, hvis han har indgået forpligtelsen i et land, efter hvis lovgivning han ville have haft evne til at forpligte sig.^d

a. § 79 handler om, efter hvilket lands lovgivning det skal afgøres, om en person har den fornødne *habilitet eller myndighed* til at påtage sig en vekselretlig forpligtelse.

Bestemmelsen omfatter kun *udlændinge*. Herved forstås personer, som har statsborgerret i et andet land end Danmark.

Af det anførte følger, at bestemmelsen ikke omfatter *danske statsborgere*. Om en dansk statsborger har den fornødne habilitet til at påtage sig en vekselretlig forpligtelse, antages at skulle afgøres efter det såkaldte domicilprincip, hvorefter det er lovgivningen i det land, hvor vedkommende har sit varige opholdssted, der er afgørende.¹

Bestemmelsen omfatter ikke *statsløse personer*, d.v.s. personer, der ikke har statsborgerret i noget land. Også for statsløse personer gælder domicilprincippet, hvorefter det er lovgivningen i det land, hvor vedkommende har sit varige opholdssted, der er afgørende.²

Bestemmelsen omfatter heller ikke *juridiske personer*, f.eks. aktieselskaber og interessentskaber. Også her antages spørgsmålet om habilitet at skulle afgøres efter domicilprincippet.³

1. *Allan Philip*: Dansk international privat- og procesret, 3. udg., p. 181.

2. *Helper* p. 289f., *Allan Philip*: Dansk international privat- og procesret, 3. udg., p. 181.

3. *Helper* p. 290.

b. Ifølge § 79, stk. 1, 1. pkt. afgøres spørgsmålet om udlændinges habilitet til at påtage sig en vekselretlig forpligtelse efter det såkaldte *nationalitetsprincip*, hvorefter det er lovgivningen i det land, hvor vedkommende er statsborger, der er afgørende.

c. *Renvoi-bestemmelsen* (tilbagevisningsbestemmelsen) i § 79, stk. 1, 2. pkt., indebærer, at spørgsmålet om en udlændings habilitet i et vist omfang skal afgøres ikke efter nationalitetsprincippet men efter domicilprincippet, altså efter lovgivningen i det land, hvor vedkommende har sit varige opholdssted. Hvis nationalitetslandets lov henviser til domicillandets lov, er det nemlig domicillandets lov, der er afgørende for habiliteten.

d. Bestemmelsen i § 79, stk. 1, 1. pkt. om, at spørgsmålet om en udlændings habilitet til at påtage sig en vekselretlig forpligtelse skal afgøres efter nationalitetsprincippet, altså efter nationalitetslandets lov, gennembyrdes ikke blot af renvoi-bestemmelsen i § 79, stk. 1, 2. pkt., hvorefter det er domicillandets lov, der er afgørende, men også af bestemmelsen i § 79, stk. 2, hvorefter det er den såkaldte *lex loci contractus*, d.v.s. underskrivelseslandets lov, der er afgørende. Hvis f.eks. nationalitetslandets lov for en 18-årig udlænding foreskriver 20 år som myndighedsalder, og den pågældende har påtaget sig en vekselretlig forpligtelse i et land, hvor myndighedsalderen er 18 år, fører § 79, stk. 2, til, at forpligtelsen er gyldig her i riget.

§ 80

Formen for en vekselforpligtelse bedømmes efter loven i det land, hvor forpligtelsen er underskrevet.^a

Hvis en vekselforpligtelse er ugyldig i medfør af bestemmelsen i denne paragrafs første stykke, men er gyldig efter loven i et land, hvor en senere forpligtelse er undertegnet, skal den første forpligtelses ugyldighed ikke medføre, at også den senere forpligtelse anses som ugyldig.^b

En vekselforpligtelse, som en dansk statsborger indgår udenfor riget, og som, for så vidt angår formen, opfylder dansk lovs fordringer, skal her i riget anses som gyldig overfor anden dansk statsborger, selv om forpligtelsen som følge af bestemmelsen i denne paragrafs første stykke, måtte anses som ugyldig.^c

a. § 80, stk. 1, indeholder en kodifikation af den almindeligt anerkendte internationale privatretlige regel om, at spørgsmålet, om en kontrakt eller anden retshandel er *gyldig hvad formen angår*, skal afgøres efter grundsætningen om *locus regit actum*, d.v.s. efter loven i det land, hvor retshandlen er indgået.

Afgørelsen af spørgsmålet om, hvilken lov der skal finde anvendelse, beror på, i hvilket land den pågældende vekselerklæring faktisk er underskrevet. Den omstændighed, at vekslen formelt fremtræder som underskrevet i et andet land, er ikke tilstrækkelig til, at dette lands lovgivning bliver afgørende.¹ Noget andet er, at formodningen vil være for, at vekslen er underskrevet af trassenten på det sted, der er angivet som udstedelsessted. Det er tvivlsomt, om der gælder en tilsvarende formodning for, at et endossement er underskrevet på det sted der (eventuelt) står anført ved endossentens navn. Helper p. 292 besvarer spørgsmålet benægtende ud fra den opfattelse, at en stedsangivelse ved endossentens navn kun kan betragtes som en adresse.

Hvis der ved en underskrift *ikke står anført nogen stedsangivelse*, er formodningen for, at vekslen er underskrevet i det land, hvor underskrivaren har sit varige opholdssted.

b. § 80, stk. 2, stemmer overens med den almindelige veksleretlige grundsætning i § 7 om, at en vekselerklærings forbindende kraft ikke er afhængig af, om andre erklæringer på vekslen også er bindende.

c. § 80, stk. 1, indeholder som nævnt ovenfor, anmærkning a, en kodifikation af den almindeligt anerkendte internationale privatretlige regel om, at spørgsmålet, om en kontrakt eller anden retshandel er gyldig hvad formen angår, skal afgøres efter grundsætningen om *locus regit actum*, d.v.s. efter loven i det land, hvor retshandlen er indgået.

Denne grundsætning *modificeres* af bestemmelsen i § 80, stk. 3. En vekselforpligtelse, som en dansk statsborger indgår uden for riget, og som i henseende til form opfylder veksellovens fordringer, skal ifølge denne bestemmelse her i riget anses som gyldig over for en anden dansk statsborger, selv om den er ugyldig efter loven i det land, hvor forpligtelsen er indgået.

1. Allan Philip: Dansk international privat- og procesret, 3. udg., p. 340.

§ 81

Retsvirkningerne af en trukken veksels accept eller af udstedelsen af en egen veksels, bedømmes efter loven i det land, hvor vekslen skal betales.^a

Virkningerne af andre vekselforpligtelser bedømmes, hvor ikke andet er foreskrevet, af loven i det land, hvor forpligtelsen er undertegnet.^b

a. Når en person har påtaget sig en gældsforpligtelse, og der ikke er truffet aftale om, efter hvilket lands lovgivning retsvirkningerne af forpligtelsen skal bedømmes, antages det ofte, at man skal anvende *lex domicilii*, d.v.s. loven i det land, hvor skyldneren bor.

Denne internationale privatretlige regel fraviges ved § 81, stk. 1, idet omfanget af acceptantens ansvar og omfanget af det ansvar, der påhviler udstederen af en egen veksels, skal bedømmes efter *lex loci solutionis*, d.v.s. efter loven i det land, hvor vekslen skal betales.

b. Også § 81, stk. 2, fraviger princippet om, at retsvirkningerne af en forpligtelse skal bedømmes efter *lex domicilii*. Omfanget af det ansvar, som påhviler trassenten, endossenterne, avalisterne og intervenienterne, skal nemlig ifølge denne bestemmelse bedømmes efter *lex loci contractus*, d.v.s. loven i det land, hvor vedkommende forpligtelse er undertegnet.

§ 82

Fristerne for udøvelse af regresretten bedømmes for alle vekselkyldnere efter loven i det land, hvor vekslen udstedes.

Bestemmelsen i § 82 går ud på, at fristerne for udøvelse af regres for hver enkelt vekselkyldner skal bedømmes efter *udstedelseslandets lov*.

Bestemmelsen bryder med princippet i § 7 og § 80, stk. 2, hvorefter de enkelte vekselretlige erklæringer er indbyrdes uafhængige. Bestemmelsen medfører imidlertid det praktiske resultat, at spørgsmålet om beregning af fristerne for udøvelse af regres mod de forskellige vekselkyldnere skal afgøres efter den samme lov.

Med udtrykket »fristerne for udøvelse af regresretten«, tænkes der på de frister, inden for hvilke vekselindehaveren skal iværksætte regres for at undgå, at hans ret falder bort ved forældelse. Hvorledes disse frister skal beregnes for dansk rets vedkommende fremgår af §§ 70-71.

§ 83

Anses vekselindehaveren efter loven i det land, hvor vekslen er udstedt, tillige som indehavere af den fordring, som har foranlediget vekslens udstedelse, skal den nævnte lov være afgørende i så henseende.

Efter dansk ret antages udstedelsen af en veksel *ikke at indebære nogen transport* af det krav, som udstederen måtte have mod trassaten, jfr. ovenfor, § 9, anmærkning a. Sålænge trassaten ikke har accepteret vekslen, er han ikke forpligtet til at betale til remittenten eller til en anden vekselindehaver.

Vekselindehaveren kan i konsekvens heraf *ikke opnå beskyttelse mod trassentens kreditorer og aftaleerhververe* ved at underrette trassaten om vekslens udstedelse.

Ifølge § 83 skal spørgsmålet, om *udstedelse af en veksel indebærer en transport* af det krav, som udstederen måtte have mod trassaten, afgøres efter *lex loci contractus*, d.v.s. efter loven i det land, hvor vekslen er udstedt.

§ 84

Om accept af vekslen kan begrænses til en del af vekselsummen, samt om vekselindehaveren kan nægte at modtage delvis betaling, afgøres efter loven i det land, hvor vekslen skal betales.

§ 84 har *næppe nogen praktisk betydning* ved siden af bestemmelsen i § 81, stk. 1. Ifølge § 81, stk. 1, skal omfanget af acceptantens forpligtelse bedømmes efter *lex loci solutionis*, altså efter loven i det land, hvor vekslen skal betales. Men spørgsmålet om accepten kan begrænses til en del af vekselsummen (§ 26), og om vekselindehaveren kan nægte at modtage delvis betaling (§ 39) er netop spørgsmål om omfanget af acceptantens forpligtelse. Og dette spørgsmål skal allerede efter § 81, stk. 1, afgøres efter *lex loci solutionis*.

§ 85

Formen og fristerne for protest såvel som formen for andre handlinger, der er nødvendige for udøvelse eller bevaring af vekselretten, bedømmes efter loven i det land, på hvis område protesten skal optages eller vedkommende handling foretages.

Bestemmelsen om *formen* for optagelse af protest findes i § 44, stk. 1.

Bestemmelserne om *fristerne* for optagelse af protest findes i § 44, stk. 2 og 3.

Med udtrykket »*andre handlinger*« tænkes der først og fremmest på de dispositioner, der er nødvendige for at afbryde forældelse. Bestemmelserne om *formen* for sådanne dispositioner findes i § 71.

§ 86

Loven i det land, hvor en veksel er betalbar, afgør, hvorledes der vil være at forholde i tilfælde af bortkomst eller tyveri af vekslen.

§ 87

Skal udenlandsk lovgivning i henhold til de derom givne forskrifter bringes til anvendelse under en retssag, kan domstolen, for så vidt den pågældende fremmede lov ikke måtte være retten bekendt, pålægge den vedkommende part at fremskaffe de i så henseende fornødne oplysninger.

§ 87 må forstås således, at den pålægger domstolene en pligt til *ex officio* at anvende fremmed ret, når dette kræves efter bestemmelserne i §§ 79-86.

Hvis domstolen ikke kender fremmed ret, og hvis en part ikke efterkommer et pålæg om at skaffe oplysninger om fremmed ret, må det i overensstemmelse med almindelige international privatretlige regler antages, at domstolen skal anvende *lex fori*, d.v.s. domstollandets ret.

4. afdeling. Slutningsbestemmelser

KAP. XV

§ 88

Om optagelse af vekselprotest og om vekslers forevisning her i riget gælder følgende regler:

1) Protesten skal foretages af notarius publicus eller den embedsmand, som efter lovgivningen udfører notarialforretninger. Skulle det tilfælde indtræffe, at en sådan embedsmands medvirken ikke i betimelig tid kan have, kan protesten optages af to troværdige personer; en genpart af den optagne protest skal imidlertid i løbet af følgende søgnedag forelægges vedkommende embedsmand, for at den kan blive indført i dennes protokol. Sker dette ikke, har protesten tabt sin gyldighed.

2) Mundtlig rekvisition til den eller dem, der skal optage protesten, er tilstrækkelig, når tillige vekslens overleveres. Begæres vekselprotest hos flere personer på samme sted, udfordres kun en protestforretning.

Hvis den, hos hvem protest for manglende betaling skal optages, tilbyder at betale – være sig helt eller delvis – skal embedsmanden modtage pengene, ved delvis betaling påføre vekslens fornøden kvittering, og ved fuldstændig betaling udlevere veksel og, for så vidt det ønskes af debitor, kvittere den.

3) Optagelse af protest skal, såfremt anden overenskomst ikke træffes, ske mellem kl. 9 formiddag og kl. 7 eftermiddag i den pågældendes forretningslokale eller, hvis han ikke har sådant på stedet, i hans bolig. Træffes ikke den, hos hvem der skal protesteres, bliver protesten at optage i eller ved hans forretningslokale eller bolig. Er hans forretningslokale eller bolig ikke kendt, og kan oplysning derom af den, der foretager protesten, ikke erholdes hos stedets politimyndighed, bliver dette at anføre i protesten.

Hvad foran er udtalt om tid og sted for optagelse af protest, finder tilsvarende anvendelse på vekslens forevisning til accept og betaling.

4) Den originale veksel eller vekselkopien skal bilægges protesten, der iøvrigt skal indeholde rekvirentens begæring eller påstand, det svar, der gives af den, hos hvem der protesteres, eller bemærkning om, at der intet svar har været at erholde, eller at han ikke har kunnet træffes,

angivelse af stedet, hvor og tiden, når protesten sker, og endelig underskrift af den, som foretager protesthandlingen. Om den optagne protest skal der gøres bemærkning på vekslen eller vekselkopien.

Protesten tillige med afskrift af vekslen eller vekselkopien bliver at indføre i en protokol.

Af protestforretningen må udskrift ikke meddeles andre end protest-
rekvirenten.

§ 89

Tidspunkt for veksellovens ikrafttræden bestemmes ved kgl. anordning. Fra samme tidspunkt ophæves veksellov for Danmark nr. 52 af 7. maj 1880, jfr. lov nr. 124 af 7. maj 1915 og § 10 i lov nr. 66 af 28. maj 1880 om vekselsager og vekselprotester, dog at vekselloven, med undtagelse af dens regler om protest, kommer til anvendelse på vekslere, der er udstedt, forinden nærværende lov træder i kraft.

Ifølge kgl. anordning af 31. august 1932 trådte vekselloven *i kraft* fra den 1. november 1932 at regne.

Vekselloven gælder også for *Grønland*, jfr. lov nr. 104 af 31. marts 1965 § 1, nr. 6.

Forkortelser

- Aubert, L. M. B.*: Den nordiske veksleret. Kjøbenhavn 1882.
- Eberstein, Gösta*: Den svenska växelrätten. Stockholm 1934.
- Evaldsen, A. C.*: Vekselloven. Kjøbenhavn 1881.
- Förslag till checklag m.m.*: Statens offentliga utredningar 1931:28. Stockholm 1931.
- Förslag till växellag m.m.*: Statens offentliga utredningar 1931:14. Stockholm 1931.
- GKD*: Gældskommissionsdom.
- Grönwall, F.*: De nya svenska växel- och checklagarne m.m. Stockholm 1932.
- HD*: Højesteretsdom.
- Helper, A.*: Vekselloven og checkloven af 1932. København 1932.
- Hessler, Henrik*: Obehöriga förfaranden med värdepapper. Andra upplagan. Stockholm 1981.
- Holmboe, C. Stub*: Lov om chekker m.v. Oslo 1932. (Citeret: Holmboe: Chekkloven).
- Holmboe, C. Stub*: Lov om veksler m.v. Oslo 1932. (Citeret: Holmboe: Vekselloven).
- Holmboe, C. Stub*: Veksler- og sjekretten. Forelesninger. Oslo 1938.
- Hult, Phillips*: Lärobok i värdepappersrätt. Femte upplagen. Stockholm 1966.
- Innstilling I*: Utkast til lov om veksler m.v. Oslo 1931.
- Innstilling II*: Utkast til lov om chekker m.v. Oslo 1931.
- LHS*: Landsoverrettsdom eller hof- og stadsrettsdom.
- Löfstrand, Vict.*: Växel- och checklära. Andra upplagan. Stockholm 1954.
- Rasting, Carl*: Haandbog i den Danske Veksler- og Checklovgivning. København 1928.
- SHD*: Sø- og handelsrettsdom.
- TfR*: Tidsskrift for Rettsvitenskap.
- U*: Ugeskrift for Retsvæsen.
- Udkast til vexellov*. Kjøbenhavn 1878.

Forkortelser

Ussing, Henry: Enkelte kontrakter, 2. udg. København 1946.

VLD: Vestre landsrets dom.

ØLD: Østre landsrets dom.

Domregister*

1891.565, 130	1929.363, 56
1893.1142 51	1929.712, 66
1895.387, 56	1932.233, 96
1898.158, 68	1937.574, 98
1898.196, 51	1939.1176, 96
1903.397, 196	1944.268, 100
1903.404, 56	1945.135, 72
1904.132, 56	1945.723, 103
1904.440, 56	1950.261, 42, 46
1904.465, 56	1951.811, 56
1906.109, 197	1952.22, 73
1906.330, 56	1954.811, 68
1906.792, 197	1960.367, 73
1908.484, 68	1961.1087, 184
1908.528, 56, 196	1963.509, 100
1909.799, 92	1965.613, 46
1912.802, 56	1966.776, 42
1913.526, 117	1969.630, 68
1913.580, 99	1969.963, 130
1914.801, 86	172.169, 137
1915.235, 106	1974.799, 70
1915.684, 50	1979.405, 130
1917.625, 169	1979.913, 47
1919.984, 130	1983.739, 198
1927.211, 104	1984.612, 197
1927.211, 104	1984.642, 131, 167

* Registeret omfatter kun domme fra Ugeskrift for Retsvæsen.

Sagregister

Accept

- Formkrav ved – 118
- Forbud mod – 111
- Modificeret – 121
- Påbud om – 111
- Ren – 120
- Ret til – 111
- Virkning af – 122

Adresse

- på avalist 153
- på betalingssted 45
- på endossent 82, 152
- på trassent 153
- på trassat 44

Advisklausul 43, 54

Afbrydelse af forældelse 187

Afregningskontor 135

Allonge 80

Alternativ pengesum 43

Angstklausul 85

Anmeldt intervention 172

Ansvarsfraskrivelse

- for accept 53, 69
- for endossent 53, 85
- for trassent 69

Antedatering 50

Anvisning 50

Aval 125

A viso 129

A vista 129

Befrielsesteori 194

Begrænset accept 54

Begrænset aval 125

Berigelseskrav 193

Bestemt pengesum 43

Betaling 134

Betalingsdag 129, 134, 148

Betalingssekstinktion 89, 138

Betalingsmiddel 36, 67, 84

Betalingssted 45, 52, 121, 134

Blancoaccept 119

Blancotradition 84

Blancoveksel 70

Bogstavsangivelse 59

Clearingshouse 135

Campsor 35

Causainsigelser 96

Dagveksel 45, 57, 130, 135, 148

Datering

- af udstedelse 46
- af accept 119

Datoveksel 45, 57, 130, 132, 135, 148

Delvis aval 125

Delvis betaling 136, 163

Deponering 144

Domicilpåtegning 53, 55

Duplikater 179

Efterendossement 109

Eftersigtveksel 45, 57, 129, 133, 135, 148, 167

Egen ordre 54

Egen veksels 199

Ekstinktion af indsigelser 89, 96

Ekstinktion af rettigheder 88

Endossement 75

Begrebet – 75

Betinget – 78

Partiel – 79

– til acceptant 76

– til avalist 77

– til trassent 77

Falsk

- Indsigelse om – 103
- underskrift af endossent 81
- underskrift af vekselkyldner 61, 103
- ved betaling 138

Firmastempel 49

Forandringer i vekslen 83

Forbud

- mod forevisning til accept 113
- mod forevisning til betaling 131
- mod udstedelse af modveksel 165

Forevisningsfrist 54, 113, 131

Forfaldstid 44, 51, 129, 132, 191

Formel legitimation 89

Formkrav

- til aval 126
- til domicilpåtegning 55
- til egen veksel 201, 210
- til endossement 80
- til forbud mod forevisning til accept 113
- til forbud mod forevisning til betaling 131
- til interventionsaccept 172, 174
- til panteendossement 108
- til procuraendossement 105
- til rectaendossement 87
- til »regres uden omkostninger« 155
- til »regres uden protest« 155
- til veksel 172, 174

Fortolkningsprincip 37

Forældelse 185

Fremmed mønt 44, 52, 54, 60, 142

Frist

- for forevisning til accept 112, 113, 116, 166
- for forevisning til betaling 131, 132, 166
- for forældelse 185
- for notification 152
- for optagelse af protest 148, 166

Fuldmagt

- Overskridelse af 62, 103
- til accept 119
- til underskrivelse 48, 62

- ved betalingsekstinktion 138
- ved procuraendossement 103

God tro

- ved betalingsekstinktion 139
- ved ekstinktion af indsigelser 100
- ved ekstinktion af rettigheder 94
- ved overskridelse af fuldmagt 64

Grønland 194

Historie 35

Honorat 171

Ihændehaveelse

- Legitimation ved – 90
- ved ekstinktion af indsigelser 97
- ved ekstinktion af rettigheder 89

Ihændehaveendossement 79, 81

Ihændehaveveksel 76, 141

Incassoendossement

- Se procuraendossement

Indsigelser 96

International privatret 207

Intervention 171

Interventionsaccept 171, 173

Interventionsbetaling 171, 175

Kommissionsveksel 55

Konfusion 76

Konkurs

- Regres på grund af trassatens – 146

- Regres på grund af trassentens – 147

Kopier 180

Kreditmiddel 36

Kunstnernavn 49, 82

Kvittering 136

Lex domicilii 212

Lex fori 214

Lex loci contractus 210, 212

Litera cambii

Locus regit actum 211

Materiel legitimation 88
Materiel teori 195
Modificeret accept 121, 123
Modveksel 164
Mortifikation 192
Møntsort 44, 52, 54, 60, 142

Nationalitetsprincip 210
Navneendossement 81
Navneveksel
 Begrebet – 54, 75
 Legitimation ved – 90, 93, 140
 Overdragelse af 75
Notifikation 150
Novation 66, 86

Omkostninger 159, 161
Omstødelig overdragelse 93, 99
Ond tro
 – ved betalingsekstinktion 139
 – ved ekstinktion af indsigelser 100
 – ved ekstinktion af rettigheder 94
 – ved overskridelse af fuldmagt 64
Ordreendossement 81
Ordreveksel
 Begrebet – 54, 75
 Legitimation ved – 90, 94, 140
 Overdragelse af – 75
Overdragelse
 Se endossement
Overdragelse af fordring
 44, 51, 67, 110

Panteendossement 53, 75, 108
Pengeregale 35
Pengesum 43
Postdatering 47
Procuraendossement 53, 75, 103
Protest
 Omkostninger ved – 159
 – på grund af manglende accept 148
 – på grund af manglende betaling 148
Provision 159, 161
Pseudonum 49, 82

Påbud
 – om forevisning til accept 53, 111, 113
 – om forevisning til betaling 54, 137
Påtegning
 – om delvis accept 163
 – om delvis betaling 163
 – om fremmed mønt 54
 – om regres ved recambioveksel 54
 – om vis major 54

Recambioregning 162
Recambioveksel 164
Rectaendossement 81, 86
Rectaklausul 53
Rectaveksel 76, 86, 90, 140
Regningsklausul 54
Regres
 – på grund af manglende accept 146
 – på grund af manglende betaling 145
 – på grund af trassatens betalingsstandsning 149
 – på grund af trassentens tvangsakkord 149
 Springende – 157
 – uden omkostninger 154, 167
 – uden protest 154
Remitent 35, 46
Ren accept 120
Renter 43, 53, 57, 159, 161
Renvoi 210
Rettigheder 88

Sagsomkostninger 159
Sigtveksel 45, 57, 129, 135, 149, 166
Solidarisk ansvar 157
Springende regres 157
Sprog 42, 49
Statsborgerret 209
Statsløse personer 209
Stærke indsigelser 102, 139
Svage indsigelser 101

Transport

Se endossement

Transport af fordring 44, 51, 67, 110

Trassat 35, 44

Trassent 35, 66

Tredjemandsretshandel 44, 67, 113

Trukket egen veksle 54

Uanmeldt intervention 172

Ubetinget anmodning 43

Udenlandsk lov 207

Udfyldning

– af endossement 83

– af veksle 70

Udlændinge 209

Udstedelsesdag 46

Udstedelsessted 46, 53

Udstrygning

– af accept 123

– af endossement 167

Umyndighed 92, 99, 106, 125

Underskrift

– af acceptant 118

– af avalist 126

– af endossent 80, 85

– af trassent 48

– af påtegning om regres 155

Valutateori 194

Valuta til indfordring 103

Veksle

– Begrebet – 41

– som anvisning 50

– som transport af fordring 44, 51

– som tredjemandsretshandel 44,
67, 113

Veksleblanketter 42

Vekslebrev 35

Vekselduplikater 179

Vekslekopier 180

Veksellovgivning 36

Vekselmægler 35

Vekselretskonferencer 36

Vis major 168

Æresacceptant 171

Æresbetaler 171